

Kerouac Jack - Na cestě

Edici

anglo-amerických autorů, řídí Eva Slámová

Přeložil Jiří Fosek

scan IL-49

Veškerá práva vyhrazena

Copyright ©1955, 1957 by Jack Kerouac 1 translation © Jiří Fosek, 1994, 1997 jacket photograph © Jiří Hrubý, 1997

ISBN 80-7203-151-1

Kapitola první

Poprvé jsem Deana potkal krátce nato, co jsme se rozešli se ženou. Měl jsem zrovna za sebou dost vážnou nemoc, ale o tom mluvit nechci, snad jen, že v tom taky byl ten svinskej rozvod a vůbec pocit, že všechno kolem mě je mrtvý. S příchodem Deana Moriartyho začíná v mém životě období, které se dá nazvat obdobím života na cestě. Sice už předtím jsem si kolikrát představoval, jak do toho prašším a trádá na Západ. Plány velký, ale ne a ne se rozhoupat. Dean je pro takový život přímo stvořený, poněvadž on se na cestě vlastně narodil - někde u Salt Lake City, kudy si to tehdy v šestadvacátém drandili jeho rodičové ve své starý káře do Los Angeles. Prvně jsem o něm slyšel od Chada Kinga, který mi ukázal pár dopisů, co mu Dean posílal z polepšovny v Novém Mexiku. Moc mě bavily, hlavně jak v nich Dean tak sladce a naivně žadonil na Chadovi, ať mu vysvětlí všechno o Nietzschovi a všech dalších náramných intelektuálních věcech, co Chad znal. Jednou jsme si o těch dopisech povídali s Carlem a napadlo nás, jestli tohohle podivného Deana Moriartyho vůbec někdy poznáme. Ale to celý ještě patří k těm dávným dobám, kdy jméno Dean neznamenal to, co dneska, kdy to byl prostě jen nějaký mladistvej sígr z polepšovny obestřenej tajemstvím. Později se proslech-lo, že je Dean z pašáku venku a že přijíždí do New Yorku - poprvé. Taky se říkalo, že se oženil s jakousi Marylou.

Jednoho dne jsem se poflakoval po studentské čtvrti a narazil na Chada s Timem Grayem. Ti mi řekli, že Dean už je tady a že bydlí v nějakém ubohém kamrlíku v jižním, tedy španělském, Harlemu. Přijel včera, poprvé do New Yorku, se svým malým vyfintěným písčkem Marylou; vystoupili z autobusu na Padesáté avenue, a jak hledali, kam by zapadli na jídlo, zahnuili za roh a lup ho! byli u Hektora. Od té chvíle je pro Deana automat U Hektora jedním velkým symbolem New Yorku. Utráceli své prachy za krásné obrovské koláče s polevou a trubičky se šlehačkou a celou tu dobu mluvil Dean do Marylou něco jako: "Tak, zlato, jsme tady v New Yorku, a přestože jsem ti ještě neřekl všechno, o čem jsem přemýšlel, když jsme přejížděli Missouri, a hlavně tehda, když jsme jeli kolem nápravného ústavu v

Boonevillu, což mi připomnělo mé vězeňské problémy, teď je pro nás absolutně nezbytný, abysme tyhle nedorozumění věci, který se týkají především našich soukromých milostných záležitostí, abysme je odložili - prozatím! - a soustředili se na vytčení plánů do budoucna..." a podobně mlel dál a dál, poněvadž tehdy mluvil zrovna tímhle způsobem.

Tak jsme se s klukama vydali k němu do jeho kutlochu a Dean sám nám přišel otevřít a na sobě měl jen trenky. Marylou právě vyhupsla z postele a letěla do kuchyně, kam ji Dean odvelel -nejspíš uvařit kafe - a hned zavedl řeč na problémy sexu. Pro něho byl totiž sex tou nejsvětější a nejdůležitější věcí v životě, i když musel často cedit pot a krev, aby si vydělal na živobytí a vůbec. Jak stál a v jednom kuse kýval hlavou, s očima k zemi přitakával, jako když mladý boxer poslouchá instrukce trenéra, zdálo se, že vnímá všechno, co kdo říká, a vyražel ze sebe věčný "jo!" a "jasně!" a "to je vono!". Na první pohled mi připomínal mladého Gena Autryho - celkem vazba, úzké boky, modré oči, pravý oklahomský přízvuk - prostě rousatej hrdina zasněženého Západu. Však taky krátce předtím, než si vzal Marylou a odjel na Východ, pracoval nějakou dobu v Coloradu na ranči Eda Walla. Marylou byla pěkná blondýnka se záplavou prstýnků v moři zlatých kadeří; seděla na kraji postele s rukama složenýma v klíně a její modré začmoudlé venkovské oči zíraly do prázdna, protože byla ve zlém šedivém newyorském bytě, o jakých slýchala ještě na Západě: Modiglianiho vyzáblá surrealistická žena protáhlých tvarů, čekající ve vážném pokoji. A přestože byla sladká holčička, byla nepředstavitelně hloupá a schopná těch nejstrašnějších věcí. Ten večer jsme všichni pili pivo a hráli přetahovanou a povídali až do svítání a v šedivém světle pošmourného rána, když už jsme jen mlčky seděli a dokuřovali vajgly vyhrabané z popelníků, Dean konečně vstal, udělal pár nervózních kroků, zamyslel se a rozhodl, že Marylou uvaří snídani a zamete podlahu. "Jinými slovy, zlato, musíme se sebrat, povídám, jinak se nám bude těžko dostávat možností a schopností dovést, co jsme si předsevzali." Pak jsem odešel.

Příští den se Dean svěřil Chadu Kingovi, že se od něj prostě musí naučit psát. Chad mu řekl, že já jsem spisovatel, a poslal ho za mnou. Mezitím už Dean sehnal práci na parkovišti, porafal se s Marylou v jejich apartmá v Hobokenu - bůhví proč se tam vůbec stěhovali - a Marylou byla tak šílená a tak zabředla do své pomstychtivosti, že ohlásila na policii nějaké falešné z prstu vycucané hysterické bláznivé obvinění, že Dean radši z Hobokenu utekl a neměl kde bydlet. Rozjel se teda rovnou do Patersonu v New Jersey, kde jsem bydlel já se svou tetou, a jednou večer -zrovna jsem se učil - slyším klepání na dveře, a on to Dean: "Ahoj, pamatuješ se na mě? Dean Moriarty. Přišel jsem, abys mě naučil psát," říkal a servilně se ukláněl a ošíval ve tmě předsíň. "A co je s Marylou?" zeptal jsem se a Dean řekl, že si nejspíš někde vykurvila pár dolarů a vrátila se do Denveru - "dívka!". Tak jsme vypadli ven na několik piv, protože to nešlo mluvit o tom, o čem jsme chtěli, před tetou, která seděla v obýváku a četla večerník a stačil jí jediný pohled na Deana, aby se rozhodla považovat ho za šílence.

V baru jsem řekl Deanovi: "Podívej, kamaráde, je mi úplně jasný, že jsi ke mně nepřišel jen proto, aby se z tebe stal spisovatel, a krom toho jediný, co já o tom bezpečně vím, je, že se k tomu musíš upnout jako narkoman k droze, až už bez toho nemůžeš být." A on na to: "Ano, ovšem, vím přesně, co chceš říct, a ve skutečnosti mě tyhle problémy už taky napadly, ale mně jde o realizaci těch faktorů, který - odvisle od Schoppenhauerovy dichotomie - byměly záviset na vnitřním realizování..." a tak dále, přesně takhle plácal o věcech, kterým jsem ani zbla nerozuměl a on jakbysmet. Tenkrát opravdu nevěděl, o čem mluví, sotva vyšel z lapáku, a už byl celej nadšenej vyhlídkou stát se skutečným intelektuálem, a rád mluvil tónem a používal slov (i když všelijak zmateně a zpřeházeně), jak to od "skutečných intelektuálů" od-poslouchal. Ačkoliv, dejte pozor, ve spoustě jiných věcí tak naivní zase

nebyl a trvalo mu to jen několik měsíců s Carlo Marksem, než se dostal kompletně do toho, s veškerým žargonem a termíny. Nicméně na jiných úrovních bláznovství jsme se docela shodli a já souhlasil, aby u mě zůstal, dokud si nenajde práci; a taky jsme se dohodli, že spolu někdy vyrazíme na Západ. To byla zima 1947.

Jednou večer, když Dean vstal u nás doma od večeře - to už měl tu práci na parkovišti -, zadíval se mi přes rameno, zatímco já jak divej mlátil do stroje, a řekl: "Tak dělej, vole, tamty holky nečekaj. Pohni!"

Řekl jsem: "Počkej chvíli. Hned jsem hotovej, jen co dodělám tuhle kapitolu," a byla to jedna z vůbec nejlepších kapitol té knížky. Pak jsem se vohák a vypadli jsme do New Yorku za holkama. A když jsme se řítili autobusem přízračnou fosforeskující prázdnotou Lincolnova tunelu, vráželi do sebe, mávali rukama a vyřvávali a pořád něco mleli, začal jsem být podobně trhlej jako Dean. On byl prostě jenom nádherně zblbnutej do života, a ačkoli byl šizuňk, balamutil lidi jen proto, že chtěl žít co nejvíc a poznat všechny, i ty, co by si ho jinak ani nevšimli. Balamutil mě a já to věděl (pro byt a stravu a "jak psát" ap.) a věděl, že já to vím (to byl základ našeho vztahu), ale bylo mi to fuk a vycházeli jsme spolu dobře - žádné obtěžování, žádné vyvarování; chodili jsme kolem sebe po špičkách - srdcervoucí noví přátelé. Začínal jsem se od něj přiučovat asi tolik, kolik on se toho přiučoval ode mě. Pokud šlo o mé spisování, říkal: "To je vono! Všecko, co děláš, je obrovský!" Díval se mi přes rameno, když jsem psal, a vykřikoval: "Jo! Hergot! To je něco! Tý vole!" a "Jů!" a utíral si obličej kapesníkem. "Hele, sakra, vždyť se musí ještě tolik věcí udělat a tolik věcí napsat. Jak má člověk třeba jen začít pokoušet se dostat to všecko na papír, a přitom to nezabrzdit a nezměnit a neobětovat kdovíjakým literárním nebo gramatickým šarádám..." "To je vono, bráško, teď jsi to řekl," a cítil jsem cosi jako posvátný oheň v jeho nadšení a vidinách, které ze sebe sypal s takovou vervou, až se lidi v autobuse ohlíželi na toho "rozjařeného cvoka". Na Západě strávil třetinu života v herně, třetinu v base a třetinu ve veřejné knihovně. Bývalo ho vidět, jak zuřivě pádí k herně po zasněžené ulici, bez čepice, ale s knihama pod paží, nebo jak se po stromech souká k oknu podkrovních světniček svých kámošů, kde pak celé dny četl nebo se prostě schovával před policií. Dorazili jsme do New Yorku - teď si vzpomínám, že to měly být nějaké dvě černošky -, ale žádné holky tam nebyly. Měly na něj čekat v jednom bufetu, ale neukázaly se tam. Tak jsme šli na parkoviště, kde Dean pracoval a kde si chtěl ještě něco zařídit - převlíct si šaty v takové té své budce a trochu se vyfešákovat před prasklým zrcadlem a podobně -, a pak jsme šli. A tu noc potkal Dean Carla Markse. Stalo se něco úžasnýho, když Dean potkal Carla. Dvě nadšené duše se našly, a došlo jim to hned. Dva páry pronikavých očí zíraly na sebe - posvátný podfukář s rozsvícenou hlavou Dean a šizuňk smutku a poezie a černých myšlenek Carlo

Marks. Od té doby jsem viděl Deana jen málo a bylo mi to trochu líto. Jejich energie se setkaly někde daleko vpředu, já ztvrdl tady a nemohl jsem jim stačit. A od téhle chvíle se začíná celej ten bláznivej kolotoč všeho toho, co mělo ještě přijít a co nakonec vytvořilo obrovské promíchané mračno všech mých přátel a zbylých příbuzných nad Americkou Nocí. Carlo vyprávěl Deanovi o Starouši Bull Leeovi, Elmer Hasselovi, o Jane; teda o texaském Leeovi, co pěstuje marjánku, o Hasselovi z Rikerova pajzlu a o Jane, co jednou úplně zfetovaná benzedrinem bloumala s dítětem na rukou po Times Square a nakonec skončila v ústavu Bellevue. Dean mu zas povídal o neznámých lidech ze Západu, jako je Tommy Snark, pajdavý expert v sázkovém biliáru a karbaník a divný svatý. Povídal o Roy Johnsonovi, vazounovi Edu Dunkelo-vi, o svých kámoších z dětství, svých kámoších z ulice, o spoustě holek a divokých mejdanech a pornografických fotkách, o svých hrdinech, hrdinkách a dobrodružstvích. Řítili se spolu ulicí a naváželi se do všeho s potrhkým zanícením těch dávných dob,

kteří se později stalo o tolik smutnější a soudnější a prázdné. Ale teď tancovali nočním městem jako šílenci a já se coural za nima, což vlastně dělám celý život - courám se za lidma, kteří mě zajímají, protože lidi, jediní opravdoví lidi, co znám, jsou blázni, blázni do života, ukecaní blázni, cvoci k spasení, ti, kteří chtějí mít všechno - a hned!, kteří nikdy nežijí a neříkají věci-co-se-sluší, ale hoří, hoří, hoří jako ta báječná rachejtla, co se rozprskne a vystřelí tisíce pavoucích noh proti hvězdám, jen namodralá světluška zůstane uprostřed a všichni vzdychnou "Jůůů!". Jak jen to říkali těmhle mladým lidem v Goethově Německu? Aby se Dean naučil psát jako Carlo - tohle už o něm znáte -, napadal ho svou zlatou duší, duší všech podfukářů. "Carlo, nech mě něco říct - já ti říkám, že..." Neviděl jsem je skoro čtrnáct dní, během kterých se jejich přátelství upevnilo krutou porcí celodenních-celonočních diskusí.

Pak přišlo jaro - skvělejší čas pro cestování - a všichni z roztroušený party se chystali někam vyrazit. Já zuřivě pracoval na svém románu, a když jsem byl v půlce - po výletě na Jih, kam jsme jeli s tetou navštívit mého bráchu Rocca -, byl jsem konečně připraven na svou první cestu na Západ.

Dean už byl pryč. Vyprovodili jsme ho tehdy s Carlem na autobusové nádraží na Čtyřiatřicáté. Měli tam v poschodí automat, kde jste se za čtvrták mohli sami vyfotografovat. Carlo si sundal brýle a vypadal bez nich dost zlověstně. Dean se postavil z profilu a tvářil se pěkně vyjukaně. Já se vyfotil zepředu a vypadal jsem jako třicetiletý Ital, který by zavraždil kohokoli, kdo by řekl cokoli proti jeho matce. Tuhle fotku si Carlo a Dean rozpůlili žiletkou a každý si svou půlku schoval do portmonky. Dean měl na sobě parádní dvouřadové kvádru pro svou dlouhou cestu zpátky do Denveru: skončilo se jeho první povražení v New Yorku. Vlastně to ani moc povražení nebylo, protože se na tom parkovišti nadřel jako mezek. Nejfantastičtější poskok na parkovištích celého světa. Zacouval autem sedmdesátkou do úzké štěrbině a zastavil těsně u zdi, vyskočil, proběhl mezi blatníky, vletěl do jiného auta, na pětníku z něho dostal osmdesátku, našel jinou škvíru, zabouchnul dveře tak opatrně - prásk! -, až se auto celý rozhoupalo, ale to už pádil jinam, sebral kupóny z police, mihnul se jako král všech sprinterů, podal kupón, skočil do dalšího fára, co právě přijelo, majitel ještě nebyl venku, ale on už seděl uvnitř - prostě ho podlezl, když ten člověk vylízl ven -, natúroval auto dřív, než stačil zavřít dveře, a zas pryč k jinému fleku, zatáčka, vklouznul do další díry, zabrzdil, vyskočil, utíkal; a tak bez přestávky celou noc po osm hodin, za dopravní špičky v podvečer, v návalu, když se lidi vracejí z divadla, v ukoptěných, zamaštěných gatích, v roztrhaném beránku, ve zmlácených botách, co klapají. Teď si teda koupil ten nový oblek na cestu zpátky, modrý s úzkými proužky, s vestou, a to všechno sakumprásk za jedenáct dolarů na Třetí avenue, včetně hodinek s řetízem a s kufříkovým psacím strojem, na kterém se začne učit psát v denverském podnájmu, hned jak si tam sežene nějakou práci. Rozloučili jsme se nad párkama a fazo-lema na Sedmé avenue u Rikera a pak Dean nastoupil do autobusu s cedulí Chicago a odjel do noci. Tak takhle odfrčel náš caballero a tehdy jsem si slíbil, že vyrazím taky, jen co se jaro trochu rozhejbá a otevře celou zem. - Takhle se teda má zážitky ze života na cestě začaly a to všechno ostatní, co mělo ještě přijít, je dostatečně krásný, abych o tom vyprávěl.

Jasně, a že jsem chtěl poznat Deana líp, než jsem ho zatím znal, nebylo jen kvůli tomu, že jsem jako spisovatel potřeboval nové zážitky nebo že už jsem prokouk celý ten koloběh studentského života a nic nového jsem už od něho nemohl čekat, ale hlavně proto, že mi Dean (i přes naše rozdílné povahy) připomínal jakéhosi mého dávno ztraceného bratra. Pohled na jeho trpící vyzáb-lou tvář s dlouhými kotletami, na jeho naběhlý, svalnatý, věčně upocený krk mě nutil vzpomínat na mé dětství prožité na smetištích, v tůních nebo na obou březích řeky Passaic v Patersonu. Ušmudlané montérky na něm visely tak vznešeně, že bys podobné nesehnal u žádného krejčího, pokud bys je nezískal darem od

Velkého Krejčího Ryzí Přirozenosti, a to se Deanovi přes všechny ty trampoty, co měl, podařilo. Tak nadšeně, jako mluvil on, mluvivali kdysi i všichni mí kámoši a bráškové pod mostem a mezi řvoucíma motorkama a rozvěšenýma šňůrama prádla v sousedství a na zápražích před ospalými domy, kde sedávali kluci a hráli na kytaru, zatímco jejich starší bráchové už museli srotit ve fabrice. Všichni mí současní kamarádi byli "intelektuálové": Chad -Nietzschem poznamenaný antropolog Carlo Marks, který hlubokým hlasem přednášel své zapeklité surrealistické vážné hvězdné hovory, Starouš Bull Lee a jeho zdoluhavé kritické plky o všem -teda proti všemu; nebo ostatní, to byli zas nedonošení raubíři jako ten náfuka Elmer Hassel se svým povzneseným úšklebkem nebo Jane Leeová, rozvalená na orientálním plédu a ofrňující se nad New Yorkerem. To, co měl Dean, to byla intelligence přesná, osvěcená a kompletní, bez špetky nějaké zdoluhavé, učené a nudné "intelektuálštiny". A jeho "delikvence", to nebylo nic, co by se mračilo nebo šklebilo, to bylo divoké hulákavé přelácnutí americké randy, zapadák, západní vítr, óda z prerie, něco nového, dlouho předvídaného, dlouho přicházejícího (nic víc, než že kradl auta pro své šílené projížďky). A zatímco mí newyorští přátelé negace a nočních můr chtěli pro všelijaké vyčtené nebo politické nebo psychoanalytické důvody zbourat společnost, Dean si touhle společností jen svištěl, posedlý po chlebu, posedlý po milování, bez zájmu o to, kudy a kam se to řítí, "dokud seženu ženskou s tím vším, co má mít mezi nohama," a "dokud jsme schopný se najíst, synku, slyšíš mě! Mám hlad, umírám hlady! Dem se najíst! Honem!" - a vypadli jsme se najíst, bůhvíkam, jak praví Kazatel: "Toť tvůj úděl pod sluncem."

Dean - zapadák se sluncem v rodokmenu. Dean, před kterým mě má teta varovala, že mě může dostat do roztodivných trapasů, ale já teď neviděl nic jiného než nové obzory a slyšel "volání" a věřil tomu všemu. Byl jsem mladej. A nějaké ty trable nebo hádky, kdy mě Dean zavrhl jako kamaráda, nebo později, kdy mě nechal samotného na vyhladovělých chodnících či ve stonavých postelích - co na tom záleželo? Byl jsem mladej spisovatel a potřeboval jsem zvednout kotvy.

Vím, že tam kdesi podél patníků budou holky a vize a všechno: vím, že tam kdesi podél patníků mi někdo podá perlu.

2

V červenci 1947 jsem už měl našetřeno asi padesát dolarů z příspěvků a podpor pro válečné veterány a byl jsem připraven vyrazit k západnímu pobřeží. Dostal jsem dopis ze San Franciska, ve kterém mi můj kamarád Remi Boncoeur navrhoval, abych přijel a dal se s ním najmout na loď kolem světa. Dušoval se, že mě určitě dostane do strojovery. Odpověděl jsem mu, že by mi docela stačila jakákoli stará kocábka, jen když se budu moct párkrát projet po Pacifiku a vrátím se zpátky s dost penězma, abych měl doma u tety za co jíst, než dokončím svou knihu. Napsal mi ještě, že bydlí v jakémsi baráku v Milí City, a tam že budu mít všechnen čas na světě jenom na psaní, než se nám podaří absolvovat veškeré ty obstrukce, kterými člověk musí projít, aby se dostal na moře. Bydlel s jednou holkou, která se jmenovala Lee Ann; tvrdil o ní, že fantasticky vaří a vůbec že všechno bude oukej. Remi byl můj starej spolužák z přípravy, Francouz vchovaný v Paříži a opravdo-vej cvok - a to jsem ještě nevěděl jakej. Čekal, že za deset dní přijedu. Teta s mým výletem na Západ docela souhlasila, naopak řekla, že mi to může jen prospět, když jsem se celou zimu tak dřel a pořád jen seděl doma, dokonce jí ani nevadilo, když slyšela, že budu muset taky jezdit stopem. Přála si jedině, abych se jí vrátil celej. A tak jsem na desce psacího stolu nechal půlku svého velkého románu, naposledy jsem ustlal svou komfortní domácí přikrývku a jednoho rána jsem konečně vyrazil s padesáti dolary v kapse a s plátěným rancem, kde byly jen ty nejzákladnější věci, směrem k Pacifiku. Ještě předtím jsem doma v

Patersonu proležel několik měsíců nad všema možnýma mapama Spojených států a vychutnával jména jako Platte a Cimarron, dokonce jsem četl i knihy o prvních osadnících, a na automapě jsem si našel jednu dlouhatánskou červenou čáru, která se jmenuje silnice číslo 6 a vede od Cape Codu přímo do Ely v Nevadě, odkud pak klesá do Los Angeles. Řekl jsem si, že zůstanu celou štreku až do Ely na šestce, a sebevědomě jsem vyšel. Abych se na ni ale vůbec dostal, musel jsem až nahoru k Medvědíh horám. S hlavou plnou snů, co všechno budu dělat v Chicagu, v Denveru a nakonec v San Francisku, přešel jsem podzemkou ze Sedmé avenue až na konečnou na 242. ulici, sedl na tramvaj, dojel do Yonkersu a tam přestoupil na předměstskou tramvaj, která mě dovezla až na úplný konec města k východnímu břehu řeky Hudson. Až jednou opustíš růži do tajemného pramene řeky Hudson v Adirondackém pohoří, myslí na ni a na všechna místa, co mívá na své cestě do moře - myslí na báječné Hudsonské údolí.

Začal jsem stopovat. Pět rozháranými stopy jsem se dostal k vytouženému mostu v Medvědíh horách, kde se v oblouku z Nové Anglie napojuje silnice číslo 6. Zrovna když jsem vylézal z posledního auta, začalo hustě pršet. Kolem mě byly hory. Šestka přetínala řeku, omotala se kolem kruhového objezdu a zmizela v divočině. Nikde ani stopa po autě, navíc lilo jak z konve a já se neměl kde schovat. Utekl jsem před deštěm pod strom, ale nebylo to nic platný. Řval jsem a nadával a mlátil se do hlavy, jakej to jsem idiot. Byl jsem pětadesát kilometrů na sever od New Yorku; celou cestu až sem jsem se užíral, že tenhle den, můj velký počáteční den, jedu na sever místo na vysněný Západ. A teď jsem uvízl na svém nejsevernějším hříchu. Běžel jsem půl kilometru k opuštěné úhledné benzínové pumpě, postavené v anglickém stylu, stoupl jsem si pod okap a voda mi kapala na hlavu. Nade mnou stály vlasaté Medvědí hory a hromovaly a já dostal strach z Boha. Viděl jsem jen zamžené stromy a ponurou divočinu končící v mracích. "Co tady ksakru dělám?" vztekal jsem se a skoro brečel, jak už jsem chtěl být v Chicagu. Jak se tam teď všichni mají, tý srandy kolem a já tam nejsem, kdy už se tam hergotkruci dostanu a podobně. Konečně u prázdné benzínové pumpy zastavilo auto; uvnitř seděl nějaký chlápek a dvě ženské a civěli do mapy. Ukázal jsem se a začal na ně v tom dešti gestikulovat; radili se. Musel jsem vypadat jako maniak, a aby ne, z vlasů mi crčela voda a kapala na rozmáčené boty, mé mexické huaraches, já hlupák, síťované, upletené z provázků a v každém případě nevhodné pro deštivé noci Ameriky a zaprášené silnice. Nakonec se dohodli a mohl jsem nasednout a jet zpátky do Newburghu. Vzal jsem to, protože cokoliv bylo v tu chvíli lepší než ztvrdnout v těch obludných Medvědíh horách přes celou noc. "Poslyšte," řekl ten chlápek, "tady po šestce vám nic nepojede. Jestli se chcete dostat do Chicaga, nejlepší pro vás bude, když se vrátíte do New Yorku a vezmete to Holandským tunelem směrem na Pittsburgh," a já věděl, že má recht. To se jen rozpadl jeden můj sen, můj stupidní, v teplíčku vykoumaný nápad, jak by to bylo skvělý stříhnout to přes celou Ameriku po jedné dlouhé červené čáře, místo abych cik cak přeskakoval ze silnice na silnici.

V Newburghu přestalo pršet. Sešel jsem dolů k řece. Nazpátek do New Yorku mě vzal autobus plný kantorů, kteří se vraceli z nedělního výletu v horách - a učitelky štěbetaly a štěbetaly a učitelé kecali a kecali a já zuřil, kolik času a peněz šlo do háje a jak zbytečně, a říkal jsem si "chtěls jet na Západ a hele kdes byl celý den", protože jsem se vlastně jen houpal nahoru dolů až do noci, sever - jih, jako něco, co se nemůže rozjet. A přísahal jsem si, že zítra do Chicaga dojedu, a abych se ujistil, koupil jsem si lístek na autobus, utratil většinu svých peněz a zařekl se, že dokud se nedostanu do Chicaga, na všechno ostatní kašlu.

Byla to docela normální cesta s ubřečenýma dětma a horkým sluncem za oknem autobusu a s vesničany, kteří nastoupili v jednom a vystoupili hned zas v dalším pensylvánském městě, až jsme se dostali na ohijskou nížinu, a to už jsme opravdu frčeli, nejdřív nahoru podél Ashtabuly a pak v noci přímo přes Indiánu směrem na Chicago. Tam jsme dorazili časně ráno. Šel jsem spát do YMKY a v kapse mi zbývalo už jen zatraceně málo dolarů. Do Chicaga jsem si vyšel až po tý celodenní lehárně.

Od Michiganského jezera foukalo, v Loopu se hrál bop. Dlouho jsem se coural kolem South Halstedu a North Clarku a už bylo po půlnoci, když jsem podniknul ještě jeden dlouhej vejšlap do džungle postranních uliček, kam mě - coby podezřelé individuum - zpovzdálí sledovala policejní lítačka. Tehdy v sedmačtyřicátém bop letěl po celé Americe. Ti kluci v okolí Loopu se sice snažili, ale ještě jim to znělo dost utahaně; vždyť to cvrlikavé období Charlieho Parkera už bylo passé a ta nová éra, s kterou přišel až Miles Davis, ještě nezačala. A tak jsem tam seděl a poslouchal tu hudbu noci, kterou tehdy pro nás všechny bop představoval, a musel jsem přemýšlet o všech svých kámoších, jak jsou rozstrkaní všude možně po tyhle zemi, ale přitom že jsou vlastně všichni ulití na jediným obrovitánským plácku a tam dělají něco blázni-výho a divokýho. A příští den odpoledne jsem poprvé v životě skutečně vyrazil na Západ. Bylo teplo a prostě ideální den na stop. Abych se nějak vymotal z toho nesmyslného chicagského provozu, sedl jsem si na autobus do Jolietu, překráčel kolem jolietské káznice, pak jsem ještě prošel spleť křivolakých uliček a už jsem byl za městem a koukal na cestu před sebou. Takže z New Yorku až do Jolietu jsem se plácal autobusem a polovina veškerých mých financí byla v trapu.

První stop, nákladák s červenou fanglí naložený dynamitem, mě vzal asi padesát kilometrů do nitra toho velkého zeleného státu Illinois. Šofér mi zastavil na místě, kde se přetíná silnice číslo šest, na které jsme byli, s šestašedesátkou, a odkud se pak obě rozbíhají směrem na Západ - obě do nepředstavitelných dálek. Asi ve tři odpoledne - to už jsem měl v sobě jablkový závin a zmrzlinu, které jsem si dal u stánku s občerstvením - mi zastavila ženská v kupé. Úplně jsem se zalykal štěstím, když jsem za tím autem běžel. Ale byla to paní v nejlepších letech, nejspíš matka stejně starých klazanů jako já - a potřebovala někoho, kdo by jí pomohl s řízením do Iowy. Abych to nevzal! Iowa! To je kousek od Denveru, a jak budu v Denveru, mám načas pohov. Prvních pár hodin řídila ona, pak že si musíme prohlédnout jeden starý kostel -jako nějaký turisti -, potom jsem si sedl za volant já, a že teda nejsem zrovna moc řidič, odkučíroval jsem jí to hladounce přes zbytek Illinoisu až do Davenportu ve státě Iowa. Jeli jsme přes Kock Island a tady poprvé v životě jsem uviděl svou drahou a milovanou Mississippi. Vypadala trochu vyprahle v tom letním oparu, mela málo vody a tak mocně páchla, jak může páchnout jen ryzí a drsné tělo Ameriky, které omývá. Rock Island - to jsou koleje a staré baráky a menší obchodní centrum; a pak přes most do Davenportu, což je podobné město, provoněné pilinami, prozářené horkým středozápadním sluncem. Tady se dáma musela vydat jiným směrem ke svému městu, takže jsem vystoupil.

Slunce už zapadalo, když jsem se po několika studených pivech škobrtal ke kraji města - a že to teda byl flák cesty. Všichni chlapi se vraceli z práce domů. Hnali si to kolem mě ve svých fárech, na hlavách ajznbónácký čepice a baseballový čepice se štítkem, a vůbec všelijaký čepice a klobouky, co mívaj lidi i jinde ve městech, když se večer vracejí z práce domů. Jeden z nich mi zastavil, vyvezl mě na kopec nad městem a nechal mě stát na opuštěné křižovatce na začátku prerie. Bylo tam krásně. Jediný kola, co tudy jezdily, patřily ke kravským potahům. Kočí si mě podezíravě prohlédli a rachotili si to dál, krávy se vracely k domovu. Ani jeden nákladák. Pár aut přesvištělo kolem. Pak se ještě přehnal nějaký kluk na motorce s vlajčím šátkem kolem krku. Slunce už docela zapadlo a já tam zůstal úplně sám v

purpurovém smrákání. To už jsem se začal bát. Tady za městem nebyly žádná světla, takže za minutu mě už nikdo neuvidí. Naštěstí jel v opačném směru do Davenportu jeden chlápek a vzal mě. Ale zase jsem byl tam, kde jsem začal.

Sel jsem si sednout na autobusové nádraží, abych to promyslel. Dal jsem si ještě jeden závin a další zmrzlinu; to bylo v podstatě jediný, co jsem po celou cestu jedl. Nejen že je to výživný, ale navíc i pochoutka. Rozhodl jsem se, že to risknu. Znovu jsem vlezl do autobusu. Předtím jsem ale ještě asi půl hodiny okouněl a valil oči na jednu číšnici v nádražním bistro. Nechal jsem se dovézt na okraj města, tentokrát blíž k benzínové pumpě. Tudy se valily nákladáky - huam! - jeden za druhým, a netrvalo ani dvě minuty, a už jeden z nich brzdil. Pádil jsem za ním a radostí jsem se úplně tetelil. A pak ten šofér - drsňáckej hromotluk s vykulenýma očima a vyrvaným chraplavým hlasem, který do něčeho bafil, na něco šlápnul, až ten svůj koráb rozjel, a o mě se vůbec nestaral. Takže si má ztrápená dušinka mohla na chvíli hovět, protože ten největší malér při stopování je, že musíte klábosit se strašnou spoustou lidí a pořád je přesvědčovat, že neudělali chybu, že zastavili zrovna vám, a kolikrát je musíte přímo bavit, a to je fakt malér, zvlášť když cestujete v jednom tahu a nechcete přespávat v hotelích. A tak jsme seděli v té výšce nad silnicí a on na mě občas něco zahulákal a úplně stačilo, když jsem zase občas něco zahulákal já na něj, a jinak jsme si jen mědili. Vezl tu stodolu až přímo do Iowa City a po cestě začal vykřikovat ty největší kameňáky o tom, jak kde v kterém městě, kde mají nesmyslný omezení rychlosti, napálil policajty a opakoval pořád dokola: "Mně můžou všichni poldové políbit prdel!" A zrovna když jsme se vříteli do Iowa City, zahlédl za sebou jiný nákladák, a protože musel odbočit někam do města, zablikal na něj zadníma světlama, zpomalil, abych mohl vyskočit, což jsem nakonec s báglem v ruce udělal, a ten druhý chlápek, kterej celou tu transakci pochopil, mi zastavil, takže než bys řekl švec, seděl jsem zase vysoko nad silnicí v kabině nákladáku, připraveného urazit tyhle noci ještě další stovky kilometrů - a jak jsem byl šťastnej! A ten druhý šofér byl podobně trhlej jako ten první, povykoval úplně stejně a zas po mně nechtěl nic jinýho, než abych si sednul a opřel se, a už jsme si to drandili. Konečně jsem si mohl dovolit představovat si před sebou Denver jako Zemi zaslíbenou, tamhle kus dál pod hvězdami, jenom co přejedeme iowskou prérii a nížinu Nebrasky, a pak tu ještě velkolepější vidinu San Franciska, zářícího jak drahokam černočernou nocí. Rozjel to na plný pecky a pár hodin ze sebe sypal různé historky, až jsme dojeli do jednoho iowského města -zrovna toho, kde nás s Deanem pár let později stavěli policajti (poněvadž si mysleli, že ten cadillac je kradenej) - a tam si na pár hodin schrupnul v sedadle. Taky jsem chvíli spal a pak jsem se šel projít podél osamělých cihlových zdí osvětlených jedinou žárovkou. Na konci každé uličky vyčuhovala prerie a vzduchem se nesla vůně kukuřice a noční rosy.

Probudil se s leknutím a to už svítalo. Vyrazili jsme a už za hodinu se nad zelenajícími se kukuřičnými poli objevil kouř z Des Moines. Tady se chtěl nasnídat, jenže klidánko, bez spěchu, takže jsem se sebral a šel těch šest kiláků do Des Moines pěšky napřed. Po cestě jsem ale chytil dalšího stopa, dva kluky z iowské univerzity- Bylo to zvláštní, sedět zas v komfortním novém fáru a poslouchat, jak se baví o zkouškách, zatímco jsme si to už tichounce svištěli městskými ulicemi. Teď jsem ale potřeboval celý den jen na to, abych se pořádně vyspal. Šel jsem do YMKY, ale tam neměli jediný volný pokoj, tak jsem se vydal jen tak podle instinktu a ten mě zavedl dolů k železničním kolejím - a že jich městem vede pěkná spousta - a pak k takovému zchátralému zapadlému hotýlku přímo u točny pro lokomotivy, kde jsem prospal celý dlouhý den na obrovské tvrdé bílé čisté posteli s prasečkama vyrytýma na stěně hned vedle polštáře a s notně jetou zažloutlou záclonou, která zakrývala výhled na začouzené nádraží venku. Vzbudil jsem se až v zarudlé záři zapadajícího slunce; a to je jedna z těch zřetelných chvil v mém životě, nejzvláštnější moment ze všech, kdy jsem nevěděl, co jsem zač, kdy

jsem ležel daleko od domova v hotelovém pokoji, který jsem nikdy předtím neviděl, a poslouchal syčení páry za oknem a praskání starého dřeva a hluk čichsi kroků seshora a všechny ty ostatní smutné zvuky a koukal na strupatý vysoký strop - a těch patnáct zvláštních vteřin jsem fakt nevěděl, kdo jsem. Ne že bych se bál, byl jsem prostě jen někdo jiný, cizinec, a celý můj dosavadní život se hemžil přízraky, a ten největší přízrak jsem byl já sám. Byl jsem v polovině své cesty napříč Amerikou, na hranici mezi Východem svého mládí a Západem své budoucnosti, a snad právě proto se to stalo zrovna tady a zrovna v tu chvíli toho podivného rudého odpoledne.

Ale musel jsem se sebrat a přestat se rozkládat, takže jsem zas sbalil ranec, rozžehnal se se starým hoteliérem, který seděl nad svým plivátkem, a šel jsem něco pojmít. Dal jsem si jablkový závin a zmrzlinu. Čím hlouběji jsem se dostával do lowy, tím víc mi to chutnalo, závin byl větší a zmrzlina poctivější. A když jsem to odpoledne krácel městem, viděl jsem vůbec ty nejkrásnější holky na světě - právě se vracely z gymplu. Bohužel jsem teď na tyhle věci neměl čas, ale aspoň jsem si slíbil velký tóčo, až dorazím do Denveru. V tuhle chvíli už tam je Carlo Marks a vlastně i Dean, a budou tam i Chad King a Tim Gray, protože ti z Denveru pocházejí, a bude tam Marylou a něco jsem zaslechl o velký bandě, do které patří Ray Rawlins a jeho překrásná blondatá sestřička Babě Raw-linsová a pak ty dvě servírky, co zná Dean, nějaké sestry Betten-courtovy, a pak tam ještě bude Roland Major, můj kámoš ze školy, který se dal taky na psaní. Už jsem se na všechny těšil a představoval si tu parádu. Přehnal jsem se kolem těch pěkných holek a je teda fakt, že nejkrásnější buchtý na světě bydlí v Des Moines.

Zastavil mi kluk v něčem, co vypadalo jak pojízdná správárna, prostě nakladaček plnej vercajku a řídit to musel vestoje jako mlíkař; vyvezl mě na vršek dlouhého kopce a tam mě hned vzal nějaký farmář se synem, kteří jeli do Adelu v lowě. A v tomhle městě pod vysokým jilmem kousek od benzínové pumpy jsem narazil na jiného stopaře, typického Newyorčana, Ira, který si až donedávna vydělával na živobytí jako šofér poštáckého auta, ale praštil s tím a rozjel se do Denveru za holkou a za novým životem. Vypadalo to, že spíš před něčím v New Yorku prchá, a to ze všeho nejspíš před poldama. Bylo mu tak třicet: typickej zpiťar se zarudlým nosem, a normálně by mě asi nudil, kdybych zrovna necítil potřebu jakéhokoliv lidského přátelství. Měl na sobě roze-draný svetr a baňaté kalhoty a jako zavazadlo s sebou nevezl nic kromě kartáčku na zuby a několika kapesníků. Navrhl, abysme stopovali společně. Měl jsem mu to odmítnout, protože moc velkou parádu na silnici nedělal, ale nakonec jsme zůstali spolu a chytli prvního stopa, jakéhosi nemluvu, který nás vzal do Stuar-tu v lowě, a tam jsme teda zatraceně uvízli. Stáli jsme před železniční zastávkou ve Stuartu a takových dobrých pět hodin, až do západu slunce, čekali, jestli nás někdo vezme dál na Západ. Zabíjeli jsme čas, jak se dalo; konečně jsme si vyříkali své příběhy, on se pak vytasil s nějakýma sprostýma historkama; potom jsme už jenom kopali do šutrů a hulákali a vůbec vyluzovali všelijaký bláznivý zvuky. Byla to nuda. Rozhodl jsem se obětovat jeden dolar na pivo; šli jsme do takové staré knajpy ve Stuartu a pár jsme jich utrhli. A tady se nadržoval se stejnou urputností jako doma v New Yorku na své Deváté avenue a rozjařeně mi mečel do ucha všechny ty prašivý sny svého života. Skoro jsem ho začal mít rád; ne že bych si hned myslel, že je to fajn kluk, a to on - jak se později ukázalo - opravdu byl, ale bavilo mě na něm, jak se dokáže zapálit pro spoustu věcí. Zpátky na silnici jsme se dostali až za tmy, a samozřejmě moc už toho nejezdilo a nikdo nám nezastavil. No a tak to šlo až do tří do rána. Pokoušeli jsme se něco naspát na lavičce v železniční zastávce, ale budil nás cvakot telegrafu a každou chvíli kolem přebušily těžké nákladní vagóny. Nevěděli jsme, jak správně vyskočit na nárazník, ani jeden jsme to nikdy nezkoušeli, a pak nám nebylo jasné, jestli ty vlaky jedou na východ nebo na západ a jak to máme zjistit a jestli se spíš hodí dobytčáky nebo prázdné mrazáky nebo plošinové vagóny a vůbec.

Takže když už skoro svítalo a kousek dál zastavil omažský autobus, hupsli jsme do něj a připojili se k ochrápaným pasažérům. Zaplatil jsem za něj i za sebe. Jmenoval se Eddie. Trochu mi připomínal mého vzdáleného bratrance z Bronxu. Proto jsem s ním zůstal. Jako bych to táhnul se starým kámošem, s kterým je sranda a je fajn a dá se s ním užít spousta věcí.

Přijeli jsme do Council Bluffs a to už začalo svítat. Vyhlídnul jsem ven. Celou zimu jsem četl o velkých vozových kolonách, a jak se právě tady zastavili a radili, než vyrazili zas dál na Oregon a Santa Fe. Jediný, co z toho všeho zbylo, byly tyhle úhledné předměstské vilky a bungalovy a baráčky, vykukující ospale do pošmourného rána. Pak přišla Omaha a pak - můj ty bože - první kovboj, kterého jsem kdy viděl, vykračoval si podél neutěšené zdi místních jatek v tom obrovském sombreru a holinách - vypadal vlastně úplně stejně jako každé jiné pobuda z Východu, když za svítání kráčí podél cihlové zdi, až na ten vohoz. Vystoupili jsme z autobusu a vydali se vzhůru do kopce, zrovna do toho kopce, který tady za ty tisíce let nahrnula mocná Missouri, podél níž je město Omaha vystavěné, až jsme se zas dostali z města ven a začali stopovat. Kousek nás svezl jeden bohatý rančer v sombreru. Vykládal, že údolí řeky Platte je nejmíň tak široké jako údolí Nilu v Egyptě, a když to říkal, zrovna jsem koukal na ty mohutné stromy táhnoucí se do dále podél klikaté řeky a na ta nedozírná zelenající se pole na všech stranách, a skoro jsem s ním souhlasil. Pak když jsme zas stáli na další křižovatce a když už to vypadalo, že každou chvíli začne pršet, zavolal na nás další kovboj, skoro dvou-metrovej čahoun v skromňoučké hučce, a jestli prý někdo z nás umí řídit. No to Eddie samozřejmě uměl, a pak měl s sebou i řidičák, a to já ne. K tomu kovboji patřily dva auťáky, které potřeboval dopravit zpátky do Montany. Jeho žena byla v Grand Islandu, a jestli mu tam s tím druhým autem pomůžeme, pak už to vezme ona. Dál bysme s ním stejně nemohli jet, protože on se pak stáčí spíš k severu. Ale tak či onak bylo to takových sto šedesát kilometrů přes Nebrasku, a jasně že jsme po tom skočili. Eddie řídil sám a já a ten kovboj jsme jeli za ním, a sotva jsme se dostali z města, Eddie na to dupnul a z čirý bujnosti to rozpálil na dobrou stočtyřicítku. "Krucí, co ten kluk blbne!" vztekal se kovboj a šlápnul na plyn. Začalo to vypadat jak na rely. Asi tak minutu se mi zdálo, že s tím Eddie chce zdrhnout - a podle všeho nejspíš chtěl -, ale kovboj se na něho přilepil, dostal se až za něj a zatroubil. Eddie zpomalil. Kovboj mu dal signál, aby zastavil. "Her-eot, kluku, chceš to vybourat, že se s tím tak ženeš? Nemůžeš jet trochu pomalej?"

"No to mě podržte, fakt že jsem jel stočtyřicítkou?" divil se Eddie. "Na tyhle fajnový silnici mně to ani nepřišlo." "Tak si dej trochu pohov, ať se tam dostáném celí." "Jasně, šéfe." A jeli jsme dál. Eddie zkrotnul a snad se o něj pokoušela i dřímota. A tak jsme si klidňanko frčeli spoustu kilometrů přes Nebrasku podél klikaté řeky Platte a mezi zelenajícími se poli.

"Když byla krize," vyprávěl mi kovboj, "vozil jsem se na vagónech tak jednou do měsíce. Tehdy nás takhle jezdily stovky, a nebyli to jenom čundráci, ale všelijaký chlapi, co je vyhodili z práce, takže jezdili sem a tam a některý ani nevěděli, kam jedou. Tak to vypadalo na celým Západě. Brzdaři tehdy dali pokoj. Jak to teď chodí, nevím. Nebraska je nanic. V polovině třicátých let tady nebylo nic než jeden obrovské mrak prachu kam oko dohlídlo. Ani se nedalo dejchat. Půda kolem byla celá zčernalá. Tehda jsem tady žil. Pro mě za mě Nebrasku by klidně mohli vrátit Indiánům. Nenávídím tenhle prašivěj kus země víc než cokoli jinýho. Teď bydlím v Montaně - v Missoule. Přijedte se tam někdy podívat a uvidíte, jak vypadá božská země." Později odpoledne, když už se unavil vyprávěním, jsem si na chvíli schrupnul - ale stejně to byl zajímavěj vyprávěč.

Zastavili jsme, že něco pojíme. Kovboj si šel nechat spravit píchlou rezervu a my s Eddiem jsme si zatím sedli do takového domáckého bistra. Najednou slyším obrovské řehot, nejzvěšilejší smích, co jsem kdy slyšel, a už se do bistra vrátil opravdickej nebraskej farmář v kabátě ze surové kůže a s houfem kluků v závěsu. Přes celou nížinu se rozléhaly jeho nakráplé výkřiky a nesly se do všech koutů šedivého světa. Všichni se museli smát s ním. Na celém světě ho nedokázalo nic rozházet a každý člověk si zasloužil jeho zájem. Řekl jsem si, hele, poslouvej, jak se ten chlap chechtá. To je Západ, kamaráde. Jsem na Západě. Vrazil do bistra a už u vchodu volal na Maw a ta hned přinesla ty nejsladší třešňové koláče z celé Nebrasky, posázené obrovskými kopci zmrzliny. Tak jsem si jich pár dal. "Maw," volal, "honem mi přines ná-kej dlabanec, jinak za sebe neručím a zbaštím se sám nebo vyvedu jinou pitomost." A svalil se na židli a ha ha ha, řehotal se furt pryč. "Hod' do toho náký fazole." To byl duch Západu sám a seděl hned vedle mě. Hrozně rád bych věděl všechno o jeho drsnáckým životě a co ksakru vůbec dělá jinýho celý ty roky kromě toho, že takhle huláká a směje se. Oléolé, tetelila se má dušinka, a to už se vrátil kovboj a vyrazili jsme na Grand Island.

Byli jsme tam cobydup. Kovboj se vydal za svou ženou a svým dalším osudem a my s Eddiem jsme zůstali stát na silnici. Zastavili nám dva místní kluci, ani ne dvacetiletí zbojníci ve všelijak splácané rachotině, a nechali nás stát zas o kus dál v drobném dešti. Pak nás jeden nemluvný stařec - bůhví proč ten nás vůbec sebral - vzal do Sheltonu. Tady se ten ztracenka Eddie postavil na silnici přímo proti hloučku přítáplých buclatých omažských Indiánů, kteří neměli co dělat a kam jít. Hned za silnicí byly železniční koleje a nad nima nádrž na vodu a na ní byl nápis SHELTON. "To mě podrž," řekl Eddie vyjeveně, "v tomhle městě jsem už byl. Je to pár let, ještě za války. Přijeli jsme sem pozdě v noci, každý už spal. Vylezl jsem na nástupiště na cigáro a kolem mě nebylo ale vůbec nic než tma jak v pytli, až pak jsem viděl na vodní nádrži nápis Shelton. Jeli jsme až k Pacifiku, každý chrápal, každý moula byl prostě v limbu, a zůstali jsme tady jen pár minut, snad příkládali nebo co, a pak jsme zas jeli. Hergot, tenhle Shelton! Od té doby tohle místo nesnáším!" A taky že jsme v Sheltonu pěkně ztvrdli. Podobně jako v Davenportu jezdily tady hlavně farmářské povozy a občas - a to bylo ještě horší - auťáky s turistama, fotřící seděli za volantem a jejich ženušky ukazovaly prstíkama, kam se koukat, nebo se skláněly nad mapama a na všechno, co jim zůstávalo za zadkem, shlížely krajně podezíravě.

Déšť zhoustnul a Eddiemu začala být zima; moc toho na sobě neměl. Tak jsem z báglu vylovil vlněnou kostkovanou košili a půjčil mu ji. Pomohlo to. Ale já se trochu nachladil. Sel jsem do takového zchátralého indiánského kiosku a koupil si tam kašlací dropsy. Pak jsem zašel na poštu - velkou asi tak dva krát tři metry - a poslal lístek tetě. Vrátil jsem se na šedivou silnici. No jo, bylo to tam. Shelton, napsané na nádrži na vodu. Kolem se přehnal vlak od Rock Islandu. Zahlédli jsme rozmazané obličejy za okny pulmanů. A vlak si to s hukotem uháněl dál přes prérii ve směru našich snů. To už začalo pršet pěkně hustě.

Nějaký čahoun v širokánském klobouku zastavil s autem na druhé straně a přiklátil se k nám. Vypadal jako šerif. Rychle jsme se dohodli, co budeme říkat. Dával si načas. "Hele, hošani, máte někde namířeno, nebo jedete jen tak?" Té otázce jsme nerozuměli, i když to byla zatraceně správná otázka. "Proč?" zeptali jsme se.

"Jenom že támhle kus dál po silnici mám takovej menší lunapark a sháním někoho, kdo by měl chuť mi pomoci a vydělat si pár dolarů. Mám koncesi na ruletu a na kroužky - ty, jak se házej třeba na

panenku, a když se trefíte, je vaše. Tak co, hoši, chcete pro mě dělat? Dostanete třicet procent zisku."
"A co ubytování a jídlo?"

"Postel jo, ale jídlo žádný. Budete se muset vždycky stravovat ve městě. Dost toho naježdíme." Promýšleli jsme to. "Je to pro vás fajn příležitost," řekl a trpělivě čekal, jak se rozhodneme. Připadali jsme si trapně a nevěděli, co říct. Pokud šlo o mě, nechtěl jsem se někde plácát s lunaparkem. Už jsem zoufale toužil být s partou v Denveru.

"Já nevím," řekl jsem, "ale já dost pospíchám a asi bych neměl čas." Eddie řekl to samý, takže nám chlápek pokynul, líně se odšoural k autáku a zmizel. A bylo to. Museli jsme se chechtat, když jsme si pak představovali, jaký to mohlo být. Už jsem viděl tu prašnou a temnou noc v prérii a nebraské rodinky, jak korzují kolem, a jejich boubelaté vykulené dětičky, a věděl jsem, že bych si musel připadat pěkně ohavně, kdybych na ně měl zkoušet ty laciný pouťový triky. A už jsem si představoval, jak tou noční planinou sviští řetízkač, a - můj ty bože - slyšel jsem smutnou muziku od kolotoče a viděl sebe, jak se snažím pochopit, co tu vlastně dělám - roz-valenej v pozlacené maringotce na slavníku.

Eddie se projevil jako pěkně roztržitej stopařskej kamarád. Přikodrcala se taková legrační stará příšerka - slátaná z hliníku a hranatá jak krabice, snad to měl být trajler, ale dost podivnej, neskutečnej, doma dělanej nebraskej trajler. Řídil ho nějaký starý pan. Jel s tím pomaloučku a zastavil. Hnali jsme se k němu, řekl ale, že může vzít jen jednoho. Beze slova do toho Eddie naskočil a pomalu si to rachotil pryč, na sobě mou vlněnou kostkovanou košili. No vem to čert. Poslal jsem za svou košilí poslední polibek; stejně měla spíš sentimentální hodnotu. Čekal jsem v tomhle začarovaným zatraceným Sheltonu dlouho, moc dlouho, spoustu hodin, už jsem si myslel, že se stmívá, ale bylo teprve časně odpoledne, jenomže pěkná tma. Denver, Denver - dostanu se tam vůbec někdy? Už jsem to chtěl zabalit a skočit si na kafe, když vtom mi zastavilo docela nový auto, seděl v tom nějaký mladší chlápek. Pádil jsem za tím jako pominutej.

"Kam jedete?"

"Do Denveru."

"Můžu vás vzít asi sto padesát kilometrů tím směrem."

"Fantastický. To jste moje spása."

"Taky jsem kdysi jezdil stopem, takže беру stopaře."

"Já mít auto, tak to dělám zrovna tak." A tak jsme si povídali a on mi vyprávěl o svém životě, ale moc zajímavé to nebylo, až na mě přišlo spaní a já odpad a probudil se zrovna za městem Gothenburg, kde jsem musel vystupovat.

4

Ten nejbáječnější stop mého života měl teprve přijít. Nákladák s otevřenou korbou, na které se rozvalovalo šest sedm kluků, a v šoféřské kabině dva blondatí farmáři z Minnesoty, kteří nezapomněli sebrat jediného živáčka, kterého našli na silnici - párek těch nejveselejších a nejdobrosrdečnějších halamů, jaké jste si kdy mohli přát potkat, oba navlečení všehovšudy do bavlněných košil a montérek, oba opravdoví chlapi s rukama jak lopaty a s širokánským upřímným úsměvem vyceněným na

každého a na všechno, co jim přešlo přes cestu. Běžel jsem k nim a ptám se: "Máte tam ještě místo?" A oni: "No jasně, naskoč si. Místa je dost pro kaž-dýho."

Ještě jsem ani nebyl nahoře a nákladák vyrazil, šmejklo to se mnou, někdo mě zachytil a už jsem seděl. Kdosi mi podal flašku nějakýho dryjáku, na dně zbývalo sotva pár hltů. Dal jsem si v tom divokým lyrickým zmáčeným nebraským vzduchu pořádnýho loká. "Jipíí, a jede se!" hulákal kluk v baseballový čepici a hnali jsme si to stodvacítkou a předjížděli všechno, co se na silnici objevilo. "Jedeme s tou plechárnou bez zastávky až z Des Moines, jenom když chceš močit, tak stačí zabouchat na kabinu, ale lepší je to pustit do větru, a drž se pořádně, bráško, drž se."

Rozhlédl jsem se po celé té sešlosti. Byli tady dva farmářští syn-ci ze Severní Dakoty, na hlavě baseballový kšiltovky, což je přesně to, co většina farmářských kluků ze Severní Dakoty nosí na hlavě, jejich fotřici je pustili na léto na silnici, a oni jeli někam na žně. Pak tady byli dva městský kluci z Columbusu ze státu Ohio, studáci a hráči fotbalu, přežvykovali žvejkačku a pomrkávali a prozpěvovali si do větru, celé prázdniny projedí stopem po Spojených státech. "Teď jedem do LA!" křičeli.

"A co tam?"

"Se neví. Není to fuk?"

Pak tady byl vytáhlej hubenej týpek s potměšilým výrazem v obličeji. "Odkud jsi ty?" zeptal jsem se ho. Ležel jsem hned vedle něho na korbě; když člověk nechťel rovnou sletět, tak si radši nasedal, nákladák neměl žádný postranice. Pomalu se ke mně otočil, otevřel pusu a řekl: "Mon-ta-na."

A nakonec tu ještě byl Mississippi Gene a jeho schovanec. Mississippi Gene byl menší černej kluk, čundrák, co sjezdil celé Státy na vlakových nápravách. Mohlo mu být tak třicet, ale těžko říct, určitě vypadal mladší, než byl. Seděl celou tu dobu na plošině se zkříženýma nohama a stovky kilometrů jen koukal po krajině a neřekl ani slovo, pak se najednou ke mně otočil a zeptal se: "A kam jedeš ty?"

Odpověděl jsem, že do Denveru.

"Tam mám ségru, ale neviděl jsem ji už pěknou řádku let." Mluvil pomalu a zpěvavě. Byl trpělivost sama. Jeho schovanec, šestnáctiletý blondatý kluk, byl taky v čundráckým; teda oba měli na sobě staré hadry, už celé zčernalé sazema a špínou z cestování v dobytčácích a z přespávání pod širým nebem. Blondáček zůstával podobně zařezanej, vypadal jako že před něčím prchá; a soude podle toho, jak upřeně zíral před sebe a občas si znepokojeně olízl rty, to byli nejspíš poldové. Čas od času je s přezíravým a ulisným úsměvem oslovil ten chlápek z Montany, Slim se jmenoval. Nevšímali si ho. Ze Slima ta úlisnost přímo čišela. Skoro jsem se bál toho jeho přiblblýho úsměvu, s kterým se člověku šklebu pnmo do očí, pořád se stejně přitroublým výrazem.

"Máš prachy?" zeptal se mě.

"To si piš, že nemám, kromě pár drobných na whisky, než dojezu do Denveru. A co ty?"

"Vím, kde je hledat."

"Kde?"

"Kdekoli. Vždycky můžeš někoho sejmut někde v ústraní, nebo ne?"

"No, nejspíš můžeš."

"To já, když jsem na dně, tak se nežinýruju. Teď jedu za fotrem do Montany. Vystupuju z tyhle káry v Cheyennu a pak to беру jinudy. Tyhle sílové jedou až do Los Angeles."

"Přímo?"

"Sakumprdum. Jestli chceš do LA, máš šanci."

Musel jsem to promyslet. Představa, jak se řítím nocí přes Ne-brasku a Wyoming, ráno přes utažskou poušť a už někdy odpoledne frčím přes poušť v Nevadě a že se v dohledný době můžu fakticky dostat až do Los Angeles, mě skoro přinutila změnit plán. Ale chtěl jsem přece do Denveru! Takže budu muset taky vystoupit v Cheyennu a stopovat pak ještě něco přes sto kilometrů na jih.

Byl jsem rád, když se ti dva minnesotští farmáři, kterým nákladák patřil, rozhodli v North Plattu zastavit a něco pojit. Chtěl jsem si je prohlídnout. Vylezli z kabiny a zubili se na nás. "Cûr-pauza!" řekl ten jeden. "De se jíst!" řekl druhý. Ale byli jediní, co měli prachy na jídlo. Šourali jsme se za nima k restauraci, kterou ovládala horda ženských, a seděli pak nad kafem a hamburgera-ma, zatímco ti dva si pakovali obrovské zásoby žrádla - jako někde doma u mámy v kuchyni. Byli to bráchové a přepravovali zemědělské stroje z Los Angeles do Minnesoty a dost jim to neslo. Takže když jeli prázdní k západnímu pobřeží, sbírali po cestě každého, kdo o to stál. Už to takhle absolvovali pětkrát a vždycky to byla sranda. Všecko je bavilo. Nikdy se nepřestali chechtat. Pokusil jsem se s nima navázat hovor - jakási stupidní snaha z mé strany sblížit se s lodivody tohoto korábu -, ale jediný, čím mě poctili, byly jejich obrovské zářivé úsměvy, plné silných a od kukuřice trochu zažloutlých zubů.

Do restaurace jsme s nima šli všichni kromě těch dvou trampí-ků, Geniho a jeho mladého kámoše. Když jsme se vrátili, seděli ti dva pořád - bezútešně a osaměle - na korbě nákladáku. Rychle se začínalo stmívat. Šoféři si ještě dávali cigáro. Využil jsem toho a řekl jim, že zatím skočím pro flašku whisky, abysme měli v tom nočním studeným fukejři co na zahřátí. Usmáli se. "Tak dobře, a hoď sebou," řekli.

"Dáte si taky, že jo?" nabídl jsem jim.

"Kdepak, my nepijem. Tak frč!"

Bloudili jsme chvíli se Slimem a téma dvěma študáky po ulicích North Plattu, než jsme našli krámek s lihovinama. Něco mi přidal Slim, něco ti dva kluci a koupil jsem litrovou flašku whisky. Od falešných průčelí baráků, kolem kterých jsme se vraceli, na nás civěli nabubření vysocí chlápci. Celá hlavní třída byla lemována domy hranatými jak škatule. Za každou zachmuřenou ulicí se otvíral pohled na nížinu. Cítil jsem něco zvláštního v tomhle nor-thplattském vzduchu a nevěděl, co to je. Po pěti minutách jsem to zjistil. Naskočili jsme na nákladák a vyrazili. Každý jsme si dali loká, a pak jsem se najednou rozhlídnul a zelená pole kolem Plattu už začínala mizet a na jejich místě se do nekonečna táhla nesmírná placatá pustina, pokrytá pískem nebo porostem šalvěje. Byl jsem z toho celej paf.

"Co je ksakru zas tohle?" zakřičel jsem na Slima.

"Tady začínaj pastviny, hošane. Šoupni sem tu flašku."

"Jupíjej!" hulákali studenti. "Kde je Columbus a kde jsme my! Kdyby tady tak byl Sparkie a kluci, ty by valili voči! Ólalá!"

Šoféři se vystřídali, čerstvější bráška teď hnal nákladák co to dalo. I silnice se změnila, uprostřed byly hupance, po stranách žádné krajnice, jen příkopy asi metr hluboké, takže to s autem pěkně mlátilo a šněrovali jsme si to od kraje ke kraji - ale zázrakem zrovna když proti nic nejelo - a každou chvíli jsem si myslel, že se překlopíme. Jenže šoféři to byli jedna báseň. A s jakým gustem si pak nákladáček poradil s nebraským žbrďolem, s tím, který se později vzedme do výšky přes celé Colorado. Vtom jsem si uvědomil, že už jsem vlastně za hranicí Colorada, i když ne ještě přímo v něm, a že už jen pár set kilometrů na jihozápad leží Denver. Zahulákal jsem radostí. Flaška ještě kolovala. Na nebi se objevily obrovské zářivé hvězdy a vzdálené písečné pahorky potemněly. Cítil jsem se jako šíp, který už si to frčí, kam má namířeno.

A najednou se Mississippi Gene vytrhl ze svého odevzdaného zasnění a nehybného posezu se zkříženýma nohama, otočil se ke mně, otevřel pusku, naklonil se blíž a řekl: "Tahle prerie mi připomíná Texas."

"Ty jsi z Texasu?"

"Kdepak, já jsem z Grin-velu v Mazz-sippy." Přesně takhle to vyslovil.

"Odkud je ten kluk?"

"V Mississippi se dostal do nějakýho maléru, tak jsem mu slíbil, že mu pomůžu. Ještě nikdy nebyl takhle sám od mámy. Takže se o něj starám, jak to jen jde, vždyť je to ještě skvrně." Přestože byl Gene běloch, bylo v něm cosi z moudrého a unaveného starého černocho a taky mi něčím připomínal Elmera Hassela, toho narkomana z New Yorku; ovšem Hassela, který putuje po železnici, cestovatele a epika Hassela, Hassela, který každoročně přejede Státy z jednoho konce na druhý a zase zpátky, v zimě na Jih, v létě na Sever, a to jenom proto, že pro něj neexistuje místo, které by ho zatím nepřestalo bavit, takže nedokáže vydržet nikde, a taky proto, že když není kam jet, nejlepší je jezdit všude, toulat se sem a tam pod hvězdárna, zvlášť jsou-li to jako v jeho případě hvězdy Západu.

"Párkrát jsem už byl v Ogdenu. Jestli to chceš stříhnout až tam, mám tam několik kámošů, u kterých by se dalo přespat." "Ale já z Cheyennu odbočuju na Denver." "Nebud' cvok a pojed' dál, takovýho stopa hned tak už nechytneš."

Ne že by mě to nelákalo. Co může být v Ogdenu? "Jakej je Ogden?" zeptal jsem se.

"To je město, přes který všichni jezděj, takže tam můžeš potkat spoustu lidí."

Kdysi jsem byl na moři s jedním vysokým vyzáblým klukem z Lousiany, kterému se přezdívalo Hubeňour Hazard, jinak Wil-liam Holmes Hazard, a ten se stal čundrákem tak, že se prostě rozhodl, že se jím stane. Ještě jako malej kluk viděl, jak jeden čundrák poprosil jeho mámu o koláč, a když mu ho dala, čundrák odcházel po silnici pryč. Zeptal se mámy: "Co to bylo za pána?" "Tohle? To byl jen čundrák." "Taky budu jednou čundrák, mami." "To ať tě ani nenapadne. Jseš Hazard a to není nic pro lidi, jako jsme my." Ale on nikdy na tenhle den nezapomněl, a když vyrostl, po kratším období, kdy hrál fotbal za louisianskou univerzitu, tak se tím čundrákem fakticky stal. Strávili jsme s Hubeňourem spoustu nocí, kdy jsme si vyprávěli příběhy a plivali tabákovou šťávu do papírových pytlíků. V chování

Mississippi Gena bylo něco, co mi tak nepochybně připomnělo Hubeňoura, že jsem se zeptal: "Neznáš náhodou kluka, kterému se říká Hubeňour Hazard?"

A on řekl: "Nemyslíš toho habána, co se pořád tak řehtá?"

"No, to vypadá na něj. Má bejt z Rustonu, z Louisiany."

"To vodpovídá. Taky se mu říká Hubeňour z Louisiany. Jasan, jasně že ho znám."

"Nějakou dobu pracoval na naftových polích ve východním Texasu."

"Východní Texas, to sedí. Ale teď cejchuje dobytek."

To taky pasovalo; nemohl jsem uvěřit, že tenhle Gene fakticky zná Hubeňoura, po kterém já už se pídím, no víceméně léta. "Jo, a taky dělal na vlečných parnicích v New Yorku."

"Tak o tom už nevím nic."

"Tys ho asi znal jen na Západě."

"Asi. V New Yorku jsem nikdy nebyl."

"No hergot. To fakt čumím, že ho znáš. Tohle je velká země. Ale stejně jsem si myslel, že ho budeš znát."

"Aby ne. Hubeňoura znám moc dobře. Jak ten dokázal bejt štedrej, když měl prachy! Ale drsan to byl, vostrej hoch. Viděl jsem ho jednou, jak v depu v Cheyennu dočista rozmlátil policajta, a to mu dal jen jednu pecku." Tak to musel být Hubeňour; pořád si trénoval tu svou dělovku do vzduchu; vypadal jako Jack Dempsey, ale mladej Jack Dempsey, v období, kdy ještě chlastal.

"No hergot," ulevil jsem si do větru a dal si dalšího loká a cítil jsem se prostě bezvadně. Každý lok byl opláchnutej nárazem větru na otevřenou korbu nákladáku, opláchnutej od všech svých škodlivých účinků a jenom ty dobré setrvávaly a příjemně mi klesaly kamsi k žaludku. "Cheyenne, už se vezem!" prozpěvoval jsem si, "a ty, Denvere, už se na mě těš."

Slim z Montany se ke mně otočil, ukázal na mé boty a řekl: "Hele, co myslíš, kdybys je zasadil, co z nich vyroste?" a jasně že se ani nezakřenil, ale ostatní to slyšeli a mohli se potřhat. Byly to ty nejláhovější boty v celé Americe; vzal jsem si je hlavně proto, že jsem nechtěl, aby se mi na rozpálené silnici potily nohy, a taky mi - až na ten déšť v Medvědích horách - sloužily perfektně. Tak jsem se s nima klidně smál taky. Boty už byly pořádně potřhané, kousky obarvené kůže z nich trčely jak ocásky čerstvých ananasů, a už mi z nich i čouhaly prsty. No nic, lokli jsme si ještě a řehtali se furt pryč. Jako ve snu hnali jsme se přes malá městečka na křižovatkách, která se vždy vyhoupla z temnoty, a projížděli kolem skupinek ženců a žneček a kovbojů promenujících se po noci. Stačili jen otočit hlavou, když jsme přefrčeli kolem nich a zase jim zmizeli ve tmě na druhém konci města, a zdálky jsme je viděli, jak se plácají do stehen - museli jsme vypadat jako moc legrační náklad.

Tady v kraji byla teď spousta lidí, začaly žně. S těma dakotskej-ma klukama to jen šilo. "Při další čůrpauze asi vystoupíme, vypadá to, že je tu kolem dost práce."

"Až to tady skončí, můžete se jen šoupnout zas o kus dál na sever. Takhle budete moct postupovat se žněma až do Kanady," poradil jim Slim. Zakývali hlavama, ale zrovna jeho rady moc nepotřebovali.

Zatímco ten štvanej blondáček seděl pořád jako pecka, Gene se každou chvíli vytrhl ze svého buddhistického transu, vzrušeného tím krkolomným letem ztemnělou prérií, naklonil se k němu a něco mu pošeptal do ucha. Kluk jen přikývl. Gene o něj pečoval, pečoval o jeho nálady i o jeho strachy. Bavilo by mě vědět, kam ksakru chtějí jet a co chtějí dělat. Neměli ani cigára. Pro-šustroval jsem s nima celou krabičku, tak jsem si je oblíbil. Byli vděční a milí. Nikdy si sami neřekli, nabízel jsem jim sám. Slim měl taky cigarety, ale ten si je nechával pro sebe. Prosvištěli jsme dalším městečkem, minuli další hlouček vytáhlých maníků v džín-sách, kteří se shlukovali kolem mdlého světla lucerny jako můry, a zas jsme se potopili do neproniknutelné tmy a jen hvězdy nad náma zářily jasně a průzračně, protože vzduch byl stále řidší, jak jsme stoupali vzhůru na náhorní plošinu, na jednom kilometru prý o třetinu metru, a žádné stromy nezakrývaly pohled ani na ty nejnížší hvězdy nad obzorem. Jednu chvíli jsem v tom fofru zahlédl, jak ze šalvěje vykoul zamyšlený čumák bílé kravky. Bylo to jak cesta vlakem - pořád přímo kupředu a bez přestání.

Zanedlouho jsme dorazili do města, zpomalili a Slim si oddechl: "No konečně, čůrpauza," ale bráškové nemínili stavět a hasili si to dál. "Sakra, ale já musím," zaúpěl Slim.

"Tak to udělej z autáku," poradil mu někdo.

"Taky že jo," a zatímco jsme se všichni koukali, pomalu centimetr po centimetru se soukal na zád plošiny, držel se jak to jen šlo až se mu podařilo spustit nohy nad silnici. Někdo zabouchal na okýnko kabiny, aby upozornil šoféry, co se děje. Jen se otočili, rozzářili se jak sluníčka. A zrovna když se Slim hotovil k dílu, dost klopotně a nejistě, začali s tím autem kličkovat cik cak od pankejtu k pankejtu při rychlosti víc než sto kiláků za hodinu. Na moment se zvrátil na záda, zahlédli jsme gejzír jak od velryby, pak se zas zoufale pokoušel vrátit do sedu. Strhli auták ke straně. A lup! převálil se na bok a zkrápěl se od hlavy k patě. V tom randálu jsme jen zdálky slyšeli, jak si pro sebe kleje, jako když se odkudsi zpoza hory ozývá nárek: "Hergot... kurva..." Netušil, že mu to dělají naschvál; čistě jen zápolil, a to se stejnou urputností jako Job. Když s tím byl hotov - a hotovej byl teda dokonale -, mohl se přímo ždímat, a pak se se zoufale ztrápeným výrazem vydal na tu škobr-tavou a nejistou cestu zpátky, a všichni se řehnili ostošest, kromě toho blondátýho kluka, a minnesotští bráškové se mohli v té své kabině smíchy potřhat. Podal jsem mu na usmířenou flašku.

"K čemu ten smích?" divil se, "nedělali to náhodou schválně?"

"No jasně že jo."

"Hergot, to jsem nevěděl. Víím, že když jsem takhle močil v Nebrasce, tak s tím bylo o polovinu míň práce."

A to už jsme vjížděli do města Ogallala a hošani z kabiny zahulákali: "Čůrpauza!" a bylo vidět, že jim to dělá radost. Slim stál naštvaně u nákladáku a sakroval, že se namáhal zbytečně. Ti dva dakotští kluci se se všema rozloučili a že prý začnou se žněma právě tady. Dívali jsme se za nima, jak odcházejí do noci směrem k boudám na konci města ozářeným lucernami, kde stál osamělý noční hlídač v džín-sách, který jim řekl, že pracanty berou. Musel jsem někde sehnat cigarety. Mississippi Gene a ten jeho blondáček šli se mnou, aby si protáhli nohy. Vešli jsme do toho nejpravděpodobnějšího místa na světě, do jakéhosi prérijního nealkoholického bufetu, zřízeného tady pro místní mládež. Pár kluků a

holek tancovalo u džuboxu. Když jsme vstoupili, trochu to ztichlo. Ale Gene a jeho kámoš jen stáli a ničeho si nevšímalí; nechtěli nic víc než ty žvára. A ne že by tady nebyly některé opravdu fajn holky. Jedna z nich dělala na blondáčka oči, ale on to neviděl, a i kdyby bylo by mu to fuk, tak byl smutnej a sešlej.

Oběma jsem koupil po krabičce cigaret; poděkovali mi. Nákladák už byl připraven vyrazit. Přiblížila se půlnoc a ochladilo se. Gene, který už procestoval Státy častěji, než kolik bych napočítal prstů na rukou i nohou, řekl, že teď bude nejlepší, když si všichni vlezem pod obrovskou dehtovanou plachtu, abysme ne-zmrzli. Jen díky tomuhle a s pomocí posledních zbytků ve flašce jsme se udrželi jakžtakž v teple, i když vzduch už začal být opravdu mrazivý a pořádně nás štípal do uší. Čím výš jsme se drápali na náhorní plošinu, tím jasnější a zářivější byly hvězdy. To už jsme projížděli státem Wyoming. Ležel jsem rozpláclej na zádech a koukal na to fantastický nebe a medii si a byl pyšnej na to, jak daleko jsem se koneckonců dostal od těch smutných Medvědích hor, a při představě, co všechno na mě čeká v Denveru, jsem se úplně zalykal - ať si mě tam ksakru čeká cokoli. A Mississippi Gene začal zpívat. Zpíval tiše a melodicky, s jižanským přízvukem, a bylo to něco moc prostého jako "moje milá je moc roztomilá a je jí teprv šestnáct let, když si ji vedu po ulici, každej mi musí závidět", a to se opakovalo a pak přišly další sloky o tom, jak daleko je teď od ní a že by se k ní rád vrátil, ale že to asi nepůjde, protože ji dočista ztratil atakdál.

Řekl jsem mu: "Tohle je moc pěkná písnička."

"To je ta nejhezčí, co znám," odpověděl s úsměvem.

"Doufám, že se ti podaří dojezt tam, kam jedeš, a že to tam bude fajn."

"Já jezdím pořád sem a tam, kam to jde."

Slim spal. Probudil se a řekl mi: "Hele, ty černeš, co kdybysme dneska večer okoukli Cheyenne, než se pustíš do Denveru?"

"Jsem pro." Byl jsem z tý whisky dost nalítej, abych byl pro cokoli.

Když jsme se blížili k předměstí Cheyennu, viděli jsme ve výšce červená světýlka místní radiové stanice, a hned nato se nákladák musel prodírat obrovskými zástupy lidstva, které přetýkaly z obou chodníků. "Hernajsfirnajš, vždyť oni tu vlastně maj Tejden Divo-kýho západu," vzpomněl si Slim. A po dřevěných chodnících nejstarší čtvrti Cheyennu si to hopsali a juchali byznysmeni, tlustí vypasení obchodníci v širokých kovbojských kloboukách a ve vysokých botách, a vedle nich jejich peprné ženušky, taky oblečené za honačky krav. O kus dál zářily bulváry moderního centra, ale oslavy se soustřeďovaly hlavně ve staré čtvrti. Ozval se praskot slepých patron. Saloony překypovaly až na chodníky. Byl jsem jak u vytržení, ale zároveň jsem cítil, jak je to celý směšný: poprvé jsem vyrazil na Západ a hned musím být svědkem toho, jakých absurdních prostředků se používá, aby se udržovala tradice jeho dávné slávy. Museli jsme seskočit z nákladáku a rozloučit se; min-nesotští bráškové neměli chuť se tady dál zdržovat. Bylo mi smutno, když jsem je viděl odjíždět, uvědomil jsem si, že už je nikdy neuvidím, ale tak to chodí. "Dneska v noci zmrznete jak preclíci a zejtra budete mít co dělat, abyste se v poušti neuškvařili," hulákal jsem za těma na korbě.

"To nám teď může bejt fuk, hlavně aby už skončila tahle zatracená noční ledárna," volal Gene. Nákladák mizel v dálí, prorážel si cestu davem, ale nikdo si nevšímal těch podivných kluků zalezlých

pod plachtou a vykukujících ven jak nemluvnata z povijánu. Díval jsem se za nima, dokud mi úplně nezmizeli do noci.

5

Zůstal jsem teda se Slimem a hned jsme začali obrážet bary. Měl jsem ještě asi sedm dolarů a z nich jsem tu noc pět zbůhdarma rozfofroval. Nejdřív jsme se motali se všemi těmi turisty a naftaři a rančery ohozenými za kovboje po barech, bistrech a chodnících města; pak jsem na chvíli Slima setřepal, už byl chudák ze vši té whisky a piva, co vypil, dost grogy a jen znaveně škobrtal po ulici - vida, takovej to byl tedy pijan -, oči měl skelný a užuž to vypadalo, že začne oblažovat svýma řečma i úplně neznámý lidi. Skočil jsem si do jednoho bufetu a tam za pultem stála Mexičanka, a že to panečku byla krasavice jedna radost. Najedl jsem se a na druhou stranu účtenky jsem jí napsal milostný dopis. Bufet byl vylidněnej, všichni pařili zrovna někde jinde. Řekl jsem jí, aby obrátila lístek. Přečetla si to a zasmála se. Byla to krátká básnická o tom, jak jsem chtěl hrozně moc, aby byla se mnou celou noc.

"Ja bych ráda, chiquito, ale mám dneska rande se svým klukem."

"Nemůžeš mu to odříct?"

"To ne, to nemůžu," řekla smutně a já šlel, jak krásně smutně to řekla.

"Tak někdy jindy, až pojedu kolem?" zeptal jsem se. "Kdykoli, brouku." Ale trčel jsem tam pořád, chtěl jsem se na ni dívat a měl jsem chuť ještě na jedno kafe. Za chvíli vešel našťavaně její kluk a ptal se jí, kdy už bude končit. Začala rychle všechno sklízet a utírat. Musel jsem odejít. Ještě při odchodu jsem se na ni usmál. Venku to pokračovalo stejně divoce jako předtím, až na to, že ti vypasení páprdové byli ještě opilejší a hulákali o to víc. Bylo to zvláštní. Kolem obcházeli indiánští náčelníci ve vysokých čelenkách a mezi těmi brunátnými opilými ksichty vypadali opravdu vznešeně. Zahlídl jsem, jak se tam vedle nich motá Slim. Řekl: "Právě jsem napsal pohled tátovi do Montany. Nemohs někde najít schránku a hodit ho tam?" Byla to zvláštní prosba, podal mi lístek a odpotácel se k lítacím dveřím do nejbližšího saloonu. Šel jsem ke schránce a zběžně jsem se na lístek podíval: "Milý táti, vrátím se ve středu. Mám se moc dobře a doufám, že ty taky. Tvůj Richard." Dalo mi to o něm úplně novou představu; vida, jak dokáže být něžný a zdvořilý ke svému tátovi.

Šel jsem za ním do baru. Sbalili jsme tam dvě holky - pěknou mladou blondýnku a obtloustlou brunetu. Byly zamlklé a otrávené, ale to nic, chtěli jsme je. Vzali jsme je do jakéhosi zchátralého nočního klubu, kde se užuž chystali zavírat, a tam jsem utratil kromě dvou dolarů všechny svý zbývající prachy za skotskou pro ně a za piva pro nás dva. Začínal jsem být pořádně rozjetej a bylo mi všechno fuk; cítil jsem se báječně. Veškeré mé snažení směřovalo k té blondýnce. Prostě jsem jí to musel dneska udělat. Šátral jsem po ní a chtěl jí to říct. Pak klub zavřeli a vyhnali nás ven na ošumělou prašnou ulici. Podíval jsem se nahoru: jasné překrásné hvězdy ještě zářily. Holky chtěly jít na autobusové nádraží, proč ne, ale podle všeho tam na ně měl čekat nějaký námořník, jak se ukázalo bratranec té tlusté, a ten měl s sebou ještě pár kamarádů. Zeptal jsem se blondýnky: "Tak co bude?" Řekla, že chce domů. Bydlela v Coloradu, hned za hranicema jižně od Cheyennu. "Pojedeni tam spolu autobusem," navrhl jsem jí.

"Ne, autobus staví na dálnici a to bych pak musela jít přes tu zatracenou prérii sama. Celý odpoledne tu na ni čučím a ještě abych po ní šla, to zrovna."

Počkej, uděláme si krásnej vejlet přes rozkvetlou prérii." Tam nic ne kvete," řekla. "Chci do New Yorku. Je mi na blití z toho všeho tady. Nedá se jít nikam jinam než do Cheyennu a v Cheyennu chcíp pes."

"V New Yorku to máš stejný."

"Jo, stejný," řekla a ušklíbala se.

Nádraží bylo nacpaný k prasknutí. Stála tady spousta nejružnějších lidí, čekali na autobus nebo jen tak okouněli; bylo tu hodně Indiánů, kteří shlíželi na svět svým kamenným pohledem. Holka se ode mě trhlá a odešla k námořníkovi a těm ostatním. Slim pochrupeval na lavičce. Sedl jsem si k němu. Podlahy na autobusových nádražích jsou všude stejné, poseté vajgly, poplivané, vždycky vzbuzující stejný pocit smutku, jaký člověka popadne jen na nádraží. Na okamžik jsem si skoro připadal, že jsem zpátky v Newarku, nebyt té ohromné rozlehlosti venku, která mi tak učarovala. Vztekal jsem se, že jsem znesvětil ryzost celé své cesty a nešetřil každý cent, a místo abych frčel dál, proflákal jsem spoustu času, tahal se s nějakou otrávenou buchtou a utratil všechny své prachy. Udělalo se mi z toho nanic. Ale už jsem nespál pěkně dlouho, takže jsem na nějaké nářky a nadávky neměl dost sil a radši jsem si schrupnul; stočil jsem se na lavičce, místo polštáře jsem si dal pod hlavu bágel a až do rána do osmi hodin jsem spal mezi ospálými šelesty a zvuky nádraží a stovkami kolemchodících lidí.

Probudil jsem se a pekelně mě bolela hlava. Slim už byl ten-tam - nejspíš v Montaně. Vyšel jsem ven. A tady v blankytně modrém vzduchu jsem poprvé v životě spatřil vzdálené, sněhem pokryté mohutné vrcholky Skalistých hor. Zhluboka jsem se nadechnul. Tak a teď do Denveru. Nejdřív jsem si ale dal snídani -skromňoučkou, všehovšudy topinku, kafe a jedno vajíčko - a pak jsem to stříhnul přes město na dálnici. Festival Divokého západu ještě pokračoval: chystalo se rodeo a celé to jančení a juchání melo každou chvíli vypuknout znova. Nechal jsem to za sebou, led už chci být se svou partou v Denveru. Přešel jsem mostek nad kolejema a došel ke skupince domů, odkud se rozvětvovaly dvě silnice - obě na Denver. Vzal jsem to tou blíž k horám, abych si je mohl prohlídnout, a začal stopovat. Hned mi zastavil jakýsi mladší chlápek z Connecticutu, malíř, co si jen tak jezdí po celý zemi ve své staré káře a maluje, shodou okolností syn jednoho známého redaktora z Východu. Bez přestání mluvil a mluvil. Bylo mi špatně z toho včerejšího chlastání a z té nadmořské výšky, až jsem jednu chvíli musel skoro vystrčit hlavu z okna. Ale než mě vysadil v Coloradu v městě Longmont, už to bylo fajn, a dokonce jsem mu i začal vyprávět o mém putování. Popřál mi hodně štěstí.

V Longmontu to bylo báječný. Pod obrovitánským starým stromem byl vysázen hustý trávník, který patřil k benzínové stanici. Zeptal jsem se pumpaře, jestli se tam můžu na chvilku prospat, a on mi řekl, že jo. Rozložil jsem na zem svou vlněnou košili, plácl se na ni obličejem, ruku jsem nechal v trávě a jedním okem jsem na moment zamžoural na zasněžené Skalisté hory ozářené horkým sluncem. Lahůdkově jsem si na dvě hodiny schrupnul a jediný, co mi tu pohodu trochu kazilo, byl občas nějaký ten colorad-ský mravenec. Takže jsem konečně v Coloradu! Úplně jsem si bahnul. Holaríí! To jsem dobrej! A po osvěžujícím spánku naplněném změtí snů o mém minulém životě na Východě jsem vstal, umyl se na záchodě u pumpy a vykrácel odtud bujaře a se zvednutým hledím. Musel jsem si ale ještě skočit do krámu na hustý ledový mléčný koktejl, abych si trochu zchladil svůj rozpálený zubožený žaludek.

Shodou okolností mi ten koktejl namíchala překrásná colorad-ská beruška, a jak se při tom líbezně usmívala; byl jsem jí za to vděčnej, dočista mi to vynahradilo včerejší večer. Řekl jsem si Zžjova! A jaký

to teprv musí být v Denveru! Dostal jsem se na rozpálenou silnici a už jsem si to hasil v úplně novém bouráku s asi pětatřicetiletým byznysmenem. Pálil to přes sto dvacet a já se celej klepal. Počítal jsem minuty a odečítal kilometry. Hned tamhle za těmi uhánějícími pšeničnými poli, co se tak zlatavě lesknou pod zasněženými vrchy Estesova parku, tam konečně spatřím Denver. Už jsem se viděl s celou bandou, jak jsem večer v nějakém denverském pajzlu a jak na mě všichni koukaj, protože jsem jinej a otrhanej a trochu jako Prorok, který překráčel celou zemi, aby přinesl to magické Slovo, a jediný slovo, které pro ně budu mít, zní Žžjova! Měl jsem s tím chlapíkem dlouhý srdečný rozhovor o našich rozdílných pohledech na život, a dřív než jsem věděl, o co jde, už jsme frčeli kolem zelinářského tržiště před Denverem a už tu byly komíny a čoud a železniční depa a domky z červených cihel a tamhle kus dál šedivé baráky předměstí, a byli jsme v Denveru. Vyklopil mě na Larimer Street. S obličejem rozzářeným tím nejblaženějším úsměvem na světě jsem vrávoral mezi starými pobudy a zmlácenými kovbojičky téhle ulice.

6

V těch dnech jsem ještě neznal Deana tak dobře jako teď, takže ze všeho nejdřív jsem chtěl najít Chada Kinga, a taky jsem to hned udělal. Zavolał jsem k nim domů a vzala to jeho matka: "No né, Sále, co děláte v Denveru?" divila se. Chad je hubený blondatý kluk s podivnou tváří šamanského doktora, která se docela dobře hodí k jeho zanícení pro antropologii a indiánskou prehistorii. Jeho frňák se měkce a téměř sladce klene pod zlatavýma čupřina-ma; má půvab a grácii opravdových západáckých pistolníků, co tančivali po zájezdních hospodách a rvali se nad stolním fotbalem. Když mluví, ozývají se v jeho řeči rezonující nosovky: "To mě teda mědí na prérijních Indiánech, Sále, jak vždycky když se pochlubili, kolik získali skalpů, jak vždycky hrozně zrozařiteli."

V Ruxtonově Životě na Dalekém západě je případ jednoho Indiána, kterej, když přinesl hroznou spoustu skalpů, tak se tak děsně červenal, že radši kalupem prchal kamsi do nitra prerie, aby se tam v skrytu radoval nad svejma hrdinskejma skutkama. To mě teda vzalo!"

Chadova matka usoudila, že v tomhle ospalým odpoledni nemůže být Chad nikde jinde než v místním muzeu u svých indiánských košíčků. Zavolał jsem ho tam; přijel si pro mě ve své staré fordce, kterou používal na výlety do hor nebo na své expedice za indiánskýma vykopávkama. Vešel do nádražní haly, na sobě džín-sy a na tváři široký úsměv. Seděl jsem na podlaze na báglu a snažil se navázat hovor právě s tím námořníkem, co jsem ho včera viděl na stanici v Cheyennu. Ptal jsem se ho, jak to dopadlo s blondýnkou. Byl tak znuďenej, že mi ani neodpověděl. Nasedli jsme s Chadem do jeho malé fordky a on hned pospíchal na magistrát pro nějaké mapy a pak že musí za jedním kantorem atakdál ata-kdál, jenže já zrovna nechtěl nic jinýho než si dát pivo. Někde vzadu v hlavě mě hlodaly divoké představy o tom, kde je tak asi Dean a co právě teď dělá. Chad se už před časem pro nějaké podivné důvody rozhodl s Deanem skoncovat a teď ani nevěděl, kde vlastně bydlí.

"A co Carlo Marks? Je ve městě?"

"Jo." A víc o něm ani slovo. To byl začátek Chadova rozchodu s celou naší bandou. To odpoledne jsem se měl prospat u něj doma. Pak bylo dohodnutý, že půjdu na Colfax Avenue do kvartý-ru, co pro mě splášil Tim Gray a kde už bydlel Roland Major a čekal na mě. Cítil jsem ve vzduchu nějaký pikle. Vypadalo to, že se celá banda rozštěpila na dvě party: na jedné straně byl Chad King a Tim Gray a Roland Major ještě s Rawlinsovy, a ti se všeobecně rozhodli, že budou ignorovat Deana Moriartyho a Carla Markse. A já měl v tyhle zajímavý válce trčet někde uprostřed.

Svou roli v téhle válce hrály sociální motivy. Dean byl synem místního ochmelky, jednoho z nejošuntějších otrapů z Larimer Street. Dá se říct, že Dean vlastně na Larimer Street a v ulicích kolem vyrostl. Ve svých šesti letech chodíval k soudu a žádonil, aby mu tátu pustili na svobodu. Kolikrát něco vyžebal ve vedlejší čtvrti a podstrkoval pak peníze tátovi, který na něj vždycky s nějakým starým kámošem čekával někde na smetišti. Když Dean vyrostl, začal se potloukat kolem Glenarmských heren; udělal denverský rekord v počtu ukradenejch auťáků a odešel do polep-šovny. V pastáku taky strávil většinu života mezi svým jedenáctým a sedmnáctým rokem. Byl vysazenej na kradení aut. Odpoledne se pak vždycky pokusil splašit nějakou tu gymnazistku, když se vracela ze školy, zavezl ji do hor, udělal jí to tam, vrátil se zpátky do města a vychrápal se ve sprchách prvního hotelu, který se namanul. Z jeho tatíka, kdysi ctěného a příčinlivého kovotepce, se stal chlastoun vína, což je ještě horší typ alkoholika, než když je někdo jen na whisky, a skončil jako tulák, co se na nákladních vlacích vozí v zimě do Texasu a v létě zpátky do Denveru. Po nebožce matce, která zemřela, když byl Dean ještě kluk, mu zůstalo několik bratrů, ale ti ho neměli rádi. Jediní jeho kámoši byli flinkové z herny. Dean se svým bezbřehým elánem novodobého amerického svěťce a Carlo byli toho léta hlavní klasy denverského podsvětí a Carlo s celou tou bandou místních hráčů obýval podzemní - ejhle symbol - kvartýr na Grand Street, kde jsme se všichni slízali a kde jsme všichni - Carlo, Dean, já, Tom Snark, Ed Dunkel a Roy Johnson - strávili nejednu noc, která trvala až do rána. Ale o těch ostatních až později.

Své první odpoledne v Denveru jsem proležel v bytě u Chada Kinga. Dole v přízemí se jeho matka lopotila s uklízením a on sám srotil někde v knihovně. Bylo horké červencové préríjní odpoledne a nebýt vynálezu Chadova otce, asi bych vůbec neusnul. Cha-dův otec byl sympatický, asi sedmdesátiletý pán, vytáhlá bzdinka, stářím už dost sešlý, který s velkou potěchou, i když pomalu a hodně rozvláčně, vyprávěl své příhody: a byly to moc zajímavé příhody: o dětství prožitým na prérii v Severní Dakotě v osmdesátých letech, kdy se povyřázel tím, že na neosedlaném poníkově s klackem v ruce pořádal hony na kojoty. Později se stal venkovským učitelem v držadle oklahomského rendlíku a nakonec ostříleným byznysmenem v Denveru. Pořád ještě vlastnil svou kancelář nad garáží na konci ulice - ten psací stůl s registračkou tam dosud stál, naplněný horou zaprášených papírů upomínajících na dávná vzrušení, kdy ještě dělal prachy. Vynalezl speciální klimatizaci: do okenního rámu zabudoval normální větrák a nějak se mu podařilo umístit před lopatky jakési vinutí s tekoucí vodou. Výsledek byl báječný - ale všehovšudy tak do jednoho metru od větráku - pak se v tom horkém dnu asi voda vypařila a v přízemní části domu bylo stejně parno jako předtím. Ale já ležel na Chadově posteli hned pod tím větrákem a zpovzdálí na mě shlížela obrovská bysta J. W. Goetha, a byl jsem v limbu cobydup. Jenže po dvaceti minutách jsem se probudil pekelnou zimou. Hodil jsem přes sebe deku, ale klepat jsem se nepřestal. Nakonec jsem musel vstát a sejít dolů, protože v takové zimě se prostě spát nedalo. Starý pán se mě ptal, jak funguje jeho vynález. Řekl jsem mu, že bezvadně, ale moc nadšeně to asi neznělo. Ten chlápek se mi moc líbil. Byl posedlej vzpomínáním. "Kdysi jsem vynalezl čistič skvrn, ale okopírovala to podle mě jedna velká firma z východu. Už pár let se z nich snažím něco vyrazit. Jen kdybych měl dost peněz na pořádného advokáta..." Ale už bylo pozdě na to shánět advokáta, nezbývalo než sedět otráveně doma. Večer jsme měli fantastický jídlo, které uvařila Chadova matka, srnce, kterého jejich strýček ulovil kdesi v horách. Ale kde byl ksakru Dean?

Těch následujících deset dní bylo, jak říká W. C. Fields, "naplněno nebezpečím až příliš skutečným" a prostě bláznivých. Nastěhoval jsem se k Rolandu Majorovi do fantasticky nóbl bejváku, který patřil

rodičům Tima Graye. Každě jsme měli pro sebe ložnici a byla tady i kuchyň s ledničkou plnou žrádla a ještě obrov-skej obývací, ve kterém seděl Major ve svém hedvábném županu a sepisoval svou nejnovější hemingwayovskou povídku - Roland Major, cholerik a brunátní tloušťák, který nenáviděl všechno na světě, pokud na něj za sladké noci nedejchl skutečný život; to se pak dokázal rozzářit tím nejsladším a nejkouzelnějším úsměvem. Seděl si klidáčko u stolu a já zatím nervózně poskakoval po huňatém koberci, na sobě jenom spodáry. Právě dopsal příběh o klukovi, který poprvé přijíždí do Denveru. Jmenuje se Phil. Jeho kámoš Sam, který cestuje s ním, je takový tichý a tajemný chlapík. Phil vyráží na tah do města a uvízne kdesi s bandou uměnímilov-ných snobů. Vráť se do hotelu a žalostně si povzdychne: "Same, oni jsou tady taky." A Sam se jenom tak podívá z okna a smutně řekne: "Ano, já vím." A pointa celé té věci je v tom, že Sam nemusel nikam chodit, aby se o tom přesvědčil. Tihleti snobové jsou prostě po celé Americe a pijou mu krev. S Majorem jsme byli fajn kamarádi; byl přesvědčenější, že já mám ke snobství hodně daleko. Moc si potrpěl na dobrá vína, stejně jako Hemingway. Hrozně rád vzpomínal na svůj nedávný výlet do Francie: "Jo, Sále, kdybys tak seděl se mnou mezi Baskama, před sebou lahvinku vychlazeného Poignon-Dix-neuf, to bys viděl, že jsou i jiné věci než nějaký nákladní vagóny."

"No jasně, jenomže já mám rád nákladní vagóny a moc rád na nich čtu takový jména jako Missouri Pacific, Great Northern, Rock Island Line. Probůh, Majore, kdybys ti měl vylíčit všechno, co jsem zažil, než jsem se sem dostal!"

Rawlinsovi bydleli o pár bloků dál. Byla to roztomilá rodinka -čupr matinka, poloviční majitelka ponurého a téměř strašidelného hotýlku, pět synů a dvě dcery. Černou ovčí rodiny byl Ray Rawlins, kámoš Tima Graye už od klukovských let. Ray si pro mě přišel, hulákal jak pominutej a rovnou jsme se sčuchli. Vyrázili jsme ven a obešli několik barů na Colfax Avenue. Jednou z Rayových sestřiček byla překrásná blondýnka Babě - cukrová panenka ze Západu, přebornice v surfingu a v tenise. Chodila s Timem Grayem. A i Major, který prý Denverem jen projížděl, ovšem ve velkém stylu a s celým zaopatřením včetně toho nóbl bejváku, měl už pro sebe sestru Tima Graye Betty. Jedinej bez holky jsem tady zůstal já. Ptal jsem se každýho: "Kde je Dean?" Usmívali se a vrtěli hlavama.

A nakonec se to stalo. Zazvonil telefon a byl to Carlo Marks. Dal mi adresu jejich podzemního bytu. Zeptal jsem se ho: "Co děláte v Denveru? Myslím, co jako fakt děláte? Co se děje?"

"Přijed' a uslyšíš."

Vypálil jsem za ním. Dělal noční směny v Mayově obchodním domě; ten cvok Rawlins ho tam zavola z baru a portýrům nabulí-koval, že Carlovi někdo umřel, aby ho co nejrychleji našli. Carlo si hned myslel, že jde o mě, a letěl k telefonu, ale Ray mu řekl: "Sal je v Denveru," a dal mu mou adresu a telefonní číslo.

"A kde je Dean?" zeptal jsem se rovnou.

"Dean je v Denveru. To ti musím vyprávět." A vyprávěl mi, jak Dean v současné době píchá dvě holky najednou, jednak Mary-lou, svou první ženu, která na něj vždycky čeká v jednom hotelu, a pak Camillu, která na něj čeká v jiném hotelu. "A když je obě zvládne, tak příběhne ke mně a pokračujem v tý naší načatý věci."

"V jaký věci?"

"Začali jsme s Deanem fantastickéj pokus. Snažíme se komunikovat s absolutní otevřeností a do všech nejmenších detailů o všem, co nám proběhne hlavou. Museli jsme k tomu začít brát benzedrin. Sedíme se zkříženejma nohama na posteli a koukáme jeden na druhýho. Podařilo se mi ho konečně přesvědčit, že se může stát, čím chce, starostou Denveru, manželem nějaký milio-nářky nebo tím největším básníkem po Rimbaudovi. Ale on často uteče a jde se dívat na závody miniautíček. Tak jdu s ním. Poskakuje tam a ječí jak divej. Však ho znáš, Sále. Dean je do těchhle věcí celej zblblej. No jo," posteskl si sám pro sebe a v zamyšlení se odmlčel.

"A jaký je program?" V Deanově životě byl vždycky nějaký program.

"Program je následující: já jsem přišel z práce asi tak před půl hodinou. V tyhle chvíli je Dean v hotelu a píchá Marylou, zatímco já mám mezitím čas se převlíknout. Přesně v jednu po půlnoci letí od Marylou ke Camille - jasně že ani jedna neví, co se děje -a udělá jí to jen jednou, abych já tam stačil přijet do půl druhý, protože v půl druhý už tam mám na něj dole čekat. Jdeme ven -jo ještě předtím musí uchlácholit Camillu, která už mě má plný zuby, a přijdeme sem a povídáme do šesti do rána. Někdy to trvá i dýl, ale to se pak všechno strašně zkomplikuje a Dean pak má hroznej fofr. V šest se vrací k Marylou - a zejtra třeba celej den stráví tím, že bude shánět všechny možný lejstra pro rozvod. Marylou s tím souhlasí, ale o to šoustání v mezidobí se nechce nechat připravit. Říká, že Deana miluje - a to samý říká Camille."

Pak mi vyprávěl, jak se Dean s Camillou seznámili. Ieden kluk z herny, Roy Johnson, ji jednou našel někde v baru a vzal ji do hotelu; tak byl na ni pyšnej, že úplně zblbnul a pozval si celou bandu, aby se na ni přišla podívat. Seděli kolem ní a mleli pantem. Jedinej Dean neříkal nic a jen koukal z okna. Pak když všichni odcházeli, Dean se čistě jen na Camillu podíval, ukázal na hodinky, zvednul čtyři prsty (jako že ve čtyři přijde) a vypálil za ostatníma. Když se ve tři objevil Roy Johnson, byly dveře zavřeny. Ve čtyři přišel Dean a bylo odemčeno. Už jsem chtěl ven, abych toho šílence konečně viděl. Vždyť mi taky slíbil, že mě tady zaopatří; zná přece v Denveru každou holku.

Vyrazili jsme s Carlem do zchátralých ulic nočního Denveru. Vzduch byl vlhý, hvězdy zářivé, každá dlážděná ulička toho tolik slibovala, že jsem si připadal jako ve snu. Došli jsme k penziónu, kde se právě teď Dean handrkoval s Camillou. Byl to barák z červených cihel obklopený dřevěnými garážemi a mohutnými stromy, které vyčuhovaly za plotem. Vyšli jsme po schodišti pokrytém kobercem. Carlo zaklepal, a hned se stáhnul zpátky, aby ho Camille neviděla. Postavil jsem se ke dveřím. Otevřel mi úplně nahatej Dean. Na posteli v pokoji jsem zahlédl černovlásku, překrásná sametová prcinka se schovala do černého krajkoví. Udiveně se na mě podíval.

"No né, Sa-a-al!" úplně se vyjevil. "Jasně, tedy... ehm... ovšem, přijel jsi - ty děvko, tak ses konečně rozhoupal. Takže - hergot, poslouchej - musíme - a hned - jasně, teď hned musíme! Hele, Camille -" a letěl k ní. "Přijel Sal, Sal je můj starej kámoš z New Yorku. Tohle je jeho první večer v Denveru a já mu prostě ne-zbyt--ně musím sehnat nějakou buchtu."

"Kdy se vrátíš?"

"Teď máme," podíval se na hodinky, "přesně jednu hodinu a čtrnáct minut. Přesně ve tři čtrnáct budu zpátky na tu naši hodinku společnýho rozjímání, však víš, sladoučkýho rozjímání, zlato, a pak, jak víš a jak jsem ti řek a jak jsme se dohodli, budu muset jít za tím jednonohým právníkem kvůli těm papírům - zdá se to možná divný, že takhle uprostřed noci, ale přece jsem ti to už do-sta-teč-ně vysvětlil." To

byla zástěrka pro jeho rande s Carlem, který se pořád ještě schovával za dveřma. "Takže teď přesně v tuhle chvíli se musím oblíknout, vzít si kalhoty a vyrazit do života, tedy do venkovního života, do ulic a bůhvíkamještě, a jak jsme se dohodli, teď je jedna patnáct a čas tak letí a letí..."

"Tak dobře, Deane, ale prosím tě, buď určitě do tří zpátky."

"Jak jsem řek, zlato, a pamatuj, že ne do tří, ale do" tři čtrnáct. No nejsme my vůbec v tom nejhlubším a nejfantastičtějším duševním souladu, miláčku?" A šel k ní a několikrát ji políbil. Na stěně byl obraz nahého Deana, s obrovským bimbsem a vůbec se vším, který nakreslila sama Camille. Žasnul jsem. Všecko bylo tak trhlý.

Vypadli jsme do noci. Carlo se k nám připojil před domem. A už jsme kráčeli tou nejužší a nejpodivnější a nejkřivolatější uličkou, jakou jsem kdy viděl, v samém srdci mexické čtvrti Denveru. Naše hlasy se v tom spícím tichu rozléhaly. "Sále," řekl Dean. "Mám pro tebe jednu holku, která zrovna v tuhle chvíli už na tebe čeká - teda jestli už má po práci." Podíval se na hodinky. "Číšnice Rita Bettencourtová, fajn kočka, trpí sice určitejma sexuálníma komplexama, kterých jsem se ji marně pokoušel zbavit, ale ty - takovej fajn otcovskej typ - ty jí od nich určitě pomůžeš. Takže tam rovnou půjdem - musíme někde sehnat pivo - vlastně ne, oni budou mít, a hergot," zatnul pěstě, "dneska v noci musím vopíchat tu její sestřičku Mary."

"Co?" vyjevil se Carlo. "Myslel jsem, že budem pokračovat v naší debatě."

"Jasně, jasně, ale až potom."

"Bože, bože, vy chmury denverské!" vykřikl Carlo k obloze.

""No, není tohle ten nejsladší klu-či-na na světě?" hulákal Dean a dloubnul mě pod žebra. "Podívej se na něj! Jen se na něj podívej!" A Carlo se dal do svého opičího tance na ulicích života, jak jsem ho už tolikrát viděl poskakovat všudemožně po New Yorku.

A já nebyl s to říct nic jiného než: "Hergot, co vlastně děláme v Denveru?"

"Počkej zejtra, Sále. Víím, kde ti sehnat práci," řekl Dean už zas svým věčným tónem. "Zavolám ti, hned jak se mi podaří urvat hodinku od Marylou, skočím pro tebe do toho vašeho bejváku, pozdravím se s Majorem a rovnou sednem na tramvaj (hergot že nemám auto) a pojedem na Camargský tržiště, kde můžeš od minuty začít dělat a už v pátek dostaneš prachy. My jsme tedy všichni hrozně na dně. Já teď pár týdnů neměl čas pracovat. A v pátek večer prostě musíme my tři - naše stará trojka: Carlo, Dean a Sal - na závody miniautíček. Znáím jednoho kluka, kterej nás tam hodí auťákem," atakdále hulákal do noci.

Došli jsme až do baráku, kde bydlely ty dvě sestry servírky. Ta, co měla být pro mě, ještě pracovala, ale ta druhá, kterou chtěl Dean pro sebe, už byla doma. Sedli jsme si na pohovku. Dostal jsem za úkol zavolat Ray Rawlinsovi. Udělal jsem to. Přišel hned. Ještě ve dveřích si svlíkl košili a triko a rovnou se vrhnul na Mary Bettencourtovou, kterou viděl poprvé v životě. Po podlaze se kutálely flašky. Za chvíli byly tři hodiny. Dean vypálil na své hodinové rozjímání s Camillou. Vrátil se včas. Ukázala se i ta druhá sestřička. Teď jsme všichni potřebovali auťák a dělali jsme kolem toho hroznej kravál. Nakonec Ray Rawlins zavolał jednoho kámoše. Přijel. Všichni jsme se do toho nacpali. Na zadním sedadle se Carlo pokoušel zapříst s Deanem jejich plánovaný rozhovor, ale na to tam byl moc velkej zmatek. "Pojďme

všichni do mého bejváku!" zahulákal jsem. Jeli jsme tam. Hned jak auťák zastavil, vyskočil jsem a udělal na trávě parádní stoj na hlavě. Vytrousil jsem všechny své klíče a v životě jsem je už nenašel. Ječeli jsme a hnali se do baráku. Ale do cesty se nám postavil Roland Major ve svém hedvábném županu.

"Žádný takovejhle bordel v bytě Tima Graye dělat nebudete!"

"Co?" křičeli jsme na něho. Nastal hroznej maglajz. Rawlins se válel v trávě s jednou číšnicí. Major nás prostě nepustil dovnitř. Hučeli jsme do něho, že zavoláme Timovi a řekneme mu o tom mejdanu a pozveme ho taky. Místo toho jsme museli vyrazit po denverských pajzlech. A najednou jsem zjistil, že jsem úplně sám na ulici a úplně švorc. Můj poslední dolar byl v háji.

Vláčel jsem se pět kilometrů po Colfax Avenue k své komfortní postýlce v apartmá. Major mi musel přijít otevřít. Bavilo by mě vědět, jestli si v tuhle chvíli Carlo s Deanem otevírají svá srdce. Ale to se dozvím později. Noci v Denveru jsou chladné a já usnul jako špalek.

8

Začal se plánovat obrovský výlet do hor. Vypuklo to hned ráno, jenže zazvonil telefon a všechno se pořádně zkomplikovalo - volal můj starej stopařskej kamarád Eddie. Zapamatoval si nějaká jména, co jsem říkal, a jen tak zkusil štěstí. Takže jsem měl aspoň šanci dostat zpátky svou košili. Eddie a jeho holka bydleli v jednom baráku kus od Colfax Avenue. Ptal se mě, jestli nevím, kde by mohl sehnat nějakou práci. Řekl jsem mu, ať se zastaví. Napadlo mě, že snad Dean bude vědět. Dean přiběhl, hrozně spěchal, zrovna když jsme s Majorem jen tak narychlo něco snídali. Ani se nechtěl posadit. "Mám strašnej fofr, vlastně nemám čas s tebou jezdit do Camarga, ale pojedem, tak dělej, člověče." "Počkejme ještě na Eddieho, to je jeden můj kámoš ze stopu." Major se tím naším nervózním spěchem příjemně bavil. Přijel do Denveru, aby si tu jen tak v klidu a pohodě psal. K Deanovi se choval s přehrávanou úctou. Ale Dean si ho nevšímal. Major se ho třeba zeptal: "Hele, Moriarty, co je na tom pravdy, že spíš s třema holkama najednou?" A Dean jen nervózně okopával koberec a řekl: "No jasně, tak už to chodí," a koukal na hodinky a Major utřel nos. Cítil jsem se jak ovce, když jsem se hnál v závěsu za Deanem - Major si nenechal vymluvit, že je Dean slabomy-slněj trotl a blázen. Ovšemže to nebyla pravda a moc rád bych o tom každého přesvědčil, kdyby to šlo.

Narazili jsme na Eddieho. Ani jeho si Dean moc nevšímal. Hupli jsme do tramvaje a rozjeli se v tom poledním parnu hledat práci. Bylo mi z té představy nanic. Eddie mlel v jednom kuse pantem, jak už bylo jeho zvykem. Na tržišti jsme objevili chlápka, který byl ochotný nás oba vzít; práce začínala ve čtyři ráno a končila v šest večer. Řekl: "Mám rád lidi, co se neboje máknout."

"To jste káp na ty pravý," kasal se Eddie, ale pokud šlo o mě, moc jistej jsem si nebyl. "Tak nebudu spát," rozhodl jsem se. Je přece spousta jinačích lepších a zajímavějších věcí, co se dají ještě podnikat.

Eddie tam příštího rána přišel, ale já ne. Měl jsem postel a v ledničce bylo dost žrádla, co Major nakoupil, zatímco já na oplátku vařil a umýval nádobí. Kromě toho jsem jel ve všem, co se dělo. U Rawlinsů se jednoho večera pořádal velkej mejdan. Paní Rawlinsová odjela zrovna někam na výlet. Ray Rawlins sezval všechny, co znal, a každému řekl, aby přinesl whisky: pak zalistoval v notýsku a začal shánět holky. Spoustu mluvení jsem musel obstarat já. Nakonec se fakt dostavila docela dobrá sestava buchet. Zavolał jsem Carlovi, aby zjistil, co zrovna dělá Dean. Měl přijít ve tři k němu do bytu. Po tom mejdanu jsem tam šel.

Carlův podzemní byt byl na Grand Street poblíž kostela ve starém penziónu z červených cihel. Vešlo se do průjezdu, pak dolů po kamenných schodech ke starým rozvrzaným dveřím, skrz sklep, až jste se dostali ke dveřím z překližky, a to bylo ono. Vypadalo to tam jako v kobce ruského světce: jedna postel, hořící svíčka, kamenné zdi nasáklé mokrem a jakási bláznivá náhražka ikony, kterou si sám udělal. Četl mi svou poezii. Jmenovalo se to Denverské chmury. Bylo to o tom, jak se ráno probudil a zaslechl "sprosté holuby", jak povykují na ulici před jeho celou; zahlédl "žalostné slavíky", jak se pohupují na větvích, a ti mu připomněli matku. Na město padl šedavý závoj. Hory, skvostné Skalisté hory, které je vidět na západní straně odevšad z města, mu připadaly jako "nakaširované". Celý vesmír byl bláznivý a vyšinutý a hrozně podivný. O Deanovi psal jako o "dítěti duhy", který nese svůj trudný úděl jako zchvácený falický symbol. Nazýval ho "oidipov-ským Eddiem", který "musí seškrabovat bubble gum z okenních tabulek". Dupal v tom svém podzemí nad obrovským sešitem, do kterého zaznamenával vše, co se za den přihodilo - vše, co Dean udělal nebo řekl.

Dean dorazil přesně podle plánu. "Všecko je jasný," oznámil. "Rozvedu se s Marylou, vezmu si Camillu a odstěhujeme se do San Franciska. Ale nejdřív musíme, drahý Carlo, jet do Texasu a navštívíme toho vašeho Starouše Bulla Lee, kterýho sice neznám, ale o kterém jste mi toho oba dva tolik napovídali, a pak rovnou do Friska."

Pak začali se svým experimentem. Sedli si proti sobě se zkříženými nohama na postel a koukali si navzájem do očí. Já se rozvalil do židle kousek od nich a pozoroval je. Nejdřív nakousli jakousi abstraktní myšlenku, rozvedli ji, pak si připomněli určité abstraktní okolnosti, na které v záplavě ostatních věcí zapomněli. Dean se omluvil, ale slíbil, že se k tomu problému ještě vrátí a pořádně ho objasní, jen co ho napadnou vhodné příklady.

Carlo řekl: "A zrovna když jsme přecházeli Wazee, chtěl jsem ti říct, co si myslím o tom tvým bláznem' kolem autíček, a zrovna v tu chvíli, vzpomeň si, ukázals na toho vandraka v štruksnách a řekl jsi, že ti připomíná otce."

"Jistě! Jasně že si na to pamatuju, ale to nebylo všecko, vyvolalo to celou spoustu dalších věcí, které mě napadly, něco fakt hrozně divokýho, co jsem ti musel říct, teď jsem to zapomněl, zkus mi to jenom připomenout..." a objevily se další dvě okolnosti. Zevrubně je probrali. Pak se Carlo zeptal Deana, jestli je upřímný a zvláště jestli je z celé duše upřímný k němu.

"Proč s tím zase začínáš?"

"Hele, Salíčku, ty posloucháš, sedíš tady, zeptáme se Sála, co ten si o tom myslí."

A já jsem řekl: "Tu poslední věc se nikdy nedovíš, Carlo. Nikdo se ji nedoví. Celej život všichni jenom marně doufáme, že se nám podaří ji postihnout."

"Ne a ne a ne, to je absolutní blbost, to jsou jen takový romantický sračičky ala Thomas Wolfe!" hulákal Carlo.

A Dean řekl: "Tak jsem to nemyslel, ale ať Sal taky řekne svůj názor. V každém případě, Carlo, nezdá se ti Sal až moc blahosklonný, jak tady sedí a má z nás srandu, a takovou dálku sem ten blážínek jel, přes celou zem, no tak, Salíku, proč nám nechceš nic říct?"

..To není pravda, že vám nechci nic říct," bránil jsem se. "Jenom nevím, co chcete nebo o co se to snažíte. A myslím si, že by to bylo moc pro každého."

"Všecko, co říkáš, je negativní."

..Tak co teda chcete?"

"Řekni mu to."

"Ne, řekni mu to ty."

"Vždyť to sami nevíte," chechtal jsem se. Měl jsem na hlavě Carlův klobouk. Stáhnul jsem si ho do očí. "Teď se mi chce spát," oznámil jsem jim.

"Chudinka Sal, pořád se mu chce spát." Zůstal jsem zticha. Začali znovu. "Když sis půjčil ten pěticent, abys zaplatil za to smažený kuře -"

"Kdepak, kamaráde, grilovaný! Vzpomeň si, bylo to v Texas Stáru!"

"Aha, tak jsem si to spletl s úterkem. Takže když sis vypůjčil ten pěticent, tak jsi řekl, dávej pozor, řekl jsi: ‚Carlo, to je naposled, co tě využívám,‘ jako kdybych se podle tebe s tebou někdy dohod, že už žádný využívání nebude."

"Ne, ne, tak jsem to nemyslel - jestli můžeš, vzpomeň si, kamarádíčku, na tu noc, kdy Marylou tak hrozně brečela, jak jsem se k tobě obrátil a s přehnanou upřímností v hlase, která, jak jsme oba věděli, byla předstíraná, ale měla svůj účel, čili - jak jsem jí naznačil, teda jak jsem touhle komedií chtěl ukázat, že... Ne, počkej, tak to není."

"Ovšemže to tak není! Protože zapomínáš, že... Ale nechci tě obviňovat. Souhlasil jsem přece..." A pořád dál a dál tímhle způsobem mleli celou noc. Když jsem zase zvednul hlavu, venku už svítalo. Dokončovali své poslední ranní problémy: "Když jsem ti řekl, že musím spát kvůli Marylou, čili: protože u ní musím být dneska ráno v deset, nemluvil jsem tak kategoricky vůbec proto, abych tak reagoval na to, cos mi povídal o zbytečnosti spánku, ale jenom proto, že prostě čistě, absolutně a bezvýhradně musím spát a to hned, protože se mi, kamaráde, zavíraj oči, mám je celý rudý a bolavý a unavený a opuchlý."

"Ach, dítě," řekl Carlo.

"Teď musíme spát. Zastavme ten stroj."

"Ten stroj nemůžeš zastavit!" ječel Carlo ze všech sil. První ptáci začali zpívat.

"Hele, když takhle zvednu ruku," řekl Dean, "tak prostě přestáném mluvit a oběma nám bude zcela a bez hádání jasné, že jsme už přestali mluvit, a budeme spát."

"Takhle ten stroj zastavit nemůžeš."

Zastavte ten stroj," řekl jsem. Koukli na mě. On byl celou noc vzhůru a poslouchal. Co sis myslil, Sále?" Řekl jsem jim, že si myslím, že jsou neuvěřitelní maniaci a že jsem strávil celou noc tím, že jsem je poslouchal a připadal si přitom jako člověk, který kouká na mechanismus hodin obrovských jak hora a přitom obsahujících ty nejmenší a nejjemnější součástky, jaké si lze představit. Usmáli se.

Ukázal jsem na ně prstem a řekl: "Jestli budete v tomhle pokračovat, tak se oba zblázníte, ale prosím vás, dejte mi vědět, jak to celý probíhá."

Vypadl jsem ven a rozjel se tramvají do svého apartmá. Na východě se nad prérií vyhouplo obrovské slunce a Carlovy nakaší-rované hory se zbarvily do ruda.

9

Večer jsme se vydali na ten výlet do hor, a tak jsem celých pět dní Deana ani Carla neviděl. Babě Rawlinsová si vypůjčila na víkend auto od svého šéfa. Šaty a obleky jsme pověsili na okýnka a vyrazili do Central City. Řídil Ray Rawlins, Babě seděla vepředu a Tim Gray si hověl na zadním sedadle vedle mě. Poprvé jsem mohl vidět Skalisté hory zevnitř. Central City je staré důlní městečko, které bylo kdysi nazvané "nejbohatší čtvereční míle na světě", když se tu bandě dobrodruhů toulajících se v horách podařilo objevit opravdickou stříbrnou žílu. Zbohatli přes noc a na strmém svahu si mezi chajdama nechali vystavět překrásné malé divadlo. Přijela sem za nima i Lillian Russelová a všechny možné operní hvězdy z celé Evropy. Pak tu načas bylo mrtvo, dokud se energičtí mužové nadaní obchodním duchem nového Západu nerozhodli, že je třeba místo oživit. Vyblejskali divadýlko a každé léto sezvávali hvězdy Metropolitní opery na gala koncerty. Pro všechny to byla báječná dovolená. Hrnuli se sem turisté odevšad, včetně filmových hvězd z Hollywoodu.

Drápali jsme se stále vzhůru, až jsme se konečně ocitli v úzkých uličkách města, kde se motaly davy vyfiknutých návštěvníků. Vzpomněl jsem si na Majorova Sama a že měl Major pravdu. Major tam byl s náma taky. Na tváři svůj širokánský společenský usmev, s kterým se točil na všechny strany, a s upřímným úžasem vzdychal a žasnul nad vším, co viděl. "Sále," vykřikoval a tahal mě za rukáv, "jen se na to město podívej. Představ si, že už před sto -sakra to ne, osmdesáti, vlastně šedesáti lety, že už měli Operu!"

"Jo," řekl jsem a napodobil jednoho z jeho hrdinů, "ale oni jsou tu taky."

"Hovada," zaklel, ale s chutí vyrazil za zábavou s Betty Grayo-vou v objetí.

Babě Rawlinsová byla značně podnikavá blondýnka. Zjistila, že na konci města je jakýsi starý havířský barák, kde bysme my kluci mohli přes víkend přespávat; stačilo to jenom trochu vyklidit. Taky tam bude možné pořádát parádní mejdany. Byla to stará barabizna uvnitř zaneřáděná třicentimetrovou vrstvou prachu; mělo to verandu a vzadu byla studna. Tim Gray a Ray Rawlins si vyrolovali rukávy a pustili se do uklízení, byla to pěkná fuška, která jim trvala celé odpoledne a protáhla se až do noci. Ale přinesli si na to basu piv, takže to docela odsejpalo.

Pokud šlo o mě, měl jsem to odpoledne doprovázet Babě do Opery. Kráčeli jsme zavěšeni do sebe a já měl na sobě Timův oblek. Nebylo to dlouho, co jsem přijel do Denveru jako vandrák, a teď jsem se nesl vyfintěnej v parádním obleku s překrásnou elegantní blondýnkou po boku a ukláněl se známým osobnostem a klábosil pod honosnými lustry ve foyeru. Co by tomu asi tak řekl Mississippi Gene, kdyby mě viděl.

Dávali Fidelia. "Ach, jaký to žal," naříkal baryton, když odsunoval skřípějící kamennou desku podzemní kobky. Bylo mi do breku. Tohle přesně byla i má představa o životě. Tak mě ta opera chytla, že jsem v tu chvíli úplně zapomněl na všechny trampoty svého bláznivého života a ztratil se v

mohutném vznešeném smutku Beethovenovy hudby a v bohatých rembrandtovských škálách operního libreta.

"No tak, Sále, jak se vám líbilo letošní představení?" vyptával se pyšně Denver D. Doll venku na ulici. Nějakým způsobem souvisel s výborem Opery.

"Ach, jaký žal, jaký to žal," odpověděl jsem. "Bylo to prostě fantastický."

"Budu vás muset ještě seznámit s ansámblem," pokračoval v oficiálním tónu, ale bohudík na to v tom zmatku zapomněl a zmizel.

Vrátili jsme se s Babě do havířského baráku. Svlíknul jsem ten vohoz a pomohl klukům s uklízením. Byla to hrozná dřina. Ro-land Major seděl uprostřed přední místnosti, která už byla uklizená a odmítal pomáhat. Na stolečku před sebou měl flašku piva a sklenici. Lítili jsme kolem něho s kbelíky a košťaty a on se zatím dal do vzpomínání. "Ach, hoši, kdybyste tak byli se mnou a popíjeli Cinzano a poslouchali drnkání na bandolu, to byste teprve viděli, co je to život. Potom to léto v Normandii, dřeváky, starý dobrý Calvados. Poslyš, Same," oslovil svého neviditelného kamaráda, "vyndej už to víno z vody a podívej se, jestli se dost vychladilo, zatímco jsme chytali ryby." Jako vystřižené z Hemingwaye.

Zavolali jsme oknem na holky, které šly kolem po ulici. "Pojďte nám to sem pomoci uklidit. Večer je tu mejdan a jste všechny zvané." Přidaly se k nám. Za chvíli už jsme tam měli pěknou bandu pomocníků. Nakonec přišli i zpěváci z operního sboru, většinou samá mládež, a dali se taky do toho. Slunce už zapadlo.

Když jsme tu šichtu skončili, rozhodli jsme se, Tim, Rawlins a já, že se před tou velkou nocí musíme trochu předem upravit, a to jak zevně, tak i vnitřně. Šli jsme na druhou stranu města do penzionu, kde byly ubytovány operní hvězdy. Nocí bylo slyšet, že večerní představení právě začalo. "Zrovna v pravou chvíli," řekl Rawlins. "Vezmem strojky a ručníky a ještě se trochu vyfešáku-jem." Vypůjčili jsme si i kartáče na vlasy a kolínskou a vodu po holení a takhle napakovaní jsme se přesunuli do koupelny. Všichni jsme se vykoupli a zpívali při tom jako cvoci.

"Není to vohromný," opakoval pořád Tim Gray, "že se tady rochníme v jejich koupelně a máme jejich ručníky a vodu po holení a elektrický strojky?"

Byla to bezvadná noc. Central City leží ve výšce víc než tři tisíce metrů nad mořem, takže nejdřív se člověk opije už jenom z toho řídkého vzduchu, pak na vás padne únava a srdce se rozbuší jako v horečce. Úzkou temnou uličkou jsme se škobrtali k osvětlené části města kolem Opery; pak jsme to vzali ostře doprava a zapadli do jednoho ze starobylých saloonů s lítacíma dveř-ma. Většina turistů byla v Opeře. Začali jsme několika tupláky piva. Měli tam mechanické piano. Zadníma dveřma byly vidět měsícem zalité svahy hor. Zahulákal jsem: "Juchej!" Noc mohla vypuknout.

Pospíchali jsme zpátky do našeho havířského baráčku. Všechno se chystalo na ten velkej mejdan. Holky, Babě a Betty, ukuchtily na posilněnou párky s fazolema a pak jsme začali tancovat a popíjet, pro jistotu napřed nejdřív pivo. Skončilo divadlo a dovnitř se nahrnula neuvěřitelná spousta mladých holek. Rawlins a Tim a já jsme jenom olízli rty. Drapli jsme po nich a tancovali, len tak, bez muziky. Začínalo tam být pěkně těsně. Lidi přinášeli další flašky. Vypadli jsme na moment ven a taky jsme něco sehnali. Bylo to celý čím dál tím víc mišuge. Přál jsem si, aby tady byl Dean a Carlo - ale pak jsem

si uvědomil, že by sem nezapadli a že by tu byli nešťastní. Oni jsou jako ten chlápek s deskou z věžeňské kobky a žalem, který vychází z podzemí, zmlácení hipsteri Ameriky, nová beatnická generace, ke které pomalu začínám taky patřit.

Pak přišli kluci ze sboru. Začali zpívat "Sladkou Adeline". Zpívali dokonce i takové věty jako: "Vole, podej sem to pivo," a "Na co čekáš, tlamo protáhlááá," a senzační dlouhé barytonové kvíli-vé "Fi-dé-ljóó!". "Ach, jaký žal," zpíval jsem zas já. Holky byly moc fajn. Nechaly se zatáhnout vzadu na dvorek a muchlovaly se s náma rovnou a bez velkých cavyků. Uvnitř byly v několika místnostech i postele, špinavé, zaprášené, a na jedné z nich jsem seděl s jednou z těch kočiček a povídali jsme si, když najednou dovnitř vtrhla banda mladých uvaděčů z Opery a hned a bez jakýchkoliv patřičných dohovorů a gest se na všechny ty holky vrhli a začali je líbat a podobně. Opilí, uválení, rozeřvaní pubertáci - podařilo se jim zkazit celej mejdan. Během pěti minut byly všechny buchty pryč a báječný bratrský večírek se zvrhnul v hulákání a mlácení pivníma flaškama.

Major už byl pryč, Babě a Betty už byly taky pryč. Vymotali jsme se do noci. Celý bar byl od pultu až ke stěně natřískanej bandou z Opery. Nade všema tam vyřvával hlas Majora. Rozpálený obrýlený D. Doll si se všema potřásl rukou a neustále vykřikoval: "Dobrý odpoledne, jakpak se máte?", a když přešla půlnoc, změnil to na: "Dobrý odpoledne, jakpak se máš?" V jednu chvíli jsem ho zahlídnul, jak kamsi odchází s jakousi celebritou. Za moment se vrátil a vlekl s sebou ženu ve středních letech, hned nato zas stál před vchodem na ulici a bavil se se dvěma mladými uvaděči. A za minutu už si potřásal rukou se mnou, aniž mě poznal, a říkal: "Chlapče, šťastný Nový rok." Nebyl ani tak opilý z alkoholu, iako spíš z toho, co zbožňoval - z celé té spousty kolotajících lidí. Každý ho znal. "Šťastný Nový rok," vykřikoval a občas: "Veselé vánoce." Nic jinýho. Na vánoce zas bude všem přát vše nejlepší k svátku Všech svatých.

V baru byl i jakýsi tenor, kterého si všichni notně považovali; D. Doll mě nutil, abych se s ním šel seznámit, a já se z toho snažil vykroutit; jmenoval se D'Annunzio nebo tak nějak a měl s sebou svou ženu. Seděli u stolu a tvářili se kysele. U barového pultu postával nějaký turista z Argentiny. Rawlins do něj vrazil, aby udělal místo. Turista se otočil a něco zavrčel. Rawlins mi podal svou sklenici a jednou ranou ho srazil ze stoličky na mosazné zábradlí, až ten chlápek ztratil na moment vědomí. Ozvaly se výkřiky; vypadli jsme rychle ven. Nastal takový zmatek, že se šerif nedokázal prodrat davem, aby zjistil, kdo to udělal. Nikdo nebyl schopen Rawlinse identifikovat. Rozhodli jsme se změnit lokál. Po temné ulici vrávorál Major. "Hergot, co se děje? Nějaká rvačka? Podejte mi ho sem!" Ze všech stran se ozval smích. Rád bych věděl, co si o tom všem myslil Duch hor, a vzhlédl jsem nahoru a uviděl měsíc pokrytý borovicemi a zahlédl přízraky starých havířů a kroutil jsem nad tím hlavou. Na východ se tyčila mohutná hradba hor, hranice dvou povodí, a panovalo zde ticho rušené jen šepotem větru - a tím randálem, který jsme v naší úžlabince vylu-zovali -, a na druhou stranu spadal obrovský západní svah, který přecházel v rozsáhlou náhorní plošinu táhnoucí se až k Steambo-at Springs, kde to všechno klesá dolů a je z toho poušť vedoucí přes stát Colorado až do Utahu. To vše bylo teď schované ve tmě, zatímco my se tady v tom horském zákoutí hašteřili a ječeli, my opilí šílení Američani na tomhle parádním kousku země. Stáli jsme na střeše Ameriky a nedokázali jsme nic jinýho než řvát -hulákat napříč nocí až kamsi přes prerie daleko na Východě, snad až tam, odkud teď nejspíš přichází bělovlasý stařec a přináší Slovo boží, a možná už tu bude každou chvíli a umlčí nás.

Rawlins se toužil mermomocí vrátit do toho baru, kde se porval. Mně ani Timovi se tam moc nechtělo, ale šli jsme. Rawlins se rovnou přihnal k D'Annunziiovi, tomu tenorovi, a chrstnul mu plnou

sklenku whisky do obličeje. Vyvlekli jsme ho ven. Tam se k nám přidal jakýsi barytonista ze sboru a zašli jsme ještě do jedné místní knajpy. Tam řekl Ray číšnici, že je kurva. U baru seděla skupina zachmuřených místních chlápků, kteří nenáviděli turisty. Jeden z nich řekl: "Hošani, radši odsad' vypalte, než napočítám do deseti." Poslechli jsme. Doklopýtali jsme zpátky do našeho havířského baráku a šli spát.

Ráno jsem se probudil, a jak jsem se jen trochu pohnul, z matrace se vyvalil obrovský mrak prachu. Zacloumal jsem oknem, ale bylo přibitý. Vedle na posteli ležel Tim Gray. Oba jsme začali hrozitánsky kašlat a kejchat. K snídani jsme měli zvětralé pivo. Konečně se Babě vrátila z hotelu a mohli jsme dát všechny věci do kupy a nachystat se k odjezdu.

Každý vypadal, že se co nevidět zhroutí. Když jsme vycházeli k autu, Babě uklouzla a spadla přímo na obličej. Byla pěkně zřízená, chudinka. S jejím bráškou Timem jsme jí pomohli na nohy. Vlezli jsme do auta; připojil se k nám ještě Major a Betty. Naše smutná zpáteční cesta do Denveru začala.

Za chvíli už jsme byli z hor venku a před náma se placatila nížina kolem Denveru; bylo čím dál tím větší vedro. Začali jsme něco prozpěvovat. Už mě to svrbělo jet zas dál, do San Franciska.

10

Ten večer jsem našel Carla a byl jsem celej paf, když mi řekl, že byli s Deanem v Central City.

"Co jste tam dělali?"

"Jen jsme obešli pár barů a pak Dean šlohnul auťák a hnali jsme si to stodvacítkou těma serpentinama zpátky."

"Ze jsem vás tam neviděl."

"Nevěděli jsme, že tam budeš."

"No, kamaráde, jedu do San Franciska."

"Ale vždyť ti to Dean na dnešek sjednal s Ritou!"

"Sakra, tak to budu muset odložit." Neměl jsem žádné peníze. Napsal jsem tetě expres korespondák a poprosil ji, aby mi poslala padesát dolarů a že to jsou poslední peníze, co po ní chci. Až budu na lodi, všechno jí to do mrtě vrátím.

Pak jsem šel za Ritou Bettencourtovou a zavedl ji zpátky do svého apartmá. Po dlouhém přemlouvání ve tmě přední místnosti jsem ji konečně dostal do ložnice. Byla to sladká malá holčička, prostá a upřímná, ale zoufale se bála sexu. Vyprávěl jsem jí, co je to za báječnou věc. Dovolila mi, abych jí to dokázal, jenže jsem byl hrozně netrpělivý a nedokázal jsem nic. Vzdychla si ve tmě. Co chceš od života?" zeptal jsem se jí, tohle jsem se ptal v té době všech holek.

"Nevím," řekla. "Dělat v restauračce a nějak se protlouct." Zívla. Dal jsem jí ruku před pusou a řekl, aby nežívala. Snažil jsem se jí vysvětlit, jak děsně vzrušující je život a jaké bezvadné věci bysme mohli spolu podniknout; hustil jsem to do ní, i když jsem věděl, že do dvou dnů z Denveru vypadnu. Otráveně se odvrátila. Leželi jsme na zádech, koukali na strop a přemítali, proč to ten Bůh tak zpackal a udělal život tak děsně smutnej. Neurčitě jsme se dohodli, že se možná potkáme ve Frisku.

Moje přebývání v Denveru se chýlilo ke konci. Cítil jsem to, už když jsem ji doprovázel domů, a když jsem se pak na zpáteční cestě posadil do trávy u starého kostela vedle party trampíků a slyšel, jak si povídají, měl jsem zase sto chutí vyrazit na cestu. Každou chvíli některý z nich vstal a somroval od kolemjdoucích drobné. Vyprávěli si o tom, jak žně postupují směrem na sever. Byl pěkný vlhký večer. Chtěl jsem vstát a jít znovu za Ritou a říct jí ještě spoustu dalších věcí a znovu se s ní vyspat, ale tentokrát pořádně, aby se zbavila těch divnejch strachů, co má před mužským. Poněvadž kluci a holky v Americe si teď toho moc spolu neužijou; aby se nezdálo, že jsou fajnovky, tak se vrhají do sexu přímo, bez potřebného předchozího dohovoru. Nemyslím nějaký ty namlouvací blafy - ale ten přímý hovor z duše do duše, protože život je posvátný a každá chvíle v něm je hrozně vzácná. Odkudsi z hor jsem zaslechl houkání lokomotivy a rychlík už si to supěl k Rio Grande. I já chtěl jít za svou hvězdou zas o kus dál.

Bylo už po půlnoci, když jsme s Majorem smutně seděli v našem bejváku a povídali si. "Četl jsi Zelené pahorky africké? To je to nejlepší, co Hemingway napsal." Popřáli jsme si navzájem hodně štěstí. Uvidíme se zas ve Frisku. Pod tmavým stromem na ulici stál Rawlins. "Tak těbůh, Rayi, kdy tě zas uvidím?" Šel jsem hledat Carla a Deana - nebyli k nalezení. Tim Gray vypálil svou ruku do vzduchu. "Tak ty odjíždíš, Yo?" Říkali jsme si navzájem Yo. "Jo," přikývl jsem. Ještě jsem ale pár dní v Denveru zůstal a potloukal se po městě. Zdálo se mi, že každé pobuda z Larimer Street může být Deanův otec: starej Dean Moriarty - kovotepec. Šel jsem se podívat do hotelu Windsor, kde otec se synem kdysi bydleli a kde byl jednou Dean v noci k smrti vyplašený, když ho probudil ten beznohej chlápek na vozejkou, co bydlel s nima. Pře-bušil na těch svých kolečkách přes celou místnost, aby si na něj šáhnul. Na rohu Curtis Street a Patnácté jsem viděl trpasličí ka-melotku s krátkýma nohama. Prošel jsem kolem smutných tančí-ren a kabaretů na Curtisu; děcka v džínách a červených košilích, odhozené slupky od buráků, biografy pod plachtou, střelnice. Za ozářenou ulicí byla tma a za tmou byl Západ. Musel jsem odjet.

Za svítání jsem našel Carla. Chvilí jsem si četl v jeho obrovském sešitě, pak jsem se u něj prospal a ráno, to mrholivé šedivé ráno dovnitř vtrhl dvoumetrový čahoun Ed Dunkel a s ním hezounek Roy Johnson a Tom Snark, pajdavý postrach všech heren. Posadili se kolem a s rozpačitým úsměvem poslouchali, jak jim Carlo předčítá svou apokalyptickou šílenou poezii. Zvrátil jsem se na židli, byl jsem úplně grogy. "Ach, vy ptáci denverští," kvílel Carlo. Pak jsme vytáhli ven a kráčeli po typické dlážděné denverské uličce kolem spalovny, která zvolna vyfukovala dým. "Touhle uličkou jsem kdysi honíval obruč," řekl mi jednou Chad King. Rád bych ho při tom viděl; vůbec bych rád viděl Denver před desíti lety, kdy tihle všichni, celá tahle banda, byli ještě děti a za slunečného, kvetoucího, jarního rána pod Skalistými horami proháněli své obruče po jásavé uličce, plné příslibů do budoucna. A Dean, otrhaný a špinavý, se zatím sám a sám někudy kradl, hlavu plnou svých šílených posláních.

Šli jsme s Royem Johnsonem dál v tom dešti. Musel jsem zaskočit do domu Eddieho holky pro svou vlněnou kostkovanou košili, tu sheltonskou, nebraskou košili. Byla tam, zabalená v uzlíčku, veškerá běda a lítost jediné pitomé košile. Roy Johnson mi pokynul a řekl, že se zas uvidíme ve Frisku. Všichni jedou do Friska. Šel jsem na poštu a zjistil, že peníze už dorazily. Tim Gray pak jel se mnou tramvají na autobusové nádraží a zrovna vykouklo slunce. Koupil jsem si lístek do San Franciska a utratil polovinu z celých padesáti dolarů. Autobus odjížděl ve dvě. Tim mi zamával na cestu. Autobus opouštěl proslavené žhavé denverské ulice: "Bože můj, sem se musím ještě vrátit a pak se uvidím!" slíbil jsem si. Na poslední chvíli ještě volal Dean, že možná s Carlem přijedou na pobřeží; přemýšlel jsem o tom a uvědomil si, že jsem za celou tu dobu nemluvil s Deanem dohromady víc než pět minut.

Za Remi Boncoeuem jsem přijížděl o čtrnáct dní později, než bylo dohodnutý. Cestou autobusem z Denveru do Friska se nic zvláštního neudalo, až na to, že čím blíž jsme se dostávali k Frisku, tím víc jsem cítil, jak mi buší srdce. Znovu přes Cheyenne, tentokrát odpoledne, a pak na západ přes rozsáhlé pastviny; kolem půlnoci jsme u města Creston přešli hranici úvodí a za svítání už tu bylo Salt Lake City - město zavlažovacích vodotrysků, to nejnepravděpodobnější místo, kde se Dean mohl narodit. A pak za plného slunce přes Nevadu, a za soumraku je tu Reno, prořídli jsme se jeho blikotavými čínskými uličkami, a potom vzhůru na Sierra Nevadu, borovice, hvězdy, horské chaty, kde se ukrývají milenci ze San Franciska - na zadním sedadle se rozplakala malá holčička. "Mami, kdy už budeme doma v Truckee?" A pak už je tu Truckee, staré známé Truckee, a teď dolů z kopce do nížiny kolem Sacramenta. Najednou jsem si uvědomil, že jsem v Kalifornii. Teplý, voňavý vzduch - vzduch, který se dá líbat - a palmy. A teď po superdálnici podél legendární řeky Sacramento; a znovu do kopců, nahoru dolů; a najednou je tu široká zátoka (blížilo se svítání) a konečně Frisko ozdobené girlandami ospalých světél. Než jsme přešli most přes Sanfranciskou zátoku, poprvé od Denveru jsem tvrdě usnul; takže když mě na stanici Markét vyburcovali ze spánku, nebyl jsem schopen uvědomit si nic jiného, než že jsem teď skoro pět a půl tisíce kilometrů od domu své tetičky v Patersonu. Vymotal jsem se z autobusu jako zubožené strašidlo, no a je to tady - Frisko, s dlouhými smutnými ulicemi ověšenými dráty od tramvají, zahalené do bílé ranní mlhy. Škobrtal jsem podél několika bloků. Podivní vandráci (na rohu Mission Street a Třetí) na mně škemrali nějaké prachy. Kdesi hrála muzika. "Tak, hošku, pozor, všechno bude, ale až pozděj! Teď hlavně, kde je Remi."

Milí City, kde Remi bydlel, byl shluk baráků v údolí, jakési dělnické městečko, postavené za války pro zaměstnance vojenských loděnic. Leželo v kaňonu - dost hlubokém - a oba jeho svahy byly hustě porostlé stromy. V městečku byly speciální obchody, holičství, krejčovství a podobně. Říkalo se tady o tom, že je to jediné místo v Americe, kde žijí černoši a běloši dobrovolně pospolu; a taky že to tak bylo. Od té doby jsem už tak divoké a veselé místo nikde neviděl. Na dveřích Remiho baráku byla cedule, stará už tři neděle.

Sále Paradisi! (tučnými tiskacími písmeny) Jestli nebude nikdo doma, vlez dovnitř oknem.

Remi Boncoeur

Cedule už byla celá šedivá a zašlá od dešťů a větru.

Vydrápal jsem se do okna, a vida ho - ležel si tady i s tou svou Lee Ann v posteli, kterou, jak mi později řekl, šlohnul z jakési obchodní lodi. Jen ta představa, jak se on, lodní strojník, uprostřed noci krade přes bok lodi s postelí na zádech a pak s námahou a funěním vesluje ke břehu! Tohle zhruba vysvětluje celého Remiho Boncoeura.

Chci mluvit o všem, co se v San Francisku odehrálo, poněvadž to úplně přesně zapadá do všeho ostatního kolem. S Remi Bon-coeuem jsem se poprvé setkal před léty v přípravce; co nás ale skutečně spojuje, je má bývalá žena. Remi ji objevil první. Jednou v noci přišel za mnou do pokoje a povídá: "Paradise, vstávej, starý maestro tě přišel navštívit." Vstal jsem, a jak jsem se oblékal, vypadly mi z kapsy nějaké drobné. Byly čtyři hodiny odpoledne. Tehdy na škole jsem spal skoro pořád. "Dobrá, dobrá, nemusíš všude rozhazovat své dukáty. Našel jsem nejkouzelnější kočičku na celém světě a dneska večer s ní jdu ke Lvovi." A táhnul mě ven, aby mě s ní seznámil. Za týden už chodila se

mnou. Remi byl vysoký, pěkný, tmavý kluk, Francouz (vypadal přesně jako marseill-ský překupník z dvacátých let); protože byl Francouz, musel mluvit tou nejameričtější, jazzovou angličtinou; jeho angličtina byla perfektní, jeho francouzština byla perfektní. Oblíkal se nápadně, ale tak, aby bylo poznat, že je študák, flámoval s efektníma blon-dýnkama a utrácel přitom spoustu peněz. Ani jednou mi nevyče-tl, že jsem mu přebíral holku. Naopak, právě tohle nás vždycky spojovalo. Choval se ke mně přátelsky a měl mě opravdu rád, i když pánbůhvi proč.

Když jsem ho to ráno našel v Milí City, zažíval zrovna to pitomé a protivné období, které někdy na člověka kolem pětadvaceti padne. Protloukal se jak to šlo a čekal na loď, a aby si vydělal na živobytí, vzal místo pomocného hlídače dělnických ubikací kdesi naproti přes kaňon. Ta jeho Lee Ann byla hádavá a nepříjemná a denně mu dávala co proto. Celý týden šetřili každý cent, ale o sobotách si vyrazili a za tři hodiny rozfofrovali padesát dolarů jen to fiklo. Doma po baráku chodil Remi v šortkách a se srandovní vojenskou čapkou na hlavě. Lee Ann měla zas věčně na hlavě natáčky. Takhle vohození na sebe ječeli celý týden. Za celý život jsem, co pamatuju, nezažil tolik kraválu. Ale v sobotu večer se na sebe zubili jak jelimánci a nesli se jak párek filmových milenců na tah do města.

Remi se vzbudil a uviděl mě v okně. Dal se do takového řehotu - nejhlozoznějšího řehotu, jaký jsem kdy slyšel -, že jsem málem přišel o uši. "Uahahahihí, Paradise leze dovnitř oknem, přesně podle instrukcí. Kde jsi byl, člověče, máš dva týdny zpoždění? " Plácal mě po zádech, žďouchnul Lee Ann pod žebra, opřel se o zeď a řehnil se a kvílel a bušil do stolu, že to muselo být slyšet po celém Milí City a to jeho "Uahahí" se v ozvěnách rozléhalo na všechny strany kaňonu.

"Paradise!" ječel. "Je to on, jedinečnej a neopakovatelný Paradise!"

Cestou do Milí City jsem projížděl malou rybářskou vesničkou Sausalito a první věc, kterou jsem mu řekl, bylo: "V tom Sausalitu musí asi bejt spousta Taliánů."

"V tom Sausalitu musí asi bejt spousta Taliánů!" řval, že se mu mohly plíce potřhat. "Uahahahaha!" Bušil se do hlavy, svalil se na postel, málem se skutálel na zem: "Slyšelas, co řekl Paradise? Že v tom Sausalitu musí bejt spousta Taliánů! Úúúchuchúú! Haha-ha! Hehehe! Hihihí!" Byl červený jak řepa z toho hrozného smíchu. "Ty mě zničíš, Sále, ty jseš ten nejsrandovnější člověk na světě, ale konečně že jsi tady, vlezl dovnitř oknem, vidělas ho, Lee Ann, přečetl si instrukce a vlezl dovnitř oknem. Haha! Húúú!" Zvláštní bylo, že hned vedle Remiho bydlel jakýsi pan Snow, černocho, a ten měl - a to můžu odpřisáhnout na bibli - vůbec a ve : _

všem všude ten nejfantastičtější smích, jaký kdy bylo na celé téhle zemi slyšet. Třeba večereli a jeho žena řekla něco naprosto normálního, a on, už zjevně zpola udušený, vypálil od stolu, opřel se o sousedovic stěnu; byl z toho smíchu prostě namol. Motal se pak po zšeřelém Milí City a tím svým jásavým smíchem vzýval rara-cha, který mu ten smích přičaroval. Jestli se kdy ke své večeři vrátil, to nevím. Je dost možný, že Remi, aniž o tom věděl, hodně od tohohle úžasného chlapíka pochytil. A přestože měl své problémy v práci a nepříjemný život s hádavou ženou, naučil se aspoň smát, a to tak dobře, jak to uměl na světě jen málokdo, a já už viděl, co srandy si spolu ve Frisku užijeme.

Dohodli jsme se následovně: Remi a Lee Ann budou spát v posteli na jednom konci místnosti a já budu v dětské postýlce u okna. Na Lee Ann nesmím ani šáhnout. Remi na to rovnou zavedl řeč: "Nechci vidět, že vy dva si spolu něco začínáte, když si myslíte, že se nekoukám. Nebudete učit starého maestra novou písničku. To je originál moje průpovídka." Podíval jsem se na Lee Ann. Byla to

teda parádní kočka, stvořeníčko s pletí jak med, ale v očích jí bylo vidět, jak nás oba nenávidí. Kdysi toužila vzít si nějakýho pracháče. Pocházela z jednoho malého městečka v Oregonu. Teď litovala dne, kdy Remiho potkala. Bylo to na jednom z těch jeho víkendových monstrotahů. A tehdy s ní za večer rozfofroval sto dolarů. Už si lebedila, jaký udělala terno. Místo toho ztvrdla tady v té jeho barabizně, a protože se nenašlo nic jinýho, trčela tu s ním dál. Pracovala ve Frisku. Každé ráno musela na křižovatce nasednout na autobus a jet do práce. To Remimu nikdy neodpustila.

Měl jsem zůstat v tom jejich baráku a napsat oslňující původní námět pro hollywoodské studio. Remi pak vezme dílko pod paždí a hned hupkydupky na cestu stratosférickým éroplánem, aby z nás všech nadělal boháče. Lee Ann měla letět s ním, chtěl ji představit otci jednoho svého kámoše, což je slavný režisér a blízký přítel W. C. Fieldse. A tak jsem tedy první týden zůstával u nich doma a zuřivě psal jakýsi truchlivý příběh z prostředí New Yorku, o kterém jsem předpokládal, že by se mohl líbit hollywoodskému režisérovi, jenže to bylo bohužel až moc smutné. Remi to stěží dočetl, ale do toho Hollywoodu se o pár týdnů později přece jen vypravil. Lee Ann byla tak otrávená a tak už nás měla plný zuby, že se ani neobtěžovala na to kouknout. Nekonečné hodiny isem psal a pil kafe a psal. Nakonec jsem řekl Remimu, že to za nic nestojí; chtěl jsem začít někde dělat, už jsem od nich musel škemrat i cigarety. Na Remim bylo vidět, jak je zklamanej - vždycky ho dokázaly zklamat jen ty největší blbosti. Měl srdce ze zlata. Sehnal mi stejnou práci, co dělal sám - hlídače ubytoven. Musel jsem absolvovat nezbytnou přijímací šaškámu, a k mému překvapení mě ti pacholci vzali. Složil jsem přísahu u šéfa místní policejní odbočky, dostal odznak, obušek a byl ze mě policajt. Zajímalo by mě, co by tomu asi řekli Dean a Carlo nebo Starouš Bull Lee. Měl jsem tmavomodré kalhoty, které pěkně pasovaly k černému saku a policajtské čepici; první dva týdny jsem si ale musel půjčovat kalhoty od Remiho, a protože ten měl břicho jak sud z toho, jak se neustále z nudy něčím cpal, a poněvadž byl i o kus větší než já, třepotal jsem se na té své první noční obchůzce jako Charlie Chaplin. Remi mi dal ještě svou baterku a automatickou dvaatřičtku.

"Kde jsi sehnal tu bouchačku?" divil jsem se. "Když jsem jel loni v létě k pobřeží, vystoupil jsem v North Plat-tu na moment z vlaku, abych si protah nohy, a co nevidím za výkladem jako tuhle fešáckou pistolku. Tak jsem ji rovnou koupil a taktak že jsem ten vlak ještě stihnul."

Chtěl jsem mu vysvětlit, co pro mě North Platte znamená, jak jsme tam koupili whisky a vůbec, ale poplácal mě po zádech a řekl, že jsem ten nejsrandovnější člověk na světě.

S rozsvícenou baterkou, abych viděl na cestu, jsem se vydrápal na příkrý jižní svah kaňonu a dostal se na dálnici, kudy si to nocí svištěly autáky směrem na Frisko. Pak jsem musel sklouznout na druhou stranu, málem jsem si namlátil, a už jsem byl na dně jakési úžlabiny, kde stál u potoka malý farmářský domek a kde na mě každou pozhnanou notí štěkal tentýž čokl. Následoval rychlý pochod po prašné stříbřité silničce pod kalifornskými stromy černými jak smola - po silničce jako vystřižené ze Zorro Mstitele -po silničce, jakou najdete v každé kovbojce. Tady jsem jak blesk šahal po bouchače a hrál si v té tmě na kovboje. Pak ještě vzhůru do dalšího kopce a už jsem byl u ubytoven. Bydleli tu hlavně stavební dělníci, které posílali dočasně za prací do zámoří. Ti, kteří prošli schválením, zůstávali tady a čekali na svou loď. Většina z nich měla jet až na Okinawu. Hodně z nich před něčím prchalo - nejčastěji před policií. Byli tady ostří hoši z Alabamy, šikovní zlodějníci z New Yorku, prostě lidi všeho druhu a ze všech koutů země. A poněvadž přesně věděli, jaké je to šílenství pracovat celý rok na Okinawě, zatím si tu parádu užívali. Jako hlídač jsem měl dávat pozor, aby si hoši nerozmátlili ubytovny na cimprcampr. Naše velitelství bylo v hlavní budově, což byla jakási dřevěná stodola

rozdělená příčkama na kanceláře. Tady jsme seděli kolem registračky, popotahovali revolvery, aby nás netlačily do zadku, a zívali. Starší poldové dávali občas k lepšímu nějakou tu historku.

Byla to děsivá sebranka chlápků s fízlovskějma dušičkama, všichni kromě Remiho a mě. Remimu šlo čistě o živobytí a mně jakbysmet, ale tihle tady chtěli zatýkat a dostávat pochvaly od šéfa městské policie. Dokonce tvrdili, že pokud se člověku nepodaří aspoň jednou do měsíce někoho zatknout, dostane padáka. Naskočila mi husí kůže, když jsem si představil, jak někoho zatýkám. Ovšem nakonec, když vypukl v ubytovnách opravdu pořádný maglajz, tak jsem se jen stačil ztřískat stejně dokonale jako ostatní.

To se stalo tu noc, kdy jsem měl podle rozpisu službu na celých šest hodin - jedinej polda v celým rajónu; a zrovna tu noc se v ubytovnách snad každý zlíl jak zákon káže. Jejich loď měla ráno vyplout. Nametli se jak mariňáci noc před zvednutím kotvy. Seděl jsem v kanceláři s nohama na stole a četl si v Modré knize o dobrodružstvích z Oregonu a ze Severu, když jsem si uvědomil, že jindy klidná noc je teď plná frmolu a randálu. Vyšel jsem ven. Skoro v každém baráku se svítilo. Chlapi hulákali a třískali flaš-kama. Bylo to pro mě hop nebo trop. Vzal jsem baterku a šel k domku, kde byl největší brajgl. Zaklepal jsem na dveře. Rozevřely se tak na deset centimetrů.

"Co chceš?"

Řekl jsem: "Dělám tady dneska v noci hlídače a vy, hoši, byste měli bejt aspoň trochu ticho -" nebo nějakou podobnou pitomost. Práskli mi dveřma před nosem. Stál jsem tam a koukal na to dřevo před sebou. Připadal jsem si jako v kovbojce: přišel čas, abys ukázal, co jseš za chlapa. Zaklepal jsem ještě jednou. Tentokrát se dveře otevřely dokořán. "Hele, kluci, já vás nechci nijak otravovat, ale jestli budete dělat takovej bordel, tak přijdu o místo."

"Co jsi zač?"

"Dělám tady hlídače."

"Ještě jsem tě tu neviděl."

"Tady mám odznak."

"A nač máš tu práskačku u prdele?"

,To není moje," omlouval jsem se. "Půjčil jsem si ji."

"Hele, napij se s náma." Neměl jsem nic proti tomu. Lokl jsem si dvakrát.

Řekl jsem: "Hele, tak jo, kluci? Budete trochu ticho? Hrozně bych to slíznul, víte."

"Jasně, mladej," řekli. "Jdi si na tu svou obchůzku, a když budeš mít žízeň, přijď si ještě na loká."

Tímhle způsobem jsem obešel všechny baráky a za chvíli jsem byl stejně opilej jako všichni ostatní.

Začalo svítat - a to jsem ještě musel vyvěsit na dvacetimetrový stožár americkou vlajku; to ráno se mi ji ovšem omylem podařilo pověsit vzhůru nohama. Šel jsem domů spát. Když jsem se večer vrátil, starí poldové seděli v kanceláři a tvářili se zasmušile.

"Poslyšte, mladíku, co to tady bylo včera v noci za virvál? Stěžovali si nám lidi, co bydlí v těch domcích dole u kaňonu."

"Nevím," odpověděl jsem. "Teď, jak koukám, je tu jak po vymření."

"Celý turnus už odjel. Vaší povinností bylo udržet zde včera pořádek. Šéf vám to ještě vytmaví. A pak druhá věc - víte o tom, že byste mohl jít do vězení za to, že jste pověsil americkou vlajku na stožár vzhůru nohama?"

"Vzhůru nohama?" byl jsem zděšenější, samozřejmě že jsem si to neuvědomil, dělal jsem to každé ráno víceméně automaticky.

"Ano, chlapečku," řekl tlustej policajt, který strávil dvaadvacet let jako bachař na Alcatrazu. "Za něco takovýho bys moh klidně do basy." Ostatní jen chmurně přikývli. Seděli si tady kolem na těch svejch vypasenejch prdelích, hrdí na své zaměstnání. Pohrávali si s pistolema a věčně o nich mluvili. Svrbělo je to, aby někoho odpráskli. Remiho a mě.

Ten břichatej polda, co dělal bachaře na Alcatrazu, měl už přes šedesát a patřil do penze, ale nedokázal se odloučit od atmosféry, v které si celý život bahníla ta jeho prožluklá dušička. Každý večer přijížděl ve své staré fordce do práce, na vteřinu přesně si odpíchnul a posadil se ke stolu. Hmoždil se nešťastně s jednoduchým formulářem, co jsme museli všichni každou noc vyplnit - obchůzky, čas, co se udalo a podobně. Pak se zvrátil do židle a líčil své zážitky. "Měl jsi tady bejt před dvěma měsíci, když jsme se Sledgem zatýkali jednoho ochmelku z géčka." Sledge byl další policajt, mladý kluk, který kdysi toužil po kariéře Texaskýho jezdce, ale musel se spokojit s touhle náhražkou. "Hošánku, to bys měl vidět, jak stříkala krev. Dneska tě tam zavedu, abys viděl tu vohozenou stěnu. Podávali jsme si ho ode zdi ke zdi. Nejdřív ho bacil Sledge, pak já - a šel k zemi, ani nepíp. Nadával, sviňák, že až se dostane z basy, že nás voddělá - dostal třicet dní. Teď už to máme šedesát dní a ještě se neukázal." To měla být pointa celého vyprávění. Tak mu dali do těla, že se ten sralbotka bojí vrátit a o nějaký zabíjení se už ani nepokusí.

A starej polda vyprávěl dál, dojatě vzpomínal na ty hrůzy na Alcatrazu. "Museli umět pochodovat, jako když jde četa vojáků na snídani. Ani jeden nekazil krok. Všecko šlo přesně jako hodinky. Měls to vidět. Dvaadvacet let jsem tam dělal dozorce a nikdy žádněj malér. Ty hoši věděli, že s náma není žádná sranda. I když je teda fakt, že bylo i dost dozorců, co byli až moc velký fajnovky - a ty se většinou dostali do průseru. A co ty - koukám, že seš taky až moc velká měkkota." Zvedl do výšky svou dýmku a přísně se na mě podíval. "Dokážou toho využít, chápeš?"

Chápal jsem, ale řekl jsem mu, že asi holt nemám tu správnou policajtskou náтуру.

"Dobře, ale je to zaměstnání, který sis zvolil. Teď se musíš rozhodnout buď tak, nebo onak; jiná cesta není. Je to tvoje povinnost. Tyhle věci se prostě nedají obcházet. Zákon a pořádek se musí dodržovat."

Nevěděl jsem, co mu na to říct; měl pravdu. Jak rád bych jen odtud zmizel a ujel pryč, za ostatníma, podívat se, co se všude kolem děje.

Ten druhý policajt, Sledge, byl vysoký svalovec s černými nakrátko ostříhanými vlasy a s nervózním tikem boxera, co si poklepává rukavicema a chystá první ránu. Snažil se vypadat jako legendární

Texaský jezdec poženaných let. Nosil svůj revolver proklatě nízko u pasu, řemen s náboji se mu obtáčel kolem těla, v ruce pohupoval bičíkem a všude kolem něj visely trápce kůže prostě chodící mučírna: nablýskané boty, protáhlé sako, frajerský klobouk, chyběly mu snad jedině ostruhy. Pořád mi ukazoval hmaty - chytil mě u rozkroku a křepče zvedl do výšky. Věděl jsem, že jsem dost silnej, abych ho stejným hmatem dokázal vyhodit až ke stropu, jenže nic takovýho jsem mu neřekl. Báł jsem se, že by mě třeba vyzval na zápas. A zápas s takovýmhle člověkem by tutově skončil střelením. Vím určitě, že střilet uměl lip než já; v životě jsem z bouchačky nevystřelil. Dokonce jsem měl hrůzu i z nabíjení. Šíleně rád by pořád někoho zatýkal. Jednou v noci jsem s ním měl službu a on se odkudsi přihnal, brunátnej a téměř nepřičetné j.

"Řek jsem tam těm klukům, aby byli zticha, ale nepřestali. Řek jsem jim to podruhy. Vždycky dám každému šanci dvakrát. Potřetí už ne. Pojď se mnou, jdem tam a zatkneme je."

"Hele, já bych jim dal ještě třetí šanci, jo?" navrhl jsem. "Půjdu tam a řeknu jim to, ne?"

"Kdepak, kamaráde. Nikdy nedám nikomu víc než dvě šance." Povzdechl jsem si. Takže jdeme. Došli jsme k té inkriminované místnosti, Sledge otevřel dveře a poručil, ať všichni vypochoďou ven. Bylo to hrozně trapný. Oba dva jsme byli rudí jako raci. Tohle je celá Amerika. Každý dělá jen to, o čem je přesvědčenější, že musí. Co je na tom, že se parta kluků v noci nahlas baví a něco k tomu vypijou? Ale Sledge se tu snažil něco si dokázat. Mě vzal s sebou hlavně ze strachu, aby na něj ti kluci neskočili. To klidně mohli. Byli to všechno bráchové, a navíc z Alabamy. Kráčeli jsme ke stanici, Sledge vepředu, já vzadu.

Jeden z těch kluků se na mě obrátil: "Hele, pověz tomu hajzlo-vi pitomýmu, ať toho nechá. Takhle mužem všichni dostat padá-ka a na tu Okinawu se nikdy nedostáném."

"Zkusím to."

Na stanici jsem navrhnul Sledgovi, ať se na to vykašle. Postavil se - rudej až po uši - a řekl, aby to všichni slyšeli: "Nikdy nedávám nikomu víc než dvě šance."

"Proč hned takovej kravál?" řekl jeden z těch z Alabamy. "Není to jedno? Vždyť mužem přijít o místo." Sledge zarytě mlčel a vypisoval zatykači formuláře. Nakonec zatknul jenom jednoho. Zavolał do města pro antona. Přijeli a odvezli ho. Ostatní bráškové chmurně vypochoďovali z místnosti. "Co tomu řekne máma?"

Jeden z nich se ke mně vrátil: "Vyříd' ty kurvě texaský, jestli se brácha do zejtrka do večera nevrátí, že mu rozmlátím prdel." Vyřídil jsem mu to, i když poněkud jemněji, ale Sledge na to nic neřekl. Bratra propustili bez velkých cavyků a nic se nestalo. Celý turnus odplul a přišla další divoká banda. Kdybych to nedělal kvůli Remimu, tak bych tu nezůstal ani dvě hodiny.

S Remim jsem býval ve službě nejčastěji, a to pak bylo čóro. Večer jsme si klidáňko v pohodě vyšli na první obchůzku. Remi přezkoušel všechny dveře, jestli jsou zavřené, a jen doufal, že aspoň jedny nebudou. "Už léta promejšlím tenhle nápad," povídal. "Představ si, že bych vycvičil psa na extratřída zloděje. Obcházel by pokoje tady těch lidí a vytahoval by jim z kapsy dolárky. Vytrénoval bych ho, aby nebral nic jinýho než papírový zeleňuchy; klidně bych mu dovolil, aby si je doma očuchával od rána do večera. Kdyby to bylo vůbec v lidských možnostech, tak bych ho naučil, aby bral jenom dvacky." Remi měl spoustu šílených nápadů; dokázal o tom psu povídat celé týdny. Jenom jednou se mu

podařilo najít dveře, které nebyly zamčené. Moc se mi to nelíbilo a šoural jsem se radši chodbou pryč. Polehoučku otevíral a stanul rovnou tváří v tvář šéfovi ubytoven. Remi nesnášel jeho ksicht. Jednou se mě zeptal: "Jak se jmenuje ten ruskej spisovatel, o kterým pořád mluvíš, ten co si dával do bot noviny a na hlavě nosil klobouk jak rouru od kamen, co ho našel v popelnici?" Poněkud si dotvořil to, co jsem mu kdysi vyprávěl o Dostojevském. "Jasně - to je on -Dostijevski. Chlap s takovýmhle ksichtem, jako má ten místní šéf, se nemůže jmenovat jinak než Dostijevski." Takže jediné nezamčené dveře, které kdy Remi objevil, patřily právě Dostijevské-mu. Zrovna usínal, když zaslechl, jak mu někdo rumpluje klikou u dveří. Vstal a šel zjistit, co se děje; v tom svém pyžamu vypadal dvakrát tak šeredně než obvykle. Když Remi otevřel, uviděl tu jeho obludnou tvář, pokřivenou navíc nenávistí a vztekem.

"Co to má znamenat?"

"Jenom jsem zkoušel dveře. Myslel jsem, že to je - to - umývárna. Hledal jsem mop!"

"Co to má znamenat, že jste hledal mop?"

"No - totiž -"

Vrátil jsem se k nim. "Nahoře na chodbě se někdo poblil. Musíme to utřít."

Tohle není žádná umývárna. To je můj pokoj. Jestli se bude něco podobného opakovat, dám si vás, chlapi, zjistit a poletíte. Řekl jsem to dost jasně?"

,Někdo se tam nahoře poblil," opakoval jsem.

"Umývárna je támhle na konci chodby. Támhle." A ukázal tím směrem a počkal si, než si dojdeme pro mop, což jsme udělali a jak idioti ho nesli po schodech vzhůru.

Řekl jsem: "Hernajs, Remi, musíš pořád dělat takovýhle průse-ry? Nemůžeš si dát pokoj? Proč musíš pořád krást?"

"Protože mi svět zůstal ještě pár věcí dlužnej, kamaráde, proto. Nebudeš učit starého maestra novou písničku. A jestli budeš ještě jednou takhle kecat, začnu ti říkat Dostijevski."

Remi byl jak malej kluk. Kdesi v minulosti, v jeho osamělých školních letech ve Francii, mu všechno vzali. Jeho nevlastní rodiče ho odkládali do školních internátů; stal se z něj vystrašený jelimánek, kterého vyhazovali z jedné školy za druhou; v noci se toulal po francouzských ulicích a ze své nevinné slovní zásoby si skládal nadávky. Rozhodl se, že dostane zpátky všechno, oč ho připravili; ale jeho ztráty nemají konce, takhle se to s ním potáhne navěky.

Místní kantýna byla pro nás rájem na zemi. Dali jsme pozor, jestli se někdo nekouká, zvláště jestli nás tu někde nešpízuje naši přítelíčkové policajti. Pak jsem si přidřep. Remi mi stoupnul na ramena a už byl nahoře. Otevřel okno, které nebylo nikdy zalí-grované, na což dával každý večer bacha, prolezl dovnitř a seskočil na stůl s moukou. Já byl o něco hbitější, takže jsem jen vyskočil a stačil se vydrápat sám. Potom jsme šli k mrazáku. Tady jsem si vzpomněl na svůj sen z dětství. Odklopil jsem dekl od čokoládové zmrzliny a vrazil dovnitř ruku až po zápěstí, nabral jsem si plnou špachtli a lízal ostošest. Pak jsme vzali zmrzlinové kelímky, vrchovatě je naplnili a celé to polili čokoládovým krémem nebo posypali jahodama. Nakonec jsme šli ještě dozadu do lednice a nacpali si kapsy poživatinama. Já si

kolikrát ještě odkrojil plátek rostbifu a zabalil ho do ubrousku. "Víš, co říkal prezident Truman," vzpomněl si vždycky Remi. "Je třeba neustále zvyšovat životní úroveň."

Jednou jsem musel děsně dlouho čekat, než Remi naplní obrovskou krabici žrádla. Pak ani nešla prostrčit oknem. Remi to musel všechno znovu vybalit a zase nandat zpátky. Později v noci, když už on měl po službě a já zůstal na základně úplně sám, se mi stala dost podivná věc. Zrovna jsem byl na takovém delším vejšlapu po jakési staré stezce napříč kaňonem a doufal jsem, že tam někde narazím na srnku (Remi v okolí skutečně jednu zahlédl; v roce 1947 tu kolem byla ještě divočina), když jsem v té tmě zaslechl nějaké strašidelné zvuky. Takové jako supění a frkání. Myslel jsem, že se na mě tou tmou řítí nejmíň nosorožec. Sáhl jsem po pistoli. Z šera se vyhoupla podivná vysoká postava s velikánskou hlavou. Vtom jsem si uvědomil, že je to Remi s obrovskou krabicí žrádla na zádech. Oddychoval a supěl, jak to bylo těžký. Kdesi objevil klíč od kantýny a dostal to žrádlo ven předníma dveřma. Vykulil jsem se: "Remi, já myslel, že už jseš doma, a co to hergot zase děláš?"

A on na to: "Paradise, už jsem ti několikrát povídal, co řekl prezident Truman: Je třeba neustále zvyšovat životní úroveň." A odfuněl a odsupěl tou tmou pryč. Tu hroznou cestu do našeho baráku jsem už popisoval; pořád jen nahoru a dolů. Remi radši schoval krabici ve vysoké trávě a vrátil se ke mně. "Sále, já to sám nezvládnou. Rozdělíme to do dvou krabic a píchneš mi s tím."

"Vždyť jsem ve službě!"

"Budu hlídat za tebe, co budeš pryč. Začíná se to tady kolem přiostrřovat. Musíme to zvládnout, jak to jen půjde, jasný?" Otřel si obličej. "Kolikrát ti mám říkat, že jsme kámoši, Sále, a jsme v tom oba dva. Tady se nedá dělat nic jinýho. Dostijevští, poldové, Lee Anny, prostě všechny tyhle držky prohnány, co jich na tomhle světě je, by z nás nejradši sedřeli kůži. Musíme si dát pozor, abysme jim nesesli na lep. Mají toho v rukávu víc než jen ty jejich prašivý pracky. To si uvědom! Nebudeš učit starého maestra novou písničku."

Nakonec jsem se ho zeptal: "A kdy už konečně začnem něco podnikat, abysme vypluli?" Takhle jsme to už táhli desátý týden. Vydělával jsem týdně pětadesát dolarů a z toho průměrně čtyřicet posílal tetě. Za celou tu dobu jsem byl jenom jednou večer v San Francisku. Můj život se točil kolem Remiho baráku, kolem jeho věčných potyček s Lee Ann a v noci kolem ubytoven.

Remi zmizel ve tmě, aby donesl další krabici. Hmoždil jsem se za ním po té zarostlé silničce. Vysypali jsme všechno to žrádlo na stůl a byla z toho víc než metr vysoká hromada. Lee Ann se probudila a protřela si oči.

Víš, co říkal prezident Truman?" Tvářila se navýsost spokojeně. Najednou jsem si uvědomil, že každický člověk v Americe je vlastně od přírody rozenej zloděj. Taky mě to chytlo. Dokonce jsem už párkrát zkusil, jestli nenajdu otevřené dveře. Poldové začínali pomalu něco větřit; viděli nám to na očích; jejich neklamný instinkt jim prozrazoval, co máme za lubem. Léta praxe je naučila poznávat týpky, jako jsem byl já a Remi.

Ráno jsme s Remim vzali pistoli a šli do hor na koroptve. Remi se připlazil na metr k tomu kvokajícímu zvířeti a vypálil do něj z dvaatřicítky. Minul. Začal se chechtat tím svým hurónským smíchem, až to burácelo po lesích v celé Kalifornii a dál po Americe. "Teď teprv nastal právej čas, abysme se jeli podívat za Banánovým králem."

Byla neděle; vyfikli jsme se a šli na křižovatku na autobus. Dojeli jsme do San Franciska a courali po ulicích. Remi se řehtal na celé město. "Musíš napsat povídku o Banánovém králi, " vyhrožoval. "Ne abys zkoušel na starýho maestra nějaký figle a psal o něčem jiným. Banánovej král, to je něco pro tebe. A zde stojí Banánový král!" Banánový král byl starej děda, který prodával na rohu ulice banány. To mě teda pěkně otrávil. Ale Remi mě nepřestával dloubat do žeber a vlekl mě k němu za límec. "Když napíšeš o Banánovém králi, bude v tom všechno o humánním zřeteli lidskýho života." Řekl jsem, že mi Banánový král může vlízt na záda. "Ale dokud si neuvědomíš význam Banánovýho krále, budeš vědět absolutní prd o humánním zřeteli lidskýho života, vole," prohlásil Remi nadneseně.

Uprostřed zátoky byl starý rezavý nákladní člun, který teď sloužil jako výstražná boje. Remi se zjančil, že se tam musíme podívat; a tak jednou odpoledne zabalila Lee Ann nějaké to jídlo, půjčili jsme si loďku a vyjeli. Remi vzal s sebou ještě pár kusů nářadí. Lee Ann se na lodi vysvlikla úplně donaha a plácla sebou na kapitánský můstek, že se bude opalovat. Díval jsem se na ni ze zadní paluby. Remi šel rovnou dolů do kotelny, kde se to hemžilo krysama, a začal bušit do stěn s nadějí, že tam snad najde měděnou výztuž; ta tam už samozřejmě dávno nebyla. Já zatím seděl v kajutě uprostřed toho práchnivějícího nepořádku. Byl to prastarý člun, nádherně zařízený, s dřevěnými vyřezávanými ornamenty a vestavenými skříňkami. Tady přebýval duch facka Londona. Seděl jsem na špinavém stole zalitým sluncem a snil. Vedle v komoře se proháněly krysy. Kdysi tu sedával modrooký kapitán a dával si bene.

Sešel jsem za Remim do kotelny. Pokoušel se urvat všechno, co nebylo připevněný. "Nic. Myslel jsem, že tu bude měď. Čekal jsem, že tu najdu aspoň nějaký starej francouzák nebo něco. Ale nic. Tuhle loď musela vybrakovat celá banda zlodějů." Stála v zátocě už spoustu let. Tu měď jistě ukradla ruka, která už dávno ani rukou nebyla.

Řekl jsem Remimu: "Hrozně rád bych tady na tý lodi jednou zůstal přes noc, když to všechno zatopí mlha a ty slyšíš jenom, jak to celý vrže a jak kolem houkají boje."

Remi byl uchvácen, jeho obdiv ke mně se zdvojnásobil: "Sále, dám ti pět dolarů, jestli budeš mít ty nervy a uděláš to. Neuvědomuješ si, že tu můžou strašit duchové starejch mořskejch vlků? Nejenom že ti dám těch pět dolarů, ale zavezu tě sem, zabalím ti jídlo a půjčím ti deky a svíčku."

"Tak platí," řekl jsem. Remi pádil za Lee Ann. Chtělo se mi skočit ze stožáru a přistát přímo v ní, ale musel jsem dodržet svůj slib Remimu. Radši jsem se koukal jinam.

V té době jsem začal častěji jezdit do Friska; dělal jsem všechno, co se o téhle věci píše v knihách, abych se vychrápal s holkou. Dokonce jsem jednou strávil celou noc s jakousi buchtou na lavičce v parku, ale nic z toho. Byla to blondýnka a pocházela z Minnesoty. Všude byla spousta buzerantů. Kolikrát jsem si s sebou do Friska vzal pistoli, a když se pak v baru na záchodě nějaký teplouš ke mně přiblížil, vytáhl jsem tu bouchačku a řekl: "No tak, hošo, co říkáš tomuhle, he?" A on odpálil. Nevím, proč jsem to dělal; znal jsem spoustu buzerantů po celé zemi a nic proti nim. Nejspíš to byla ta sanfranciská osamělost a pak že jsem měl tu bouchačku. Musel jsem ji někomu ukázat. Sel jsem třeba kolem klenotnictví a najednou mě popadlo děsný nutkání rozstřílet výkladní skříň, sbalit nejkrásnější prsteny a náramky a letět s nima za Lee Ann. Pak bysme spolu odletěli do Nevady. Už bylo načase, abych z Friska vypadnul, jinak za sebe neručím.

Napsal jsem dlouhé dopisy Deanovi a Carlovi, kteří byli zrovna u Starouše Bulla v Texasu, v jeho domku v Deltě. Psali, že ještě musí to a pak ještě ono, a jen jak to bude, že se za mnou rovnou a natuty do Friska rozjedou. Jenže mezitím se to všechno mezi mnou a Remim a Lee Ann začalo hroutit. Sněsly se zářijové deště a s nima další hádky. Remi a Lee Ann odletěli do Hollywoodu a vzali s sebou ten můj smutný originál pitomý filmový námět, a nic. Slavný režisér byl stáječ jak dělo a ani si jich nevšímal; motali se tam kolem jeho vily na Malibu Beach, pak se porvali před ostatními hosty a odletěli zpátky.

Ale největší vrchol byly ty dostihy. Remi vzal všechny našetřené peníze, co měl, bylo toho asi sto dolarů, mně půjčil nějaký ten svůj parádní vohoz, drapnul pod paždí Lee Ann a vyrazili jsme na druhou stranu zátoky, na dostihovou dráhu v Golden Gate u Richmondu. Abyste viděli, jak zlatý srdce ten kluk měl, tak vězte, že polovinu toho žrádla, co jsme ukradli, zabalil Remi do obrovské papírové tašky a donesl do Richmondu jakési své známé, chudé vdově, která bydlela podobně jako my v bytové kolonii s rozvěšeným prádlem pleskajícím v kalifornském slunci. Šli jsme s ním. Všude kolem byla spousta smutných otrhaných dětí. Paní Remimu poděkovala. Bylo to sestra jakéhosi námořníka, kterého Remi znal jen velice matně. "Nemusíte mi vůbec děkovat, paní Carte-rová," říkal galantně a navýsost zdvořile. "Tam, odkud to pochází, je toho ještě spousta."

Došli jsme na závodiště. Remi sázel po dvaceti dolarech na ty nejnepravděpodobnější koně s vírou, že to aspoň jednou musí vyjít, a než začal sedmý dostih, byl na dně. Vsadil i ty dva poslední dolary, co nám zbývaly na jídlo, a taky prohrál. Zpátky do San Franciska jsme museli stopovat. Takže zase na silnici. Zastavil nám chlápek v nóbl bouráku. Sedl jsem si k němu dopředu. Remi se vytasil s historkou, že někde na hlavní tribuně ztratil peněženku. "Kecá," řekl jsem, "prostě jsme všechny peníze prohráli na dostihách, takže abysme příště nemuseli stopovat ze závodiště domů, odtědka začneme chodit k bukmejkrovi, že jo, Remi?" Remi celej zrudnul. Z chlápka nakonec vylezlo, že je v řídicím výboru goldengateského závodiště. Vysadil nás před elegantním hotelem Paláce. Dívali jsme se za ním, jak mizí mezi parádními lustry, s kapsama plnými peněz a s hlavou hrdě vztyčenou.

"Juhahaha! Húú!" řičel Remi po nočních ulicích Friska. "Paradise se nechá svízt od chlápka, kterému patří závodiště, a pak se mu dušuje, že přeseďlá k bukmejkrovi. Lee Ann, Lee Ann!" Vrhnul se na ni a začal s ní cloumat. "Tutově nejsrandovnější člověk na světě! V tom Sausalitu asi musí bejt spousta Taliánů. Uhaha-úúú!" Otočil se kolem stožáru lucerny a řehtal se furt pryč.

Tu noc se dalo do deště a Lee Ann se začala tvářit zvlášť podebrané. V celém domě nezbyl jediný cent. Déšť bubnoval na střeche. "To bude trvat nejmíň tejden," řekl Remi. Svlíknul si už svůj fešácký oblek a byl zas ve svých zubožených šortkách, tričku a vojenské čepici. Jeho veliké hnědé oči zíraly na prkennou podlahu. Na stole ležel revolver. Kdesi v deštivé noci se pan Snow řehtal jak v posledním tažení.

"Už mám toho mamlase pitomýho po krk," vybafla Lee Ann. Chystala se začít hádku. Začala popichovat Remiho. Ten zatím zběsile listoval ve svém malém černém notýsku, plném jmen lidí, většinou námořníků, co mu dlužili prachy. Vedle jejich jmen vpisoval červeným inkoustem nadávky. Báť jsem se dne, kdy bych se měl do toho notýsku taky dostat. V poslední době jsem posílal tetě takovou spoustu peněz, že jsem týdně přispíval jen asi pět až šest dolarů na jídlo. Ovšem ve jménu sloganu prezidenta Trumana přibývalo k tomu čas od času z mé strany i pár dalších věcí, které by svých pár dolarů taky stály. Jenže Remi měl pocit, že je to málo; rozvěšoval po stěnách koupelny účtenky z obchodu, ty dlouhé nudle papíru, na kterých jsou rozepsány všechny položky, abych to měl

na očích a aby mě to trklo. Lee Ann byla přesvědčená, že Remi před ní schovává peníze, a koneckonců já si to myslel taky. Pohrozila mu, že od něj odejde.

Remi se zašklebil: "A kam si tak myslíš, že bys mohla jít?"

"Za Jimmym."

"Za Jimmym? Za tím pokladníkem na závodisti? Slyšíš to, Sále? Lee Ann je rozhodnutá klofnout pokladníka ze závodisti. Nezapomeň si s sebou vzít koště, drahousku, tenhle tejden se budou koně přecpávat ovsem, když mají těch mejch sto dolarů."

Přiostrilo se to; déšť se valil v proudech. Protože Lee Ann tu bydlela první, poručila Remimu, aby se spakoval a vypadnul. Začal se balit. Už jsem se viděl v tomhle pršavým baráku sám s touhle nezrotnou saní. Pokusil jsem se zakročit. Remi do ní strčil. Skočila po pistoli. Remi mi tu bouchačku rychle podal a řekl, ať ji

schovám; v zásobníku bylo osm nábojů. Lee Ann začala ječet, nakonec si přes sebe přehodila pršák a vyběhla ven do toho marastu, že přivede policajta. A jakého policajta - žádného jiného než našeho starého přítele Alcatraze. Bohudík nebyl doma. Vrátila se skrz naskrz promočená. Krčil jsem se v koutě s hlavou schovanou mezi koleny. Bože, co tady vůbec dělám, pět tisíc kilometrů od domova? Proč jsem sem vůbec jezdil? Kde je má pomalá loď do

Číny?

"A ještě něco ti řeknu, ty prasáku," ječela Lee Ann. "Dneska večír to bylo naposled, co jsem ti uvažila ten tvůj hnusnej mícha-nej mozeček a to tvý hnusný jehněčí na kari, aby sis tu moh před mejma očima přecpávat ten svůj hnusnej žaludek a bejt čím dál tlustější a sprostější."

"V pořádku," řekl Remi tiše. "To je v naprostým pořádku. Když jsem s tebou začal chodit, nečekal jsem žádný ťuťuťu ňuňuňu, a tak dneska nejsem vůbec překvapenej. Snažil jsem se pár věcí udělat - dělal jsem, co jsem moh - pro vás pro oba; oba jste se na mě vykašlali. Moc a moc jste mě zklamali - oba dva," pokračoval s naprostou upřímností. "Myslel jsem, že třeba společně něco dokážeme, něco pěknýho a trvalýho, zkoušel jsem to, letěl jsem do Hollywoodu, sehnal jsem Salovi flek, tobě jsem koupil krásný šaty, snažil jsem se tě seznámit s těma nejlepšima lidma ze San Franciska. Odmítli jste, ať jsem měl sebemenší přání, oba dva jste na mě hodili placku. A přitom jsem nechtěl nic na oplátku. Teď bych vás hrozně rád poprosil o jednu jedinou věc a pak už po vás nebudu nikdy nic chtít. Příští sobotu večer přijede do San Franciska můj nevlastní otec. Nechci po vás nic jinýho, než abyste šli se mnou a snažili se vypadat, jako že je všecko takový, jak jsem mu to popsal. Čili: že ty, Lee Ann, jsi má holka, a ty, Sále, můj kámoš. Na sobotu večer mám slíbeno od jednoho člověka, že mi půjčí sto dolarů. Byl bych moc rád, aby si tady otec užil příjemný chvíle a aby odjížděl s pocitem, že co se mě týče, nemusí mít žádnej důvod ke starostem."

To mě teda překvapilo. Remiho nevlastní otec byl proslulý lékař, který praktikoval ve Vídni, Paříži a Londýně. Zeptal jsem se: "To chceš jako říct, že hodláš utratit za svýho otce sto dolarů? Má víc peněz, než ty kdy schrastíš za celej život! Skončíš až po krk v dluzích, člověče!"

"To je v pořádku," řekl tiše a odevzdaně. "Nic víc po vás nechci, než abyste se aspoň snažili udělat dobrý dojem. Mám svého nevlastního otce moc rád a vážím si ho. Přijíždí se svou mladou ženou. Rád bych, aby všechno proběhlo tak decentně, jak to jen půjde."

Byly chvíle, kdy byl Remi skutečně tím nejvelkorysejším člověkem na světě. Na Lee Ann to zapůsobilo, a už se třásla na to, až Remiho nevlastního otce potká. Doufala, že by to mohla být jinší trefa, než se ukázal být synáček.

A konečně tu byl ten sobotní večer. To už jsem dal u policajtů výpověď; právě včas, jinak by mě byli sami vyhodili za to, že jsem tak málo zatýkal, a dnešní večer měl být tím posledním sobotním večerem, co jsem tu chtěl ještě strávit. Remi a Lee Ann šli sami napřed do hotelového pokoje přivítat nevlastního otce. Já měl ještě stranou nějaké peníze na cestu a zlinkoval jsem se zatím dole v baru jak zákon káže. Pak jsem šel nahoru za nima, a to zatraceně pozdě. Otevřel otec, vysoký úctyhodný muž se cvikem na nose. "A," vzkřiknul jsem na uvítanou, "monsieur Boncoeur, jak se máte? fai dam ma tetel" hulákal jsem, což mělo francouzsky znamenat "mám v hlavě, pil jsem", ale neznamená to v tom jazyce vůbec nic. Doktor byl dočista perplex. Takže už jsem Remiho podtrh. Koukal se na mě a byl rudej rozpaky.

Pak jsme se odešli všichni najíst do superluxusní restaurace U Alfreda na North Beach, kde chudák Remi utratil za nás pět padesát dolarů, za pití a vůbec všechno. A teď přišlo to nejhorší. U barového pultu v restauraci U Alfreda neseseděl nikdo jiný než můj starý dobrý přítel Roland Major! Právě přijel z Denveru a na-totata si sehnal místo v jedněch sanfranciských novinách. Byl jak dělo. Dokonce se ani neoholil. Přirůtil se a bácnul mě do zad, zrovna když jsem ucucával z velkého vizoura. Vpadnul k nám do boxu, dřepnul si hned vedle doktora a rozvalenej přes jeho polívku mi začal něco vykládat. Remi byl rudej jako krocan.

"Nepředstavíš nám svého přítele, Sále?" řekl se slabým úsměvem.

"Roland Major ze sanfranciského listu Argus," pokusil jsem se říct s kamennou tváří. Lee Ann byla zuřivostí bez sebe.

Major začal něco žvanit a to monsieurovi přímo do ucha. "Jak vás baví učit francouzštinu na gymplu?" zeptal se ho.

Promiňte, ale já neučím francouzštinu."

No, to mě podrž, já myslel, že učíte francouzštinu na gymplu." Provokoval. Vzpomněl jsem si na tu noc v Denveru, kdy nás nepustil do bytu; ale to už jsem mu odpustil.

Všem jsem všechno odpustil, vzdal jsem to, zpil jsem se pod obraz. Začal jsem dělat cukrbliky na doktorovu mladou ženu. Tolik jsem chlatal, že jsem musel každé dvě minuty na záchod, a to vždycky doktorovi přes kolena. Všecko šlo do háje. Můj pobyt ve Frisku se blížil ke konci. Remi už se mnou nikdy nepromluví. A to bylo hrozný, protože jsem ho měl opravdu rád a byl jsem jeden z mála lidí na světě, kteří věděli, co je to za báječného a ryzího kluka. Léta mu může trvat, než se přes to dokáže dostat. Jak hloupě se to všechno zvrtilo v porovnání s tím, co jsem mu kdysi psal z Patersonu, když jsem si ještě maloval svou cestu po červený čáře číslo šest přes celou Ameriku. Ted' jsem byl na konci Ameriky - dál už cesta nevedla - a nedalo se jít jinam než zase zpátky. Rozhodl jsem se aspoň, že

nejdřív pojedu do Hollywoodu a domů pak přes Texas, kde se stavím u té své party z bažin; ostatní ať vezme d'as.

Majora od Alfreda vyhodili. Stejně bylo už po jídle, tak jsem se k němu přidal; tedy Remi mi to navrhnul - takže jsme vypadli s Majorem chlastat někam dál. Seděli jsme spolu u stolu v jedny knajpě a Major řekl: "Sále, támhleten buziku baru mě rozčiluje."

"Jo, Jaku?" řekl jsem.

"Sále," řekl, "myslím, že za ním půjdu a jednu mu vrazím."

"Ne, Jaku," pokračoval jsem v té hemingwayovské imitaci, "strefuj se do něj odsad' a uvidíme, co se stane." Nakonec jsme se ještě zblble motali kolem jakéhosi rohu, ale víc už nevím.

Ráno, když ještě Remi a Lee Ann spali a já se jen smutně podíval na hromadu špinavého prádla, kterou jsme měli s Remim vyprat v pračce Bendix v kůlně na dvoře (což vždýcky byla veselá slunečná prácička mezi barevnými ženami a s panem Snowem chechtajícím se na celé kolo), tak jsem se rozhodl, že odjedu. Vyšel jsem na verandu. "Ouha, ještě ne," vzpomněl jsem si. Řekl jsem si přece, že neodejdu dřív, dokud se nevyšplhám na tu horu. Slo o příkrou stěnu kaňonu, která na druhé straně zvolna a tajemně spadala přímo do Tichého oceánu.

A tak jsem zůstal ještě jeden den. Byla neděle. Přihnala se zrovna krásná teplá vlna; bylo nádherně; ve tři odpoledne se slunce zbarvilo do ruda. Vyrázil jsem a už ve čtyři jsem byl na vrcholku. Na všechny strany se táhly báječné kalifornské topoly a eukalypty. Jen úplně nahoře už stromy nerostly a zbývala tu pouze tráva a kamení. Na kraji útesu se pásal dobytek. A o pár žbrdolků dál byl Pacifik; modrý a nesmírný - s bílou stěnou par přicházejících z toho bramborového políčka, kde se podle pověsti rodí sanfran-ciské mlhy. Ještě hodinu a už se poženou skrz Golden Gate - Zlatou branou, aby zahalily romantické město do bíla, a mladý muž vezme za ruku svou dívku a vydají se vzhůru po dlouhém bělostném chodníku a jen láhev Tokaje v kapse kabátu ho bude tížit. To je Frisko; a překrásné ženy stojící před bílými dveřmi a čekající na své muže; a Coit Tower a rušné Embarcadero a Markét Street a jedenáct čoudících kopců.

Točil jsem se kolem dokola, až se mi zamotala hlava; zdálo se mi, že každou chvíli musím sletět dolů, jak ve snu, přímo ze skály. Ach, kde je ta holka, kterou miluju? vzdychal jsem a koukal na všechny strany, protože po všech koutech toho malého světa pode mnou jsem ji už hledal a nic. A přede mnou bylo to obrovské ryzí břicho, ta ohromná bublina amerického kontinentu; a kdesi daleko odtud zachmuřený bláznivý New York teď plival do výšky mraky prachu a hnědého kouře. Je něco temného a posvátného na tom Východě, zatímco Kalifornie je bílá, bílá jak šňůry s prádlem a vymetená hlava - tehdy jsem si to aspoň myslel.

12

Remi a Lee Ann ještě spali, když jsem ráno potichu sbalil své věci, vykradl se oknem zrovna tak, jak jsem tudy kdysi přišel, a s rancem přes rameno jsem opustil Milí City. Nestrávil jsem ani jednu noc na tom strašidelném člunu - jmenoval se Admirál Free-bee - a tak jsme byli s Remim navždycky jeden pro druhého ztraceni.

V Oaklandu jsem si zašel do saloonu, který měl na štítě vozové kolo, a dal si tam mezi partou trampíků pivo. A zas jsem byl na cestě. Musel jsem přejít přes celé město, abych se dostal na silnici do Fresno. Nadvakrát jsem dojel až do Bakersfieldu a byl jsem o šest set čtyřicet kilometrů dál na jih. Ten první, co mě vzal, byl normální šílenec s blondátým baculátým děckem v auťáku vy-šponovaným na co největší výkon. "Vidíš ten prst?" zeptal se mě a rozbušil to na sto dvacet a předjížděl, co se dalo. "Jen se koukni." Palec u nohy měl celý zabalený do bandáží. "Zrovna dneska ráno mi ho uříkli. Ty hovada chtěli, abych zůstal ve špitále. Tak jsem se sbalil a útek. Co s palcem u nohy?" Jasně, samozřejmě, mumlal jsem si pro sebe, teď dávej bacha a drž se. V životě jsem neviděl takového šílence za volantem. Zničehonic a už jsme byli v Tracy. Tracy je železniční městečko plné brzdařů, kteří chodí na svůj smutný žvanec do jídelních vozů odstavených podél trati. Po celém údolí se rozléhá houkání lokomotiv. Rudé slunce tu zapadá velice pomalu. Všechna ta magická jména údolí se přede mnou začala odvíjet - Manteca, Maděra atakdál. Sněslo se šero, vínové šero, šarlatové šero se sneslo nad mandarínkovými háji a rozlehlými melounovými poli; slunce dostalo barvu rozdrčeného vínového hroznu pokropeného burgundským červeným, pole dostala barvu lásky a španělských mystérií. Vystrčil jsem hlavu z okna a zhluboka se nadechl toho voňavého vzduchu. To byla vůbec ta nejkrásnější chvíle ze všech. Ten šílenec za volantem pracoval jako brzdař u Southern Pacifiku a bydlil ve Fresno; i jeho otec byl brzdař. O ten palec u nohy přišel v oaklandském depu, když přehazoval výhybku. Jak se mu to stalo, to jsem z jeho řeči moc nepochopil.

Projeli jsme rušným Fresno a vysadil mě na jižním konci města. Skočil jsem si na coca-colu do jednoho malého krámku u trati, když vidím, jak kolem řady červených vagónů přechází zamyšlený arménský kluk, a zrovna v tu chvíli zahoukala lokomotiva. No jo, Saroyanovo město, řekl jsem si pro sebe.

Musel jsem na jih; došel jsem na silnici. Zastavil mi chlápek ve fungl nové dodávce. Byl z Lubbocku v Texasu a dělal do trajlerů. "Nechceš koupit trajler?" zeptal se mě. "Až budeš chtít, tak mi dej vědět." Vyprávěl o svém otci v Lubbocku. "Jeden večer nechal fotřík tržbu za celej den ležet nahoře na sejfu - prostě zapomněl. Co se stalo - v noci přijde zloděj, autogen a vůbec všecko, rozřeže sejf, rozhází vevnitř nějaký papíry, převrhne pár židlí a vypadne. A těch tisíc dolarů se tam válelo přímo na tom sejfu, co bys na to řekl?"

Vysadil mě kousek za Bakersfieldem a tam se začalo mé dobrodružství. Ochladilo se. Hodil jsem na sebe tenký vojenský pršák, co jsem si za tři dolary koupil v Oaklandu, a klepal se zimou. Stál jsem na silnici přímo proti načinčanámu motýlku ve španělském stylu, který zářil na všechny strany jako drahokam. Auta do LA se míhala kolem. Zuřivě jsem mával. Byla mi hrozná zima. Trčel jsem tam až do půlnoci, dohromady dvě hodiny, a celou tu dobu jsem jenom klel a klel a klel. Bylo to zas jako ve Stuartu v Iowě. Nezbyvalo než obětovat něco přes dva dolary za autobus a popojet těch pár zbývajících kilometrů do Los Angeles. Vrátil jsem se pěšky po dálnici do Bakersfieldu a sedl si na lavičku na autobusovém nádraží.

Koupil jsem si lístek a čekal na autobus do LA, když najednou kouknu a vidím, jak mi přímo před očima jede ta nejkouzelnější malá Mexičanka v džínách. Stála v jednom z těch autobusů, co zrovna přijely, pneumatické brzdy zavzdychaly a pasažéři se vyhnuli ven na trochu vzduchu. Prsa se jí od přírody vzpínaly pěkně vzhůru a její útlé boky vypadaly moc sladce, černé dlouhé vlasy se jí leskly a její oči, to byly dvě obrovské modré věci s vyplašenými světýlky vevnitř. Kdybych tak mohl jet s ní. Úplně mi píchlo u srdce, což se mi stává vždycky, když vidím holku, kterou miluju a která v tomhle

velikánským světě jede dočista někam jinam než já. Amplián ohlásil autobus do LA. Vzal jsem svůj ranec a nastoupil - a kdo tam nesedí jako ta mexická holka. A sama. Sesul jsem se na sedadlo hned proti ní a rovnou začal sumírovat jak na to. Byl jsem tak sám a tak smutnej a utahanej a roztřeseney a zničeney a zmláceney, že jsem sebral veškerou kuráž, co člověk potřebuje, aby se dal do řeči s cizí holkou, a začal. To jsem se ale nejdřív ještě pět minut hecoval ve tmě autobusu, který si to frčel nocí po silnici furt pryč.

Musíš, musíš, nebo chcípneš, ty vole. Řekni jí už něco! Co je to s tebou? Copak už takhle nemáš sám sebe dost? A dřív než jsem věděl, co dělám, naklonil jsem se k ní přes uličku (pokoušela se usnout na sedadle) a řekl: "Slečno, nechtěla byste si dát pod hlavu můj připlášť?"

Zvedla hlavu, usmála se a řekla: "Ne, děkuji mockrát."

Dosedl jsem zpátky a klepal se. Zapálil jsem si vajgla a čekal. Pak se na mě po očku podívala, tím smutným, kradným, milostným pohledem, takže jsem zas vyletěl ze sedadla a naklonil se k ní: Můžu si k vám sednout, slečno?"

"Když chcete."

fasně že jsem chtěl. "Kam jedete?"

"LA." Moc se mi líbilo, jak to "LA" řekla. Vůbec se mi moc líbí, jak všichni ze západního pobřeží říkají "LA"; je to prostě jejich "zlatý" město měst, kam je zavede každá z cest.

"Ale tam já jedu taky!" vykřikl jsem. "Jsem moc rád, že jste mi dovolila, abych si k vám přišel. Byl jsem moc sám a takhle se už potloukám pěkně dlouho."

Uvelebili jsme se a začali si vyprávět své příběhy. Její byl asi takový: měla muže a dítě. Muž ji zmlátil, takže mu utekla a teď jede ze Sabinalu, což je kousek na jih od Fresno, ke své sestře do LA, kde asi načas zůstane. Kluka nechala zatím u rodičů, kteří se živí sbíráním vína a bydlí v malém domku přímo u vinic. Jediné, co ji tak ještě v životě čeká, je plodit další a další děti a zblbnout z toho. Měl jsem sto chutí ji rovnou obejmout. Povídali jsme si a povídali. Řekla, že se jí se mnou fajn povídá. Ani to dlouho netrvalo a už vzdychala, že by taky ráda do New Yorku. "Tak tam pojedem spolu!" smál jsem se. Autobus se s funěním vydrápal na Grapevinský průsmyk a odtud jsme se už snášeli dolů k té záplavě světél v hloubce pod náma. Bez dlouhých řečí jsme se začali držet za ruce a stejně tak krásně, čistě a mlčky bylo dohodnuto, že až seženu v LA hotel, zůstane se mnou. Zoufale jsem po ní toužil, zabořil jsem hlavu do těch jejích krásných vlasů. Sílel jsem z těch jejích něžňoučkových ramínek. Muchlal jsem ji, jak jsem mohl, a jí se to tak líbilo.

"Miluju milování," řekla a zavřela oči. Slíbil jsem jí krásné milování. Nemohl jsem se na ni vynadívat. Své příběhy jsme si už pověděli a teď jsme se jen oddávali mlčení a sladkým představám. Bylo to tak prosté. Nechtě si klidně všechny své Betty a Marylou a Rity a Camilly, co jich je na tomhle světě, já mám svou holku, a ta má duši, po jaké jsem vždycky toužil, a taky jsem jí to hned takhle řekl. Přiznala se, že už si mě okoukla na nádraží, když jsem na ni zíral. "Říkala jsem si, nákej pěkněj studentík!"

"Vždyť já jsem student!" ujistil jsem ji. Dojeli jsme do Hollywoodu. Spala mi v klíně a venku bylo zrovna takové šedivé, ušmourané svítání, jako když se ve filmu Sullivanovy cesty potkává v jídelním voze Joel McCrea a Veronika Lakeová. Koukal jsem lačně z okna: bílé omítnuté domky, palmy a kina

pro automobilisty, celá ta cvokárna, celá ta roztřepaná nádhera Země zaslíbené, ten fantastický konec Ameriky. Vystoupili jsme z autobusu na Main Street a tam to vypadalo úplně stejně, jako když vystoupíte z autobusu na podobné ulici v Kansas City nebo Chicagu nebo Bostonu - baráky z červených cihel, špína, podivní týpci potloukající se kolem, tramvaje skřípající v neutěšeném svítání, kurev-ský zápach velkoměsta. A tady, ani nevím, jak se to stalo, ale něco mi vlezlo do hlavy. Začal jsem mít bláznivé paranoidní představy, že Teresa nebo Terry - tak se jmenovala - není nic jiného než obyčejná malá štetka, co pracuje po autobusech, a když si vyhlídne křena, kterého chce připravit o prachy, dohodne se s ním o místě, jako je třeba LA, zavede ho nejdřív někam na snídani, kde si ho omrkne její pasák, a pak s ním rovnou do hotelu, kam má ten její pasák díky své bouchačce a bůhví čemu ještě zaruče-nej přístup. K tomuhle jsem se jí nikdy nepřiznal. Snídali jsme spolu a zpovzdálí na nás koukal nějaký pasák; připadlo mi, že na něj Terry tajně mrkla. Byl jsem utahanej a cítil jsem se jak vyhoš-těnej a ztracenej na nějakém vzdáleném, ohavném místě. Tak jsem byl zblblej strachem, že jsem se uchýlil i k slabošskému a lacinému: "Znáš toho chlápka?"

"Jakýho chlápka myslíš, zlatič-kó?"

Radši jsem toho nechal. Byla hrozně pomalá a se vším se děsně babrala; trvalo jí věčnost, než se najedla; pomalu žvejkala a zírala do prázdna, pak kouřila a přitom povídala a povídala, a já zatím číhal jak sup a podezíral ji, jak tohle všechno dělá jenom proto, že hraje na čas. Prostě záchvat. Když jsme pak šli po ulici a drželi se za ruce, cítil jsem, jak se celej potím. Hned v prvním hotelu, na který jsme narazili, měli volný pokoj, a dřív než jsem věděl, co dělám, už jsem za sebou zamykal dveře a Terry seděla na posteli a sundávala si boty. Pokorně jsem ji políbil. Radši ať se to nikdy nedoví. Teď by nám tak na uklidněnou bodla trocha whisky, alespoň mně určitě. Vyběhl jsem ven a proslídl dvanáct bloků, než jsem v tom fofru narazil na stánek, kde mi prodali flašku. Drandil jsem zpátky plnej elánu. Terry byla v koupelně a šlechtila si obličej. Nalil jsem pořádnou dávku do kelímků na zuby a oba jsme si cvakli. Joj, to bylo sladké a dobré a úplně mi to vynahradilo celé to mé žalostné cestování. Stál jsem za ní před zrcadlem a jen tak jsme tam v té koupelně chvíli tancovali. Začal jsem jí vyprávět o svých kamarádech z Východu.

Řekl jsem: "Měla by ses seznámit s jednou bezva holkou, co znám. Jmenuje se Dorie, je úplně zrzavá a měří sto osmdesát centimetrů. Kdybys přišla do New Yorku, ukázala by ti, kde sehnat práci."

"Co je to zač, ta tvoje zrzavá holka?" zeptala se podezíravě. "Proč mi o ní povídáš?" Ve své prosté dušičce nedokázala rozpoznat, že to z mé strany není nic jiného než úlevné nervózní Hafání. Radši jsem toho nechal. Začala do sebe v koupelně lít whisky.

"Pojď už do postele!" volal jsem na ni pořád.

"Tak zrzavá, a metr vosumdesát, jo? A to jsem si myslela, že seš nějakej fajn študák. Viděla jsem tě v tom tvým fešáckým svetru a říkala jsem si: no né, není tohle docela hezkej kluk? A ne! A ne a ne a ne! Ty musíš bejt zrovna takovej hnusnej pasák jako ostatní!"

"O čem to hergot mluvíš?"

"Jen se mi nesnaž namluvit, že ta tvoje metr vosumdesát vysoká zrzka není bordelmamá, poněvadž když se o nějaký bordelma-má mluví, tak já to poznám, a ty, ty seš zrovna takovej pasák jako všichni, co jsem kdy potkala, všichni jsou pasáci!"

"Hele, Terry, já nejsem pasák. Přísahám ti na Písmo svatý, že nejsem žádný pasák. Proč bych měl být pasák? Nechci nic jiného než tebe."

"Celou tu dobu jsem si myslela, že jsem potkala fajn kluka. Tak jsem byla ráda, úplně jsem si lebedila a říkala si: no né, konečně fajn kluk a žádný pasák."

"Terry," celou svou duší jsem ji prosil, "prosím tě, poslouvej mě a pochop; já nejsem pasák!" Před hodinou jsem si zas já myslel, že ona je děvka. Jak to bylo všechno smutné. Skrz tohle šílenství jsme se už v myšlenkách začínali loučit. Sviňské život, kňoural jsem a doprošoval se, až jsem nakonec dostal vztek a uvědomil si, že se tady plazím před nějakou pitomou mexickou káčkou, a taky jsem jí to řekl; a než jsem věděl, co dělám, vzal jsem ty její červené lodičky a prásknul s nima o dveře koupelny a řekl jí, ať ihned vypadne: "Tak dělej, ať už jsi pryč!" Usnu a zaspím to; mám svůj vlastní život, ten svůj navždycky smutnější a rozháranější život. V koupelně bylo mrtvý ticho. Svlíknul jsem se a vlezl si do postele. ,

Terry vyšla se slzami lítosti v očích. V jejím prostém a srndovněm rozumku uzrálo přesvědčení, že pasák by asi neházel žen-skejma botama o dveře a neřekl jí, aby vypadla. V zbožném sladkém tichu ze sebe shodila všechny šaty a její křehoučké tělíčko vklouzlo ke mně pod přikrývku. Byla snědá jako rozinka. Na jejím propadlém břišku jsem zahlédl císařský řez; měla tak útlé boky, že když rodila, museli ji celou rozpárat. Nohy měla jak hůlky. Měřila tak metr čtyřicet. Milovali jsme se v tom sladkém uon-daném ránu. A potom, jak unavení andělé zvláštního rodu, schovaní v jednom losangeleském zapadáku, ve kterém jsme objevili to nejzazší a nejpříjemnější, co společný život ve dvou skýtá, usnuli jsme a spali až do pozdního odpoledne.

13

Dalších patnáct dnů jsme spolu snášeli dobré i zlé. Když jsme se probudili, bylo dohodnuto, že spolu pojedeme stopem do New Yorku; měla se stát mou holkou pro město. Už jsem viděl celou tu divočinu a zmatky s Deanem a Marylou a všema ostatními - prostě sezóna, nová sezóna. Nejdřív jsme si ale na tu cestu potřebovali vydělat nějaké peníze. Terry chtěla jet rovnou - jen s těma dvaceti dolarami, co mi zbývaly. Mně se to ale nelíbilo, a tak jsem nad tím celé dva dny jak idiot hloubal, zatímco jsme po kavárnách a barech pročítali losangeleské noviny - ty nejdivočejší plátky, co na světě vůbec existují - a hledali inzeráty, až se nakonec ta má dvacetidolarovka scvrkla na něco málo přes deset dolarů. Ale v našem hotelovém pokojíku jsme si žili blaze. Jednou uprostřed noci, když jsem nemohl usnout, vstal jsem, přetáhl deku přes hnědé ramínko té své berušky a šel k oknu prozkoumat noční LA. Bože, to byla noc - plná násilí, ruchu, ječících sirén. Hned naproti přes ulici se stal nějaký malér. V tom zchátralém polorozboře-ném starém penziónu se musela odehrát nějaká tragédie. U chodníku stála lítačka a poldové vyslyšeli jakéhosi šedovlasého pána. Zevnitř se ozývaly nářky. Slyšel jsem všechno a k tomu mi do ucha bzučel neon na našem hotelu. V životě mi nebylo víc smutno. LA je to nejosamělejší a nejkrutější město v celé Americe; ať si v New Yorku třeba v zimě mrzne až praští, v ulicích tam vždycky narazíte na trochu té hřejivé trhlé družnosti. Ale LA, to je džungle.

South Main Street, kde jsme se s Terry courali a ukusovali z hot dogs, je jeden fantastický jarmark plný světél a rámusu. Skoro na každém rohu vidíte, jak poldové v bytelných bagančatech někoho šacují. Po chodnících se hemží ty nejzbožovanější existence - a nad tím vším měkce prozařují hvězdy jižní Kalifornie zpola zakryté hnědávým oparem vznášejícím se nad tímhle pouštním ležením, jímž LA ve skutečnosti je. A ve vzduchu kolem cítíte vůni trávy, teda roští, no chci říct marjáanky, a ta se mísí s

vůni chili papriček a piva. A z pivnic se ozývá divokej rachot bopu a do něho zas vpadá podivná směsice kovbojských popěvků a boogie-woo-gie, á to vše se rozléhá tou fantastickou americkou nocí. Každý mi tu připomínal Hassela. Kolem se s chechtotem přehnali divouš-ti černí kluci s kozíma bradkama a čepicema ve stylu bopu; pak zchvácení zarostlí hipsteři, co zrovna dorazili po šestašedesátce přímo z New Yorku; teď zas staré pouštní krysy s pinglami na zádech, kteří si to šněrujou někam na lavičku do parku v Plaze, a taky metodističtí duchovní s rozedranými rukávy a občas se mihne kolem i nějaký ten přírodní světec a prorok s vousatou bradou a v sandálech. Chci je všechny poznat a mluvit s nima, jenže zrovna teď máme s Terry plnou hlavu toho, jak sehnat nějaký ten dolar.

Jeli jsme do Hollywoodu, abysme se tam upíchlí v jednom drag-stóru na rohu Sunsetu a Vine Street. To bylo místočko! Ze všech možných zapadákovů se sem sjely celé rodinky ve svých rachotinách a okouněly tady po chodnících, jestli snad přece jen nezahádnou nějakou tu hvězdu, ale hvězda pořád nikde. Když kolem projížděla limuzína, hnali se hned ke kraji silnice a špižovali; uvnitř seděl nějaký panák v černých brýlích s ošperkovanou blondýnkou po boku: "Don Ameche! Don Ameche!" "Ne, George Murphy! George Murphy!" Mleli se a překřikovali a čučeli jeden na druhého. Hezounští buzici, co přijeli do Hollywoodu, aby tu dělali kovboje, promenovali po chodnících a svými pěstěnými prstíky si piglovali obočí. Kolem se míhaly ty nejkrásnější extratří-da kočičky ve vypasovaných kalhotech, přijely do Hollywoodu, aby se staly hvězdárna, a skončily tu za pulty bufetů. Zkoušeli jsme to s Terry v několika bistrech. Nikde nic. Hollywood Boulevard je jedno obrovské ječící automobilové šílenství; nejmíň jednou za minutu tu dojde k menšímu karambolu, každé si to žene na plný pecky až k té poslední palmě - a za ní už je jenom poušť a nicota. Hollywoodští frajírci stojí před nóbl restauracema a dohadují se úplně stejně jako frájové z New Yorku na Broadwayi před Ja-cob's Beach, s tím rozdílem, že tady ti mají lehčí saka a vedou snad ještě pitomější žvásty než ti v New Yorku. Vysocí vyzábílí kazatelé přešli kolem a otráslí se odporem. Tlusté ječící babky se hnaly přes bulvár, aby si stouply do fronty na jakýsi kviz o ceny. Zahlédl jsem Jerryho Colonna, jak si u Buick Motors kupuje nové fáro, stál uvnitř za obrovskou skleněnou výlohou a uhlazoval si knírek. Jedli jsme s Terry v kafeterii v centru, kde to mělo vypadat jako v taverně; všude kolem se blýskaly obrovský plechový nádra a neosobní kamenné zadnice jakýchsi bohyň a nad tím vším se tyčil slizce hladký Neptun. Lidi pojídali svá žalostná jídla mezi vodotrysky a tváře měli zelené tím námořnickým smutkem. Všichni poldové v LA vypadají jak fešáctí gigolové, nejspíš taky přijeli do LA s úplně jinýma ambicema. Vlastně každý sem přišel kvůli filmu, dokonce i já. Nakonec jsme se s Terry natolik snížili, že jsme obcházelí po South Main Street a zkoušeli to tam - mezi zkrachovalýma pinglami a myčkama nádobí, co už dávno ztratili iluze a smířili se s osudem. Ale ani tam jsme neuspěli. Pořád nám ale ještě zbývalo deset dolarů.

"Hele, víš co? Skočím si k Sis pro šaty a pojedme rovnou do toho New Yorku, jo?" navrhla Terry. "Hele, pojedeme, jó? Pohni! Jestli trsat neumíš, ukážu ti to a uvidíš!" Tohle byl její popěvek a omílala ho pořád dokola. Letěli jsme k její sestře, která bydlela v chatrném domku v mexikánské kolonii až někde za Alameda Avenue. Cekal jsem v tmavé uličce za mexickými kuchyněmi, protože mě sestra nesměla vidět. Kolem se honili psi. Malé krysí uličky byly osvětlené skomíravými lucerničkami. Slyšel jsem, jak se v té teplé vlhce noci obě sestry hádají. Byl jsem připravený na všechno.

Terry vyšla ven a vedla mě za ruku na Central Avenue, což je pro barevné v LA hlavní korzo. Vypadá to tu dost divoce, všude malé kurníky, do kterých se sotva vejde džubox a z džuboxů se navšechny strany rozléhá jen blues, bop a swing. Vešli jsme do špinavého činžáku a stoupali po schodech k bytu

Terryiny kámošky Margariny, které Terry kdysi půjčila sukni a boty. Margarina byla kouzelná mulatka; její muž byl černejší jak saze a moc fajn kluk. Hned vyběhl ven a přinesl láhev whisky, aby mě patřičně pohostil. Chtěl jsem mu na to něco přihodit, ale odmítl. Měli dvě malá děcka, kluky. Poskakovali na posteli - to bylo jejich hřiště. Chytili mě kolem krku a s údivem na mě zírali. Venku zatím bzučela a burácela hlučná noční Central Avenue - ta, kde se odehrává Hampův Kolaps na Central Avenue. Zpěv se ozýval po chodbách, řinul se z oken, a komu se to nelíbí, ať se jde vycpat. Terry vzala ty své svršky a rozloučili jsme se. Šli jsme do jednoho z těch kurníků a poslechli si pár desek z džuboxu. Dva černí kluci přišli a zašpi-tali něco o roští. Za dolar. Řekl jsem fajn, přineste to. Za moment dorazil jinej a odtáhl mě dolů do sklepa na záchod, kde jsem chvíli stál jak idiot, protože do mě hučel: "Seber to, vole, seber to."

"Co mám sebrat?"

Už měl můj dolar v kapse. Báł se ukázat na podlahu. Vlastně to ani podlaha nebyla, jenom udusaná hlína. Leželo tam cosi a vypadalo to jako malé hnědé hovínko. Byl opatrnější, až to bolelo. "Musím si dávat bacha, trochu se to tenhle tejden přivostřuje." Hrábнул jsem po tom hovínku, byla to cigareta v hnědém papíře, a šel zpátky za Terry. Rovnou jsme pelášili do našeho hotelového pokojíku, že si něco užijeme. Vůbec nic se nestalo. Docela normální tabák, Bull Durham. Asi bych měl s těma prachama nakládat rozumějí.

Museli jsme se s Terry konečně jednou a provždy rozhodnout, co podnikneme. Nakonec že teda pojedem do New Yorku jen s těma penězma, co nám zbyly. Fajn. Terry měla ještě pět dolarů, které si vzala ten večer od sestry, takže dohromady toho bylo všehovšudy tak třináct dolarů nebo ještě míň. Sbalili jsme a vyrazili dřív, než abysme museli platit za další noc. Jedním červeným autákem jsme dorazili do Arcadie, kde pod horama se zasněženými vrcholky leží dostihová dráha Santa Anita. Už byla úplná tma. Před náma ležel celý americký kontinent. Drželi jsme se za ruce a šlapali několik kilometrů, abysme se dostali pryč od baráků na volnou silnici. Byla sobota večer. Stáli jsme pod lucernou a stopovali, když se najednou začaly hnát kolem autáky plné rozeřvaných harantů, kteří mávali fanglema a ječeli. "Hurá! Hurá! Vyhráli jsme! Vyhráli jsme!" Povykovali na nás a mohli se podělat z toho, že vidí kluka a holku na silnici. Těch aut muselo být na tucty a ze všech vykukovaly mladé ksichtičky a ozývaly se "hrdelní mladé hlásky", jak se říká. Jak mně ale lezli na nervy! Co si ksakru mys-lej, že jsou zač? Že si takhle můžou ječet na každýho, koho vidí na silnici, a to jenom proto, že jsou nějakí cucáci z gymplu a na zítřejší nedělní oběd jim páni rodičové nachystají vepřovou pečení? Co si myslej, že jsou zač, že si dovolej dělat srandu z holky, která má zrovna pech, a z kluka, co touží po lásce? Ať se staraj o sebe jako my! Ale žádného požehnaného stopa jsme se nedočkali. Museli jsme zpátky do města a nejhorší bylo, že jsme si nutně potřebovali dát kafe, a ta smůla: nikde jinde neměli otevřeno než ve školním bistru, a zrovna tam byli všichni ti fakani a pamatovali si nás. Teď mohli vidět, že Terry je Mexičanka, divoká kočka z Pachuca, a že ten její kluk je snad ještě něco horšího.

Se svým kouzelným nosánkem nahoru vyplula Terry odtud a potmě jsme pak škobrtali podél příkopu dál po silnici. Nesl jsem oba bágly. V tom studeném nočním vzduchu se nám valila od pusy pára. Nakonec jsem se rozhodl, že ještě na jednu noc se s ní ukry-ju před celým světem, a ráno ať vezme ďas. Vešli jsme do motelu a za čtyři dolary nebo tak nějak jsme si tam najali parádní pokojíček se vším všudy - sprchou, osuškami a rádiem a vůbec. Tiskli jsme se k sobě co nejtěsněji. Vedli jsme dlouhé vážné hovory a pak se sprchovali a zase si povídali, nejdřív s rozsvíceným světlem a pak potmě. Così

se dokazovalo, o něčem jsem ji přesvědčoval a ona to přijala, a ve tmě jsme pak tu svou dohodu uzavřeli, udýchaní a nakonec spokojení jako malá jehňátka.

Hned ráno jsme začali tvrdě jet podle našeho nového plánu. Autobusem jsme se měli dopravit do Bakersfieldu a začít tam pracovat na vinobraní. A za pár týdnů se vydáme do New Yorku, a to jak se patří - autobusem. Bylo to senzační odpoledne - celá ta cesta s Terry do Bakersfieldu; hověly jsme si v sedadlech, odpočívali, vyprávěli si, koukali, jak venku ubíhá krajina, a nic nás netrápilo. Do Bakersfieldu jsme dorazili pozdě odpoledne. Podle plánu jsme chtěli obrazit všechny ovocnáře ve městě. Terry navrhla, že mužem bydlet přímo na vinici ve stanu. To by mě teda mědilo, žít si ve stanu a za chladných kalifornských jiter sbírat hrozny.

Jenomže nikde neměli volný místa, a pak ten zmatek, jak se každý předháněl s tipama, a nakonec kde nic tu nic. Skočili jsme k Číňanovi na večeri, a posilnění na těle i na duchu jsme to zkoušeli dál. Přešli jsme přes koleje southpacifické dráhy do mexické čtvrti. Terry klábosila se svými krajany a ptala se po volných flecích. Už byla noc a ta malá mexická ulička zářila jak jedna velká rozsvícená žárovka: nároží biografů, stánky s ovocem, forbesové herny, šestákové obchody a stovky parkujících otlučených nákladáků a zablácených rachotin. Celé rodiny mexických česáčů se tady poflakovaly a pojídaly kukuřici. Potřeboval jsem - a Terry zrovna tak - něčeho se napít, takže jsem koupil lahvinku kalifornského portu za třicet pět centů a šli jsme to vypít na seřazovací nádraží. Našli jsme si místočko, kam vandráci přitáhli odkudsi bedny, aby si měli na co sednout kolem ohně. Dřepli jsme si tam a zunkali to víno. Po levici jsme měli nákladní vagóny, smutné a špinavě rudé v tom měsíčním svitu; přímo před náma zářila světla a letištní majáky Bakersfieldu a napravo se tyčila obrovitá aluminiová budova Quonsetových skladů. Joj, to byla báječná noc, teplá noc, noc jako stvořená k pití vína, noc jak stvořená k mazlení s mou holčičkou a k povídání a odplivování a nanebevstoupení. A to všechno se stalo. Byla zblázněná do pití a držela se mnou krok, dokonce mě předběhla, a povídala a povídala až do půlnoci. Ani jsme se z těch krabic nehnuli. Občas kolem přešel nějaký ten tulák, jindy zas Mexičanka s dítětem, předjela policejní lítačka a policajti se vyhrnuli ven a močili u pankejtu, ale většinu času jsme byli sami a duše nám splývaly čím dál víc a víc, až tak, že to bude jednou hrozně těžký loučení. O půlnoci jsme se zvedli a šněrovali si to zpátky k silnici.

Terry dostala nový nápad. Pojedeme do jejího rodného Sabina-lu a budeme bydlet u jejího bráchy v garáži. Já byl pro cokoli. Na silnici jsem Terry posadil na svůj bág, aby vypadala jako ženská v nesnážích, a rovnou už nám stavěl nákladák. Hnali jsme se za ním blahem celí bez sebe. Byl to fajn chlápek, ale ten jeho nákladák byl křáp. S jekotem se plazil vzhůru údolím. Do Sabinalu jsme dorazili chvilku před svítáním. Zatímco Terry vyspávala, já dozunkal víno, a byl jsem teda parádně sťatej. Rozloučili jsme se s šoférem a chvíli se jen tak motali pod listovím na tichém náměstí tohohle malého kalifornského městečka. Není to než malá zastávka na southpacifické dráze a vlaky tu staví sotva na pár minut.

Nejdřív jsme šli za kámošem Terryina bráchy zjistit, kde brášku najdeme. Nikdo doma. Začínalo pomalu svítat a já se rozvalil na trávníku na náměstí a mumlal si pořád dokola: "Tak řekneš mi, co udělal ve Weedu? Nechceš to říct, že jo? Co udělal ve Weedu?" Je to z filmu O myších a lidech, když se Burgess Meredith baví s předákem na ranči. Terry se jen řehnila. Ať jsem dělal cokoli, jí se to líbilo. Mohl bych tam kliděnkou takhle ležet a blekotat tak dlouho, až by se paničky začaly hrnout do kostela, a jí by to bylo fuk. Nakonec mě ale napadlo, že budeme muset ráno brzo vstávat kvůli jejímu bráchovi, a tak jsme se vydali do jednoho starého hotelu u trati a v pohodě se tam prospali.

V zářivém slunečném ránu vstala Terry časně a šla hledat bráchu. Já spal až do oběda; a když jsem otevřel oči a kouknul z okna, najednou vidím southpacifický nákladní vlak, jak si to drandí kolem, naložený stovkami vandráků rozvalených na plošničkách a převalujících se vesele z boku na bok, s bágla pod hlavou místo polštářů a s comics přímo u nosu, a někteří z nich do sebe vesele ládovali báječné kalifornské hrozny, které si narvali na zastávkách. "Hergot!" vyjekl jsem. "Hujíí! Tohle je ta Země zaslíbená." Všichni přijížděli z Friska; za týden se tímhle navlas stejným skvostným způsobem povevou zase zpátky. Terry se vrátila a přivedla bráchu, jednoho jeho kámoše a své dítě. Brácha byl správně mexikánskej divous s věčnou žízni po chlastu, prostě velké dobré děcko. Jeho kámoš, taky Mexičan, byl nemotorný obr s hlučným hlasem, jehož angličtina byla naprosto dokonalá a bez cizího přízvuku. Dával si moc záležet, aby se líbil, a bylo vidět, že to hraje na Terry. Její malý synátor se jmenoval Johnny, bylo mu sedm, měl černé oči a vůbec to bylo sladké bejby. Takže jsme tu byli všichni a další divoký den mohl začít.

Terryin brácha se jmenoval Rickey. Měl starou chevroletku z osmatřicátého. Nacpali jsme se do ní a vyrazili bůhvíkam. "Kam jedem?" zeptal jsem se. Kámoš začal vysvětlovat - jmenoval se Ponzo, aspoň každý mu tak říkal. Příšerně smrděl, a taky jsem hned zjistil proč. Živil se tím, že prodával farmářům hnůj; vlastnil nákladák. Zato Rickey neměl v kapse nikdy víc než tři čtyři dolary, ale nic ho nemohlo rozházet. Pořád říkal: "To je jasný, kámoško - jasná věc, jasná věc!" A bylo to jasný. Řezal to přes sto deset v tý svý rachotině. Jeli jsme až za Fresno, do Maděry, dohodnout se s nějakými farmáři kvůli hnoji.

Rickey měl flašku. "Dneska chlast, zejtra práce. Jasná věc, kámoško, jen si lokni!" Terry seděla vzadu s tím svým klukem; ohlídnul jsem se po ní a viděl, jak se jí po tvářích rozlévá blažený ruměnec, vždyť se vrací domů. Kolem zatím svištěla nádherná kalifornská říjnová krajina. Už jsem měl zase kuráž a náladu na cestování.

"Hele, kam že to jedem?"

"Hledáme nějakýho farmáře, kde by se válel nákej hnůj. Zejtra se vrátíme s nákladákem a naložíme ho. Vyděláme balík, kámoško! Nic se neboj."

"Jedem v tom všichni!" hulákal Ponzo. Bylo to tak - kamkoli jsem se hnul v téhle zemi, vždycky ve všem jeli lidi společně.

Řítily jsme se bláznivými uličkami Fresno a potom dál vzhůru údolím až k nějakým těm farmářům na okreskách. Ponzo vždycky vylezl a vedl zmatené hovory se starými mexikánskými farmáři, ale samozřejmě z toho nic nebylo.

"Teď se potřebujem napít!" hulákal Rickey a hnali jsme si to k hospodě na křižovatce. Američani si vždycky v neděli odpoledne vyrazí do hospody; mají s sebou děti, klábosí a hádají se u piva a všechno je oukej. Přejde večer a děti začnou brečet a oni jsou pod parou. Pak se teprve potácejí k domovu. Ať jsem byl v Americe v kterékoli podobné hospodě, vždycky jsem tam popíjel s celým rodinam. Děti se ládují kukuřicí a brambůrkama a hrají si v ústraní. Tak to taky vypadalo. Seděli jsme, Rickey, já, Ponzo a Terry, nasávali a přeřvávali muziku, zatímco malý Johnny blbl s ostatními dětma u džuboxu. Slunce už začínalo rudnout. Nic jsme neudělali. A co bysme měli dělat? "Mañana," řekl Rickey, "mañana, kámoško, to se zvládne; dej si ještě pivo, jasná věc, kámoško, jasná věc!"

Vypotáčeli jsme se ven a našli do auta; zastavili jsme u baru na dálnici. Ten hromotluckej uřvanej Ponzo se znal skoro s každým ze Sanjoaquinského údolí. Z baru jsem s ním odjel sám, že najdem nějakého farmáře, ale místo toho jsme uvízli v mexické čtvrti v Maděře, okukovali holky a pokoušeli se jich pár klofnout pro něj a pro Rickeyho. A potom, když se nad tím vinným krajem snesl šarlatový soumrak, jsem se přistihnul, jak jen tupě sedím v auťáku, zatímco se Ponzo venku před kuchyňskými dveřma dohaduje s jakýmsi starým Mexikáncem o ceně melounu, co ten dědous vypěstoval na zahrádce; snědli jsme meloun na místě a slupky jsme rozházeli dědovi po jeho prašném chodníku, ze všech stran se vynořily ty nejroztomilejší kočky a štrádovaly si to po setmělých ulicích. "Hergot, kde to jsme?" zeptal jsem se. "Žádný strachy, kamaráde," řekl Ponzo. "Zejtra vyděláme balík. Dneska na to kašlem."

Vrátili jsme se pro Terry, jejího bráchu a kluka a po osvětlené dálnici jsme se vraceli do nočního Fresno. Všichni jsme šileli hladem. Překodrcali jsme se přes železniční přejezd a vpluli do divokých uliček mexikánské čtvrti. Z oken vyhlíželi Cíňani a valili oči na to nedělní eldorado; po ulicích si to vykračovaly skupinky mexikánských žabek a všechny byly v kalhotách; z džuboxů se rozléhalo mambo a světel tam všude bylo jako o Všechny svatých. Zapadli jsme do mexické restaurace a dali si tacos a šťouchané boby zabalené v tortillách, a že to byla pochoutka. Vytáhl jsem poslední zářivou pětidolarovku, která mě spojovala s pobřežím v New Jersey, a zaplatil za sebe a za Terry. Teď mi zbývaly čtyři dolary. Koukli jsme se s Terry jeden na druhého. "Kde budem dneska spát, brouku?" "Nevím."

Rickey byl totálně namol, už ze sebe nevypravil nic jiného než: "Jasná věc, kámoško - jasná věc," něžným a unaveným hlasem. Byl to dlouhý den. Nikdo nevěděl, co se děje, a jak to s náma dobrotivý bůh myslí. Chudák malej Johnny mi usnul v náručí. Vraceli jsme se zpátky do Sabinalu. Najednou jsme zprudka zastavili u zájezdní hospody na devětadevadesátce. Rickey chtěl ještě poslední pivo. Za hospodou parkovaly trajlery a bylo tam pár stanů a několik zubožených chatiček k najmutí. Zeptal jsem se na cenu - dva dolary. Kouknul jsem na Terry a ona souhlasila, poněvadž kluk nám už chrněl v náručí a potřeboval pohodlí. V hospodě, kde se jen pár Okieů otrávené natřásalo při kovbojském bandu, jsme si teda dali ještě pár piv a pak jsme se, Terry, já a Johnny, odebrali na kutě do jedné z chatiček. Ponzo se poflakoval kolem, neměl kde spát. Rickey spal u táty v domku u vinice. "Kde bydlíš, Ponzo?" zeptal jsem se.

"Nikde, člověče. Mám bydlet u Tlustý Rosey, jenže mě včera vyrazila. Asi se dneska vychrápu v nákladáku."

Ozvalo se drnkání kytar. Líbali jsme se s Terry pod hvězdami. "Mañana," řekla. "Zejtra bude všechno oukej, nemyslíš, zlato?"

"Jasně, kotě, Mañana." Vždycky to bylo mañana. Celý příští týden jsem neslyšel nic jiného než mañana, kouzelné slovo, které jistě znamená nebe.

Malý Johnny skočil do postele tak, jak byl, v šatech a vůbec, a v tu ránu spal: z bot se mu sypal písek, maderský písek. Uprostřed noci jsme museli vylízt a vyklepat ten písek z prostěradel. Ráno jsem vstal, umyl se a šel si to kolem prohlídnout. Byli jsme osm kilometrů od Sabinalu, uprostřed vinic a bavlníkových polí. Zeptal jsem se majitelky campingu, tlusté mohutné ženské, jestli není některý ten stan volný. Ten nejlacinější, dolar za noc, byl prázdný. Vylovil jsem z kapsy dolar a mohli jsme se přestěhovat. Byla tu postel, kamna a na stanové tyčce viselo popraskané zrcadlo; prostě jedna radost.

Když jsem vcházel, musel jsem se sehnout, a jak jsem to udělal, už jsem byl u své berušky a jejího bejby. Cekali jsme, než Rickey a Ponzo přijedou s nákladákem. Přijeli a měli s sebou flašky s pivem; hned se do toho ve stanu pustili.

"Co bude s hnojem?" zeptal jsem se.

"Dneska už je pozdě. Zejtra, kámoško, vyděláme spoustu peněz; dneska si dáme pár piv. Co ty na to, dáš si?" Nemuseli mě popohánět. "Jasná věc - jasná věc!" ječel Rickey. Začínal jsem chápat, že z našich plánů, jak si vydělat balík s hnojařským nákladákem, nebude nic. Nákladák stál před stanem. Smrděl jako Ponzo.

Tu noc jsme se s Terry ukládali na lůžko ve sladkém nočním vzduchu pod orosenou plachtou našeho stanu. Už jsem se chystal usnout, když se zeptala: "Nechceš se pomilovat?"

"A co Johnny?"

"Tomu to nevadí. Spí." Johnny sice nespál, ale nic neřekl.

Druhý den se kluci zase přihnali i s tím hnojařským nákladákem a hned odjeli sehnat whisky; vrátili se a rozjeli tam u nás ve stanu mejdan. Večer si Ponzo posteskl, že je venku zima, a zůstal spát ve stanu na zemi, zabalený do obrovské cely, zasmraděné od kravinců. Terry ho nesnášela; říkala, že se lepí na jejího bráchu jenom kvůli ní.

Ted' už jsme s Terry nemohli očekávat nic lepšího než smrt hladu. A tak jsem radši ráno vyrazil poptat se po okolí po práci na bavlníkových plantážích. Všichni mě posílali do farmy na druhé straně dálnice hned naproti našemu campu. Šel jsem tam a v kuchyni jsem našel farmáře i s jeho manželkou. Vylezl ven, vyslechl mě a varoval, že platí jenom tři dolary za padesát kilo načesané bavlny. Představoval jsem si, že takových sto padesát kilo určitě načesu, a skočil jsem po tom. Vylovil ze stodoly několik dlouhých plátěných pytlů a řekl, abych přišel už za svítání. Letěl jsem zpátky za Terry a tetelil se radostí. Najednou kolem mě přefrčel nákladák, poskočil na hrbolu a na rozpálený asfalt shodil pár obrovských hroznů vína. Zvedl jsem je a vzal domů. Terry měla radost. "Přijdeme ti s Johnnym pomoci," navrhla.

"Tůdle!" ohradil jsem se. "Nic takovýho!"

"Hele, hele, jen počkej, to není žádná sranda česat bavlnu, uvidíš. Ukážu ti, jak se to dělá."

Snědli jsme hrozny a večer dorazil Rickey. Přinesl bochník chleba a půl kila hamburgerů a měli jsme piknik. Ve větším stanu hned vedle bydlela celá rodina Okieů, kteří tu taky dělali na plantáži. Dědeček, který už byl na práci moc starý, proseděl celý den na židli, ale syn, dcera a vnoučata si to každé ráno v zástupu štrádovali přes silnici na pole. Příštího jitra jsem se k nim připojil. Poradili mi, že ráno je bavlna rosou těžší a dá se vydělat víc peněz než odpoledne. Ale tak či onak sami dělali od svítání do soumraku. Dědeček přijel z Nebrasky za té velké pohromy ve třicátých letech - vzpomněl jsem si na mrak prachu, o kterém mi vyprávěl můj kovboj z Montany - celou rodinu naložil do rozhrkaného nákladáku a tradá pryč. Od té doby jsou v Kalifornii. Do práce jsou jak diví. Za deset let stačil syn pořídit čtyři děti a z těch už je dneska několik dost starých na to, aby mohly začít taky pracovat. V tom čase se zmohli i natolik, že od rozedrané chudoby na plantážích Simona Legreeho

mohli pokročit k jakési usměvavější důstojnosti v lepších stanech, ale toť vše. Na svůj stan byli ovšem nesmírně pyšní.

"Vrátíte se do Nebrasky?"

"Pche, co bysme tam dělali. Teď si chcem koupit trajler."

Ohnuli jsme hřbet a začali česat. Bylo to báječný. Za polem vykukovaly stany a za nima do hnědý vysušené bavlníkové plantáže, které se táhly až k hnědým roklinám předhůří, a pak už přišly jen Sierras se zasněženými vrcholky v modravém ranním vzduchu. Bylo to o moc lepší než umývat nádoby na South Main Street. Až na to, že jsem se při práci projevil jako naprostej ignorant. Trvalo mi věčnost, než jsem oddělil bílé chomáčky od jejich rozpraskaných kalíšků. Jiní to zvládli na jedno šknutí, a navíc mi taky začaly krváčet konečky prstů; mít tak aspoň rukavice - anebo víc zkušeností. Na poli s náma pracovali dva staří černošští manželé. Česali bavlnu s touž požehnanou trpělivostí, jakou se honosili už jejich předkové na bavlníkových plantážích staré Ala-bamy. Hnali se kupředu svým řádkem, shrbení a zasmušilí, a jejich žoky utěšeně kynuly. Začaly mě bolet záda. Stejně to ale bylo fajn jen tak si klečet a tisknout se k zemi. A když jsem dostal chuť, to se to odpočívalo s hlavou položenou na polštáři z hnědé a vlhké hlíny. Ptáci mi k tomu prozpěvovali. Měl jsem pocit, že jsem našel tu jedinou správnou práci, která mi náleží. V horkém a ospalém poledni jsem zahlídnul, jak mi zdálky mává Terry a Johnny a krácejí přes pole ke mně. Pustili se hned do práce. Jestli ksakru nebyl malý Johnny rychlejší než já! A samozřejmě, Terry to šlo dvakrát tak rychle. Pracovali přede mnou a nechávali mi hromádky čisté bavlny, abych je cpal do žoku - ty Terryiny byly pořádné, fachmanské a ty Johnnyho malé, dětské. Pytel se plnil a mně bylo smutno. Co jsem to vůbec za hlavu rodiny, když nedokážu uživit ani sebe, natož někoho jiného! Zůstali se mnou celé odpoledne. Slunce už bylo rudé, když jsme se vlekli zase zpátky. Na konci pole jsem celý ten náklad hodil na váhu - pětadvacet kilo; to znamená dolar a padesát centů. Od jednoho z Okieů jsem si půjčil kolo a dojel po devětadevadesátce k obchodu na křižovatce, kde jsem nakoupil špagety a masové knedlíčky, chleba a máslo, kafe a koláč. Hodil jsem plnou tašku na řídítka a hnal si to zpátky. Proti mně hvízdaly autáky do LA. Zezadu na mě dorážel provoz do Friska. Soptil jsem vzteky. Kouknul jsem k tmavému nebi a prosil pánaboha, aby na mě seslal obrat k lepšímu a dal mi šanci pomoci těm dvěma lidičkám, které miluju. Ale nikdo mi tam nahoře nevěnoval pozornost. To jsem si mohl myslet. Nakonec mi duši pozvedla Terry. V kamínkách ve stanu ohřála jídlo a bylo to nejbáječnější jídlo, co jsem kdy jedl. Jak jsem byl hladověj a ztahanej! Hekal jsem jak starej černoch po celodenní rachotě a rozvalil se s cigárem na posteli. Chladnou nocí se rozléhal štěkot psů. Rickey a Ponzo už k nám večer nechodili, a já byl rád. Terry se stulila ke mně, Johnny si mi sedl na hrud' a maloval mi do notesu zvířátka. Světlo našeho stanu zářilo na té strašidelné pláni. Z hospody zaznívaly teskné kovbojské písničky a nesly se přes pole dál a dál. Tak se mi to líbilo. Dal jsem své holčičce pusku a zhasli jsme světlo.

Ráno byl náš stan rosou pěkně našponovanej. Vstal jsem a s ručníkem a kartáčkem na zuby se vydal do společné umývárny v motelu; pak jsem se vrátil, natáhl si kalhoty, které mi předešlý den musela Terry vyspravit, protože se od toho klečení na zemi celé rozedraly, na hlavu jsem si dal roztřepaný slamák, co měl původně Johnny na hraní, a s pytlek na bavlnu jsem vyrazil přes silnici do práce.

Každý den jsem vydělal průměrně dolar a půl. Stačilo to zrovna tak na to jídlo, co jsem vždycky večer jezdil na kole nakupovat. Dny ubíhaly. Úplně jsem pustil z hlavy Východ a Deana a Carla a celé to své všivé cestování. Hrál jsem si s Johnnym; moc se mu líbilo, když jsem ho vyhodil do vzduchu a nechal ho padnout rovnou na postel. Terry seděla a spravovala šaty. Byl jsem muž na svém místě, přesně jak

jsem po tom doma v Patersonu vždycky toužil. Doneslo se nám, že Terryin manžel se vrátil do Sabinalu a chystá se na mě: jen ať si přijde. Jednou v noci se nějací Okieové v hospodě zbláznili, jakéhosi chlápka přivázali ke stromu a zmlátili ho klackama na maděru. Já to prospal a doslechl se o tom až ráno. Od té doby jsem si ve stanu schovával pořád-nej klacek, kdyby je snad napadlo, že jim my Mexikáni kazíme ten jejich trajlerovej tábor. Jasně že mě považovali za Mexičana a vlastně měli pravdu.

Ted' v říjnu už byly noci o hodně chladnější. Okieovská rodinka měla s sebou kamínka na dříví a chystala se tu přezimovat. My neměli nic a ještě jsme dlužili činži za stan. Došli jsem s Terry k hořkému poznání, že musíme pryč. "Vrať se domů," řekl jsem. "Pro boha živýho, nemůžeš se přece potloukat po stanech s takovým škvrnětem, jako je Johnny; vždyť tomu prckovi musí bejt zima." Terry se dala do breku, protože jsem zkritizoval její mateřský instinkt; nic takovýho jsem ovšem nechtěl. A když se jednoho šedavého dne u nás zastavil Ponzo s nákladákem, rozhodli jsme se, že pojedeme k Terryiným rodičům a zjistíme, jak to vypadá. Mě ovšem nesmějí vidět, a tak se budu zatím schovávat ve vinicích. Vyrazili jsme k Sabinalu a samozřejmě že se nákladák za chvíli rozhasil, a navíc začalo lít jako z konve. Seděli jsme v té staré rachotině a nadávali. Ponzo vylezl ven a šťoural se v tom i za toho slejváku. Vždyť to byl vlastně moc fajn kluk. Slíbili jsme si aspoň ještě jeden pořádný tah. Dojeli jsme do mexické čtvrti Sabinalu a hodinu tam ucucávali pivo v jednom zaplivaném bufetu. Už nikdy více plantážnickým nádeníkem! Cítil jsem, jak mě to zas všechno táhne zpátky k normálnímu životu. Přes celou zemi jsem vyslal tetě korespondák a poprosil ji o další padesátku.

Rozjeli jsme se k domku, ve kterém bydlela Terryina rodina. Stál na staré cestě mezi vinicema. Když jsme tam přijížděli, byla už tma. Vysadili mě pár set metrů od baráku a sami dojeli až ke dveřím. Vyřinulo se z nich světlo. Šest Terryiných brášek hrálo uvnitř na kytary a zpívali. Tatík popíjel víno. Zaslechl jsem, jak se do zpěvu ozývaly výkřiky a rozpoutala se hádka. Vynadali jí do kurev, protože pláchla od svého ničemného manžela do LA a teď aby měli malého Johnnyho na krku. Otec hulákal jak divej. Ale jak už to u toho velkého národa dělných lidí chodí, nakonec získala vrch smutná tlustá hnědá máma a Terry se směla vrátit domů. Bráškové zase začali o překot prozpěvovat své veselé halekačky. Choužil jsem se v sychravém deštivém větru a koukal na to všechno přes smutné říjnové viničné údolí. Hlavou mi zněla ta báječná písnička "Drahý můj", co zpívá Billie Holidayová; a tak jsem si tam v tom křoví uspořádal vlastní koncert: "Však my se ještě někdy setkáme, a bude to brzy, budeš mě tisknout v náručí a osušíš mi slzy a do ucha mi zašeptáš, že škoda je času, co nebyl náš, hej, drahý můj, kdepak se schováváš..." Nejde ani tak o slova, jako spíš o tu skvostnou melodii a pak, jak to Billie zpívá, jako žena, která víská muže ve vlasech při něžném svitu lampy. Vítr kvílel. Dala se do mě pořádná zima.

Terry a Ponzo se vrátili a odkodrcali jsme v tom starém nákladáku za Rickeyem. Ted' zrovna žil s Ponzovou holkou Tlustou Rosey; troubili jsme na něj mezi zchátralými uličkami. Tlustá Rosey ho vykopla. Všecko se hroutilo. Tu noc jsme přespali v nákladáku. Terry mě pevně svírala a nechtěla mě pustit, no jasně, "ekla, že bude sbírat víno a že vydělá dost na nás oba; a já zatím budu schovanej ve stodole u farmáře Heffelfingera kousek od jejich baráku. Nebudu muset dělat nic jinýho, než že se budu celej den válet v trávě a jíst hrozny. "Chtěl bys?"

Ráno si pro nás přijeli Terryini bratránci v dalším nákladáku. Najednou jsem si uvědomil, že tisíce Mexičanů v kraji o Terry a o mně všechno vědí a že to pro ně musí být pěkně šťavnatá romantická událost. Bratránkové byli velice uctíví a vlastně roztomilí. Stál jsem na korbě nákladáku, mile jsem se

na ně zubil a líčil jim, kde jsem byl za války a jaké to tam bylo. Napočítal jsem jich pět a všichni byli moc fajn. Na rozdíl od Terryina bráchy patřili asi k té míň pošahané větvi příbuzenstva. Jenže jsem toho poděsa Rickeyho měl stejně nejradši. Přísahal, že se za mnou přijede do New Yorku podívat. Už jsem ho tam viděl, jak všechno odkládá na maňana. V tuhle chvíli se válel někde v polích, nadráťovanéj jak motyka.

Na křižovatce jsem vyskočil a bratranci dovezli Terry k baráku. Dali mi odtamtud znamení: rodiče byli někde pryč, asi na vinici. Na celé odpoledne jsem byl pánem domu. Měli tu všehovšudy čtyři místnosti; nedokázal jsem si představit, jak se sem celá rodina směstná. Nad výlevkou poletovaly mouchy. Na oknech nebyly žádné sítky, zrovna jako v té písničce: "Okna jsou vymlácený a dovnitř fouká, cedí." Terry byla konečně doma a blaženě se motala kolem sporáku. Její dvě sestry se na mě hihňaly. Na cestě před barákem vyřvávaly děti.

A když to mé poslední odpoledne v údolí natolik pokročilo, že se mezi mraky prodrala rudá záře zapadajícího slunce, zavedla mě Terry do stodoly farmáře Heffelfingera. Farmář Heffelfinger měl kus dál po cestě bohatou farmu. Složili jsme vedle sebe lísky na ovoce a Terry přes ně přehodila deky, které si přinesla z domu. Všecko bych bral, až na tu obrovskou chlupatou tarantuli, která na mě číhala nahoře u krovu stodoly. Podle Terry byla úplně neškodná, když ji člověk nedráždil. Lehl jsem si na záda a civěl vzhůru na tu příšeru. Pak jsme šli na hřbitov a já si vylezl na strom. Zpíval jsem tam "Modré nebe" a Terry a Johnny seděli v trávě pode mnou. Cpali jsme se vínem. V Kalifornii se z hroznů vycucá-vá jen ta šťáva a ostatní se vyplivne; prostě luxus. Snesl se soumrak. Terry odešla domů na večeri a vrátila se kolem deváté s báječnými tortillami a šťouchanými boby. Aby bylo trochu světlo, udělal jsem na betonové podlaze ohniček. Pak jsme se pomilovali na těch lískách. Terry vstala a hned to stříhala k domovu. Až do stodoly bylo slyšet, jak na ni její fotřík ječí. Nechala mi tam pláštěnku, aby mi bylo tepleji; přehodil jsem ji přes sebe a plížil se přes vinici zalitou měsíčním světlem, abych zjistil, co se děje. Doplížil jsem se až na konec řádku a přičapl do teplé hlíny. Pět brášek prozpěvovalo ve španělštině melodické halekačky. Nad střechou se skláněly hvězdy, kouř ze sporáku bafal ven malým komínkem. Ucítil jsem vůni bobů a chili. Fotřík bručel. Bráškové halekali pořád dál. Máma mlčela. Johnny a ostatní děcka se chichotali v ložnici. Kalifornský domov - schovával jsem se mezi vinnou révou a valil na to oči. Cítil jsem se za milión dolarů, zažíval jsem další dobrodružství bláznivé americké noci.

Terry vyšla ven a práskla za sebou dveřma. Přidal jsem se k ní na temné cestě. "Co se děje?"

"Ále, takhle se rafáme pořád. Chce, abych začla zejtra dělat. Že přej se nemám jen tak potloukat. Salíčku, vezmi mě s sebou do New Yorku!"

"Ale jak to chceš udělat?"

"Já nevím, zlato. Budeš mi chybět. Miluju tě."

"Jenže já musím odjet."

"Ano, ano. Pojd', ještě jednou si to rozdáme, pak můžeš jet."

Vrátili jsme se do stodoly: pomiloval jsem se s ní přímo pod tarantulí. A co tarantule? Když oheň dohořel, na chvíli jsme oba usnuli na lískách. Vrátila se domů o půlnoci; její otec byl namol; slyšel jsem ho, jak řve; pak už bylo ticho, asi usnul. Spící krajinu přikryly hvězdy.

Ráno se mezi vraty objevila hlava farmáře Heffelfingera: "Tak jak je, mladej?"

"Dobrý. Doufám, že vám to nevadí, že tady jsem."

"Jasně že ne. Ty chodíš tady s tou flundříčkou, s tou malou Mexičankou, že jo?"

"Je to moc fajn holka."

"A kost, co? Myslím, že si sousedovic bejček zaskočil přes plot. Má modrý voči." Pak už jsme mluvili jen o farmě.

Terry mi přinesla snídani. Svůj plátěnej bágl jsem měl už spakované] a byl jsem hotov vyrazit na New York, jen co si ještě v Sabinalu vyzvednu peníze. Věděl jsem, že už tam na mě čekají. Řekl jsem Terry, že odjíždím. Myslela na to celou noc a už se s tím smířila. Vtiskla mi tam mezi vinicema netečný polibek a odcházela mezi řádky pryč. Vždycky po pár krocích jsme se za sebou ohlídlí, protože láska je souboj, a dávali si poslední sbohem.

"Na shledanou v New Yorku, Terry," zavolaal jsem za ní. Za měsíc tam měla za mnou přijet se svým bráchou. Ale oba jsme věděli, že z toho nic nebude. Po sto metrech jsem se otočil, abych se za ní ještě podíval. Klidňáko se vracela zpátky do baráku a v ruce nesla můj talíř od snídaně. Sklopil jsem hlavu a koukal na ni. Tak, sákryš, a jsem zas na cestě.

Sel jsem po silnici směrem na Sabinal a baštil černé ořechy, co jsem nadržbal na stromě. Pak jsem zašel k southpacifické dráze a balancoval chvíli po kolejích. Minul jsem vodojem a nějakou továrnu. Něco se tu skončilo. Zaběhl jsem si na nádraží na poštu pro peníze. Měli zavřeno. Zaklel jsem a sedl si na schody, že počkám. Nakonec se poštmistr vrátil a pozval mě dovnitř. Peníze tam už byly: a tak má dobrotivá teta zase jednou spasila mou línou kůži. "Kdo asi vyhraje napřesrok mistrovství?" rozjímal starý poštmistr, vysušený jak bzdinka. Najednou jsem si uvědomil, že už je podzim a že se vracím do New Yorku.

Šel jsem podél kolejí údolím osvětleným dlouhými smutnými paprsky října a doufal, že přijede southpacifický nákladák s tuláky požírajícími hroznové víno a že se k nim budu moct přidat. Ale kde nic tu nic. Vrátil jsem se na dálnici a hned jsem chytnul stopa. Byla to ta nejrychlejší a nejkrkolomnější jízda v mém životě. Řidič byl houslista z kovbojské kapely z Kalifornie. Měl fungl nový fáro a hasil si to stočtyřicítkou po celou cestu. "Když řídím, tak nechlastám," řekl a podal mi flašku. Dal jsem si loká a podal mu ji zpátky. "Vem to čert," řekl a dal si taky. Ze Sabinalu do LA jsme to udělali za neuvěřitelnou dobu rovných čtyř hodin, a přitom je to víc než čtyři sta kilometrů. Vysadil mě rovnou před filmovou agenturou Columbia v Hollywoodu; zrovna jsem ještě stačil zaskočit dovnitř a vyzvednout si svůj odmítnutý rukopis. Pak jsem si koupil lístek do Pittsburghu. Na lístek až do New Yorku mi peníze nestačily. Ale co, začnu si tím lámat hlavu, až budu v Pittsburghu.

Protože autobus odjížděl až v deset, měl jsem ještě celé čtyři hodiny na to porozhlídnout se po Hollywoodu. Nejdřív jsem si ale koupil bochník chleba a salám a udělal si deset sendvičů, abych na tu štrapác přes celou zem něco měl. Zbyl mi jedinej dolar. Seděl jsem na nízké betonové zídce u hollywoodského parkoviště a mazal sendviče. A zrovna když jsem se hmoždil s touhle idiotskou prací, zářivá světla reflektorů ohlašující hollywoodskou premiéru se zapíchla do nebe, do toho bzučícího nebe nad západním pobřežím. Všude kolem mě se ozývaly zvuky toho bláznivého zlatého pobřežního

města. Takhle se tedy skončila má hollywoodská kariéra - byl to můj poslední večer v Hollywoodu a já seděl u záchodků na parkovišti a patlal si hořčici po kalhotách.

14

Ráno už autobus fištlěl přes arizonskou poušť - Indio, Blythe, Salome (tady tancovala), přes ty široké suché pásy táhnoucí se na jih až k horám Mexika. Pak jsme to stříhli na sever k horám v Arizoně, přes Flagstaff a kolem skalních městeček. Měl jsem s sebou knížku, kterou jsem šlohnul u novinového stánku v Hollywoodu, Le Grand Meaulnes od Alain-Fourniera, ale radši jsem si četl z americké krajiny, která ubíhala kolem. Každý výčnělek, úbočí, rovina mě mátly v mé touze. V inkoustové černé tmě jsme přešli hranice do Nového Mexika; vpoledne jsme byli v Kansa-su. Autobus supěl dál. Byl říjen a já se vracel domů. V říjnu se každý vrací domů.

Do St. Louisu jsme přijeli v poledne. Šel jsem se projít podél Mississippi a pozoroval klády, které připlouvaly po řece ze severu z Montany - báječné odysejské klády našeho kontinentálního snu. Staré parníčky s vyřezávanými kroucenými ozdobami ještě pokroucenějšími a seschlejšími od slunce dřepěly v blátě, celé prolezlé krysami. Velké odpolední mraky se nakupily nad říčním údolím. V noci si to už autobus supěl přes kukuřičná pole v Indiáne; měsíc ozařoval děsivě seskupené klasy - však už pomalu bude svátek Všetech svatých. Seznámil jsem se s jednou holkou a celou cestu až do Indianopolisu jsme se muckali. Byla krátkozraká. Když jsme se zastavili na jídlo, musel jsem ji vést za ruku k bufetu. Koupila mi jídlo, mé sendviče už byly pryč, a já jí za to vyprávěl dlouhé příběhy. Vracela se ze státu Washington, kde přes léto česala jablka. Byla to farmářská dcerunka odkudsi ze severu státu New York. Pozvala mě, abych k ní přijel na farmu. Každopádně jsme si aspoň smluvili rande v jednom newyorském hotelu. Vystoupila v Columbusu, Ohio, a já pak až do Pittsburghu spal. Byl jsem tak ztahanej, jak už jsem dlouho a dlouho nebyl. A to mi ještě zbývalo 584 kilometrů do New Yorku a v kapse deset centů. Ušel jsem osm kiláků, abych se dostal z Pittsburghu, a nadvakrát, nákladákem s jabkama a pak obrovským kamiónem s přívěsem, jsem dojel do Harrisburgu. Byla vlahá mrholivá noc babího léta. Švihl jsem přes město. Už jsem chtěl být doma.

Byla to i noc Ducha řeky Susquehanna. Tím Duchem byl seschlý malý mužíček s papundeklovou brašničkou, který tvrdil, že má namířeno na "Canady". Rychle pelášil a komandoval mě, abych šel za ním, že kousek dál po řece je most, po kterém bu-dem moct přejít na druhou stranu. Bylo mu asi šedesát; bez přestání mluvil o jídle, co kdy měl, kolik másla mu dali na lívance, kolik dostal extra krajíců chleba, jak jednou seděl na verandě před chudobincem v Marylandu a nějací staroušci na něj zavolali a pozvali ho na víkend k sobě domů, a jak si dal, dřív než odešel, teplou koupel, a jak v příkopě u silnice ve Virginii našel úplně nověj klobouk a že to je právě ten, co má zrovna na hlavě, a jak v každém městě vždycky navštíví budovu Červeného kříže a ukazuje tam svá lejstra ještě z první světové války, a jak harrisburský Červený kříž vůbec není hoden svého jména, a jak se prostě v tomhle trudným světě probíjí. Ale podle mě to byl jeden z těch obyčejných pěšáckých vandráků trochu lepšího ražení, co po svejch zbrouzdává celou tu divočinu Východu, obráží kanceláře Červeného kříže a občas postává na rohu hlavních tříd a čeká, až mu někdo hodí čtvrták. Oba jsme byli vandráci. Šli jsme deset kilometrů podél zasmužilé Susquehanny. Je to úžasná řeka. Po obou jejích březích jsou křovinaté srázy, které se nad ní vypínají jak vlasaté přízraky nad tajemnými hlubinami. Vše přikrývá inkoust noci. Tu a tam se na druhé straně řeky u trati vyhoupne obrovské rudé světlo lokomotivy a ozáří děsivě skály. Mužíček prohlásil, že má v aktovce fajn opasek, a zastavil se, že ho vyloví. "Kde

jsem jen ten fajn opasek našel - jó, ve Fredericku v Marylandu. Her-švec, že bych ho byl zapomněl na pultu ve Fredericksburgu?"

"Myslíte ve Fredericku."

"Ne, ne, ve Fredericksburgu, ve Virgínii!" Mluvil pořád jen o Fredericku v Marylandu a Fredericksburgu ve Virgínii. Každou chvíli vlezl přímo do silnice do chřtánu kolemjedoucím autákům a několikrát měl namále, že ho nesebraly. Já se zatím plazil podél příkopu. Už jsem toho ubohého šilence viděl, jak plachtí do noci dočista mrtvěj. Samozřejmě že tam nikde žádný most nebyl. Opustil jsem ho u železničního nadjezdu, a jak jsem byl z toho stopování už říčnej, převlékl jsem si košili a vzal si na sebe dva svetry; světla blízké hospůdky svítla na to mé smutné snažení. Po temné silnici kolem mě přešla celá rodinka a s údivem zírali, co to tam provádím. A najednou, světe zbož se, z jednoho domku v tom pensylvánském zapadákově se ozval hlas jako zvon a vystříhl báječný blues. Jen jsem poslouchal a tiše sténal. Začalo hustě pršet. Zastavil mi chlápek a vzal mě zpátky do Harrisburgu, protože jsem byl na špatné výpadovce. A najednou zas vidím toho malého tuláka, jak stojí pod lucernou se vztyčeným palcem - ubohej ztra-cenka, žalostný kdysikluk a teď ztrhaný přízrak švorcové divočiny. Vysypal jsem řidiči, co o něm vím, a on zastavil, že dědovi poradí.

"Hej, kamaráde, tudy se jede na západ, ne na východ."

"Cože?" vyjevil se ten malý přízrak. "Snad mi nechcete tvrdit, že to tady neznám. Po tyhle zemi já už chodím moc dlouho. Jedu na Canady."

"Ale tahleta silnice nevede do Kanady, ale na Pittsburgh a na Chicago." Mužíček se na nás dopálil a odkráčel pryč. Poslední, co jsem z něho viděl, byla jeho poskakující bílá brašnička, jak se vytrácí v černotě zachmuřilých Alleghanských hor.

Vždycky jsem myslel, že všechno divoký, co je v Americe, existuje na Západě, dokud mě Duch řeky Susquehanna nevyvedl z omylu. Kdepak, i tady na Východě je divočina, stejná divočina, jakou se Ben Franklin protloukal v době volských potahů, když byl ještě poštmistrem, stejná divočina, jaká tu byla, už když George Washington pořádal divoké hony na Indiány, když Daniel Boone vyprávěl své příběhy u pensylvánských lamp a sliboval, že objeví Průsmyk (tedy průsmyk v Alleghanském pohoří, přes který se pak první pionýři dostávali dále na Západ), anebo když Bradford vystavěl tu svou cestu a muži to pak ve srubech parádně oslavili. Rozsáhlé prostory Arizony pro tohohle mužíčka nic neznamenal, pro něho tu byla křovinatá divočina východní Pensylvánie, Marylandu a Virgínie, okresní silničky s černým asfaltem kroutící se mezi těmi zasmušilými řekami jako Susquehanna a Mononga-hela, starý Potomac a Monocacy.

Tu noc jsem musel přespat v Harrisburgu na nádražní lavičce; sotva se rozbřesklo, výpravčí mě vyhnal ven. Copak každý člověk nevstupuje do života jako sladké robě, které věří všemu, co najde pod tátovým krovem? Až později přijde ten den prozření, kdy poznáte, že jste zoufalí a zubožení - a slepí a nazí a rozklepaní a s děsivou vizáží truchlivého přízraku putujete pak dál tím hrůzným snem svého života. Rozespálý vyklopýtal jsem z nádraží; už jsem nevěděl, co dělám. Neviděl jsem toho rána nic než bílo, bílo jako na hřbitovním náhrobku. Umíral jsem hladu. Ale co se kalorií týče, nezbývalo mi už nic jiného než pár posledních kašlacích dropsů, které jsem si koupil kdysi v Sheltonu v Nebrasce; cucal jsem to aspoň kvůli tomu cukru. Somrovat jsem neuměl. Potácel jsem se ulicema a s posledními zbytky sil jsem se doštrachal na konec města. Věděl jsem, že strávit v Harrisburgu ještě jednu noc,

skončím ve vězení. Prokletý město! Nakonec mě vzal jakýsi vychrtlý hubeňour, zastánce ozdravovacích účinků dobrovolného hladovění. Když jsem se mu svěřil, že umírám hladu, řekl jenom: "Skvělé, skvělé! Nic vám nemůže víc prospět. Já sám jsem nejedl už tři dny. Hodlám se dožít sto padesát let," a frčeli jsme si to dál na východ. Byl to jen ranec kostí, schlíplej panák, zlomená haluzna, prostě maniak. Klidně mi mohl zastavit nějaký blahobytný tloušťík, co by řekl: "Heleďme, tady je hospůdka, nezaskočíte si se mnou na vepřový a fazole?" Jenže kdepak. Já musel tohle ráno vyfásnout zrovna maniaka, který věří v ozdravovací účinky dobrovolného hladovění. Po sto padesáti kilometrech se v něm přece jen cosi zlomilo a vytáhl z kufru dvojkrajíce s máslem. Měl je schované mezi svými prodejními vzorky. Jezdil po celé Pensylvánii a prodával instalatérské potřeby. Schramstnul jsem ten chleba natotata. Najednou jsem se musel začít chechtat. Seděl jsem sám v auťáku a čekal na něj, měl zrovna nějaké pracovní pobíhačky v Allen-townu, a chechtal jsem se na plný pecky. Bože, jak jsem byl otrá-veneť a znavený životem. Jenže mě ten šílenec zavezl až domů do New Yorku. Najednou koukám a jsem na Times Square. Urazil jsem třináct tisíc kilometrů skrz naskrz přes celý americký kontinent a zase jsem zpátky na Times Square: a to zrovna uprostřed dopravní špičky a valím ty své nevinné oči, zvyklé jen na prach cest, na to čiročiré šílenství, na ten fantastický maglajz New Yorku se všemi těmi milióny lidí, kteří se jeden přes druhého strkají a pinoží za dolarem, hrabou a berou a dávají a vzdychají a umírají, aby nakonec všichni skončili v tom obludném hřbitovním městě za Long Island City. Vysoké věže se tyčí nad zemí - nad tímhle druhým koncem země, nad místem, kde se rodí papírová Amerika. Stál jsem před vchodem do podzemky a sbíral v sobě nervy, abych zvedl ze země překrásného dlouhého vajgla, ale vždycky, když jsem se už shýbal, přihnal se dav lidí a skryl ho přede mnou, až ho nakonec kdosi rozšlápl. Neměl jsem prachy na autobus. Paterson je od Times Square ještě pěkných pár kilometrů. Dovedete si mě představit, jak se štrachám ty poslední kilometry Lincolnovým tunelem a přes Washingtonův most až do New Jersey? Začalo se smrákat. Kde byl Hassel? Rozhlížel jsem se po náměstí, jestli ho někde neuvidím; ale nebyl tam, seděl asi v baru U Rickera. Kde byl Dean? Kde byli všichni? Kde byl život? Měl jsem svůj domov, kam jsem mohl jít, místo, kde jsem mohl složit hlavu a koumat nad tím, o co jsem přišel a co jsem získal, protože ksakru něco mi to všechno muselo taky přinést. Teď jsem ale potřeboval vysomrovat nějaké drobné na autobus. Na rohu ulice jsem natrefil na pravoslavného kněze. Podával mi čtvrták a nervózně se díval stranou. Hrábnul jsem po tom a pádil na stanici.

Když jsem se dostal domů, snědl jsem všechno, co bylo v mrazáku. Teta vstala z postele a koukala na mě: "Chudáčku Salvátore," naříkala v italštině, "jak jsi hubený! Kde jsi byl tak dlouho?" Měl jsem na sobě dvě košile a dva svetry; v plátěném báglu byly ještě potrhané kalhoty z plantáží a roztřepané zbytky mých mexických huaraches. Dohodli jsme se s tetou, že za peníze, které jsem poslal z Kalifornie, koupíme elektrickou chladničku; a měla to být první, co v téhle rodině kdy byla. Pak si šla teta lehnout, ale já ještě dlouho nemohl usnout a jen tak jsem ležel v posteli a kouřil. Na stole ležel můj do půlky rozepsaný rukopis. Byl říjen, byl jsem doma, a zas mě čekala práce. První studený vítr lomcoval okenicemi, zvládnul jsem to právě včas. Dean u nás byl, několikrát tu přespál a čekal na mě; klábosil vždycky odpoledne s tetou, která zatím ze všech možných hadříků, co se v rodině za léta nashromáždily, tkala předložku. Hotové dílo teď leželo na podlaze v mé ložnici, stejně složité a bohaté jako čas, který uplynul. Pak Dean odešel, přesně dva dny před mým návratem, a zkřížil mi cestu nejspíš někde v Pensylvánii nebo Ohio, protože mířil do San Františka. Měl tam svůj vlastní život; Camille sehnala v městě byt. Když jsem byl v Milí City, vůbec mě nenapadlo za ní zajít. No, teď už je to fuk, a navíc - byl by mi tam chyběl Dean.

Kapitola druhá 1

Uplynul víc než rok, než jsem zas Deana uviděl. Celou tu dobu jsem byl doma, dokončoval jsem knihu a chodil do školy za erární štípkou pro veterány. Na vánoce 1948 jsme napakovaný dárkama odjeli s tetou navštívit mého brácha do Virgínie. S Deanem jsme si párkrát psali a jeho poslední zpráva byla, že se zas vrací na Východ; napsal jsem mu, že mezi vánocema a Novým rokem budu v Testamentu ve Virgínii. Jednoho dne, když všichni naši jižanští příbuzní seděli v pokoji kolem stolu - zachmuření mužové a ženy s očima plnými půdy starodávného Jihu - a tiše a zpěvavě vyprávěli své tisíckrát omleté hovory o počasí a o úrodě a o tom, kdo má nové dítě a kdo má nový dům atakdál, viděl jsem, jak před domem zastavil zablácený fungl nový hudson 49. Neměl jsem tušení, kdo to může být. Vystoupil nějaký svalnatej kluk v rozdrbaném zvaleném tričku, neholenej, říčnej, se zarudlýma očima, přešel verandu a zazvonil. Otevřel jsem dveře a v tu ránu mi došlo, že je to Dean. Přijel rovnou ze San Franciska až ke dveřím mého bráchy Rocca do Virgínie, a to za neuvěřitelně krátkou dobu, protože můj dopis se zprávou o tom, kde budu, sotva odešel poštou. V autě jsem zahlédl ještě další dva spáče. "No to jsem blázen! Deane! A s kým jsi přijel?"

"Ahoj, a-hoj, bráško, to je Marylou. A Ed Dunkel. Musíme se hned někde umejt, jsme úplně grogy."

"Ale jak to, že jste to zvládli tak rychle?"

"Jo, hošane, ten hudson frčí!"

"Kdes k němu přišel?"

"Koupil jsem ho za svý úspory. Dělal jsem na dráze, čtyři sta dolarů měsíčně."

Další hodina probíhala v naprostém zmatku. Mí jižanští příbuzní neměli nejmenší ponětí o tom, co se děje a kdo anebo co je. Dean a Marylou a Ed Dunkel, a tak jen zírali v němém úžasu. Teta s Roccem vyšli do kuchyně, abysme to probrali. V celém tom malém jižanském domku teď bylo dohromady jedenáct lidí. A nejen to, brácha se před nedávným rozhodl, že se z domu přestěhu-jou, a tak polovina nábytku už byla pryč; stěhoval se se ženou a s dítětem blíž do centra Testamentu. Koupili si nový nábytek do celého jednoho pokoje a ten starý se měl nějak přešupačit do teti-na domku v Patersonu; jak - to jsme ještě nevěděli. Když to Dean uslyšel, hned navrhl, že nám s hudsonem píchne. On a já převezeme ten nábytek na dvě štace a při druhé cestě vezmeme zpátky i tetu. Takhle ušetříme spoustu peněz a trápení. Všichni souhlasili. Švagrová prostřela na stůl a tři uondaní cestovatelé se dali do jídla. Marylou se od Denveru ještě nevyspala. Připadala mi teď starší a ještě krásnější než kdy předtím.

Dověděl jsem se, že celou tu dobu od podzimu 1947 žil Dean šťastně a spokojeně s Camillou v San Francisku; pracoval u dráhy a vydělával spoustu peněz. Stal se otcem roztomilé holčičky, Amy Moriartyové. Jednou ale šel po ulici a zničehonic ho popad amok. Uviděl za výlohou hudsona 49 a hned vypálil do banky a vybral všechny svý prachy. Na fleku ten auták koupil. Ed Dunkel byl s ním. Nezbyl jim v rodině ani cent. Dean se pokoušel uchlácholit Ca-millu a sliboval, že se za měsíc vrátí. "Jedu jen do New Yorku a přivezu Sála." Ta představa ji nijak nenadchla.

"Ale jakéj má tohle všechno smysl? Proč mi to děláš?" "Nic se neděje, nic se neděje, brouku - teda - no - Sal škemral a prosil, abych pro něj přijel a vzal ho s sebou, a já prostě musím - ale nechme těchhle

vysvětlování - a víš proč? ...Poslouchej, já ti řeknu proč!" A řekl jí proč, jenže to samozřejmě nedávalo žádnéj smysl.

U dráhy s ním pracoval i vazoun Ed Dunkel. Pak ale došlo k drastickému snížení stavu zaměstnanců a oba jako služebně nejmladší načas vylili z práce. Už dřív potkal Ed nějakou Galateu, která žila v San Francisku jen ze svých úspor. Ti dva cvoci se rozhodli, že ji vezmou s sebou na Východ, a ona to za ně všechno zatáhne. Ed do ní hučel a škemral, jenže ona souhlasila jen s podmínkou, že si ji Ed vezme. Nastal obrovskej fofr a za pár dní, během kterých Dean všudemožně poletoval a sháněl nezbytný lejstra, byli Ed Dunkel a Galatea svoji; a několik dní před vánocema vyrazili na plnej plyn ze San Franciska a hnali se k LA a k suchým jižanským silnicím bez špetky sněhu. V cestovní kanceláři LA sehnali jakéhosi námořníka, který jim dal patnáct dolarů na benzín a jel s nima. Potřeboval se dostat do Indiány. Kromě toho vzali s sebou i jednu ženskou a její naprosto idiotskou dcerunku a od nich jim kápły čtyři dolary na cestu do Arizony. Dean si posadil idiotskou dcerunku vedle sebe dopředu a vybavoval se s ní: "Celou cestu, kamaráde! A co to bylo za báječnou sladkou dušinku. Joj, mleli jsme a mleli, o požárech a o tom, jak udělat z pouště ráj, a o jejím papouškovi, co nadává ve španělštině." Když vyklopili obě pasažérky, pokračovali dál na Tucson. Celou cestu si Galatea, nová žena Eda Dunkela, nepřestávala stěžovat, že už je utahaná a že se chce jít vyspat do motelu. Kdyby to měli táhnout tímhle způsobem, utratili by její prachy mnohem dřív, než by se dostali do Virgínie. Nakonec ale prosadila, aby dvě noci přespali po motelech, a protože rozhazovala prachy po desetidolarovkách, byla na dně dřív, než se dostali do Tucsonu. Dean a Ed ji bez sentimentu nechali v jednom hotelu a pokračovali v cestě sami, jenom s tím námořníkem.

Ed Dunkel je vytáhlej klidáš, kterému to moc nemyslí a ve všem všudy se řídí podle Deana - a v tuhle chvíli neměl Dean zrovna moc času na nějaký citovky. Řezal to přes Las Cruces v Novém Mexiku, když ho najednou popadla děsná chuť podívat se za Marylou, za svou první ženu. Bydlela zrovna v Denveru. Ohnul to na sever, i když námořník nesměle protestoval, a večer už vjížděli do Denveru. Dean vyhučel z autáku a našel Marylou v jednom hotelu. Celých deset hodin se divoce milovali. A zas bylo všechno jasný - zůstanou spolu. Marylou byla jediná holka, kterou kdy Dean doopravdy miloval. Šílel lítostí, když zas koukal na tu její tvářinku, a jako kdysi dávno plazil se po kolenou a skuhral a naříkal z radosti, že ji zase má. Chápala ho, vískala ho ve vlasech, věděla, že je cvok. Aby Dean uchlácholil námořníka, sjednal mu rande s jednou holkou v pokoji nad barem, kam chodili chlastat kluci od biliáru. Jenže námořník holku nechtěl a odkráčel do noci: už ho nikdy víc neviděli. Nejspíš se rozjel do Indiány autobusem.

Dean, Marylou a Ed Dunkel si to hnali podél Colfaxu a dál do volné krajiny přes široké kansaské pláně. Dostihla je zběsilá sněhová bouře. V noci přes Missouri musel Dean řídit s hlavou zabalenou do šály a vystrčenou okýnkem z auta a s lyžařskými brýlemi na očích, ve kterých vypadal jako mnich mžourající do letopisů sněhu; na skle byla totiž dvoucentimetrová vrstva ledu. Projížděl rodným krajem svých předků, a bylo mu to fuk. K ránu dostalo auto smyk na zledovatělém kopci a skončilo v příkopu. Pomohl jim nějaký farmář. Pak nalítli jednomu stopaři, který jim slíbil dolar, když ho vezmou do Memphisu. V Memphisu zašel domů, hrabal se po bytě, že hledá peníze, mezitím se opil a nakonec řekl, že nemůže nic najít. Pokračovali dál přes Tennessee a po tom maléru se všichni tvářili kysele. Celou cestu to Dean řezal skoro stopadesátkou, ale teď musel zpomalit na stabilní stodesítku, jinak by se jim utrhla motor a odsvítl dolů po svahu. Zima byla v plném proudu a oni přejížděli přes Great Smoky Moun-tains. Když dorazili před bráchův barák, měli za sebou celých třicet hodin bez jídla - když ovšem nepočítám bonbóny a sýrové oplatky.

Ted' to do sebe jen házeli a Dean se sendvičem v ruce stál před obrovským gramofonem a poslouchal desku s divokým bopem, kterou jsem nedávno koupil; jmenovalo se to "Hon" a Dexter Gordon s Wardellem Grayem se na tom vodvazovali před ječícím obecnstvem, které tomu ještě dodávalo, prostě rachot. Jižanští příbuzní koukali jeden na druhého a v údivu kroutili hlavama. "Co to má ten Sal za kamarády?" ptali se mého bráchy, který byl v rozpacích, jak odpovědět. Jižani nemají ani trochu smysl pro bláznovství, alespoň ne pro bláznovství toho druhu, jaké představoval Dean. Jenže ten si jich prostě nevšímal. Deanova potrhlost rozkvetla do podivuhodných barev. To mi ovšem došlo, až když jsme vypálili ven, Dean, Ed, Marylou a já, zas trochu protočit hudsona, a když jsme byli konečně sami a mohli mluvit, o čem jsme chtěli. Dean popadnul volant, pomalu se sunul na dvojku a dumal, nakonec patrně na něco přišel, dupnul na to a auták se rozjel na plný pecky vstříc jeho bláznivým nápadům.

"Takže hele, bando," řekl a mnul si pěstí nos a přitom se skláněl a zkoušel ruční brzdu a natahoval se k přihrádce pro cigarety a vrtěl se sem a tam a to všecko za jízdy. "Ted' se prostě musíme rozhodnout, co podniknem příští tejden. Věc je vážná. Sakra!" Strhnul to, aby nevrazil do káry tažené mulou. Na kozlíku seděl černocho a klátil se ze strany na stranu. "No hele!" zařičel Dean. "Ten je. Koukni na něj! A jakou má duši - tak, děti, ted' všeho dost a myslete na jeho duši." A zpomalil, abysme se mohli otočit a koukat na toho starýho jazzboye, jak vládí světem svůj stesk. "Že jo, že je sladkej; ruku bych si nechal useknout, kdybych moh vědět, co má v hlavě. Vylízt si tam k němu a zeptat se toho chudáka starýho, co si myslí o šunce a letošním turínu. Že nevíš, že jsem jednou dělal na farmě v Arkansasu, celej rok, Salouši, když mi bylo jedenáct. To byla děsná rachota, jednou jsem musel stáhnout mrtvou kobylu. V Arkansasu jsem nebyl od vánoc třiačtyřicátýho, pět let, tehda nás tam s Benem Gavinem honil nákej chlápek s pistolí, kterýmu jsme chtěli lohnout auto. To ti říkám jenom proto, že vím, co je to Jih. Že to znám, chci říct, že to žeru; znám Jih skrznaškrz - baštil jsem ty dopisy, cos mi psal o Jihu, fakt že jo. Ano, ano," řekl do vytracena a nakonec zmlkl. A hned zas rozbušil auták na stovacičku a nahrbil se nad volantem. Zíral upřeně před sebe, Marylou se něžně usmívala. Tak tohle byl nový a hotový Dean, Dean, který už vyzrál k dospělosti. Bože můj, říkal jsem si, ten se ale změnil. Zuřivost mu sálala z očí, když mluvil o věcech, které nesnášel; a rázem měl zas oči plné radosti, když se v něm najednou rozhostilo štěstí; každý jeho sval mu cukal po životě a pohybu. "Jó, kamaráde, kdybych ti to měl všecko vyprávět," řekl a šťouchnul do mě, "ale budem si prostě muset najít čas - Co je s Carlem? Půjdeme se všichni podívat za Carlem, to je první věc, co zejtra uděláme, drahouškové. Hele, Marylou, potře-bujem nákej chleba a maso na zejtrěk na cestu. Kolik máš peněz, Sále? Všecky ty krámy dáme dozadu, teda ten nábytek, a namačkáme se všichni pěkně dopředu a budem si vyprávět a pofrčíme do New Yorku. Vedle mě si sedne Marylou, že jo, prdelinko, pak Sal, a u okna bude Ed, vazoun Ed, aby na nás nefoukalo, takže tentokrát ten kabát dostane on. A pak všichni vypálíme za sladkým životem, protože ted' je ta pravá chvíle, ted' hned a nikdy jindy, jasný?" Zuřivě se drbal na bradě, strhnul auto doleva a předjel tři nákladáky a hnal se do centra Testamentu. Koulel očima na všechny strany, a aniž hnul hlavou, viděl všechno v okruhu sto osmdesáti stupňů kolem sebe. Lup! hned našel místo na zaparkování a už jsme stáli. Vyskočil z auta a hnal se jako cvok k nádraží. Táhl jsme se za ním jako ovce. U stánku koupil cigarety. Pohyboval se ted' jako naprostej šílenec. Zdálo se, že všechno dělá najednou; kroutí hlavou nahoru dolů, ze strany na stranu, migá sem a tam svýma mocnýma prackama, popochází, posedává, dává nohu přes nohu a zase zpátky, vstává, mne si dlaně, drbe se v rozkroku, popotahuje si kalhoty, napruží se a řekne: "Jo!" a vytřeští oči a zírá na všechny strany a celou tu dobu mi přitom buší do žeber a mluví a mluví a mluví.

V Testamentu byla velká zima, před časem jim tu dokonce nečekaně napadlo dost sněhu. A Dean stál na té jejich dlouhé chmurné hlavní třídě, která vede podél železnice, a na sobě měl jen triko a kalhoty s rozepnutou přezkou, jen taktak mu visely na těle, div že nespady. Vrátil se k autu a strčil hlavu do okýnka za Marylou, pak se zas narovnal, mával jí rukama před obličejem a hulákal: "No jasan! Já tě znám! Já tě znám, zlato!" Smál se jak šílenec, nejdřív nízko a pak fistulí, přesně jak ten maniak z rádia, jenomže ještě rychleji a zběsileji. Ale za moment zas už mluvil smrtelně vážně. Nebylo proč jezdit až sem do centra, jenže on si důvody vymyslel. A teď jsme museli kmitat: Marylou letěla pro nějaké jídlo, já měl skočit pro noviny kvůli zprávám o počasí, Eda zahnal pro doutníky. Dean hrozně rád kouřil doutníky. Hned si jeden zapálil, vzal noviny a zase mlel. "Vida, vida, naši svatí američtí prdeláci z Washingtonu se hodlaj vyrovnat s budoucími nedostatky... no ne, ajta, ajta... Ho! ho!" A vypálil z auťáku podívat se za nějakou černošskou buchtou, která právě přecházela kolem nádraží. "Hele, ta je," ukazoval na ni prstem a s přiblížným úsměvem se drbal po těle, "vidíš tu malou černou? To je kočka. No teda!" Vrátili jsme se do auta a odpálili k bráchovu baráku.

A to jsem si tady trávil klidné vánoce na venkově, napadlo mě, když jsme přijeli do domku a já viděl stromeček a dárky a čuchal, jak se peče krocan, a poslouchal hovory příbuzných. Jenže teď do mě vstoupil rarach a jeho jméno bylo Dean Moriarty a všechno mě to hnalo zpátky na cestu.

2

Naložili jsme bráchův nábytek vzadu do auta a vypálili do noci se slibem, že za třicet hodin jsme zpátky - třicet hodin na šestnáct set kilometrů na sever a zpátky na jih, u! Ale Dean to tak chtěl. Byla to dost drsná jízda, i když nám to ani nepřipadlo. Topení v autě bylo rozbitý a sklo se střídavě zamlžovalo a zamrzalo. Dean se musel pořád vyklánět a při stodvacítce šudlal hadrem po okně, aby aspoň něco viděl. "Sudly dudly šudly dudly jo!" V prostorném hudsonu bylo pro všechny čtyři vepředu dost místa. Přes kolena jsme si přehodili deku. Rádio nehrálo. Byl to fungl novejš bourák pět dní starěj a už v tom nic negungovalo. A zaplacená byla teprve první splátka. Prali jsme to po třistajedničce k Washingtonu, pořád na sever, po rovné dvouproudovce, na které toho moc nejezdilo. A Dean pořád něco mlel, jen on, nikdo jinej. Divoce mával rukama a nakláněl se ke mně, když chtěl něco zdůraznit, a kolikrát se úplně pustil volantu, ale auto si to frčelo rovně a ani jednou se neodchýlilo od té bílé čáry, co se před náma uprostřed silnice odvíjela do dálky a jen tak lízala naše levé přední kolo.

Deana za mnou přivedl naprosto nesmyslný sled okolností a stejně bez důvodu jsem teď odfrčel i já s ním. V New Yorku ve škole, do které jsem chodil, jsem měl holku, překrásnou italskou kočičku s medovými vlásky, která se jmenovala Lucille a kterou jsem si vlastně už rozhodl vzít. Vždyť celý ty roky jsem se jenom porozhlížel po ženský, s kterou bych se chtěl oženit. Když jsem našel nějakou holku, hned jsem si musel říkat: "Jaká by asi z tyhle buchtu mohla bejt manželka?" Vyprávěl jsem Deanovi a Marylou o Lucille. Marylou byla děsně zvědavá a hrozně moc ji chtěla poznat. Prosvištěli jsme Richmondem, Washingtonem, Baltimorem a po úzké krouživé silničce jsme si to drandili k Filadelfii a jen jsme si pořád povídali a povídali. "Chci se oženit," vyprávěl jsem, "abych měl někoho, s kým bych moh v klidu žít až do stáří. Takhle to přece pořád nejde - pořád jen blbnout a flákat se po světě. Musíme se někam dostat, najít si něco pro sebe."

"Hele, hele, kamaráde," řekl Dean. "Tyhle ty řeči o domově a o manželství a o všech těch ostatních radovánkách, po kterých ti srdce prahne, tohleto na tobě žeru už pěkných pár let, fakt že jo." Byla to smutná noc, ale byla to i veselá noc. Ve Filadelfii jsme zašli do bistra a za poslední dolar, co jsme měli na jídlo, jsme si dali hamburgery. Prodavač - byly už tři hodiny ráno - nás slyšel, jak mluvíme o

penězích, a slíbil nám ty hamburgery gratis plus ještě kafe, když mu půjdeme vzadu do kuchyně Helfnout s nádobím, poněvadž chlápek, co to normálně dělá, nepřišel. Skočili jsme po tom. Ed Dunkel prohlásil, že je původem lovec perel, a vnořil své dlouhé pracky do dřezu. Dean se kolem motal s utěrkou a zrovna tak Marylou, ale za chvíli se tam mezi těma kastró-lama začali muchlovat, až se radši nakonec stáhli do tmavého kouta u spíže. Prodavači to mohlo bejt fuk, hlavně že jsme u toho nádobí zůstali já a Ed. Zmákli jsme to za čtvrt hodiny. Když začalo svítat, už jsme si to fičeli přes New Jersey a přes zasněženou dálku bylo vidět obrovský černý mrak stoupající nad městem New York. Dean měl kolem hlavy obtočenou svetr, aby mu nebyla zima. Vykřikoval, že jsme tlupa beduínů, která přijíždí vyhodit město do povětří. Prosvištěli jsme Lincolnovým tunelem a vzali to rovnou na Times Square, poněvadž Marylou se tam chtěla podívat. "Hele, dávejte bacha, jestli neuvidíte Hassela, děsně rád bych s ním mluvil." Pročesávali jsme očima chodníky. "Panečku, Has-sel! Měls ho jen vidět, když jsme byli v Texasu."

V tuhle chvíli měl už Dean za sebou šest a půl tisíce kilometrů z Friska, přes Arizonu a horem před Denver, a to za pouhé čtyři dny, zažil spoustu dobrodružství a přitom se to všechno mělo teprve začít.

3

Přijeli jsme k nám do Patersonu a rovnou zalehli. Já se probudil první. Bylo pozdní odpoledne. Dean s Marylou spali v mé posteli a já s Edem jsme leželi v tetině. Deanův zuboženéj zmlácený kufr se válel uprostřed pokoje a vyhrézávaly z něj ponožky. Zezdola z dragstóru mě zavolali, že tam mám telefon. Hned jsem tam letěl. Bylo to z New Orleansu, volal Starouš Bull Lee, který se do New Orleansu nedávno přistěhoval. Jeho vysoký kňouravý hlásek zněl utrápeně. Přišla mu totiž do domu nějaká Galetea Dunkelo-vá a shání se po nějakém Edovi Dunkelovi a on nemá ponětí, co je to za lidi. Ta Galatea je při vši své smůle asi pěkně houževnatá.

Řekl jsem Bullovi, ať ji uklidní, že je Ed s Deanem a se mnou a že se pro ni s největší pravděpodobností stavíme na cestě k západnímu pobřeží, až pojedeme přes New Orleans. Pak mluvila sama. Chtěla vědět, jak se Edovi daří. Byla starostma o něj celá bez sebe.

"Jak ses dostala z Tusconu do New Orleansu?" zeptal jsem se jí. Řekla, že si zatelegrafovala domů pro peníze a dojela tam autobusem. Byla rozhodnutá dostat se k Edovi za každou cenu, protože ho miluje. Vrátil jsem se nahoru. Když to Ed uslyšel, jen se posadil do křesla a tvářil se ustaraně; prostě boží člověk.

"Tak honem," Dean se náhle probudil a vyskočil z postele. "Teď se musíme najíst. Marylou, skoč se podívat, jestli je něco v kuchyni. Sále, my půjdeme dolů a zavoláme Carla. Hele, Ede, zkus to tady trochu uklidit!" a už pádil dolů ze schodů a já za ním.

Chlápek, kterému dragstór patřil, jen ukázal k telefonu. "Měli jste tu zrovna další hovor - tentokrát ze San Franciska - přej pro nějakýho Deana Moriartyho. Tak jsem jim řek, že tu nikdo takovej nebydlí." Byla to pusinka Camille a chtěla Deana. Sam, majitel dragstóru, vytáhlejš klidáš a kámoš, se jen podrbl na hlavě: "No hergot, co to tu máte, nějaký mezinárodní bordel nebo co?"

Dean se pošukaně zahihňal: "No jasan, šéfe!" Zapadl do telefonní kukaně a zavolal San Francisco na účet volaného. Pak jsme brnkli Carlovi do jeho bytu na Long Islandu a řekli mu, ať se staví. Přišel za dvě hodiny. Mezitím jsme s Deanem všechno přichystali na zpáteční cestu do Virginie, kde musíme ještě naložit tetičku a zbytek nábytku. Carlo Marks přišel a v podpaží si přinesl něco poezie, sedl si do

křesla a koukal na nás svýma korálkovýma očima. První půl hodiny odmítal vůbec mluvit, každopádně se aspoň nijak neprojevoval. Od svého období "denverských chmur" byl teď mnohem zaraženější. Nejspíš to způsobilo jeho období "dakarských chmur". Toulal se tam po Dakaru, s bíbrem na bradě, po chudinských uličkách a bavil se s dětma, které ho zavedly k místnímu šamanovi, co mu vyjevil budoucnost. Měl s sebou fotky podivných křivolakých uliček se slaměnými domky, fotky da-karské mizérie a odvrácené strany města. Vzpomínal, jak chtěl na zpáteční cestě vyskočit z lodi, jako Hart Crane. Dean seděl na podlaze, u ucha hrací skříňku, a s úžasem poslouchal pořád dokola tu jednu krátkou melodii, "Malou romanci", kterou to hrálo. "Cink cink cililink cink. Hele, slyšíte to? Pojďte sem všichni, rozebereme tu skříňku, ať vidíme, odkud se berou ty kouzla! Cililink cink jú!" Vedle na podlaze seděl Ed Dunkel, v ruce měl mé staré paličky a najednou s nima začal potichu, až jsme to skoro neslyšeli, bubnovat do taktu s hrací skříňkou. "Tik...tak...tik--tik...tak-tak." Dean si udělal u ucha kornoutek z dlaně a s pusou dokořán poslouchal jako u vytržení. "Ou jéééé!"

Carlo se na tohle bláznění jen koukal s přivřenýma očima. Najednou se plácnul oběma rukama do kolen a řekl: "Rád bych vám něco pověděl."

"Ano? Ano?"

"Jakej měla vůbec tahle vaše cesta do New Yorku smysl? Do jaký kraviny se to zase pouštíte? Chci říct, sakra, kam se ženete? Kam se ženeš, Ameriko, v tom nablejskaným fáru do noci?"

"Kam se ženeš?" opakoval Dean s otevřenou pusou. Seděli jsme a nevěděli, co říct. Ted' už nezbývalo než zvednout kotvy. Dean vyskočil a řekl, že už musíme do Virgínie. Dal si sprchu, já zatím uvažil obrovské kotel rýže se vším, co dům dal, Marylou zašila Deanovi ponožky a byli jsme nachystaný. Hodili jsme s Deanem Carla do New Yorku. Slíbili jsme mu, že se uvidíme za třicet hodin, kdy začne silvestrovská noc. Nechali jsme ho na Times Square. Byl už pozdní večer. Vrátili jsme se tím luxusním tunelem (kde vás mýtní oberou o spoustu peněz) do New Jersey a vypálili na silnici. Se střídáním u volantu jsme to udělali za deset hodin až do Virgínie.

"Tak a to je poprvý po letech, co jsme sami a mužem si v klidu popovídat," řekl Dean a povídali jsme si celou noc. Jako ve snu jsme si to fičeli zpátky přes spící Washington a znovu přes vir-ginskou divočinu, za svítání jsme překročili řeku Appomattox a v rovných osm ráno jsme zastavili před bráchovým barákem. A celou tu dobu byl Dean naprosto u vytržení nad vším, co viděl, o čem mluvil, nad každou minutou a vším, co ji naplňovalo. Zbláznil se teď do víry v Boha. "Ted' nám přece už nemůže nikdo namluvit, že Bůh neexistuje. Vždyť jsme to všechno prodělali, všechny formy. Vzpomínáš si, Sále, jak jsem přijel poprvý do New Yorku a jak jsem chtěl, aby mi Chad King vysvětlil všechno o Nietzschevi. Víš, jak už je to dlouho? Je to v pohodě, Bůh existuje, víme přece svý, no ne? Už od Řeků jsou veškerý předpovědi prostě chybný. S geometrií a geometrickým způsobem myšlení se nemůže nic dokázat. To je jasný jak tohle!" a chytil se za palec pravé ruky, ale auťák dál a bezpečně Inul k čáře na silnici. "A navíc: víme přece oba dva moc dobře, že není dost času na nějaký vysvětlování, proč já vím a proč ty víš, že Bůh existuje." V jednu chvíli jsem si zastýs-kal nad životními malérama - nad tím, jak je má rodina chudá a jak bych moc rád pomohl Lucille, která je taky chudá a ještě má dceru. "Maléry, kamaráde, to je jen zobecňující slovo pro to, v čem sídlí Bůh. Člověk se jenom nesmí nechat otrávit. Bože, mně drnčí v hlavě!" zařval a chytil se za hlavu. Vypálil z auta pro cigarety a vypadal jak ten komik Groucho Marx, když zběsile pádí a jen za ním vlajou šosy, až na to, samozřejmě, že Dean žádný šosy neměl. "Od té doby, co jsme byli v Denveru, jsem si promyslel spoustu věcí, Sále. Hrozně moc. Kdysi jsem bejval pořád v po-lepšovně, že jo, prostě cucák, kterej se chtěl nějak projevit -a když

to vezmeš psychologicky, tak to moje kradení auťáků prostě vyjadřovalo celou mou situaci - chtěl jsem se čistě jen blejsk-nout, nic víc. Teď jsou mi všechny mé vězeňské problémy naprosto jasné. Jak to vidím, pokud jde o mě, nikdy se už do basy nedostanu. A když, tak to nebude moje vina. Za to ostatní přece nemůžu." Minuli jsme malého kluka, který házel šutrů po kolemjedoucích autech. "Vidíš ho," řekl Dean, "jednoho dne prorazí tím šutrem nějakému chlápku přední sklo a ten se nabourá a umře - a to všechno kvůli tomu fakanovi. Rozumíš mi, že jo? Bůh existuje, ale s ničím se nemazlí. Hele, já vím bezpečně, že jak si teď tady jedu, že je o nás postaráno - a i když si sedneš k volantů ty, kterej se bojíš řídit, vím, že si ta věcička pofrčí dál sama od sebe a že nesletíš do příkopu a že můžu klidně spát." Hrozně nerad řídím, a když, tak jen moc opatrně. "A navíc známe Ameriku, člověče, jsme tu doma. Můžeš jít kamkoli po Americe a vždycky najdeš, co chceš, poněvadž je to všude stejný. Víš, jaký jsou lidi a co se od nich dá čekat. Prostě bereme a dáváme a motáme se tady strašně komplikovaně cikcak sem a tam a jak je to sladký, hej!" Říkal to všechno hrozně zmateně, ale to, co chtěl říct, mi kupodivu připadalo ryzí a naprosto srozumitelný. Dean používal slova "ryzí" dost často. Nikdy by mě nebylo napadlo, že se z něho stane mystik. A tohle byly první dny jeho mysticismu, který později přerostl v svaté zanícení odrbaného mesiášství ve stylu W. C. Fieldse. Dokonce i teta ho napůl se zájmem poslouchala, když jsme ještě tu samou noc drandili s naloženým nábytkem zpátky na sever. Teď, když jela teta s náma, se Dean omezil jen na vyprávění o své práci v San Francisku. Probrali jsme do všech podrobností všechno, co musí umět brzdař, a vždycky když jsme projížděli kolem železničního depa, Dean nám to názorně demonstroval. Jednou dokonce i zastavil a vyskočil z auta, protože mi chtěl předvést, jaký signál dává brzdař, když se na vedlejší koleji připojují vagóny. Nakonec se teta stáhla na zadní sedadlo a usnula. Ve čtyři ráno jsme byli ve Washingtonu a Dean zavolal znovu Camillu do San Franciska na ú. v. A krátce potom, sotva co jsme se vypletli z města, přihnala se policejní lůtačka s houkající sirénou, a přestože jsme jeli tak padesátkou, měli jsme zaplatit pokutu za rychlou jízdu. To všechno kvůli našemu kalifornskému číslu na autě. "Vy si asi myslíte, že když jste z Kalifornie, tak že si můžete jezdit, jak rychle chcete, co?" řekl policajt.

Šel jsem s Deanem za náčelníkem a pokusili jsme se těm policajtům vysvětlit, že nemáme peníze. Řekli, že když ty prachy nedostanou, Dean si bude muset odkroutit noc ve vězení. Samozřejmě že nás nakonec vytrhla teta, měla s sebou dvacet dolarů a pokuta stála patnáct, takže to stačilo. Kromě toho, zrovna když jsme se s těmi policajty handrkovali, jeden z nich vyšel ven a špížoval ji okýnkem; seděla zabalená do deky na zadním sedadle. Viděla ho.

"Nemusíte se bát. Já nejsem žádná pistolnice. Jestli chcete prohledat auto, tak račte! Vracím se domů se svým synovcem a ten nábytek není kradený, patří mé neteři, která nedávno porodila a stěhuje se do nového domu." Tohle toho Sherlocka dočista zmátlo a vrátil se zpátky na policejní stanici. Teta nakonec ze Deana pokutu zaplatila, abysme mohli jet dál. Já s sebou řidičák neměl. Dean slíbil, že jí to vrátí, a taky to - o rok a půl později a k její velké radosti - udělal. Copak moje teta - ta úctyhodná dáma trýzněná tímhle smutným světem, ta se vyznala. Líčila nám svou příhodu s policajtem. "Schovával se za stromem a pozoroval, co jsem zač. Tak jsem mu řekla - povídám, prohledejte si to auto, jestli chcete. Já se nemusím za nic stydět!" Věděla, že Dean by tohle o sobě říct nemohl a já zrovna tak, už jen proto, že s ním táhnu, a tak jsme jí oba jen smutně přikyvovali.

Kdysi má teta prohlásila, že na světě nebude nikdy pokoj, dokud muži nepadnou před ženama na kolena a nepoprosí je o odpuštění. Ale tohle už si Dean taky prožil, kolikrát o tom vyprávěl: "Prosil jsem Marylou, tisíckrát jsem jí prosil, že jediný, co chci, je klidná, ryzí láska a žádný scény a maléry - a

ona to chápe, jenže jí jde o něco jinýho - pase po mně, nehodlá pochopit, jak moc ji miluju, a jenom kouká, jak mě zničit."

"Nejspíš to asi bude tak, že těm ženskejm holt nerozumíme, pořád je z něčeho obviňujem, a přitom je vina na nás," namítnul jsem.

"Ale takhle jednoduchý to není, přece," ohradil se Dean. "To se poddá, ani nebudeš vědět jak, a bude klid, jasný?" Zachmuřile a zarputile projel Dean skrz New Jersey; za svítání si přešel dozadu a já to dovezl až do Patersonu. Přijeli jsme k baráku v osm ráno a našli tam Marylou a Eda Dunkela, jak sedí v pokoji a kouří vajgly z popelníku. Nejedli od té doby, co jsme s Deanem odjeli. Teta šla nakoupit a uvařila nám báječnou snídani.

4

Ted' bylo nutný sehnat pro tu západáckou trojku nějaké bydlení, a to nejlíp přímo na Manhattanu. Carlo měl kvartýr na York Avenue, a tak se rozhodli, že se tam večer přestěhujou. Celý den jsme spali, alespoň Dean a já, a když jsme se probudili, obrovská sněhová vichřice nad New Yorkem věštila konec starého roku 1948. Ed Dunkel seděl v mém křesle a vyprávěl o loňském Silvestru: "Byl jsem v Chicagu v nějakém hotelu a úplně bez peněz. Koukal jsem z okna dolů na North Clark Street a zezdola z pekárny mně vanula do nosu fantastická vůně. Neměl jsem ani floka, ale šel jsem tam a objevil tam nějakou kočku. Dal jsem s ní řeč a ona mi gratis nabídla kávěnky a chleba. Tak jsem to vzal s sebou a sněd to nahoře. Celou noc jsem zůstal v pokoji. A jednou v Utahu, ve Far-mingtonu, tam jsem dělal s Edem Wallem - znáte toho farmář-skýho synka z Denveru - tak to jsem ležel v posteli a zničehonic jsem uviděl v koutě pokoje svou mrtvou matku s takovým tím světlem nad hlavou. Povídám: 'Mami -' a ona zmizela. Takovýhle vize já mám celej život," řekl a smutně pokýval hlavou. "Co uděláš s Galateou?"

"No uvidíme. Až budem v New Orleansu, vid' Co myslíš?" Už chtěl rady i ode mě. Jeden Dean mu nestačil. Ale Galateu miloval a ted' mu to vrtalo hlavou.

"A co bude s tebou?" zeptal jsem se.

"Nevím," odpověděl. "Prostě jedeme dál. Ať to frčí!" Přesně podle Deana, ale sám opravdu nevěděl. Seděl a vzpomínal na tu noc v Chicagu a horké kávěnky v osamělém pokoji.

Venku zuřivě poletoval sníh. Kdesi v New Yorku měl být večer velkej mejdan, všichni jsme šli. Dean si spakoval svůj poničený kufr, hodil ho do auta a vyrazili jsme za velkou nocí. Tetička četla v pokoji noviny, těšila se představou, že brácha příští týden přijede na návštěvu, a čekala na půlnoční televizní přenos z Times Square. Frčeli jsme do New Yorku a na tom ledě to bylo samej smyk. Ale když řídil Dean, tak jsem se nebál, dokázal auťák zvládnout za všech okolností. Rádio už bylo spravený a divokej bop nás popoháněl do noci. Nevěděl jsem, co z toho bude, ale nijak mě to netrápilo.

Jenže zrovna v tu chvíli na mě sedlo něco podivnýho. Totiž: na něco určitýho jsem zapomněl. Ještě než se tak náhle zjevil Dean, chystal jsem se k nějakému důležitému rozhodnutí, ale co to bylo, to mi ted' dočista vypadlo z hlavy, i když to tam někde na krajíčku zůstávalo. Luskal jsem prsty, jak jsem se snažil rozpomenout. Dokonce jsem na to i zavedl řeč. Ale ani jsem vlastně nevěděl, jestli to, co jsem zapomněl, bylo opravdický rozhodnutí nebo jen nějaká myšlenka. Pořád mě to drželo a mátlo, až jsem z toho byl fakticky smutnej. Mělo to něco společného s Poutníkem v rubáši. To jsme jednou

seděli s Carlem přímo proti sobě, koleno na koleno, na dvou židlích a koukali si z očí do očí a já mu vyprávěl svůj sen, ve kterém mě po poušti pronásledovala podivná postava v hávu. Utíkal jsem před ní, ale dřív než jsem se dostal do Spásného Města, tak mě ta postava dostihla. "Kdo to byl?" ptal se Carlo. Přemýšleli jsme o tom. Napadlo mě, že jsem to mohl být já sám v rubáši. Ale to nebylo ono. Così, kdosi, nějaký duch nebo co se za náma všema žene pouští našeho života a musí nás dostihnout dřív, než dospějeme do Nebe. Ted', když se na to zpětně dívám, je mi jasný, že jde o smrt; jediné smrt nás všechny dostihne před branami Nebe. Jediná věc, po které ve svém životě toužíme a vzdycháme a prahneme až k sladké nevolnosti, je vzpomínka na jakési dávno ztracené štěstí, které jsme nejspíš pocítili v matčině lůně a které můžeme opět zažít (i když si to připouštíme jen moc a moc neradi) až ve chvílce smrti. Ale komu se chce umírat? Musel jsem na to v skrytu duše myslet, zatímco se kolem děly věci. Řekl jsem o tom Deanovi, jenže podle něj to byla prostě obyčejná touha po ryzí smrti, a nechtěl s tím nic mít: žijeme přece jen jednou, tak pryč s tím, a já s ním tehdy souhlasil.

Hledali jsme mé newyorské kamarády. I v téhle bandě rozkvétají květiny potrhlosti. Nejdřív jsme se stavili u Torna Saybroo-ka. Tom je smuténka, hezkej kluk, sladkej, velkorysej a příjemnej, jenom když ho občas popadne záchvat deprese, zničehonic se sebere a beze slova zmizí. Tentokrát zářil nadšením. "Sále, kde jsi sehnal tyhle naprosto fantastický lidi? Nikoho takovýho jsem ještě neviděl."

"Našel jsem je na Západě."

Dean začínal být ve svém živlu; pustil desku s jazzem, hrábnul po Marylou, přitiskl se k ní a začal do taktu přirážet a ona odpovídala stejně. Byl to opravdickej tanec lásky. Přihnal se Ian Mac-Arthur s tlupou dalších lidí. Rozpoutal se silvestrovský víkend, který trval tři dny a tři noci. S hudsonem našlapaným po střechu jsme se smýkali po zasněženém New Yorku z jednoho mejdanu na druhý. Na ten největší jsem přivezl i Lucillu a její sestru. Když mě Lucilla uviděla s Deanem a Marylou pohromadě, tvář jí potemněla - vycítila, jaký bláznovství mi naočkovali. "Nelíbíš se mi, když jseš s nima."

"Hele, neboj, to je přece sranda. Zijem jen jednou a sranda musí bejt, přece."

"Ne, je to smutný a mně se to nelíbí."

Pak mě Marylou začala svádět; že prý se Dean stejně vrátí ke Camille a že chce jít se mnou. "Pojed' s náma zpátky do San Fran-ciska. Zůstaneme spolu, bude se ti to se mnou líbit, uvidíš." Ale já věděl, že Dean Marylou miluje a že to Marylou dělá jenom proto, aby Lucille žárlila, a tak jsem se cukal. Ale stejně mě ta sladounká blondýnka lákala. Když Lucille viděla, jak mě Marylou tlačí do kouta a hučí do mě a vynucuje si polibky, přijala Deanovo pozvání a šla s ním do auta, ale jen si tam povídali a popíjeli jižanskou samohonku, kterou jsem tam já nechal. Všechno se nějak zamotávalo a hroutilo. Bylo mi jasné, že má láska s Lucillou už dlouho nepotrvá. Chtěla mě mít podle svého. Její muž byl přístavní dělník a choval se k ní hrozně. Já bych si ji klidně a rád vzal i s dcerkou, jestli se opravdu rozvede, ale jednak nebyly peníze na rozvod, a vůbec se to celý zdálo dost beznadějný, a navíc Lucille by mě nikdy nebyla s to pochopit, protože já mám rád až příliš moc věcí a často se dostávám do zmatků a trablů, jak z jedné padající hvězdy přeskakuju na druhou, dokud stejně nakonec nepadnu. Taková je noc a takový jsi ty. Nemám na rozdávání nic než své vlastní zmatky.

Všude bylo parádně natřískáno; v jednom přízemním bytě někde u Západní Devadesáté bylo nejmiň sto lidí a davy vyhřezaly až do sklepa do kotelny. Všude se něco dělo, v každém koutě, na každé

posteli a pohovce - nebyla to přímo orgie, ale divokej newyorský mejdan s bláznivým kraválem a hlasitou muzikou z rádia. Dokonce tam byla i jakási Číňanka. Dean běhal jak Groucho Marx od jedné skupiny ke druhé a každý ho uváděl do vytržení. Čas od času jsme sebrali a přivezli autákem další lidi. Přišel Damion. Damion je hrdina newyorského gangu, jako je Dean šéfem a hrdinou Západu. Na první pohled se neměli rádi. Najednou dostal Damion právej direkt přímo do brady od své holky. Sotva stál na nohou. Vzala ho a odvezla domů. Přímo z práce se přihnala banda našich potrhých kamarádů od novin a přitáhli flašky. Venku zuřila nádherná vichřice. Ed Dunkel dal slovo s Lucillinou sestrou a oba zmizeli; zapomněl jsem říct, že Ed je v tomhle směru šikula. Měří sto devadesát, je mírný, vlídný, příjemný, jemný a roztomilý. Pomáhá ženským do kabátů. Takhle se musí na věc! V pět ráno jsme byli všichni kdesi na dvoře a lezli oknem do bytu, kde se jel další mejdan. Za svítání jsme se vrátili k Tomu Saybrookovi. Tam už si lidi jen malovali obrázky a popíjeli zvětralé pivo. Spal jsem na pohovce s jakousi Monou v náručí. Za chvíli se ze studentského Columbia baru přihnala banda lidí. Život se vším všudy, se vše-ma tvářema, co má, se přihrnu do jediné plesnivé místnosti. U lana MacArthura se ještě pokračovalo. Ian MacArthur je bá-ječnej sladkej kluk s brýlema, skrz které s potěšením zírá na svět. Stejně jako Dean naučil se na všecko říkat "Jo," a ještě ho to nepustilo. V divokém rytmu "Honu" s rozběsněným Dexterem Gor-donem a Wardellem Grayem jsme si s Deanem přehazovali Marylou přes postel, a že to teda není zrovna křehotinka. Dean lítal kolem jen do půl těla, v kalhotech a bosej, dokud zase nebylo třeba natočit fáro a dojet pro další lidi. Byla to paráda! Nakonec jsme zůstali přes noc u Rollo Greby na Long Islandu. Rollo, jinak hroznej zběsilec, bydlí v hezkém domku se svou tetou, a až teta umře, bude dům jeho. Zatím se ale tetička odmítá podrobovat jakémukoliv jeho přání a nejvíc má spadeno na jeho kamarády. Teď nás tedy Rollo přivedl k sobě, celou tu naši zuboženou skupinku: Deana, Marylou, Eda a mě, a začal virvál. Paní číhala nahoře; vyhrožovala, že zavolá policii. "Drž hubu, ty stará škatule!" zařval na ni Greb. Nebylo mi jasný, jak můžou takhle spolu žít. Měl neuvěřitelnou spoustu knih, že jsem jich tolik pohromadě ještě neviděl - celé dvě místnosti od podlahy až ke stropu a podél všech čtyř stěn naplněné knihama, a byly to takové věci jako "Apokryfické To-či-Ono" v deseti svazcích. Pouštěl nám Verdiho opery a ve svém pyjamas s dírou na prdeli nám k tomu předehrával děj. Všechno mu bylo fuk. Ale kromě toho byl opravdickej vědátor, který pobíhal po newyorských docích s originály notových zápisů ze sedmnáctého století a vyřvával. Jak velký pavouk prolézal ulicemi města. V očích mu probleskovaly plamínky zlovolného nadšení. Kroutil hlavou na všechny strany v křečovitě extázi. Huhňal, svíjel se, plácal sebou, naříkal a vyl, až nakonec v zoufalství odpadl. Stěží ze sebe dokázal vypravit slovo, jak byl vzrušenej životem. Dean stál nad ním s hlavou skloněnou a bez přestání ze sebe vyrážel: "To...jo...jo...!" Vzal mě do kouta. "Tenhle Rollo Greb je naprosto největší a nejbáječnejší ze všech. To je přesně to, co jsem ti chtěl vysvětlit - takovej chci bejt. Jako on. Nikdy není otrávenej, rozjetej je na plný pecky a žije teď a nemusí dělat nic jinýho, než kejvat se ze strany na stranu. On je prostě vrchol, brácho! Uvidíš, když se budeš podle něj řídit, tak to poznáš."

"Co poznám?"

"TO! TO! Řeknu ti to - teď není čas, teď nemáme čas," a odpálil zpátky, aby ho ještě chvíli mohl hltat pohledem.

George Shearing, báječnej jazzový pianista, byl podle Deana úplně stejnej jako Rollo. V půlce toho dlouhého šíleného týdne jsme se šli s Deanem na Shearinga podívat. Bylo teprv deset a místnost zela prázdnotou, přišli jsme úplně první. Objevil se Shearing, slepec, kterého museli za ruku dovést k pianu. Vypadal jako úctyhodný Angličan s tuhým bílým límečkem, trochu přitloustly, blondák, a jak

spustil své první číslo, sladce houpavou skladbičku, byla v tom nálada anglického letního večera. Basista se k němu uctivě nakláněl a bušil do strun. Bubeník, Denzil Best, seděl bez hnutí a jen protáčet zápěstí se štětkama. A Shearing to začínal rozjíždět, na extatické tváři se mu rozlil úsměv, začal se kývat na židličky sem a tam, nejdřív zvolna a pak pořád rychleji podle muziky, levou nohou si dupal do taktu, zkroucená hlava se mu zmítala v rytmu, sklonil se obličejem až nad klávesy, odhodil si vlasy z čela, jeho ulízaný účes už byl tentam, z čela se mu řinul pot. Hudba zesílila. Basista se nahrbil a začal do toho bušit, rychleji a rychleji, aspoň mi to připadalo čím dál rychlejší. Shearing spustil své girlandy akordů, valily se z piana v mohutných a bohatých sprškách, zdálo by se, že je ten člověk nebude mít čas zvládnout. Valily se a valily jak moře. Lidi na něj začali křičet: "A jedem!" Dean se potil. Pot mu stékal stružkami za límec. "Hele, ten je! Ten je! On je bůh! Bůh Shearing! Jo! Jasně! Jasně!" Shearing o tom cvokovi za sebou věděl, slyšel každý jeho skřek, každý sten, neviděl, ale dokázal všechno vycítit. "To je vono!" ječel Dean. Jo!" A Shearing se usmál a jel dál. A když pak konečně vstal od piana, byl propocený skrzskrz - to byla ta jeho velká doba kolem devětačtyřicátého, ještě předtím, než začal chladně počítat a vydělávat. Když už byl pryč, ukázal Dean na prázdnou stoličku u piana: "Prázdný boží trůn," řekl. Na pianě ležel kornet, jeho zlatavý stín vytvářel podivné odlesky na obraze pouštní karavany na stěně za bicíma. Bůh odešel; a po jeho odchodu tu zbylo jenom ticho. Venku byla deštivá noc. Mýtus deštivé noci. Dean se klepal posvátnou bází. Tohle šílenství nevede nikam. Nevěděl jsem, co se to se mnou děje, až najednou mi došlo, že to je všechno jen tím roštím, co kouříme. Dean je sehnal někde ve městě. Měl jsem pocit, že teprve teď všechno přijde - byla to chvíle, kdy je vám všechno jasný a nic na světě už nemusíte řešit.

Nechal jsem všechny bejt a šel si domů odpočinout. Teta řekla, že s Deanem a celou tou jeho bandou zbytečně marním čas. Ale tak jednoduchý to přece jen nebylo. Život je život, a to na všechny způsoby. Strašně moc jsem chtěl podniknout ještě jeden pořádný výlet k západnímu pobřeží a vrátit se včas před začátkem jarního semestru. A že to panečku byl výlet! fel jsem s tím, že se jen tak povezu a budu sledovat, co všechno je ještě Dean schopen provádět, a kromě toho jsem měl zálsk na Marylou. Dean se stejně vrátí do Friska ke Camille, tak co? A tak jsme se znovu chystali přešupačit celý ten sténající kontinent. Vybral jsem si své armádní konto a dal Deanovi osmnáct dolarů, aby je poslal své ženě, která na něj doma čekala a byla už úplně švorc. Co si o tom myslela Marylou, to jsem nevěděl. Ed Dunkel se jako obvykle prostě vzal s ostatními.

Než jsme odjeli, užívali jsme si pár dlouhých dnů v kvartýru u Carla. Ten se procházel po bytě ve svém županu a pronášel po-loironické proslovy: "Arci nemám ani v nejmenším úmyslu zrazovat vás od vašich pochybných a plytkých radovánek, zdá se mi, že nadešel čas, abyste se rozhodli, co jste zač a co hodláte činit." Carlo teď pracoval jako písař na stroji v nějaké kanceláři. "Rád bych věděl, co má znamenat tohle věčný vysedávání od rána do večera po bytech. A ty vaše řeči. Co chcete dělat? Deane, proč jsi opustil Camillu a nabrkl si Marylou?" Žádná odpověď, jen hihňá-ní. "Marylou, proč jezdíš po Státech semo tamo, a máš-li pak nějakého ryze ženského úmyslu ve věci závoje?" Stejná odpověď. "Ede Dunkele, pročpak ty jsi opustil svou novou družku v Tucso-nu a proč tu vysedáváš na své tlusté a mohutné zadnici? Kde je tvůj domov? Kde tvá práce?" Ed sklonil hlavu v nefalšovaných rozpacích. "Sále - jak jsi jen mohl upadnout do takovýchhle zmatků a cos to vlastně provedl s Lucillou?" Upravil si župan a sedl si přímo proti nám. "Však vás ještě stihne zloba. Ten balón vás dlouho neudrží. A kdyby jen to, vždyť je to abstraktní balón. Leťte si k západnímu pobřeží, zpátky se pošouráte pěšky a budete jen hledat místo věčného spočinutí!"

Carlo teď praktikoval způsob mluvy, který nazýval "skalní hlas". Doufal totiž, že tím lidi ohromí natolik, že budou schopni vžít se do podoby skály. "Chováte draky pod čepicí," varoval nás, "přespáváte s netopýry po půdách." A blejskal po nás svýma šílenýma očima. Od doby "dakarských chmur" procházel teď hrůzným obdobím, kterému říkal "svaté neboli harlémské chmury": když žil v létě v Harlemu, probudil se jednou v noci ve svém prázdném pokoji a slyšel, jak z nebe sestupuje "velký stroj", a pak šel po 125. ulici "pod vodou" s ostatními rybami. Smršť skvostných nápadů se na něj snášela a rozsvítila mu v hlavě. Přinutil Marylou, aby si mu sedla na klín, a poroučil jí, ať si hová. Nadával Deanovi: "Proč si už hergot nesesedneš a neodpočíváš? Proč musíš pořád poskakovat kolem?" Dean pobíhal po pokoji, sypal si cukr do kafe a mumlal: "Jo! Jo! Jo!" Ed Dunkel v noci přespával na podlaze na polštářích. Dean s Marylou obsadili Carlovi postel a ten teď chudák vysedával v kuchyni nad dušenými ledvinkami a odříkával si své skalní předpovědi. Každý den jsem tam chodil a všechno to sledoval.

Přišel za mnou Ed Dunkel: "Včera v noci jsem šel směrem na Times Square, a když jsem tam došel, najednou jsem si uvědomil, že jsem duch - že po chodníku jde můj duch." Takové věci mi říkal a nijak to nekomentoval, jen vzrušeně pokyvoval hlavou. Deset hodin nato, zrovna když někdo jiný cosi vykládal, ozval se Ed znova: "Jo, po tom chodníku šel můj duch."

Zničehonic se ke mně Dean naklonil a tvářil se velice úpěnlivě: "Hele, Sále, rád bych tě o něco poprosil - je to pro mě moc důležitý - jsem zvědavěj, jak to přijmeš - jsme přece kámoši, no ne?" "Jasně, že jsme, Deane." Skoro se začervenal. Nakonec to z něj vylezlo: chtěl, abych se vyspal s Marylou. Neptal jsem se proč, poněvadž mi bylo jasné, že chce vidět, jak při tom Marylou vypadá s někým jiným. Zrovna jsme seděli v Baru Ritzy, když se s tím návrhem vytasil; předtím jsme asi hodinu chodili kolem Times Square a hledali Hassela. Bar Ritzy je jeden z nejhorších pajzlů v okolí Times Square, skoro každý rok se tu mění název. Vejdete a nevidíte jedinou holku, dokonce ani v boxech ne, jen bandu hošanů navlečených do všelijakých podsvětáckých hadrů od červených košil až po dlouhé kabáty vzor Al Capone. Chodí sem i prodejní buzíci - kluci, co si vydělávají na živobytí u těch smutných starých homoušů v noci na Osmé avenue. Dean vešel dovnitř a přimhouřenýma očima šmíroval z jednoho obličejě na druhý. Byli tam divocí černošští buzeranti, zachmuření čápkové s pisto-lemá, námořníci s kudlama, vyzábílí bezvýrazní narkomani a sem tam se objevil i nějaký ten obstarožní slušně oděný fízl, tvářící se jak bukmejkr a očumující zčásti ze zájmu a zčásti z povinnosti. Prostě místočko jako dělané pro Deanovu prosbu. Všechny nekalé pikle se upečou v Baru Ritzy - je to cítit ve vzduchu - a všechny druhy sexuálních perverzností se tu vezou s nima. Kasař nenavrhl-je jenom tuctovou káču na Čtrnácté, ale slíbí komplicovi i něco erotického povyražení na noc. Kinsey tady kdysi strávil spoustu času a dělal s několika místňáky interview: když jsem sem jednou v pětáctýřicátém zašel, byl tu zrovna jeho asistent a mimo jiné zpovídal i Carla a Hassela.

Vrátili jsme se s Deanem do jejich kutlochu. Marylou už byla v posteli a Dunkel nejspíš někde po městě honil svého ducha. Dean jí vyložil, na čem jsme se dohodli. Řekla, že ji to těší. Já už si tím tak moc jistej nebyl. Na téhle posteli kdysi lehával a vypustil duši pořádně tlustej chlápek, takže byla v prostředku hodně pro-leželá. Uprostřed byla Marylou, z jedné strany Dean a na druhé straně jsem se zuby nehty držel na šikmé matraci já a nevěděl, co říct. "Sakra, já nemůžu," řekl jsem.

"Nebližni a dělej, slíbil's to!" pobídnul mě Dean.

"A co Marylou?" zeptal jsem se. "Hele, Marylou, co ty na to?"

"Tak dělej," řekla.

Obejmula mě a já se snažil zapomenout, že je tam Dean. Ale pořád jsem musel myslet na to, že tam je, schovanej ve tmě, a poslouchá každý šustnutí, a nemohl jsem než se začít chechtat. Bylo to hrozný.

"Bojím se, že to nezvládnou. Hele, nešel bys na chvilku do kuchyně?"

Udělal to. Marylou byla tak rozkošná, jenže já zašeptal: "Počkejme až do San Franciska, teď do toho nemůžu dát celý svý srdce." A to jsem teda nemohl, to viděla jasně. To jen tři děti Země se tu pod příkrovem noci snažily cosi dohodnout, ale tíha uplynulých století se vznášela v té tmě před nima. V pokoji zavládlo podivné ticho. Vstal jsem a zaťukal na Deana, aby šel k Marylou, a svalil jsem se na pohovku. Slyšel jsem Deana, jak jen cosi blaženě mumlá a buší do toho hlava nehlava. Jen ten, kdo strávil pět let v lapáku, může dospět až na samý konec beznadějně zběsilosti, jen ten dokáže žebrať u portálů těch něžných zřídél a šílet po dokonale tělesném uskutečňování počátků životního štěstí a slepě hledat cestu zpátky místy, odkud vzešel. Mohou za to ta dlouhá vězeňská léta strávená prohlížením sexy fotek a koukáním na prsa a stehna žen z obrázkových časopisů a uvažováním nad tím, jak hrubé a nehostinné jsou ocelové haly vězení a jak měkká a něžná je žena, která tu není. Vězení je místo, kde si člověk slibuje právo na život. Dean nikdy neviděl tvář své matky. A tak každou novou holku, každou svou novou ženou, každým novým dítětem si nahrazuje to neblahé ochuzení. A jeho otec? - starej tulák Dean Moriarty - kovotepec, co se vozil na vagónech a dělal poskoka v železniční kantýně a potácel se zpítej vínem v zapadlých uličkách a vypouštěl duši na uhelných haldách a vyplivoval jeden po druhém všechny svý zažloutlý zuby do kanálů Dalekého západu. Dean měl plný právo prodělat si všechna svá sladká umírání při bezmezném milování své Marylou. Nemínil jsem do toho zasahovat, ale chtěl jsem je následovat.

Carlo se vrátil až k ránu a navlékl si župan. V těch dnech vůbec nespál. "Ech!" zařval a otřásl se. Neuvěřitelná změť věcí na podlaze ho přiváděla k šílenství: válely se tu kalhoty a jiné šatstvo, vajgly od cigaret, špinavé talíře, otevřené knížky - to bylo naše velké fórum, na kterém jsme žili. Každý den se jen s námahou otočil a my podnikali naše hrůzostrašné studie noci. Marylou byla černomodrá, jak se s Deanem kvůli čemusi porvali, a na jeho tváři zely škrábance. Byl čas vyrazit na cestu. Odjeli jsme, celá banda deseti lidí, ke mně domů, abych si sbalil bágel a abysme zavolali Starouši Bullovi do New Orleansu zezdola z baru, přesně z toho místa, ve kterém jsme kdysi před léty vedli s Deanem svůj první hovor, tehdy když se u mě stavil, že se chce naučit psát. Přes vzdálenost skoro tří tisíc kilometrů jsme slyšeli Bullův kňouravý hlásek: "Hele, hošani, co mám podle vás dělat s touhle Galateou Dunkelovou? Už je tady čtrnáct dní, je zalezlá v pokoji a nemluví ani se mnou, ani s Jane. Je tam s váma ten její Ed Dunkel? Probo-haživýho, ať sem přijede a odveze si ji. Vždyť ona spí v našem parádním pokoji a nemá ani floka. Tohle není žádný hotel." Dean ho chlácholil, ale všichni mu do toho řvali a ječeli - Marylou, Carlo, Dunkel, já, Ian MacArthur, jeho žena, Tom Saybrook a bůhví kdo ještě, ti všichni hulákali jeden přes druhýho, chlemta-H pivo a připíjeli mu na zdraví a vůbec ho mátlí, a zatím Bull ze všeho na světě nejvíc nesnáší zmatek. "Tak jo," řekl, "snad s váma bude rozumější řeč, až sem přijedete, jestli ovšem vůbec přijedete." Rozloučil jsem se s tetou se slibem, že budu za čtrnáct dní zpátky, a zas jsem vyrazil směr Kalifornie.⁶

Začátek naší cesty probíhal v mrholivém přízračném oparu. Viděl jsem, že to celé bude jedna velká epopej napříč mlhou. "Jupí!" ječel Dean. "Jedeme dál!" A nahrblil se nad volantem a ždímal z auta, co to dalo; byl zas ve svém živlu, každý to mohl vidět. A byli jsme rádi, teď nám bylo jasné, že všechny

zmatky a hlouposti zůstávají za náma a přítomnost patří tomu nejvznešenějšímu poslání této doby: jízdě. A tak jsme teda jeli. Někde v New Jer-sey jsme se mihli kolem bílých cedulí zářících do noci: jedna šipka na JIH, druhá na ZÁPAD, vybrali jsme si tu jižní. New Orleans! To město nám už hořelo v hlavě. Z čvachtanic "zmrzlýho města přihrátejch", jak říkal Dean New Yorku, celou cestu až do zeleně a vůně delty vymletého dna Ameriky, k starému New Orleansu: a pak na Západ. Ed byl vzadu, Marylou, Dean a já jsme seděli vepředu a vedli ty nejvřeřejší hovory o slastech a radostech života. Dean byl najednou naměkko. "Tak, hele, hergot, bando, je vám snad všem jasný, že je všechno oukej a že na světě není nic, co by nás mohlo štvát a trápit, poněvadž si musíte uvědomit, že stačí pochopit, že nás vlastně nic neštve a netrápí, jasný?" Souhlasili jsme. "Hele, teď jsme tady, všichni spolu... Co bylo v New Yorku, bylo. To nechme bejt." Všichni jsme tam měli menší či větší rozbroje. "To je za náma, zrovna jako ty kilometry a věci, co jsme dřív chtěli, jenže teď všichni chceme co? Navštívit toho skvělýho Starouše Bulla, že jo, a vůbec aby byl vodvaz, a teď všichni poslouchajte, jak do toho ten zpěvák dává duši -" pustil rádio na plný pecky, až se celej auťák klepal - "slyšíte, jak ten svůj příběh podává - jaká je v tom pohoda a jak je to opravdový a prožitý?"

Zmítali jsme se v rytmu a souhlasili s ním. Jak ryzí byla ta cesta před náma. Uprostřed se odvíjela bílá čára a laskala se s levým předním kolem auta, jako by se ani nemohly odtrhnout. Ačkoli byla noc a zima, Dean měl na sobě jen triko a s hlavou skloněnou to řezal ostošest. Donutil mě to vzít přes Baltimore, abych se pocvičil v jízdě v provozu, proč ne, jenže jsem měl řídit, zatímco se tam vedle mě s Marylou líbali a vůbec všelijak blbli. Byla to cvo-kárna. Rádio řvalo na maximum. Dean bubnoval do palubní desky, až do ní vyklepal normální proláklinu. Já do toho začal mlátit zrovna tak. Ubohý hudson - ten pomalý koráb do daleké Číny - dostával pořádně zabrat.

"Hergot, to je žrádlo!" ječel Dean. "Marylou, zlato moje, teď poslouchej, víš, že jsem poděs a že dokážu dělat spoustu věcí najednou a že mám páru - hele, v tom San Francisku musíme bejt spolu. Víím, kam tě upíchnu - nechám si tě na konec všech svejch regulérních povinností - budu u tebe nejmíň každej druhej den a vždycky na celejch dvanáct hodin a sakra, holubičko, víš, co se dá zvládnout za dvanáct hodin? A mezitím budu klidáňko s Ca-millou jakoby nic a vona se prd doví. Zvládnem to, už to známe z dřívějška přece." Marylou byla pro, očividně pásla po Camilli-ně skalpu. Původně se sice předpokládalo, že se ve Frisku Marylou trhne ke mně, jenže teď jsem začínal chápat, že přece jen setrvají spolu a že já na tom druhým konci kontinentu zase zůstanu sedět na prdeli sám a sám. Ale proč na to myslet, když je před náma zlatá země a když všechny druhy nepředvídaných událostí na nás číhají a čekají a slibují nám překvapení, pro která je člověk tak rád na světě?

Za svítání jsme dojeli do Washingtonu. Zrovna byl inaugurační den Harryho Trumana v jeho druhém volebním období. Podél celé Pennsylvania Avenue, po které jsme v našem schváceném korábu projížděli, byly vystaveny obrovitánské pozůstatky války. Byly tu B-29, torpédoborce, děla, všemožný válečný materiál, který na tom ojíněném trávníku působil vražedně. Poslední v řadě byl obyčejný malý záchranný člun, který tu vypadal směšně a k politování. Dean zpomalil, aby si ho mohl lip prohlídnout. Nepřestával úžasem kroutit hlavou. "Co tím ty lidi sledujou? ...Harry si někde chrupe ve městě... starej dobrej Harry... je z Missouri jako já... tohle je nejspíš jeho člun."

Dean se šel dozadu prospat a k volantů si sedl Dunkel. Zvlášť jsme ho ještě prosili, aby si dal pohov a nijak moc to nehnal. Jenže jsme ani nezamhouřili oči a on už to rozpálil na sto třicet - ale kdyby šlo jen o ty vyražbovaný ložiska a podobný věci, ale on kromě toho musel začít předjíždět hned tři auta najednou - čtyřproudová dálnice a on to řezal ve čtvrtém pruhu, úplně v protisměru -a zrovna na tom

fleku stál polda a hádal se s nějakým motocyklistou. Jasně že polda zapnul sirénu a hnál si to za náma. Zastavil nas. Museli jsme za ním na stanici. Tam si jeden jeho všiváckej kolega na první pohled zasedl na Deana; čichal z něho vězení na sto honů. Poslal pár svých kompliců ven, aby si zatím privátně vyslechli mě s Marylou. Chtěli vědět, kolik je Marylou let, pokoušeli se to narazit na Mannův zákon. Jenže měla s sebou oddací list. Vzali mě stranou a vyzvídali, kdo s ní spí. "Její manžel," řekl jsem prostě. Byli zvědaví. Něco se jim nezdálo. Zkoušeli to s jakýmasi amatérským sherlockým fintama, že se ptali na stejnou věc dvakrát a doufali, že se necháme chytit. Řekl jsem jim: "Ti dva se vracej do Kalifornie, kde dělaj na dráze, ta dívka je manželka toho menšího a já jsem jejich kamarád a mám teď čtrnáct dní volno ze školy."

Ten polda se usmál a řekl: "Opravdu? A říkáte, že tahle portmonka je vaše?"

Nakonec ten všivák uvnitř nasolil Deanovi pokutu pětadvacet dolarů. Řekli jsme jim, že máme dohromady jenom čtyřicet na celou cestu až k pobřeží; ale jim to bylo srdečně jedno. Dean se pokusil protestovat, ale všivák mu pohrozil, že ho vezme zpátky do Pensylvánie a podá na něj speciální žalobu.

"Jakou žalobu?"

"To ti může bejt fuk jakou žalobu. O to se nestarej, ty chytrý j."

Museli jsme jim vypláznout pětadvacet dolarů. Ale ještě předtím se Ed Dunkel, který to všechno způsobil, nabídnul, že to půjde odsedět. Dean o tom uvažoval. Polda se ale příšerně rozzuřil: "Jestli necháš svýho kámoše jít do vězení, tak tě беру supem zpátky do Pensylvánie rovnou. Rozuměno?" Ted' už jsme hlavně chtěli zmizet. "Ještě jedno překročení rychlosti ve Virginii a přijdete o auťák," vypálil po nás na rozloučenou. Dean byl rudej v obličeji. Odjeli jsme v naprostém tichu. Takhle dělají z lidí zloděje, prostě jim vezmou poslední peníze na cestu. Věděli, že jsme na mizině a že si nikde nemůžeme půjčit a nikdo nám nic nepošle. To je ta věčná psychologická válka, kterou vede americká policie proti všem Američanům, co nemají příslušné papíry a jiné trumfy, kterými můžou nahnat strach. Je to policejní síla viktoriánských časů, která šmíruje zpoza zatuchlých oken a všechno by chtěla vyčmu-chat, a když není dost zločinů k jejich spokojenosti, tak si jich pár udělá sama. "Z deseti zločinů spadá jeden na vrub nudě," prohlásil kdysi Louis-Ferdinand Céline. Dean byl tak plnej vzteku, že měl sto chutí se tam vrátit, sehnat bouchačku a jít toho všivýho poldu zastřelit.

"Pensylvánie!" ušklíbl se. "Rád bych věděl, jakou žalobu myslel! Nejspíš potulku, jasně. Seberou ti všechny prachy a pak tě zavrou pro potulku. Maj to zatraceně jednoduchý. A když se ti to nelíbí, prostě tě odprásknou." Ale nezbývalo než se vrátit k dobré náladě a na všechno zapomenout. Sotva jsme projeli Richmon-dem, už jsme to začali pouštět z hlavy a za chvíli už bylo všechno v pořádku.

Ted' nám na celou cestu zbývalo ubohých patnáct dolarů. Holt budeme muset brát stopaře a mámit z nich čtvrtáky na benzín. Uprostřed virginské divočiny jsme najednou zahlédli na silnici chlápka. Dean kolem něj přefrčel a zastavil. Já se ohlídnul a hlásil, že to je jen tulák a nejspíš nebude mít ani cent.

"Tak ho vezmem, jen ať je sranda!" chechtal se Dean. Byl to otrhanej brejlatej podivínské] človíček, který šel po silnici a četl si ze zabláceného paperbacku, co našel ve stoce u silnice. Vlezl do auta a četl si dál; byl neuvěřitelně špinavěj a posetěj spoustou stru-pů. Představil se jako Hyman Solomon a vyprávěl, že chodí po celých Státech a klepe a občas i kope na dveře u židovských domácností a prosí o peníze. "Dejte mi peníze na jídlo, jsem Žid," říká vždycky.

Prý to bezvadně funguje a prachy se jen sypou. Zeptali jsme se, co to čte. Nevěděl. Co bylo na titulní stránce, ho nezajímalo. Díval se jen po slovech, jako by tu byl na jediném správném místě, v divočině, našel skutečnou Toru.

"Vidíš? vidíš? vidíš?" řehnil se Dean a dloubal mě pod žebra. "Neříkal jsem, že bude sranda? S každým je sranda, kamaráde!" Odvezli jsme Solomona až do Testamentu. V té době už můj brácha bydlel ve svém novém domku na druhém konci města. Zase jsme byli na dlouhé pochmurné ulici s železničními kolejemi uprostřed a se smutnými a nenaloženými Jižany pobíhajícími před železářstvím a šestákovými obchůdky.

"Koukám, že potřebujete něco peněz na cestu," řekl Solomon. "Počkejte na mě, seženu v nějaké židovské domácnosti pár dolarů a pak se s váma svezu až do Alabamy." Dean byl šťastím bez sebe. Vypálili jsme nakoupit chleba a sýrovou pomazánku na menší svačinku. Marylou a Ed zůstali v autě. Celé dvě hodiny jsme

v Testamentu na Hymana Solomona čekali; snad běhal někde po městě a sháněl prachy, ale nebylo po něm ani vidu, ani slechu. Slunce už začínalo rudnout a připozdívalo se. Solomon se neukázal, takže jsme nakonec vyrazili. "Teď, Sále, můžeš vidět, že Bůh existuje; ať děláme, co děláme, pořád se musíme motat kolem tohoto města, a všimni si jeho podivného biblického jména a i ty podivný biblický postavy, kvůli kterým jsme se tady zastavili, a všimni si, jak je všechno propojené, jako když déšť spojuje všechny lidi na světě jedním velkým řetězem..." a bez přestání drmolil dál a dál stejným způsobem. Překypoval nadšením a posvátným zanícením. Najednou jsme oba viděli před sebou celou zemi jako ústří-cí, která jen čeká na rozlousknutí - a hele! je tam! Ta perla tam je! Hnali jsme si to na Jih. Vzali jsme dalšího stopaře. Byl to smutnej mladej kluk, který říkal, že má v Dunnu v Severní Karolíně, hned za Fayettevillem, tetu, co vlastní krámek s potravinama. "Až tam budem, řekneš si jí o dolar pro nás? Jo? Tak fajn. Jedem!" Za hodinu jsme byli v Dunnu a už se smrákalo. Jeli jsme ke krámku. Stál v smutné slepé uličce, která končila zdí fabriky. Krámek tam byl, ale teta ne. O čem to ksakru ten kluk mluvil? Ptali jsme se ho, kam až jede; nevěděl. Prostě podfuk; kdysi, během dávno v paměti zasutého dobrodružství, zahlédl v Dunnu krámek s potravinama a to byla první věc, co ho v tom jeho rozháraném horečnatém rozumku napadla. Koupili jsme mu hot dog, ale, jak řekl Dean, s sebou jsme ho vzít nemohli, protože jsme potřebovali místo na spaní a místo pro platící stopaře. Bylo to smutný, ale byla to pravda. Nechali jsme ho v Dunnu, když už noc byla na spadnutí.

Přes Jižní Karolínu až za Macon v Georgii jsem řídil já, zatímco Dean, Marylou a Ed spali. Sám v celé noci se svými vlastními myšlenkami držel jsem auták podél bílé čáry uprostřed té svaté silnice. Co jsem to dělal? Kam jsem jel? To brzy zjistím. Za Maco-nem jsem už byl ztahanej jak nic a vzbudil jsem Deana, aby to zas vzal. Vylezli jsme z auta nadýchat se čerstvého vzduchu a najednou nás oba popadla děsná radost z toho, že v té tmě všude kolem nás je voňavá zelená tráva a že je cítit čerstvý hnůj a výpary z prohřátých vod. "Jsme na Jihu! Zima je pryč!" Slabý rozbřesk ozařoval zelené výhonky podél silnice. Zhluboka jsme se nadechli; v dálce ve tmě zahoukala lokomotiva a supěla si to dál na Mobile. Zrovna jak my. Svlíknul jsem si košili a vítězně s ní mával nad hlavou. O patnáct kilometrů dál dojel Dean bez motoru k benzínové pumpě. Všimnul si, že pumpař spí, vyskočil z auta, v tichosti natankoval, dal bacha, aby zvonek nezacinkal, a vypálil jako beduín pryč s plnou nádrží benzínu za takových pět dolarů na naše další putování. Spal jsem, a když jsem se probudil, slyšel jsem bláznivou báječnou muziku a Deana s Marylou, jak si povídají, a viděl jsem obrovskou zelenou krajinu, jak se žene kolem. "Kde to jsme?"

"Zrovna jsme projeli kolem floridského výběžku, brácho - Flo-maton se to tu jmenuje." Florida! Hnali jsme si to k pobřežní nížině a k Mobilu; vpředu před náma stoupala velikánská mračna nad Mexickým zálivem. Bylo to pouhých dvaatřicet hodin, co jsme řekli "tak tě pic" všem známým v zasněženém New Yorku. Zastavili jsme u benzínové pumpy. Dean vzal Marylou na koně a pobíhal s ní kolem, zatímco Ed Dunkel vlezl dovnitř a na první pokus tam šlohnul tři balíčky cigaret. Friško jsme jeli pryč. A když jsme po přečpané rovné dálnici přijížděli k Mobilu, svlíkli jsme si všichni své zimní svršky a oddávali se jižnímu klimatu. A tam, zrovna když začal Dean líčit své životní zážitky, objevila se najednou na silnici zácpa, jak se auta scukla kousek od křižovatky, ale místo aby se proklíčkovala kolem nich, stříhnul to Dean rovnou, a aniž by ubral ze své stabilní cestovní stodesítky, po odbočce kolem pumpy a jel klidáňko dál. Viděli jsme, jak ti lidi za náma jen lapají po dechu. A Dean pokračoval ve svém povídám. "Říkám vám, že je to tak. Začal jsem v devíti, s holkou, která se jmenovala Milly Mayfairová, vzadu za Rodovýmá garážema na Grand Street - na té samý ulici, co bydlel Carlo, když byl v Denveru. Tehda fotr ještě občas fachčil v kovárně. Vzpomínám si, jak teta ječela z okna; 'Co to tam děláte za tou garáží?' Joj, Marylou, zlato moje, kdybych tě bejval tehdy znal! Jojojoj! Jak tys musela bejt sladká v devíti letech!" A řehnil se jak maniak, strčil si její prst do pusy a oblizoval ho, pak ji vzal za ruku a hladil se po těle. A ona jen seděla a klidně se usmívala.

Vazoun Ed Dunkel koukal z okna a brebentil si pro sebe: "Ano, ano, já si tehdy v noci myslel, že jsem Duch." Přemýšlel i o tom, co mu v New Orleansu řekne Galatea.

Dean pokračoval: "Jednou jsem se vezl vlakem z Nového Mexika až do LA - bylo mi tehda jedenáct a táta se mi někde ztratil, poněvadž jeho vagón zrovna odpojili. Byla nás celá banda vandráků. Já byl pořád s chlápkem, kterému říkali Zrzek. Táta chrápal ožralej v dobytčáku - najednou se to rozjelo - už jsme se Zrzkem nemohli nic dělat - neviděl jsem tátu celý měsíce. Vezl jsem se tím dlouhatánským vlakem až do Kalifornie, a to byl rachot, extratří-da vlak, pouštní blesk. Celou cestu jsem seděl na nápravě - a to si můžete představit, jak to bylo nebezpečný. Byl jsem jenom kluk a neměl jsem ten pojem - v jedny ruce bochník chleba, druhou jsem byl zaháknutej za brzdovou páku. To nejsou žádný kecy, to je fakt. Když jsme dojeli do LA, byl jsem tak hladověj po mlíku a smetaně, že jsem si našel práci v mlíkárně a ze všeho nejdřív jsem vypil litr a půl hustý smetany a rovnou to vyblil."

"Ty můj chudáčku jeden," řekla Marylou a dala mu pusu. Pyšně zíral před sebe. To byla jeho láska.

Zničehonic jsme si to fištěli podél modrých vod zálivu a právě v tu chvíli se z rádia ozvala bezva vypalovačka: Jazz Jumbo Show - diskotékový pořad z New Orleansu plný senzačních jazzových a černošských nahrávek, prošpekovaných výkřiky diskjo-ckeye, že "všechno je oukej, žádný strachy, všechno je oukej!" Už jsme se těšili na tu báječnou noc v New Orleansu. Dean se pustil volantu a mnul si ruce: "Teď to teprve bude žrádlo!" Za soumraku jsme už vjížděli do rušných ulic města. "Hergot, cejtíte ty lidi?" ječel Dean, vystrkoval hlavu z okýnka a větril na všechny strany. "Joj! Bože! Tady je život!" Švihnul to těsně kolem tramvaje. "Jo!" Hnal auták městem a koukal po holkách. "Hele, vidíš ji!" Jak sladký byl ten vzduch v New Orleansu, snášel se na nás jak jemný barevný závoj a člověk šmahem a rád zapomněl na nevoňavé zmrzlé rampouchy kdesi na mrazivém severu a zotaven a s chutí nasával pach řeky a opravdickou vůni lidí a bláta a melasy a vůbec všech možných výparů z trop. Poskakovali jsme na sedadlech. "Hele, ta je!" ječel Dean a ukazoval prstem na další holku. "Ženský, ženský, ženský! Zbožňuju ženský! Jsou fantastický! Miluju ženský!" Odplivnul si z okýnka; zaúpěl; chytil se za hlavu. Obrovské korálky potu z ryzího nadšení a vyčerpání mu stékaly z čela. Vyhoupli

jsme se autem na převozní člun do Algiersu a hele!: už jsme si to frčeli přes Mississippi. "Teď musíme všichni ven, okouknout řeku a lidi a vůbec si to tady všechno vočuchat," řekl

Dean, chramstnul po černých brýlích a cigaretách a vyskočil z auta jako čertík z krabičky. Šli jsme za ním. Naklonění přes zábradlí zírali jsme do mohutných hnědých vod matky všech řek, jak se valí ze středu Ameriky jako příval zlomených duší a unáší s sebou montanské klády a dakotské bláto a kusy iowské doliny a vše, co se utopilo u Three Forks, kde se pod ledem celé to tajemství začalo. Na jedné straně se od nás vzdaloval v kouři zahalený New Orleans a na druhé se vyhouplul starý, ospalý Algiers se svahy porostlými lesy pokřivených stromů. Černošští topiči měli v tom horkém odpoledni pořádnou fachu, ládovali rozpálené kotle, v jejich žáru už začínaly být cítit pneumatiky aut. Dean poskakoval sem a tam a nemohl se od nich odtrhnout. Lítal po palubě a pak to vzal po schůdkách nahoru. Ukoptěné kalhoty mu visely pod břichem. Najednou jsem ho viděl, jak zuřivě gestikuluje na kapitánském můstku. Čekal jsem, že každou chvíli vzlétne. Přes celý člun se rozléhal jeho šílený chechtot. "Hi-hi-hi-hi!" Marylou byla s ním. Vcukuletu to všechno obhlídnul a vrátil se zpátky s hotovou story, skočil do auta, právě když už všichni netrpělivě troubili, aby jel, a vyklouzli jsme na břeh. Na úzké silnici předjel tři auta a už jsme si to pálili přes Algiers. "Kam teď? Kam teď?" ječel.

Rozhodli jsme se, že se nejdřív trochu umyjem u pumpy a pak zjistíme, kde je Bull. V ospalém smrákání si u řeky hrály děti; kolem chodily dívky v šátkách a bavlněných blůzách s nohama naboso. Dean lítal po ulici, aby mu nic neuniklo. Koukal na všechny strany, kýval hlavou, drbal se na břiše. Ed seděl vzadu v autě s kloboukem do očí a jen se usmíval. Já dřepěl na blatníku. Marylou byla na dámském záchodku. Od vzdálených křovinatých břehů, podél kterých stáli malinkatí rybáři se svými pruty, a od stojatých zátočin delty, které se táhly na všechny strany po rudnoucí krajině, přibíhala mohutná řeka s mocným proudem vzdušným uprostřed jak obrovský hrb a s tlumeným hukotem se obtáčela kolem Algiersu jako velikánský had. Připadalo mi, že to ospalé, na poloostrově upíchnuté město se všema svýma boudama a cha-trčema musí být každou chvíli smeteno do moře. Slunce se naklonilo, začaly poletovat mušky a ty děsivé vody jen hrozivě hučely.

Šli jsme k domu Starouše Bulla. Stál kousek za městem poblíž není navigace. Podél vedla silnice, která ubíhala dál přes bažinatá pole. Byla to stará barabizna s verandou kolem dokola, která se už notně pronášela, a se smutečnými vrbami na dvorku; tráva byla metr vysoká, ploty se nakláněly a staré kůlny byly nadranc. Nikde nikdo. Zajeli jsme na dvorek a na zadní verandě jsme zahlédli dětské vaničky. Vystoupil jsem a šel k síťovaným dveřím. Tam stála Jane Leeová a mhouřila oči proti slunci. "Jane," řekl jsem. "To jsem já. To jsme my."

To jí bylo jasné. "Já vím. Bull tady teď není. Hele, není támhle požár nebo něco?" Dívali jsme se oba proti slunci.

"Myslíš slunce?"

"Jasně, že nemyslím slunce - ozývaly se tam nějaký sirény nebo co. Vidíš tu zvláštní záři?" Ukazovala směrem k New Orleansu; vznášela se tam podivná oblaka.

"Nic nevidím," řekl jsem.

Jane si odfrkla. "No jo, starej známej Paradise."

Čtyři roky jsme se neviděli a takhle vypadalo naše přivítání. Jane kdysi bydlela se mnou a mou ženou v New Yorku. "Je tady Galatea Dunkelová?" zeptal jsem se, ale Jane se pořád ještě rozhlížela po svém požáru; v těch dnech spořádala za den tři tuby benzedrinu. Její kdysi buclatá, germánská hezounká tvářinka byla teď zarudlá, kamenná a vyzáblá. V New Orleansu chytla obrnu a teď ještě trochu napadala na nohu. Z auta se nesměle vynořil Dean a ostatní, ale rychle se tu začali zabydlovat. Objevila se i Galatea Dunkelová, opustila svou majestátní poustevnu uvnitř v domě a vydala se přivítat svého trapiče. Galatea byla vážná dívka. Její bledý obličej byl celý usazený. Vazoun Ed si prohrábl vlasy a řekl: "Ahoj." Upřeně se na něj zadívala.

"Kde jsi byl? Jaks mi jen mohl tohle udělat?" A vrhla zlý, nevraživý pohled po Deanovi; věděla svý. Ale Dean si jí nevšímal; teď se potřeboval najíst. Zeptal se Jane, jestli něco má. A to byl počátek všech dalších zmatků.

Chudák Bull přifrčel domů ve svém chevroletu a zjistil, že mu zatím barák zabrala banda šílenců, ale přivítal mě vřele, vždyť jsme se už léta neviděli. Peníze na domek vydělal pěstováním katjangu v Texasu. Spojil se na to s jedním kámošem ze školy, kterému umřel otec na paralýzu a zanechal synkovi celé jmění. Bull sám dostával navíc ke všemu ještě každý týden padesát dolarů od rodičů, což by vůbec nebylo tak špatný, kdyby ovšem neutratil týdně skoro tutéž částku za své drogy. Kromě toho moc peněz stála i jeho žena; ty její benzedrinové lahvičky jí týdně přišly na takových deset dolarů. Zato ale měli vůbec nejnížší výdaje na jídlo v celém kraji: téměř nikdy nejedli a jejich děcka jakbysmet, a podle všeho jim to ani nevadilo. Měli dvě nádherné děti: malou osmiletou Dodie a ročního prcka Raye. Ray běhal úplně nahatý po dvorku, krásně blondáté dítě duhy. Bull mu říkal podle W. C. Fieldse "malá bestie". Zajel do dvorka, vysoukal se úd po údu z auťáku a pomalu, s brýlema na očích, s plstěným kloboukem na hlavě, v ošuntělých šatech, dlouhý, hubený, podivínský, se klátil směrem k nám: "Hele Sal, tak jsi konečně dorazil, pojď, jdem se dovnitř napít," přivítal mě.

Vyprávění o Starouši Bullovi by zabralo nejmíň celou noc, ale prozatím aspoň tohle: byl učitelem a je teda fakt, že měl plný právo učit, protože sám pořád něco studoval, a byly to hlavně věci, které považoval za "fakta života", a taky jim tak říkal, a studoval je ne z nezbytnosti, ale protože chtěl. Svého času vláčel to své dlouhé tělo nejen po celých Státech, ale i po většině Evropy a po severní Africe, a to jen aby zjistil, co se kde děje. V Jugoslávii se ve třicátých letech oženil s běloruskou hraběnkou, pro nic jinýho, než aby jí pomohl od nácků. Má fotky, na kterých je ve společnosti mezinárodního kokainového gangu z třicátých let - banda zarostlých maníků, kteří se válejí jeden po druhým, na jiných fotkách má na hlavě panamák a šmejdí po ulicích Algiersu; tu svou běloruskou hraběnkou už nikdy potom neviděl. V Chicagu dělal krysa-ře, v New Yorku barmana, v Newarku listonoše. V Paříži sedával po kavárnách a sledoval zachmuřené Frantíky, jak se plouží po ulicích. V Athénách se od svého ouzo díval po těch, které nazýval nejošklivějšími lidmi na světě. V Istanbulu si klestil cestu mezi požívači opia a prodavači koberců a pídil se po faktech. V anglických hotelech četl Spenglera a markýze de Sada. V Chicagu chtěl vyloupit turecké lázně, jenže jen dvě minuty nad tím váhal, což je zatraceně dlouhá doba, když při tom člověk chlastá, a v posledním baru mu zbývaly ubohé dva dolary, takže radši nakonec utekl bez placení. Dělal to všechno jen kvůli novým zkušenostem. V poslední době se zaměřil na studium narkomanie. Právě teď se vrátil z New Orleansu, kde na ulicích kontaktoval podivné typky a sháněl konexe po barech.

Zvláštní příhoda z jeho studentských let ho osvětluje i z jiný stránky: jednou odpoledne měl u sebe ve svém přepychovém bej-váku pozvané kamarády na koktejl, když tu najednou jeho ochočenou fretku

chytil amok a zakousla se jakémusi elegantnímu salonnímu buzíkovi přímo do kotníku. Všichni začali ječet a pádili ke dveřím. Bull vyskočil, hrábnul po brokovnici, zařval: "Zas cejtí tu starou krysu," a vystřílel do zdi obrovskou díru, do které by se vešlo padesát krys. Na tu stěnu hned pověsil obrázek ohavného hranatého domku. Kamarádi se ho pak ptali: "Proč tady máš pověšenou tuhle škaredou věc?" A on jim odpověděl: "Mně se líbí, že je to škaredý." Takový byl vždycky. Jednou, když bydlel v newyorských brlozích na Šedesáté, jsem u něj zaklepal a on otevřel a na sobě měl buřinku, vestu na holým těle a fešácké proužkované kalhoty, v ruce držel hrnec plný ptačího zobu a snažil se ta zrníčka utlouct na prášek, aby to šlo kouřit v cigaretě. Při jiném experimentu se pokoušel vyvařit kašlací sirup s kodeinem na hustou černou kaši - ale ani tohle moc nefungovalo. Spoustu hodin strávil se Shakespearem - s tím "nesmrtelným bardem", jak mu říkal - na klíně. Ted' v New Orleansu míval dlouhé hodiny na klíně Mayský kodex, a i když jen povídal, kniha zůstávala pořád otevřená. Jednou jsem se ho zeptal: "A co se s náma všema stane, až umřem?" A on odpověděl: "Až umřem, budem mrtví, to je všechno." V pokoji měl celou sbírku řetězů, které používal se svým psychoanalytikem: experimentovali ted' s narkoanalýzou a zjistili, že Bull má v sobě sedm odlišných osobností, postupně pořád horší a horší až k té poslední, což je zuřivý idiot, kterého je nutno přivazovat řetězama. Nejvš v tom žebříčku osobností stál anglický lord a poslední byl právě ten idiot. Někde uprostřed byl starý černoš, který stál v lajně a čekal s ostatníma a říkal: "Některý lidi sou halt svině a některý ne, tak to chodí."

Občas Bulla popadly sentimentální stesky po starých dobrých časech v Americe, hlavně po roce 1910, kdy se dalo koupit morfium v lékárně bez receptu, kdy Cíňani pokuřovali své opium vyklonění večer z okna a kdy celá země byla divoká a hlučná afree, se spoustou svobody pro každého a jak kdo chtěl. Nejvíc nenáviděl washingtonskou byrokracii, hned pak liberály a potom poldy. Neustále jen vyprávěl a učil ostatní. Jane mu seděla u nohou a já mu seděl u nohou. Dean taky, a kdysi tak sedával i Carlo Marks.

Všichni jsme se od něj učili. Na první pohled to byl všední nenápadný chlápek, jakého byste si na ulici nevšimli, pokud byste se na něj nepodívali víc zblízka a neviděli jeho hranatou podivínskou hlavu a klukovské plamínky v očích. To byl on - kansaský pastor s aureolou úžasných exotických plamenů a mystérií. Ve Vídni studoval medicínu, vystudoval antropologii, všechno měl přečtený a ted' se pustil do svého životního díla: probádat skutečné věci samy o sobě přímo na ulici života a noci. Seděl na své židli. Jane přinesla martini. Závěsy na okně nad jeho židlí byly ve dne v noci zatažené: to byl jeho domácký koutek. Na klíně měl Mayský kodex a vzduchovku, kterou vždycky čas od času vzal a přes celou místnost vypálil lahvičku od benzedrinu. Já běhal kolem a sháněl novou municí. Všichni jsme si vystřelili a mezitím se povídalo a povídalo. Bull chtěl vědět, proč jedeme až k pobřeží. Zíral na nás a frkal nosem chrp, jako když to naposled špláchne v prázdném kanystru.

"Hele, Deane, buď chvilku v klidu, sedni si a řekni mi, proč jezdíš z jednoho konce země na druhý?"

Dean se jen začervenal a řekl: "No jo, však víš, jak to chodí." "Sále, proč ty jedeš k pobřeží?" "Já jen pár dní a hned se zas vracím do školy." "A co Ed Dunkel? Co ten je zač?"

Ed právě chlácholil Galateu vzadu v ložnici: dlouho mu to netrvalo. Nevěděli jsme, co o něm Bullovi říct. Když viděl, že o sobě nic nevíme, brskně ukroutil tři hašíšový cigaretky a nabídl nám je před večerí.

"To je vůbec to nejlepší na povzbuzení apetýtu. Jednou jsem si udělal příšernej hospodskej hamburger na marjánce, a bylo to to nejlahodnější, co jsem kdy jed. Minulej tejden jsem se vrátil z Houstonu, jel jsem tam za Dalem kvůli katjangu. Byl jsem v motelu a spal, když mě najednou k ránu něco vyhodilo z postele. Ten blázen vedle v pokoji odstřelil svou ženu. Každěj jen zůstal stát vykulenej, takže ten chlápek v pohodě skočil do fára a odjel. Pistoli tam nechal na podlaze pro šerifa. Nakonec ho chytili v Hou-mau, vožralýho jak tágo. Jo, kamaráde, v tyhle zemi už není bezpečný chodit bez bouchačky." Odhrnul kabát a ukázal nám svůj revolver. Pak otevřel šuplík a odkryl zbytek arzenálu. V New Yorku si kdysi schovával pod postelí samopal. "Teď mám něco lepšího - německou scheintothku s dusivým plynem, to je krása, co? Mám jen jednu nábojnici. S touhle pistolí bych dokázal voddělat sto chlápků a ještě bych měl spoustu času utýct. Jediná chyba, že mám jen tu jednu nábojnici."

"Doufám, že nebudu u toho, až to začneš zkoušet," zakřičela Jane z kuchyně. "Jak víš, že je to plynová nábojnice?" Bull si jen odfrkl, nikdy nevěnoval moc pozornost jejím hlodům, ale vždycky je slyšel. Žili v jednom z nejpodivnějších manželských vztahů: vedli dlouhé hovory až do časného rána. Bull rád mluvil sám, promlouval tím svým hrozným monotónním hlasem a ona se mu pokoušela skočit do řeči, jenže marně, a když začalo svítat a už byl unavený, pak zase mluvila Jane a Bull poslouchal a jen chrp chrp frkal nosem. Moc ho milovala, jenže svým vlastním pomateným způsobem. Nikdy mezi nima nebylo žádné to kočičko nebo broučku, ale dlouhýmihovory stvrzené velké a hluboké kamarádství, do jehož hlubin nikdo z nás nedokázal nahlédnout. A to podivně odtahité a chladné v jejich vztahu, to byl jen jejich zvláštní druh humoru, s jehož pomocí si uměli navzájem sdělovat nejniternější záchvěvy duše. Láska nesmírná. Jane od něj nebyla nikdy dál než na tři metry a nikdy jí neuniklo jediné slovo, co řekl, však taky mluvil pěkně potichu.

Začali jsme s Deanem halasit, jak se večer v New Orleansu zpanákujem, a prosili jsme Bulla, ať nás někam zavede. Ale pokoušel se nás krotit. "New Orleans je moc nudný město. Chodit do barevných čtvrtí není radno a bary jsou nesnesitelně otravný." "Musí tady přece bejt nákej ideální bar," vykřikl jsem. "Ideální bar v Americe neexistuje. To už je pryč. Jo, v roce devatenáct set deset - bar, to bylo místo, kde se scházeli lidi po práci a byl tam jen jeden dlouhej pult, měděný zábradlí, plivátka, mechanický piano kvůli muzice, pár zrcadel a sudy s whiskou po deseti centech za frána a sudy s pivem pět centů za džbáněk. Teď je to samej chrom a vožralý ženský a buzeranti a všivácký barmani a úzkostliví majitelé, co se vznášej u vchodu a klepou se o ty své kožený potahy a aby nepřišla šťára. Prostě spousta řevu v nesprávný chvíli a mrtvý ticho, když vstoupí někdo novej."

Hádali jsme se kvůli barům. "Tak jo," řekl nakonec, "vezmu vás teda dneska do města, abyste viděli, že nekecám." A pak nás schválně provedl těma nejnudnějšíma putykama ve městě. Jane jsme nechali doma s dětma, už bylo po večeři. Četla si inzeráty v neworleanských Times Picayune. "To jako hledáš práci?" zeptal jsem se. Řekla, že jí tahle stránka připadá nejzajímavější z celých novin. Bull se do města vezl s náma a nepřestával povídat.

"Hele, Deane, pomalej, vždyť se tam dostáném, doufám, hup! už jsme na člunu, snad s tím nechceš sjet až do řeky..." Držel se. Svěřil se mi, že mu Dean připadá ještě horší než kdy předtím: "Zdá se mi, že směřuje k svému vysněnému cíli, což je jedna pořádná psychóza šmrncnutá psychopatickou nezodpovědností a agresivitou." Koutkem oka šmíroval po Deanovi. "Jestli chceš jet až do Kalifornie s tímhle šílencem, tak fakt nevím. Radši zůstaň tady v New Orleansu se mnou. Budem sázet v Graetně na koníčky a hovět si u nás na dvorku. Mám bezva sbírku nožů a teď si dělám terč. A ve městě je celá

řada fajn berušek, jestli tě to zrovna táhne tímhle směrem." Odfkl si. Byli jsme na člunu a Dean už byl dávno z auta venku a nakláněl se přes zábradlí. Šel jsem za ním; Bull zůstal sedět v autě a chrp pofrkával. Té noci se nad hnědými vodami řeky vznášely tajemné prstence mlhy, proud unášel temné klády a před námi zářil oranžovými barvami New Orleans, olemovaný černými siluetami lodí, které připomínaly přízračné, v mlze zahalené starodávne koráby Benito Sereny se španělskými balkóny a s ornamenty na zádi, dokud jsme ovšem nepřijeli blíž a nezjistili, že to jsou jen obyčejné nákladní parníky ze Švédska nebo Panamy. Světla přívozního člunu zářila ve tmě, byli tu ti černoši jako minule a hmoždili se s lopatama a zpívali. Kdysi tu na algierském přivoze dělával Hubeňour Hazard, vzpomněl jsem si přes něj na Mississippi Genu, a jak se tu kolem mě až odkudsi z nitra země valila řeka ozářená hvězdami, cítil jsem - jako blázen jsem najednou cítil, že všechno, co jsem kdy věděl, a všechno, co kdy vědět budu, je jen to Jediný. Je to zvláštní, právě tu noc, co jsme s Bullem přejížděli člunem řeku, skočila nějaká holka z paluby do vody a utopila se, snad v tom člunu před náma nebo hned po nás; ráno jsme se o tom dočetli v novinách.

Obrazili jsme všechny nudné bary ve francouzské čtvrti a vrátili se před půlnocí domů. Tu noc do sebe Marylou nafetovala všechno, co snad vůbec existuje: marjánku, hérák, benzedrin, k tomu koňak a ještě prosila Bulla, ať jí píchne M (tedy morfium), což samozřejmě neudělal a radši jí dal martini. Tak se tím vším přecpala, že naprosto ztuhla a jen přitrouble se mnou postávala venku na verandě. Byla to báječná veranda. Točila se kolem dokola celého baráku a při měsíci s těmi smutečnými vrbami to tam vypadalo jako na starém jižanském šlechtickém sídle, jaké pamatuje i lepší časy. Uvnitř v obýváku seděla Jane a četla si inzeráty, v koupelně si Bull píchal injekci, zubama svíral starou černou kravatu, kterou měl místo gumové manžety, a bodal jehlou do své zubožené ruky, poseté tisícem dírek; Ed Dunkel se s Galateou rozvaloval na masivní panské posteli, kterou Bull a Jane nikdy nepoužívali; Dean si kroutil jednu hašíšovku a já s Marylou jsme si hráli na jižanskou aristokracii.

"Drahá slečno Lou, jste dnes skutečně velice půvabná a okouzlující."

"Drahý Crawforde, vaše komplimenty mě ale opravdu těší." Každou chvíli se podél nakloněné verandy otevíraly dveře a aktéři našeho smutného dramatu americké noci nakukovali, kde jsou ostatní. Nakonec jsem se sám šel projít po říční navigaci. Chtěl jsem si sednout na blátivý břeh a kochat se Mississippi; místo toho jsem ale na řeku musel čučet skrz drátěný plot. Když odloučíš lidi od jejich řeky, co máš? "Byrokracii!" křičí Bull Lee, sedí s Kafkou na klíně, nad ním rozsvícená lampa, a frká chrp chrp. Jeho starý domek vrže na všech kloubech. A montanské klády se valí po černé noční řece. "Nic jiného než byrokracii. A odbory! Hlavně odbory!" A jeho temný smích se vrací a vrací.

7

Ráno jsem se probudil včas a svěží a vzadu na dvorku jsem našel Bulla a Deana. Dean měl na sobě své staré pumpařské montérky a pomáhal Bullovi. Ten onehdy kdesi objevil kus prohnílého dřeva a teď se lopotil s kleštěma a snažil se vytáhnout všechny malé hřebíčky, co v tom byly. Zírali jsme na ně, byly jich milióny a vypadaly jak červíci.

"Až dostanu ty hřebíky pryč, tak z toho udělám parádní poličku, která vydrží dobře tisíc let!" vytahoval se Bull a od hlavy k patě se klepal klukovským nadšením. "Uvědomuješ si, Sále, že všechny ty poličky, co teď dělají, začnou do půl roku praskat, když na to postavíš pár blbinek, anebo se úplně rozpadnou? To samý máš s barákama nebo šatama. Ti hajzlové vymysleli takový umělý hmoty, ze kterých by baráky vydržely navěky. Nebo pneumatiky. Milióny Američanů každé rok zařvou jenom

proto, že se jim v horku rozpálej na auťáku pneumatiky a prasknou. A přitom oni umějí udělat takový pneumatiky, který by nikdy prasknout nemohly. To samý máš se zubníma pastama. Existuje zvláštní žvejkačka, kterou když jako kluk žvejkáš, tak nikdy v životě nedostaneš zubní kaz. Nebo šaty. Dokážou udělat šaty, který vydrží navěky. Ale radši dělaj laciný věci, aby každej musel pořád jen dělat a odpíchá-vat píchačky a sdružovat se v otravnejch odborech a jinak blbnout, zatímco ti z Washingtonu jenom hrabou a hrabou." Zvednul své prohnílé prkno do výšky. "Nezdá se ti, že to bude bezva polička?"

Bylo časně ráno a to měl ještě plno elánu. Cpal do sebe chudák takovou spoustu sajrajtu, že větší část dne mohl jen vysedávat u své lampy, rozsvícené i přes poledne; ale ráno byl skvělejší. Začali jsme házet nožema do terče. Vyprávěl nám, jak jednou viděl v Tunisu chlápka, co dokázal na patnáct metrů vypíchnout nožem člověku oko. To mu připomnělo jeho tetu, která byla ve čtyřicátých letech v Kasbě s výpravou turistů i s průvodcem. Na malíčku nosila diamantový prsten. "Opírala se o zeď pevnosti, aby si na chvilku odpočinula, když se najednou přihnal jeden Arab, a dřív než mohla vykřiknout, měla prsten i s malíčkem pryč, kamaráde. Najednou kouká a vidí, že nemá malíček. Hi-hi-hi-hi!" Smál se s pusou pevně sevřenou, takže smích vycházel odkudsi z nitra a jakoby z velké dálky, a tak sebou zmítal, až se musel rukama podpírat o kolena. Smál se dlouho. "Hele, Jane!" zahulákal roz-jařeně. "Zrovna jsem vyprávěl Deanovi a Salovi o tetě, jak byla v Kasbě."

"Slyšela jsem tě," odpověděla mu v tom půvabném teplém přímořském ránu ze dveří kuchyně. Nad náma pluly velké krásné mraky, hnaly se z údolí a člověk cítil, jak je ta stará chatrná Amerika nesmírná, od ústí k ústí, od výběžku k výběžku. Bull byl parádně rozjetej. "Hele, vyprávěl jsem vám někdy o Dalově otci? To byl vůbec nejsrandovnější člověk na světě. Měl paralýzu. To tě užírá tady vepředu v mozku, až jseš ve stavu, že totálně nezodpovídáš za nic, co ti vleze do palice. Támhle v Texasu měl barák a ve dne v noci tam byli tesaři a ti mu k tomu přistavovali nový a nový křídla. A on se takhle uprostřed noci probudí a povídá: 'Tady to křídlo nechci, udělejte to támhle.' Takže to ti tesaři museli zbourat a začít zas od začátku. Ráno už jsi je viděl, jak stloukají nový křídlo o kus dál. Jenže toho dědka to otrávil a povídá: 'Hergot-cucky, chci se vrátit do Mainu!' a hupsne do auta a vypálí pryč na plný koule stovky kilometrů a za ním zůstávají jen mračna slepičí! ho peří. Uprostřed jednoho texaskýho města zastaví, protože dostane chuť na hlt whisky. Když se vrátí z krámu, je kolem straš-nýho troubení a on jen zaře: 'Nechte toho kraválu, sakra!' Šišlal, když má někdo paralýzu, tak sislá, chci říct šišlá. A jednou v noci dorazil ke mně do Cincinnati, zatroubil a povídá: 'Pojeď se mnou do Texasu za Dalem.' Vracel se zrovna z Mainu. Hlásal, že tam koupil barák - eh, kamaráde, na škole jsme o něm napsali povídku: katastrofický ztroskotání lodě, zoufalí lidi ve vodě se chytaj za okraj záchrannýho člunu a ten dědek tam stojí nahoře a mačetou jim seká po prstech: 'Žmizte, sakra, lošťáci, tohle je můj člun!' Fakt byl hroznej. Celej den by se o něm dalo mluvit. Hergot, že je ale dneska hezky!"

Opravdu bylo. Od řeky foukal jemňounký vánek; prostě den jako stvořený na výlet. Zašli jsme do baráku proměřit stěnu na poličku. Bull nám ukázal jídelní stůl, který udělal z fošen tlustých patnáct centimetrů. "Tenhle stůl vydrží tisíc let!" tvrdil a nakláněl k nám svůj dlouhý vyzáblý obličej maniaka. Bouchnul do stolu pěstí.

Po večerech tu sedával, nimral se v jídle a kosti odhazoval kočkám. Měl sedm koček. "Zbožňuju kočky. Zvlášť ty, co ječí, když je držím nad vanou." Chtěl nám to ukázat, ale někdo byl v koupelně. "Skoda," řekl, "teď to nejde. Víte, jakou jsem měl bitku se sousedama?" Vyprávěl nám o tom. Vedle bydlela

početná rodina se spoustou drzých děcek, které přes chatrný plot házely kameny po Dodie a Rayovi a kolikrát i přímo po něm. Řekl jim, ať toho nechaj, ale jejich fotřík vyběhl z baráku a začal něco portugalsky hulákat. Bull se vrátil do domu a vyšel ven se vzduchovkou, ostýchavě se o ni opíral, upejpavě se ošíval a kroutil, a jak vyčkával, pod širokou krempou klobouku mu visel podivný úsměv: groteskní vyzábělý osamělý klaun pod oblaky. Byl na něj pohled, že to Portugalci muselo připadat jako výjev ze špatného snu.

Obcházel jsem po dvorku a hledali, co dělat. Stál tu kus masivního plotu, který Bull začal stavět na ochranu proti svému nepříjemnému sousedovi; jenže ho asi nikdy nedostaví, tenhle úkol je na něj až příliš velký. Cloumal s plotem sem a tam, aby nám ukázal, jak je bytelný. A najednou zvadnul a ztichnul, zašel do domu a zmizel v koupelně, aby si mohl dát svou první injekci před obědem. Ven už vyšel vyrovnaný a se skelným pohledem usedl k rozsvícené lampě. Za zataženým závěsem slabě proráželo slunce. "Hele, hoši, nechcete zkusit můj orgonovej akumulátor? To vám dodá páru. Já vždycky potom jen vyletím ven a do autáku a pálím to co to dá do nejbližšího bordelu, ho-ho-ho!" To byl jeho "smích", když se zrovna moc právě nesmál. Orgonový akumulátor je obyčejná budka, do které se vejde všehovšudy jeden člověk posazený na židli; skládá se z vrstvy dřeva, vrstvy kovu a další dřevěné vrstvy, které přivádějí z ovzduší orgony a soustřeďují je uvnitř, kde jich člověk může absorbovat víc než normálně venku. Podle Rei-cha jsou orgony vibrační atmosférické atomy životního principu. Rakovina je třeba způsobená úbytkem většiny orgonů v lidském organismu. Starouš Bull se rozhodl, že svůj akumulátor vylepší a použije co nejorganičtější dřeva, takže tu svou mystickou latrínu obložil listím a proutím z okolních bažin. A tak tam na horkém placatém dvorku stál celý ten rozčepýřený přístroj, oplácáný a vyzdobený různými výmysly toho maniaka. Bull se svlíknul do nahá a vsoukal se dovnitř, aby rozjímal a soustřeďoval svou mysl do okolí pupku: "Hele, Sále, po obědě spolu zajedeme do Graet-ny k bukmejkrovi a vsadíme si na koníčky." Byl skvělejší. Po obědě si schrupnul na židli se vzduchovkou na klíně a kolem krku se ho držel malý Ray a taky spal. Byl to hezký pohled: otec a syn, otec, který svého syna nikdy nebude nudit, až přijde čas něco podnikat a o něčem si povídat. Bull se s leknutím probudil a zíral na mě. Trvalo mu minutu, než mě poznal. "Proč chceš jet k pobřeží, Sále?" zeptal se a rázem spal dál.

Odpoledne jsme vyrazili do Graetny, jen Bull a já. Vezli jsme se v jeho starém chevroletu. Deanův hudson byl nízký a tichý. Chevrolet byl hranatější a hlučnější. Připomínal rok 1910. Bukmejkr měl svůj kanclík poblíž doků v obrovském chromovaném a koženém baru, který vzadu ústil do rozlehlé haly, kde na stěně visela tabule se startovní listinou a výsledky. Louisiaňané se poflakovali kolem a koukali do Dostihového programu. Dali jsme si s Bullem pivo a on pak nonšalantně přešel k hrací mašině a šoupl do ní půl-dolarovou minci. Kotouče začaly cvakat "Jackpot" - "Jackpot" - "Jackpot" - a na zlomek vteřiny tam zůstal viset i ten čtvrtý "Jackpot", ale hned to sklouzlo zpátky na "Cherry". Jen o chlup a mohl mít sto dolarů a možná i víc. "Sakra!" ulevil si. "Oni to mají určitě naštelovaný. Teď jsi to viděl! Už jsem tam měl "Jackpot" a ta mašina to vrátila zpátky. No, co se dá dělat." Prohlídli jsme si Dostihový program. Už jsem léta nesázel, a tak mě mátlá ta spousta nových jmen. Byl tam jeden kůň, co se jmenoval Big Papá, a to mě na moment uvrhlo do vzpomínání na otce, který mě kdysi brával k bukmejkrovi s sebou. Chtěl jsem o tom říct Bullovi, když on povídá: "No, myslím, že to zkusím na toho Korzára."

Nakonec jsem mu to vyklopil: "Big Papá mi připomněl otce." Chvilku nad tím dumal, jeho modré oči na mě hypnoticky upřeně zíraly, že jsem nevěděl, na co myslí a kde v tu chvíli je. Pak šel k pultu a vsadil na Korzára. Vyhrál Big Papá a dával padesát ku jedné.

"Sakra!" vztekal se Bull. "Vždyť jsem to měl vědět! Přece to už znám. Copak se člověk neumí poučit?"
"O co jde?"

"O Big Papu jde, kamaráde. Měls vizi, člověče, vizi. Jen úplní pitomci si nevšímají vizí; jak víš, že ten tvůj otec, kterej sázel na koně, s tebou zrovna nemluvil a neřek ti, že Big Papá vyhraje. To jméno v tobě vyvolalo určitý pocit a on toho využil ke komunikaci. Myslel jsem na to, hned jak jsi to řekl. Můj bráchanec v Missou-ri jednou vsadil na koně, jehož jméno mu připomnělo matku, a vyhrál fantastický balík. A totéž se stalo dneska." Kroutil hlavou. "Pojďme pryč! S tebou už radši sázet nebudu. Ty víze mě jenom rozptylují."

Když jsme se autem vraceli do jeho starého domu, vyprávěl: "Lidstvo si jednou uvědomí, že existuje kontakt živých s mrtvými a i s jiným světem, ať to znamená cokoli. Kdybysme napjali dostatečně naši mentální vůli, už teď z fleku bychom byli schopní předpovědět, co se stane za takových sto let, a v pohodě bychom ta' mohli předejít všem katastrofám. Člověk, když umře, tak nr mozek projde určitou proměnou, o který sice teď nic nevíme, ale která bude úplně jasná, až na to vědci přijdou. Jenomže ty hovada se teď zajímají jen o to, jak vyhodit celý svět do povětří."

Vylíčili jsme to Jane. Zafrkala nosem. "To mi připadá nějaký pitomý-" Plahočila se se smetákem po kuchyni. Bull zašel do koupelny a dal si svou odpolední injekci.

Venku na silnici u kandelábru, na kterém byl připevněný koš, hráli Dean a Ed Dunkel basket s Dodiiným míčem. Pak jsme si prověřili své atletické schopnosti. Byl jsem úplně pať z Deana. Dal nám s Edem tyč, abysme ji drželi každý za jeden konec ve výši pasu, a on ji snožmo přeskakoval, a ještě se při tom držel za kotníky. "Dejte to vejš!" Postupně jsme tyč zvedali, až jsme ji měli skoro u prsou, a Dean jen hopsal dál jakoby nic. Zkusil to se skokem dalekým a rovnou skočil takových šest metrů nebo i dál. Pak jsme ho chtěl prohnat po silnici. Udělám sto yardů za 10,5, jenže on kolem mě přehučel jako vítr. Běželi jsme a já jsem měl najednou bláznivou vizi, jak Dean přesně tímhle způsobem letí životem - střemhlav, s krkem nataženým, s pumpujícíma rukama, s propoceným čelem, s nohama mihotajícíma se jak Groucho Marxovi a s jekotem: "Fajn, brácho, běžíš bezvadně!" Jenže nikdo neběžel tak dobře jako on, a to je teda fakt. Z baráku se vynořil Bull se svou sadou nožů a ukazoval nám, jak odzbrojit banditu, když se na vás někde v ústraní vrhne s kudlou. Já mu zas na oplátku předvedl bezva trik, který spočívá v tom, že těsně před útočníkem padnete na zem, zaháknete se mu nohama kolem kotníků, až se svalí, a vy mu skočíte po ruku a nasadíte nelsona. Musel to ocenit. Pak předvedl něco z džiu-džitsu. Malá Dodie přivolala na verandu mámu a ukazovala na nás prstem: "Pojď se podívat na ty bláznivý pány." Byla tak roztomilá a kurážná, že z ní Dean nemohl spustit oči.

"Joj! Jen počkejte, až povyroste! Až se jednou ponese po Canal Street s těma svejma kukadlama. Bože to bude!" A zahvízdal mezi

zubama.

Strávili jsme bláznivé odpoledne přímo v New Orleansu, kam jsme se i s Dunkelovic rodinkou šli projít. Ten den se Dean překonával. Když jsme byli u depa a viděl texaský nákladní vlaky, chtěl mi to rovnou všechno ukázat. "Zatím dělej brzdaře, než ti řeknu další!" A letěli jsme ještě s Edem a naskočili na nákladník na třech různých místech. Marylou a Galatea na nás čekaly v autě. Ujeli jsme na tom skoro kilometr až k přístavišti a mávali na výhybkáře a na chlápky se signálníma praporkama. Ukázali

mi, jak vystoupit z rozjetého vlaku: nejdřív se spustí jedna noha, pak se člověk odkloní od vagónu, otočí se kolem své osy a došlápne na druhou. Ukázali mi mrazáky a chladírenské vozy, ve kterých, když jsou prázdné, se dá jezdit, i když venku mrzne až praští. "Vzpomínáš si, jak jsem ti vyprávěl o tý cestě z Novýho Mexika do LA?" hulákal na mě Dean. "Hele, takhle jsem celou cestu visel..."

K holkám jsme se vrátili až za hodinu a jasně že už byly šílený. Ed a Galatea se rozhodli zůstat v New Orleansu a najít si tu byt a práci. Bulla to jen těšilo, už začínal být z celé té naší bandy pořádně utahanej. Původně jsem totiž měl přijet jen já sám. V přední místnosti, kde spali Dean s Marylou, byl bordel a fleky po kafi a po celé podlaze se válely prázdné lahvičky od benzedrinu. Navíc to byla Bullova dílna a on nemohl pokračovat se svýma poličkama. Chudák Jane už taky pomalu trotlovala z toho věčného obskako-vání a pobíhání kvůli Deanovi. Jenom jsme čekali, až mi dorazí další šek z mého armádního konta. Teta se to snažila urychlit. A nakonec jsme fakt odcházeli, my tři: Dean, Marylou a já. Ale jakmile šek dorazil, uvědomil jsem si, jak děsně nerad takhle kalupem opouštím ten báječný Bullův barák - jenže Dean už byl zase plnej energie a celej žhavěj na to jet dál.

V smutném rezavém soumraku jsme se usazovali v auťáku a ve vysoké trávě stáli Jane, Dodie, prcek Ray, Bull, Ed a Galatea a usmívali se. Ach, loučení, loučení. V posledních okamžicích měl ještě Bull a Dean určité neshody kvůli penězům. Dean si chtěl vypůjčit, ale Bull to rázně odmítl. Vrátila se jim nálada z jejich texaského pobytu. Tam si Dean pro to své šejdířství postupně všechny zneprátelil. Ale teď se jen zahihňal tím svým pošukaným smíchem a pustil to z hlavy; podrbl se v rozkroku, zapíchl prst kamsi do záhybů Maryliných šatů, zaprskal, zamlaskal jí u kolena a řekl: "Zlato moje, teď je nám doufám oběma jasný, že je to konečně mezi náma všecko naprosto čistounký, že by to ani nemohlo bejt čistší podle žádnéjch metafyzickéjch nebo bůhvíjakejch definic, co bys chtěla nanýst nebo nadnýst nebo nadhodit, takže..." atakdále blablalba a najednou frnk! a už jsme si to frčeli směr Kalifornie.

8

Jaký je to pocit, když se vzdaluješ od lidí, a můj ty smutku, oni jsou čím dál tím menší a rozostřenější - a je to, jako když se celý nesmírný svět na tebe nahrne, a je to pocit loučení. Nakláněli jsme se kupředu vstříc všem dalším bláznivým dobrodružstvím pod

oblaky.

Projížděli jsme starým vyprahlým Algiersem ozářeným světly, a zas přívozním člunem a zas k těm blátem oplácaným mrzout-ským starým lodím a zas přes Canal Street a pak pryč šarlatovou tmou po dvouproudové dálnici směrem na Baton Rouge; tam jsme to stříhli na západ a v místě nazvaném Port Allen jsme překročili Mississippi. Port Allen - tam, kde je řeka samý déšť a růže v mlhavé černotě noci, tam jsme se po kruhovém objezdu vyhoupli ze žlutavého oparu a zničehonic zahlédli pod sebou pod mostem mohutnou černou masu a opět překročili práh věčnosti. Co je řeka Mississippi? Hrouda spláchnutá do deštivé noci, tiché žbluňkání z rozkotlaných břehů Missouri, rozplývání, plynutí proudu stále níž a níž věčným korytem řeky, příspěvek všem hnědým pěnám, pouť podél nekonečných údolí a stromů a hrází, dál a dál přes Memphis, Greenville, Eudoru, Vicksburg, Natchez, Port Allen, Port Orleans, Port of the Deltas a přes Potash, Venice do Velkého Proudů Noci a ven. Z rádia se ozýval jakýsi strašidelný příběh a já jen mrknul z okna a četl ZKUSTE COOPEROVY BARVY a řekl si: "Proč ne?" a už jsme si to hnali pod dekou noci po louisianských pláních - Lawtell, Eunice, Kinder, De Quincy. Hned jak jsme dorazili k řece Sabině, začala zchátralá západní městečka připomínat blížící se kraj

bažin. V Old Opelousas jsem skočil do krámu nakoupit chleba a sýr, zatímco Dean měl na starost benzín a olej. Byla to jen taková bouda; slyšel jsem, jak si vzadu dává rodinka do nosu. Minutu jsem čekal a poslouchal, jak si povídají. Pak jsem vzal chleba a sýr a vyklouznul ze dveří. Peněz jsme měli zrovna tak do Friska. Zatím Dean uzmul u benzínové pumpy celý kartón cigaret a tak jsme byli na cestu saturevaní - benzín, olej, cigára i jídlo. Našinec se holt vyzná. Jak šipka jsme vypálili pryč po silnici.

Někde poblíž Starksu se na obloze před náma objevila mohutná rudá zář. Byli jsme zvědaví, co to je, a v momentě už jsme jeli kolem. Za stromy probleskoval mohutnej fajrák. Podél silnice parkovala spousta aut. Nejspíš nějaký piknik nebo co, ale třeba to bylo i úplně něco jinýho. Kdoví. Poblíž Deweyvillu krajina kolem ještě víc potemněla a zezvláštněla. A najednou jsme byli uprostřed bažin.

"Hergot, představ si, že bysme tu v těch bažinách našli jazzovou kutálku s těma nadělanejma černejmá hošanama, co by s kytarou kvíleli to svý blues a nasávali samohonku a kejvali na nás, he?"

Jo!"

Kolem to vypadalo tajemně a hrůzostrašně. Auťák se soukal po prašné silnici zvednuté nad bažinami, s příkrými srázy po obou stranách, které prudce spadaly dolů do bahniska porostlého břech-ťanem. Najednou jsme minuli přízrak: po silnici kráčel černoch v bílé košili a vztahoval své mocné pracky vzhůru k inkoustově černé nebeské klenbě. Snad se modlil nebo klnul nebesům. Rychle jsme přesvištěli kolem. Zadním okýnkem jsem se ohlídl po jeho bílých bulvách. "Húúú!" vyrazil ze sebe Dean. "Vidíte to? Tady se asi moc zastavovat nebudem." Jenže na jedné křižovatce jsme najednou nevěděli kudy dál a stejně jsme museli zastavit. Dean vypnul světla. Obklopovaly nás celé lesy mlází a břechťanu, ve kterých to šustilo milióny hroznýšů. Nebylo vidět nic jinýho než červenou kontrolku na palubní desce hudsonu. Marylou kvikla hrůzou. Začali jsme se řehtat jak diví maniaci, abysme ji poděsili. Ale sami jsme měli nahnáno. Chtělo se nám pryč z téhle hadí říše a blátivé černoty, zpátky na kamarádkou americkou zem s jejími kravařskými městečky. Ve vzduchu to páchlo naftou a stojatou vodou. Byl to rukopis noci, který jsme neuměli číst. Zahoukala sova. Namátkou jsme si vybrali jednu z těch prašných silniček a hele! už jsme si to hasili po mostě přes Sabinu, která má všechny ty okolní močály na svědomí. S úžasem jsme koukali na obrovské obrazce světél před náma. "Texas! To je Texas. Beaumont -město nafty!" Obrovitánské nádrže nafty a rafinérie zářily v tom olejnatém vzduchu jak veliká města.

"To jsem ráda, že už jsme z toho venku," ulevila si Marylou. "Nepustíme si zas nákej horror?"

Profrčeli jsme Beaumontem, pak přes řeku Trinity u Liberty a hnali jsme se přímo na Houston. Dean začal líčit své zážitky z Houstonu z roku 1947. "Hassel! Ten pošuk Hassel! Kam se hnu, tam po něm koukám, a vždycky marně. Ten se tady v Texasu každý ráno probudil celej načupenej. Odjeli jsme s Bullem koupit něco k jídlu a Hassel zmizel. Hledali jsme ho po všech héráckejch doupatech ve městě." Vjížděli jsme do Houstonu. "Nejčastěji jsme to zkoušeli v černošský čtvrti. Dokázal se namazat s jakýmkoli cvokem, kterej se namanul. Jednou v noci jsme ho ztratili a šli se vyspat do hotelu. A Jane zatím doma čekala, že jí přivezem led, poněvadž už jí začínalo zasmrádat jídlo. Celý dva dny jsme ho hledali. A já už pak toho měl sám dost a začal jsem balit ženský, co nakupovaly támhle kousek v obchodním domě -" vylidněnou nocí jsme se prohnali kolem - "a nakonec jsem našel parádní husičku, co tam celá vyšinutá pobíhala a chystala se šlohnout pomeranč. Byla z Wyomingu. K tomu jejímu překrásnému tělu jí ten hloupoučkej rozumek bezva pasoval. Žvatlala ostošest, a tak jsem ji vzal

zpátky do pokoje. Bull už byl pořádně nadranej, jak se tam snažil opít jednoho malýho Mexikánce. Carlo veršoval zfe-tovanej heroinem. A Hassel se neukázal - až o půlnoci - v tom džípu. Našli jsme ho tam, jak spí na zadním sedadle. Led už byl totálně rozteklej. Řekl nám, že si vzal pět prášků na spaní. Do háje, kdybych si jen dokázal pamatovat stejně dobře, jako když přemejšlím, to bych ti moh říkat každou maličkost, co jsme dělali. Ale, jedeme dál! Všechno ať si frčí podle svýho. Moh bych třeba zavřít oči a ta stará kára by si to drandila sama."

Po prázdné houstonské ulici ve čtyři ráno se najednou přehnal kluk na burácejícím motocyklu, celý ošperkovaný, pobitý blyštivými cvoky a knoflíky, s čepicí se štítkem, s přiléhavou černou kazajkou, texaský bard noci, a na zádech mu jak indiánské papu visela holka; vlasy za ní vlály a zpívala si o cestě před sebou: "Houston, Austin, Fort Worth, Dallas - někdy Kansas City - jindy zase je Antone, ólalalala!" Nakonec z nich zbyla jen malinká tečka a i ta zmizela. "Žžžžjova! Viděls tu kočku na tandemu? Jede se za nima!" Pokoušel se je dohnat. "No nebylo by to bezva, kdy-bysme všichni společně sjeli parádní čoro a každej by byl sladkej a roztomilej a fajn a nebyly by žádný hádky a žádný dětinský žehráni a protestování ohledně špatnejch tělesnejch soužení a vůbec nic takovýho? No ksakru! Jedem!" A sehnul se a ždímal z auta, co se dalo.

Kousek za Houstonem i ta jeho nesmírná energie poněkud opadla, takže to zabalil a k volantu jsem šel já. V tu chvíli začalo pršet. Zrovna jsme projížděli obrovskou nížinou Texasu, o které Dean prohlásil: "To jen jedeš a jedeš pořád dál, ale zejtra večer jseš pořád ještě v Texasu." Z nebe se valily proudy deště. Projížděl jsem malým kravařským městečkem s rozblácenou hlavní třídou a najednou jsem nevěděl kudy dál. "Hele, jak teď?" Jenže oba spali. Otočil jsem to a cachtal se tím marastem zpátky skrz město. Nikde nebyla živá duše a ani jedna lucerna. Najednou mi do světel vjel jezdec na koni v gumáku. Byl to šerif. Sombbrero se mu v tom dešti úplně lámalo. "Kudy do Austinu?" Slušně mi ukázal cestu a já vyrazil tím směrem. Sotva jsem ale byl z města venku, najednou koukám, jak se tím deštěm přímo na mě řítí dva zářící reflektory. No těbůh! Lekl jsem se, že jedu v protisměru. Uhnul jsem doprava a už jsem cítil, jak se kloužu po blátě. Strhnul jsem to zpátky na silnici. Ale reflektory se na mě hnaly pořád dál. Až v poslední chvíli jsem si uvědomil svůj omyl: v protisměru jsem nejel já, ale to druhé auto. V padesátikilometrové rychlosti jsem to serval ještě víc ke kraji a rovnou do bláta; ještě že to tam bylo rovný a žádněj příkop. A pirátské auto si to přicouvalo zpátky ke mně. Seděli v něm čtyři nabručení chlápci v bílých košilích s hnědě opálenýma špinavýma rukama, zemědělství dělníci, kteří se po šichtě zdekovali kamsi do polí zlinkovat a teď jen bezmocně seděli v autě a tupě na mě zírali. Řidič byl stejně nadranej jako ostatní.

Zeptal se: "Kudy na Houston?" Ukázal jsem palcem za sebe. Byl jsem dočista pať, protože mi došlo, že to udělali naschvál, jen by se zeptali na cestu - stejně jako když vám žebrák na chodníku prostě jen tak zastoupí cestu. Chmurně civěli na podlahu auta, kde se jim převalovaly prázdné flašky, a odklínkali pryč. Zkusil jsem vyjet, ale hudson vězel na půl metru v bahně. Tak jsem si tam v té zamokřené texaské divočině jen smutně povzdychnul.

"Deane," řekl jsem, "vstávej".

"Co je?"

"Zapadli jsme do bláta."

"Co se stalo?" Vylíčil jsem mu to. Klel jak pohan. Vzali jsme si staré boty a svetry a vystrachali se z autáku do toho marastu. Vlezl jsem si pod zadní nárazník a hřbetem ho nadzvedával. Dean pak podstrkával pod svištící kola řetězy. Za minutu jsme byli zacákaní bahnem od hlavy až k patě. Vzbudili jsme k tomu horroru i Marylou, aby nám túrovala auták, a zkoušeli jsme ho vytlačit. Chudák hudson se snažil a snažil. Zničehonic zabral a cik cak smykem vyrazil rovnou přes silnici. Marylou ho jentak tak zastavila. Mohli jsme nastoupit. Hotovo - celá rachota nám trvala půl hodiny a byli jsme zmáčení a zbědovaní.

Tak jak jsem byl, celej naloženej do bláta, hned jsem usnul; a ráno když jsem se probudil, bylo už bláto ztvrdlé a venku ležel sníh. To už jsme projížděli po náhorní plošině kousek od Frede-ricksburgu. Toho roku se rozpoutala jedna z nejhorších zim v celé historii Texasu a Západu vůbec. Na San Francisco a na LA se valily záplavy sněhu a v zuřivých vánicích hynula stáda skotu jako mouchy. Cítili jsme se mizerně. Toužili jsme se vrátit zpátky do New Orleansu za Edem Dunkelem. Marylou řídila a Dean spal. Jednu ruku měla na volantu a druhou šmátrala dozadu po mně. Ševelila ty své sladký sliby o San Francisku a já to musel snášet. V deset jsem ji u volantu vystřídal - Dean byl na celé hodiny mimo sebe - a jel jsem několik set pěkně ohavných kilometrů mezi zasněženými křovisky a rozčepýřenými vršky porostlými šalvějí. Míjeli jsme kovboje v baseballových bekovkách s klapkami na uších, kteří sháněli krávy do houfů. Tu a tam se podél cesty objevil útulnej domeček s kouřícím komínem. Takhle zaskočit si k nim a sednout si ke krbu s fazolema a podmáslím, to by bylo!

V Sonoře jsem si zas dopomohl k bezplatnému chlebu a sýru, zatímco majitel byl na druhém konci krámu zabrán do hovoru s jakýmsi mohutným rančerem. Sotva to Dean uslyšel, zajásal. Nemohli jsme už totiž utratit za jídlo ani cent. "No jasan," řekl a koukal po rančerech, kteří korzovali sem a tam po sonorské hlavní třídě, "každej z nich je zazobanej milionář s tisícihlavým stádem skotu a s nádeníkama a nemóvitostma a se spoustou prachů v bance. To já kdybych tady bydlel, tak se stanu místním vesnickým blbečkem z šalvějový louky nebo králíkem, co ožužlává stromky a honí se za místníma děvečkama hi-hi-hi-hi! Kurvavajs! Bang!" Bacil se do hlavy. "Joj! Jasně! Copak já!" Už jsme naprosto nechápali, co to blábolí. Chytnul se volantu a vzal to na celej zbytek Texasu, takových osm set kilometrů v jednom kuse až do El Pasa, kam jsme dojeli za soumraku, s jedinou přestávkou poblíž Ozony, kdy se svlíknul do nahá, s jekotem vyběhl z auta a vrhnul se do louky. Auta se hnala kolem a nikdo ho neviděl. Pak se přiřítit zpátky a jeli jsme dál. "Sále, Marylou, teď po vás chci, abyste to udělali jako já. Zbavte se všech těch pitomejch šatů. K čemu vůbec jsou? - jak říkám - dolů s nima a opíkejte si své pěkný bříška na slunci se mnou. Tak honem!" Jeli jsme na západ přímo proti slunci; svítilo na nás skrz přední skla. "Připravte si své bříška, než vjedeme do sluníčka!" Marylou bez dlouhých cavyků souhlasila a já taky. Seděli jsme všichni vepředu, Marylou pro srandu vytáhla cold-cream a pomazala nás tím. Každou chvíli kolem přehučel velký nákladák; šofér z výšky své kabiny zahlédl na moment zlatovlasou krásku, jak sedí úplně nahatá mezi dvěma dalšími naháči; zadním okýnkem jsme mohli vidět, jak se mu vždycky na moment vymklo řízení z rukou. Rozsáhlé šalvějové louky, teď už bez sněhu, se míhaly po obou stranách. Za chvíli jsme už byli v údolí Pecosu, v krajině oranžových skal. Do dálky se až k obzoru rozprostíralo modré nebe. Vylezli jsme z auta a šli si prohlédnout jakousi starou indiánskou zříceninu. Dean zůstal nahatý. My s Marylou jsme si přes sebe něco přetáhli. Courali jsme tam mezi starýma šutrma a povykovali a ječeli. Nějací turisté zahlédli zdálky nahatého Deana, ale zřejmě nemohli věřit svým očím a šli dál.

Dean zastavil poblíž Van Hornu, a zatímco já se šel na zadní sedadlo vyspat, oni se tam s Marylou pomilovali. Probudil jsem se, právě když jsme sjížděli tím báječným údolím Rio Grande přes Clint a

Ysletu k El Pasu. Marylou si přelezla dozadu, já šel dopředu a frčeli jsme dál. Po levici jsme přes celou šířavu Ria Grande viděli vřesnaté kopce mexických hranic, území kmene Tarahu-marů. Poslední záblesky slunce se dosud držely na vrcholcích. A přímo před náma už v dálce svítila světla El Pasa a Juárezu, vetkaná do toho rozlehlého údolí, schopného pojmout hned několik železničních tratí, po nichž si to právě vláčky supěly na všechny strany, jako by to tu bylo Údolí Světa. Sestoupili jsme do něj.

"Clint, Texas!" hulákal Dean. V rádiu se ozvala místní stanice. Každou čtvrt hodinu tu hráli jednu desku; zbývající dobu vyplňovaly reklamy na středoškolský vzdělávací korespondenční kurs. "Tenhle program chytneš po celém Západě," vykřikoval Dean vzrušeně. "Člověče, já to kdysi v pastáku a pak ve vězení poslouchal ve dne v noci. Všichni jsme tam psali. Když uděláš test, dostaneš poštou středoškolský vysvědčení, teda aspoň jeho opis. Každý mladej kluk tady na Západě, ať už je to kdokoli, tam dřív nebo pozděj napíše, poněvadž nikde nic jinýho neslyšíš; zapneš rádio ve Sterlingu, v Coloradu, v Lusku, Wyomingu nebo já nevím kde, a co slyšíš? Clint, Texas! Clint, Texas! A nehrajou nic jinýho než kovbojský halekačky nebo mexikánský songy, prostě to nejhorší, co se kdy v tyhle zemi v rádiu objevilo, ale nikdo s tím nic nezmuže. Mají fantastickou vysílačku; celou zem mají sešňerovanou." Nad clintskými baráky jsme zahlédli vysokou anténu. "Jo, kamaráde, kdybys ti měl povídat!" hulákal Dean a skoro brečel.

Jak jsme se těšili do Friska a k pobřeží - ale když jsme za úplné tmy dorazili do El Pasa, neměli jsme dohromady ani floka. Prostě musíme někde splášit peníze na benzín, jinak bude konec.

Zkusili jsme všechno. Švadronili jsme jak to šlo v cestovní kanceláři, ale zrovna tu noc nikdo nechtěl dál na Západ. Tady v kraji je to naprosto legální, že si v cestovní kanceláři můžete splášit pasanty, kteří vám přihodí na benzín. Seděla tu spousta potulných existencí s ošuntělými zavazadly. Šli jsme na autobusové nádraží, že zkusíme někoho přemluvit, aby nejezdil k pobřeží autobusem, ale dal ty prachy radši nám. Jenže jsme byli až příliš stydliví s tím vyrukovat. Smutně jsme jen chodili kolem. Venku byla zima. Nějakej študák se celej zpotil, když zahlídnul naši sladounkou Marylou, a snažil se dělat jakoby nic. Chvilí jsme nad tím s Deanem uvažovali, ale pak jsme se dohodli, že pasáci nejsme. Najednou se na nás přilepil nějakej šílák, mladej kluk zrovna puštěnej z pastáku, a odtáhl Deana na pivo. "Hele, vole, pojď, cáknem někoho přes hlavu a hned budou prachy!"

"Jasně, vole!" souhlasil Dean a vypálil. Chvilku jsem měl fakt obavy, ale Dean se chtěl jen porozhlédnout po ulicích El Pasa a zažít nějakej vodvaz s tím klukem. Čekal jsem na něj s Marylou v autě. Objala mě.

"Hele, Lou," řekl jsem jí, "počkejme až do Friska."

"Mně je to fuk. Stejně mě Dean chce nechat."

"Kdy se chceš vrátit do Denveru?"

"Nevím. Mně je to fuk, co budu dělat. Můžu se vrátit na Východ s tebou?"

"Budem muset splášit ve Frisku nějaký prachy."

"Vím o jednom bistru, kde tě zaměstnají jako barmana. Já tam můžu dělat servírku. A pak vím o jednom hotelu, kde nám počkají s placením. Zůstanem spolu, jo? Bože, mně je smutno."

"Z čeho je ti smutno, lásko?"

"Z toho všeho. Sakra, kdyby aspoň ten Dean takhle neblbnul." Dean se vrátil k autu, poskakoval a zubil se od ucha k uchu.

"To byl správnej cvok, heršvec! Fakt že jo! Znal jsem tisíce ta-kóvejch jako on. Všichni jsou stejný. Jako by to měli v hlavě naštelovaný úplně stejně, no jo, jde to jedno za druhým až do nekonečna, a vcukuletu, vcukuletu..." A nahodil auťák, skrčil se nad volantem a vystřelil z El Pasa. "Musíme prostě sebrat stopaře. Určitě ňáký najdem. Hup! hup! a jedem! Dávej bacha!" zaječel na jakéhosi motocyklistu, stříhnul to těsně kolem něj, vecpal se před nákladák a už jsme byli z města venku. Za řekou zářily drahokamy světél Juárezu a půda tam byla suchá a smutná, a ještě dál se blyštěly zářivé hvězdy Chihuahuy. Koutkem oka, úplně stejně jako po celou cestu tam a zpátky přes celý kontinent, sledovala Mary-lou Diana: měla zarputilý výraz, jako by mu chtěla rovnou ufik-nout hlavu a schovat si ji někam do prádelníku. Milovala toho divouskýho přezíravýho janka, který byl tak úžasně sám sebou, pochmurnou závistivou láskou, a když se usmála, byla v tom chvíli dětsky milostná něha a hned zas nenávisťná žárlivost, které jsem se děsil; milovala ho láskou, o které věděla, že neponese ovoce, poněvadž jí stačilo podívat se na jeho vyzáblou tvář s vysunutou bradou, tvář plnou mužské soběstačnosti a čiré slabomyslnosti, a bylo jí jasné, že je až příliš velkej cvok. A Dean byl, přesvědčeně, že Marylou je děvka; prozradil mi o ní, že je chorobně ulha-ná. Ale když se na něj tak koukala, byla v tom i opravdická láska, jak má bejt, a když si toho Dean všimnul, vždycky se k ní obrátil se svým vyceněným, falešným a nasládlým úsměvem plným perlově bílých zubů a zablikal na ni řasama, přesto že se ještě vteřinku předtím myšlenkami toulal ve hvězdách. Nato jsme se s Marylou museli začít chechtat, jenže Deanovi to ani za mák nevadilo a jen cenil dál ten svůj přiblížený úsměv, jako by říkal: "No není sranda? Stejně je, no není?" A bylo to.

Kus za El Pasem jsme ve tmě zahlédli malou schoulenou postavičku, která na nás mávala vztyčeným palcem. To byl náš vysněný stopař. Zastavili jsme u kraje silnice. "Tak kolik máš peněz, kaniaráde?" Kamarád neměl ani floka; bylo mu asi sedmnáct, po-divnej, bledej kluk s jednou zakrnělou znetvořenou rukou a žádným zavazadlem. "No není sladkej?" otočil se na mě Dean s nelíčeným obdivem. "Nastup si, hošku, svezem tě -" Kluk se chopil příležitosti. Prohlásil, že má v Tulare v Kalifornii tetu, která vlastní krámeč s potravinama, a že hned jak tam dojedem, vyprosí nám od ní peníze. Dean se řehnil, až se fakt válel po podlaze. Vždyť to bylo jak s tím klukem v Severní Karolíně. "Jasně! To je vono!" křičel. "Všichni máme tety! Tak jedem za všema tetama a strejdama a krámama, co jich tady na cestě je!" A měli jsme nového pasažéra a nakonec se z něj vyklubal docela fajn človíček. Skoro nemluvil a jen nás poslouchal. Po minutě Deanových žvástů musel mít pocit, že ho vzala horda šílenců. Vyprávěl, že jede stopem z Alabamy do Oregonu, kde bydlí. Zeptali jsme se ho, co dělal v Alabamě.

"Jel jsem za strejdou. Slíbil mi, že mi sežene práci na pile. Jenže z toho sešlo, a tak se vracím domů."

"No jo, domů," řekl Dean, "to víš, že jo, vezmem tě domů, teda aspoň do Friska." Ale byli jsme bez peněz. Pak mě napadlo, že bych si mohl vypůjčit pět dolarů od svého starého kámoše Hala Hinghama z Tucsonu v Arizoně. Dean hned řekl, že to je tutový a že se jede na Tucson. A tak se jelo.

V noci jsme přešli přes Las Cruces v Novém Mexiku a do Arizony jsme dojeli za svítání. Probíral jsem se z hlubokého spánku a zjistil, že všichni spí jak jehňata a že auto stojí bůhvídkde, poněvadž ze zamžených oken nebylo vidět dočista nic. Vylezl jsem ven. Byli jsme v horách. Na nebi vycházelo

slunce, vzduch byl čirý a mrazivý a svahy hor se barvily do ruda, v údolích se zelenaly smaragdové pastviny, padala rosa a po obloze se honily zlaté mraky; země byla rozrytá děrami od svišťů, rostly tu kaktusy a mes-quite. Byl jsem teď na řadě s řízením. Odšoupnul jsem Deana i toho kluka o kus dál a na neutrál s vypnutým motorem, abych ušetřil benzín, jsem sjížděl dolů z hor. Takhle jsme dojeli až do Bensonu v Arizoně. Tam mi napadlo, že mám ještě kapesní hodinky, které mi docela nedávno dal Rocco k narozeninám, hodinky za čtyři dolary. U pumpy jsem se zeptal, jestli je v Bensonu zastavárna. Byla hned vedle. Zaklepal jsem, kdosi musel vylézt z postele, ale za minutu už jsem měl místo hodinek celej dolar. Skončil v nádrži. Teď jsme měli dost benzínu až do Tucsonu. Zrovna jsem chtěl vyrazit, když se najednou objevil mohutný opis-tolovaný polda, a že chce vidět papíry k vozu. "Má je tady kamarád," řekl jsem. Dean s Marylou vyspávali pod jednou dekou vzadu na sedadle. Polda poručil Deanovi, aby vylezl ven. Zničehonic vytasil pistoli a zařval: "Pracky nahoru!"

"Šéfe," slyšel jsem, jak Dean říká konejšivě a trochu posměšně, "šéfiku, já jsem si jen zapínal poklopec." Dokonce i ten polda se musel usmát. Dean vylezl ven, zablácenej, otrhanej, na sobě triko, drbal se na břicho, huhlal nadávky a koukal všude možně po řidičáku a papírech od vozu. Polda se nám zatím prohrabával v kufru. Všechny papíry byly v pořádku.

"To bylo jen pro kontrolu," řekl s širokým úsměvem. "Můžete pokračovat. Benson je docela fajn město. Jestli se tu zastavíte na snídani, tak to sami poznáte. Určitě se vám tu bude líbit."

"Ano, ano, ano," mrmlal Dean, aniž ho vůbec poslouchal, a vypálil pryč. Všichni jsme si oddechli. Policajti bývají dost podezíraví, když se setkají s bandou mladistvých, co si přijedou v novém bouráku, ale v kapse nemají ani floka a jsou nuceni zastavovat hodinky. "Pořád musej otravovat," nadával Dean, "ale tenhle polda byl aspoň lepší než ta krysa z Virginie. Pořád pasou po nějaký trefě, aby se dostali do novin. Myslej si, že v každým auťáku je nejmíň tlupa chicagskejch gangsterů. Prostě se nuděj." Blížili jsme se k Tucsonu.

Tucson leží v překrásné poříční krajině porostlé mesquitem a nad městem se vypíná zasněžené Catalinské pohoří. Město vypadalo jako obrovské staveniště, všude divocí, dychtiví, neúnavní, pracovití, veselí lidi, každý je tu jen na jednu na dvě sezóny; šňůry prádla, kamióny; davy lidí s transparenty se hnaly kamsi do středu města, všechno tu je už ryze kalifornské. Fort Lowell Road, silnička, na které stál Hinghamův domek, se táhne po vyprahlé pouštní rovině a vine se podél říčního koryta pod krásnými stromy. Zahlédli jsme zdálky Hinghama, jak sedí na zahrádce a nad něčím dumá. Je spisovatel, do Arizony přijel jen proto, aby měl dost klidu na psaní. Je to vysoký, plachý satirik s klátivou chůzí, který na člověka jen mumlá a ani se na něj pořádně nepodívá a přitom říká věci, že by se jeden fakt potrhal. Má ženu a dítě a všichni bydlí v malém baráčku z vepřovic, který pro něj kdysi postavil jeho indiánský poručník. Jeho matka, exaltovaná Američanka celá divá po keramice, korálcích a literatuře, bydlí sama v domku naproti přes dvůr. O Deanovi se Hingham doslechl jen z korespondence. Snesli jsme se na něj jako kobylinky, všichni parádně hladoví včetně toho zkripleného stopaře Alfreda. Hingham měl na sobě starý svetr a bafal z dýmky do štiplavého pouštního vánku. Jeho matka vyběhla z domu a pozvala nás do kuchyně na dlabanec. V obrovském kastrolu jsme si uvařili horu špaget.

Pak jsme odjeli kus dál na křižovatku ke krámku s lihovinama, kde si Hingham nechal proplatit šek na pět dolarů a vtisknul mi ty prachy do ruky.

Nastalo velké loučení. "Udělal jste mi radost," říkal Hingham a koukal stranou. Kdesi za stromy, za písčitou rovinou rudě probleskovalo neónové světlo hospody. Tam chodil Hingham na pivo, když už ho unavilo psaní. Cítil se osamělý a těšil se zpátky do New Yorku. Bylo smutný dívat se na jeho vysokou postavu, jak se nám ztrácí ve tmě, vzdalovali jsme se pryč a bylo to jak s těma ostatníma v New Yorku nebo New Orleansu: jejich postavy se nezřetelně rýsují pod nesmírností nebe a vše kolem nich se utápí. Kam jít? co dělat? co z toho? - spát! Ale ta parta cvoků zas uháněla dál a dál.

9

Kousek za Tucsonem jsme na tmavé silnici zahlédli dalšího stopaře. Byl to Okie z Bakersfieldu v Kalifornii a rovnou na nás vysypal svůj příběh: "Svinská věc, chlapi, v Bakersfieldu mě vzal auťák z cestovní kanceláře, ale kytaru jsem nechal vkufu jinýho auta a to teď někde zmizelo - kytara a můj kovbojskej úbor jsou pryč; abyste věděli, jsem muzikant. V Arizoně mám vystupovat s kapelou Johnnyho Mackawa. A teď jsem sice v Arizoně, jenže úplně bez peněz a ještě mi někdo ukrad inštrument. Chlapi, prosím vás, vemte mě zpátky do Bakersfieldu a já vám seženu peníze od svý-ho bráchy. Kolik potřebujete?" Potřebovali jsme zrovna tak na benzín z Bakersfieldu do Friska, čili asi tři dolary. Tak už nás bylo v autě pět. "Zdravičko, milostivá," pozdravil muzikant zdviženým kloboukem Marylou a jelo se.

Uprostřed noci jsme z výšky horské silničky zahlédli světla Palm Springs. Za svítání jsme se přes zasněžené průsmyky pomalu propracovávali k městečku Mojave, které je vstupní branou k velkému průsmyku Tehachapi. Okie se probudil a dával k lepšímu srandovní historky; sladký prcek Alfred se jen usmíval. Okie vyprávěl, že znal chlápka, co odpustil svý ženě, že ho chtěla zastřelit, dostal ji z vězení, a to jen proto, aby ho napodruhé opravdu odpráskla. Zrovna, když to vyprávěl, projížděli jsme kolem ženského vězení. Kousek před ním jsme viděli ústí Tehachapiské-ho průsmyku. Dean si sedl k volantů a hladounce nás vyvezl až na samý vrchol světa. V jednom kaňonu po cestě jsme minuli obrovskou cementárnu zahalenou do oblaků prachu. A pak už jsme se spouštěli dolů. Dean vypnul motor, vyhodil rychlost a švihl to vlásenkama z kopce, předjížděl a dělal vůbec všechno, co se dá, aniž k tomu potřeboval plyn. Pevně jsem se držel. Občas se silnice na moment zvedla vzhůru. Předjížděl auťáky úplně bez hlesu, bylo to vždycky jen mžik. Znal tady v tom exportním průsmyku každou zatáčku, každou nerovnost. Když jsme se stáčeli o sto osmdesát stupňů doleva kolem nevysoké skalní stěny, která shlížela až na dno světa, vyklonil se Dean daleko po své levici, napřaženýma rukama se pevně držel volantů a už jsme si to vykrů-cali, a když se zas zatáčka stáčela doprava, vyklonil se daleko po své pravici, až jsme se s Marylou museli naklánět s ním. A takhle jsme se snově snášeli dolů do Sanjoaquinského údolí. Leželo už jen pár kilometrů pod náma, skutečné dno Kalifornie, zelené a kouzelné z našeho ptačího pohledu. Urazili jsme padesát kilometrů úplně zadarmiko.

Najednou na nás všechny sedla báječná nálada. Hned ve městě začal ze sebe Dean sypat všecko, co o Bakersfieldu věděl. Ukazoval mi penzióny, v kterých pobýval, nádražní hotýlky, herny, dine-ry, kolejistě, kde seskakoval z lokomotivy, aby si kousek od trati natrhal víno, čínské hospůdky, v kterých jedl, lavičky v parku, kde lovil holky, a další a další místa, kde nedělal nic, jen vysedával a vyčkával. Deanova Kalifornie - země divoká, významná a strastiplná, země osamělých a vyhoštěných a bláznivých milenců, kteří se sem slétají v hejnech, země, v které každý vypadá trochu jako hezký, zlomený dekadentní herec. "Člověče, zrovna na támhlety židli před támhletím dragstórem jsem strávil hodiny a hodiny." Na všechno si vzpomínal - na všechny karetní večírky, ženský, na každičkou

smutnou noc. A zničehonic jsme projížděli kolem místa, kde jsme v říjnu sedmačtyřicátého seděli s Terry pod měsícem na starých tuláckých bednách a popíjeli víno. Chtěl jsem o tom vyprávět, ale Dean byl až příliš v ráži, než aby poslouchal. "Támhle jsme s Dunkelem celý odpoledne chlastali pivo a hučeli do jedny tutový malý servírky z Watsonvillu - ne, z Tracy, jasně, z Tracy byla - a jmenovala se Esmeralda, člověče, nebo tak nějak." Marylou si zatím sumírovala, co bude, až dorazí do Friska. Alfred líčil, jaký balíky peněz dostaneme od jeho tety v Tulare, a Okie nás vedl za město k baráku svého bráchy.

Bylo odpoledne, když jsme zastavili před domkem porostlým růžemi a Okie vlezl dovnitř a klábosil s nějakou ženskou. Čekali jsme na něj čtvrt hodiny. "Začínám mít pocit, že ten člobrda je asi stejně bohatej jako já," řekl Dean. "Zas budem nahaný! Nemyslím, že mu po tom jeho idiotským husarským kousku bude někdo z rodiny ochotnej dát cent." Z baráku se vrátil schlíplej Okie a směřoval nás zpátky do města.

"Svinská věc, chlapi, rád bych toho bráchu našel." Poptával se po různých místech. Asi se cítil naším vězněm. Nakonec jsme dorazili k velké pekárně a odtud vyšel Okie i se svým bráchou, který měl na sobě montérky a zřejmě tu pracoval jako mechanik. Několik minut spolu mluvili. Okie vyprávěl všem příbuzným o svých pohnutých osudech a o ztrátě kytary. Ale ty prachy dostal a dal nám je. Do Friska jsme to měli jistý. Poděkovali jsme mu a jeli dál.

Další zastávka byla v Tulare. Hnali jsme se dolů údolím. Naprosto schvácenej a vyplivanej jsem se rozvaloval na zadním sedadle a někdy odpoledne, když už jsem o sobě nevěděl, svištěl si to náš zabláčený hudson kolem těch stanů před Sabinalem, kde jsem kdysi v přízračné minulosti žil a miloval a pracoval. Dean se sveřepě nakláněl nad volantem a píсты dostávaly co proto. Když jsme do Tulare dojeli, byl jsem ještě v limbu. Probudil jsem se, jen abych vyslechl ty šílený podrobnosti: "Sále, vzbud' se! Alfred naseł ten krámeček svý tety, jenže víš, co se stalo? Ta ženská zastřelila svýho muže a je teď v base. Krám je zavřenej. Nedostali jsme ani floka. Sleduješ to? Vidiš, co se děje? Ten Okie nám přece vypráhl něco navlas podobnýho. Průsery jsou všude, samý trápení - hergotsakra!" Alfred si okusoval nehty. V Maděře jsme odbočovali ze silnice na Oregon a tak jsme se s ním museli rozloučit. Popřáli jsme mu moc štěstí a co nejrychlejší zbytek cesty. Řekl nám, že to byl jeho nejlepší stop v životě.

A pak už to nemohlo trvat víc než pár minut, co jsme se před Oaklandem vydrápali na první kopečky předhůří a najednou už jsme byli parádně vysoko a přímo před náma se doširoka rozkládalo San Francisco, to báječné bílé město položené na jedenácti kouzelných pahorcích, a kolem modrý Pacifik se stěnou bílých par z bramborového políčka a pak kouř a zlatavost pozdního odpoledne. "Támhle plave!" zaječel Dean jak na velrybářské lodi. "Jo-joj! A máme to! Benzín vystačil! Dejte mi vodu! Tady končí země! Nemůžem už jet ani o fous dál, poněvadž tady končí země! Hele, Marylou, zlatíčko, jděte se Salem rovnou do hotelu a počkejte, až si pro vás ráno přijdu - chci říct hned, až to všechno srovnám s Camillou a jen co zjistím u Frenchmana, jakej mám rozpis služeb na dráze. A jakmile budem ve městě, ze všeho nejdřív si musíte koupit noviny kvůli inzerátům na volný místa." A to už jsme se blížili k mostu přes Sanfranciskou zátoku a pak po něm až do města. Administrativní budovy v centru se po prškách světla rozsvěcovaly a člověk si musel vzpomenout na detektiva Sama Spadá. Když jsme se na O'Farrell Street vypořádali z auta a protahovali se a lapali po dechu, bylo to, jako když vystoupíte na souš po dlouhé plavbě po moři: příkrá ulice se nám houpala pod nohama, ve vzduchu to vonělo z Čínské čtvrti tajemnýma orientálníma omáčkama. Všechno jsme vyházeli z auta na chodník na jednu obrovitánskou hromadu.

A najednou nám Dean dával sbohem. Švihl za Camillou, aby zjistil, jak to vypadá. Stáli jsme s Marylou tupě na chodníku a koukali za ním, jak odjíždí. "Vidíš toho sketu?" kroutila hlavou Marylou. "Když se mu to hodí, tak tě nechá v bryndě, ani nemrkne."

"Já vím," řekl jsem, ohlédnul jsem se k Východu a zavzdychal. Neměli jsme ani floka. O penězích se Dean vůbec nezmínil. "Kam půjdem?" Courali jsme úzkými romantickými uličkami ověšenými svými svršky a ranci. Kolem nás procházeli zlomení komparsisti a povadlé hvězdy, rozčarovaní kaskadéři a sázkaři na miniautíčka, teskliví Kalifornané smutníci nad koncem kontinentu, fešáctí, dekadentní playboyové, motelové blondýnky s oteklými očima, rabijáti, pasáci, kurvy, maséři, hoteloví poslíčci - dohromady pěkná banda ztracených existencí, a jak má člověk ksakru žít mezi takovou sebrankou?

10

Nicméně Marylou se v okruhu těchto lidí kdysi pohybovala - a byli mezi nimi i někteří opravdoví kriminálníci -, takže to netrvalo dlouho a už nás jeden popelavý recepční pouštěl do hotelového pokoje na dluh. To byl první krok. Pak jsme se ještě potřebovali najíst, ale na to jsme si museli počkat až do půlnoci, kdy jsme v sousedním pokoji objevili jakousi zpěvačku z nočního klubu, která nám v koši na žehliče zavěšené spodkem vzhůru za ramínko na šaty ohřála konzervu vepřového s fazolema. Koukal jsem z okna na blikající neony a myslel na Deana a divil se, proč nepečuje o naše blaho. Od toho roku jsem mu přestal věřit. Pobyl jsem v San Francisku týden a byl to ten nejbídnější čas v mém životě. Nachodili jsme se s Marylou spousty kilometrů a sháněli prachy na jídlo. Dokonce jsme navštívili jakési opilé námořníky, Ma-ryliny známé, v jejich ubytovně na Mission Street: poctili nás whiskou.

V hotelu jsme spolu strávili jen dva dny. Došlo mi, že teď, když byl Dean pryč, ztratila o mě Marylou zájem; to mě jen využívala jako jeho kámoše, aby se dostala blíž k tomu pravému. Začali jsme se hádat. Ale taky jsme strávili celé dvě dlouhé noci v posteli, kde jsem jí líčil své sny. Vyprávěl jsem jí o velkém hadu, který je zavrtán do země jako červ do jablka a jednoho dne navrší obrovský kopec, který po něm nazvou Hadí vrch, a on se roztáhne do délky stovek kilometrů a poleze po Zemi a všechno bude požírat. Řekl jsem jí, že ten had je Satan. "A jak to dopadne?" zakňourala a pevně se ke mně přitiskla.

"Jeden svatej, kterej se jmenuje doktor Sax, ho zničí bylinka-ma, z kterejch právě teď kdesi ve své chatrči v podzemí Ameriky vaří čarodějné] nápoj. Je možný, že se zjistí, že ten had je jen slupka plná holubiček, takže až zemře, vyletí z něj obrovský hejno holubic bělostných jak sperma a ty se rozlítnou na všechny strany a po celém světě roznesou mír." Byl jsem už celej pomatenej hladem a hořkostí.

Jednoho večera Marylou utekla s majitelem jakéhosi nočního klubu. Cíkal jsem na ni podle dohody na druhé straně ulice na rohu Larkin Street a Geary Street a hlady jsem šilhal, když se najednou naproti vynořila z foyeru přepychového činžáku a s ní její kamarádka, majitel klubu a nějaký umaštěný starší chlápek žmoulající v ruce svazek bankovek. Původně tam šla jen za svou kamarádkou. Konečně jsem viděl, jaká to je děvka. I když mě tam na tom rohu viděla, ani se po mně neohlédla. Kráčela na svých útlých nožkách ke cadillaku, nastoupila a byli pryč. Tak jsem tady zbyl úplně sám a bez ničeho.

Toulal jsem se po městě, zvedal ze země vajgly; zrovna jsem šel kolem obchůdku se smaženými rybami na Markét Street a najednou koukám, že ta ženská uvnitř na mě vyděšeně zírá. Byla to

majitelka a zřejmě měla pocit, že hodlám vtrhnout dovnitř s pistolí v ruce a celý ten její krámk vybrakovat. Sel jsem o kus dál. Pak mě najednou napadlo, že to je moje dvě stě let stará anglická máma a já že jsem její loupežnický synek, který se vrací z lapáku, aby zmařil její poctivou obchodnickou živnost. Ztuhl jsem na chodníku jak v extázi. Valil jsem oči dolů po Markét Street a nevěděl, jestli to je tahle ulice anebo Canal Street v New Orleansu: směřovala k vodě, k obyčejné univerzální vodě stejně jako Dva-a-čtyřicátá v New Yorku. Tak jak má ksakru potom člověk poznat, kde je? Vzpomněl jsem si na Eda Dunkela a na jeho přízrak z Times Square. Byl jsem v deliriu. Toužil jsem se vrátit a podívat se znovu na tu svou podivnou dickensovskou matku a její obchůdek. Klepal jsem se od hlavy k patě. Připadalo mi, že se mi vzpomínky v dlouhém sledu vracejí až k roku 1750 a k Anglii, a že tenhle já v San Francisku je někdo úplně jinej, s jiným životem a jiným tělem. "Prosím ne," slyšel jsem vyděšený výkřik té ženy, "nevracej se a nenič svou poctivou pracující matku. Už nejsi mým synem - zříkám se tě, jako jsem se zřekla i tvého otce, svého prvního manžela. Zde tento ušlechtilý Řek se nade mnou slitoval." Majitelem obchodu byl jakýsi Rek. "Nejsi dobrým člověkem, lákají tě pitky a potyčky, a nakonec mě chceš ještě hanebně oloupit o skromné plody mého poctivého zaměstnání. Ach, synu! Což nedokážeš padnout na kolena a prosit o odpuštění všech svých hříchů a hanebných skutků? Dítě ztracené! Odejdi! Nelámej více mé srdce! V dobrém jsem na tebe zapomněla. Neotvírej zacelené rány. Zmiz a nevracej se ke své pokorné, udřené matce, ztěžka shánějící ubohé krejčárky, ty chtivý, hrubý, zlořečený synu mé krve. Ach, synku! Synku!" Vzpomněl jsem si na vizi o Big Papovi, kterou jsem měl v Graetně. A jen na malinkou chvíli jsem zažil ten správný pocit skutečné extáze, po kterém jsem vždycky toužil, pocit, že jsem dokonale překročil hranici plynoucího času a ocitl se v bezčasovém království stínů, odkud jen s úžasem zírám na pochmurnost a prázdnotu světa smrtelníků a slyším, jak mi za patama uhání smrt a pohání mě kupředu, protože ji samu žene vpřed jiný přízrak, a tak pospíchám až k jakési desce, ze které se odlepují všichni andělé a letí do posvátného prostoru nestvořeného prázdna; z Čiré Mysli vyzařují silné a neviditelné paprsky a na křídlech kouzelných nebeských motýlů se otvírá nespočet leknínových květů. Slyšel jsem nepopsatelný kypící řev, který mi neprocházel uchem, ale trval všude kolem mě a nepatřil do kategorie zvuků. Uvědomil jsem si, že jsem zemřel, ale zas se nesčíslněkrát probral k životu, jenže jsem si zrovna nedokázal vzpomenout, jak k tomu došlo, protože ten přechod mezi životem a smrtí zpátky k životu je cosi zázračně snadného, jen taková menší magická operace, něco, jako když se miliónkrát uložíte ke spánku a znovu proberete - v čiré bezmyšlenkovitosti a v hlubokém nevědomí o tom, co činíte. Uvědomil jsem si, že tyhle záchvěvy života a smrti mohou probíhat jen na pozadí nehybné Mysli, jako když se vánek proběhne po zrcadlově čiré stojaté hladině. Pocítil jsem sladké houpavé štěstí jako po pořádné injekci heroinu do velké žíly, jako po pořádném loknutí vína v pozdním odpoledni, až člověka zamrazí. Nohy se mi třáslly. Myslel jsem, že musím každou chvíli umřít. Ale neumřel jsem, ušel jsem šest kilometrů a našel deset dlouhých vajglů, které jsem si odnesl do Marylina hotelového pokoje, vysypal jsem tabák do své staré dýmky a zapálil. Na to, abych pochopil, co se stalo, jsem byl ještě moc mladý. Seděl jsem u okna a větil vůni veškerého žrádla v celém San Francisku. Tam někde byly rybářské hospůdky, kde měli ještě teplé housky a kde bych si pošmáknul i na odpadcích v koši, a i samotné jídelní lístky tam z té spousty poživatin musí být celé křehoučké a jakoby namočené do vroucí polívky a dokřupava vysmažené, že bych je snad taky snědl. Ukažte mi rybí šupinu na jídelním lístku, a já ji zbaštím; dejte mi čuchnout rozpuštěného másla a kra-bího klepeta. Tam někde byly hospůdky, ve kterých se podávaly tlusté krvavé rostbify aujus a pečená kuřata na víně. Tam někde byly hospůdky, kde si na grilech prskaly hamburgery a kde kafe stálo pouhej čtvrtáček. Ach Bože! - ta vůně omastku a koření, která mi vanula do pokoje z Čínské čtvrti a mísila se s vůní špageto-vých omáček z North Beach; a jak k tomu voněli křehcí krabi od Fisherman's

Wharf! - a co kotletky na špízu u Fillmora? A vraž do toho ještě vůni chili papriček z Markét Street, hot dogs a smažené brambůrky s laciným červeným vínem a dušené mušličky ze Sausalita z druhé strany zátoky, a máš celý můj sanfranciský sen. Přidej ještě mlhu, tu syrovou hladovou mlhu a pulsující neony sladké noci a klapot vysokých podpatků krasotinek a bílé holubice za výkladem čínského hokynářství...

11

V takovémhle stavu mě našel Dean, když se přece jen rozhodl, že stojím za záchranu. Vzal mě domů ke Camille.

"Kde máš Marylou, člověče?"

"Utekla mi, děvka." Po Marylou byla Camille úplné blaho. Milá, dobře vychovaná mladá žena, která si ještě pamatovala, že těch osmnáct dolarů, co jí Dean poslal, bylo ode mě. Ach, kdepak je tě konec, sladká Marylou? Těch pár dní u Camilly jsem se jen rekreoval. Z jejího obývacího pokoje v dřevěném činžáku na Liberty Street byla vidět všechna ta zářivá zelená a červená světla deštivé sanfranciské noci. Dean se v těch dnech zaměstnával vůbec nejměšnějším podnikem ve svém životě. Chodil po domácnostech a v kuchyních předváděl nový typ tlakového hrnce. Jakýsi obchodník mu dal vzorky a prospekty. První den překypoval energií. Jezdil jsem na pochůzky s ním. Nejdřív se vždycky nechal přizvat k večeři a pak zničehonic vyskočil a začal předvádět ten hrnec. "Kamaráde," vykřikoval Dean vzrušeně, "tohle je ještě větší vodvaz, než když jsem dělal u Sináha. Sináh prodával po Oaklan-du encyklopedie. Nikdo mu neutek. Mluvil bez přestání a hopsal kolem dokola, chechtal se a škemral. Jednou jsme takhle vtrhli do jedny okieské rodiny, kde se zrovna chystali na funus. Sináh padnul na kolena a začal se modlit za spásu nebožtíka. Všichni ti Okieové se dali do breku. Prodal jim celej encyklopedickej soubor. To byl největší šílenec na světě. Rád bych věděl, co s ním teď je. Když někde měli pěkný dcerunky, tak jsme si je vzali do kuchyně a tos měl vidět. Hergot, a dneska odpoledne jsme byl v kuchyni s tou nejfantastičtější paničkou, co si dovedeš představit - předváděl jsem jí hrnec s rukama takhle vobtočenejma kolem ní. Joj! Bože!"

"Drž se toho, Deane," řekl jsem mu, "a možná jednou skončíš jako starosta San Franciska." Celou tu svou řeč o hrncích měl natrénovanou, zkoušel si to vždycky večer na mně a na Camille.

Ale jednou ráno jsem ho viděl, jak stojí nahý u okna a kouká na východ slunce. Vypadal jako příští pohanský patriarcha města. Jenže jeho elán už byl pryč. A jedno deštivé odpoledne dorazil obchodník, aby zjistil, jak si Dean vede. Našel ho rozvalenýho na pohovce. "Jak jdou obchody?" zeptal se.

"Nijak," odpověděl Dean, "chci teď zkusit zas něco novýho."

"A co hodláte udělat se všemi těmi vzorky?"

"Nevím."

V hrobovém tichu sesbíral obchodník své smutné hrnce a odešel. Nějak mě to všechno zmáhalo a Deana jakbysmet.

Jenže jednou večer jsme se sebrali a šli do malého nočního klubu ve městě podívat se na Slima Gaillarda. Slim Gaillard je vysokej hubenej černoch s velkýma smutnýma očima, který pořád říká:

"Jasan-arůni" a "Hodte sem bourbon-arůni". Velká banda mladých polointelektuálů mu vysedává u nohou a poslouchá, jak to Slim rozjíždí na piano, kytaru a bonga. Když se rozehřeje, shodí košili a triko a skutečně jede. Dělá a říká všechno, co mu zrovna vleze do palice. Zpívá třeba "Cement Mixer, Put-ti Put-ti" a najednou zpomalí a zasní se nad svýma bongama a prsty se mu sotva dotýkají bubínků, až se každý musí bez hlesu naklánět kupředu, aby slyšel; myslíte si, že to potrvá tak minutu, jenže ono to jde pořád dál, skoro hodinu, neslyšné jemné zvuky, které vyklepává konečky prstů, čím dál tím tišší a tišší, až už neslyšíte nic a otevřenýma dveřma zaznívá dovnitř randál zvenku. Pak se potichoučku zvedne, vezme si mikrofon a začne skandovat: "Fajn--arůni... bezva-rati... helou-růni... bourbon-arůni... všichni-arůni...jak vám to jde s holkama, vy kluci z přední řady-arůni... ar-růni... I o-vati... arar-růni..." A takhle to jde asi čtvrt hodiny a jeho hlas je čím dál tišší a tišší až do vytracena. Jeho velké smutné oči se za-bodávají do publika.

Dean stojí úplně vzadu a mumlá: "Bože! To je vono!" Ruce má sepjaté jak v modlitbě a leje z něj pot. "Sále, vidíš, Slim TO má, on TO ví." A Slim si sedne k pianu a uhodí do dvou kláves, dvě C, pak další dvě klávesy, pak jednu, dvě, a najednou se ten hranatej mohutnej basista probere ze svýho zasnění, uvědomí si, že se tu hraje "C Jam Blues", bácne svým obrovským ukazovákem do strun a rozjede ten těžký, dunivý rytmus a všichni se začnou kývat do rytmu a jen Slim vypadá pořád stejně smutně; takhle jazzujou půl hodiny a pak se Slim doopravdy vodváže, přitáhne si bonga a začne do nich vyťukávat ty nebláznivější kubánský rytmy a huláká k tomu jak cvok španělsky a arabsky a peruviánským dialektem a egyptským dialektem a vůbec všemi možnými jazyky, které zná a kterých zná spoustu. A najednou je konec, pokaždý to trvá jen dvě hodiny. Slim Gaillard vstane, postaví se ke sloupu a zas teskně kouká kamsi přes hlavy lidí, kteří se kolem něho shlukují. Kdosi mu podá láhev bourbonu. "Bourbon-arůni... Díky-ti--vati..." A nikdo neví, kde zrovna Slim je. Dean měl jednou sen, že je těhotnej a že leží na trávníku kalifornského špitálu s úplně modrým nafouknutým břichem. Kousek dál pod stromem seděl s partou barevných Slim Gaillard. Dean na něj upřel své zoufalé mateřské oči a Slim mu pokynul: "Těpéro-růni..." Teď za ním Dean zašel: pomalu se blížil k svému Bohu, pokládal Slima za Boha, ukláněl se a ošíval se před ním a poprosil ho, aby si k nám přisedl. "Fajn-arůni," souhlasil Slim; přisedl by si ke každému, jenže nikomu nemohl zaručit, že s ním bude pobývat i duchem. Dean sehnal stůl, objednal pití a seděl ztuhle přímo před Slimem. Slim mu zasněně zíral kamsi přes hlavu. Každou chvilku řekl: "Ar-růni!" a Dean na to: "Jasně!" Seděl jsem tam s oběma těma blázný u jednoho stolu. Nic se nestalo. Pro Slima Gaillarda byl celej svět jedno velký arůni.

Ještě tu noc jsem v baru na rohu Fillmore Street a Geary Street viděl Lampshada. Lampshade je mohutnej černochoch, který obráží všechny kabarety ve Frisku, v kabátě, s kloboukem na hlavě a šálou kolem krku; skáče po pódiu a zpívá, až mu na čele nabíhají žíly, pak hlasitě zalapá po dechu a do kornetu vytrubuje to svý obrovský houkavý blues, až srdce usedá. Při zpěvu vykřikuje po lidech: Jestli chcete nebe, nemusíte umírat, začněte s Doctorem Pepperem a skončete na whisky!" Překřičí všechno na světě. Pitvoří se a svíjí a dělá divy. Přišel k našemu stolu, naklonil se k nám a řekl: "Jo!" A nakonec se vypotácel ven na ulici a namířil si to k jinému podniku.

Pak tu byl Connie Jordán, pošuk, co dokáže zpívat a mávat rukama, až z něho pot stříká na všechny kolem, přeskakuje mikrofon a ječí jak ženská; pozdě v noci ho pak vidíte, vyčerpaného, s pokleslými rameny, jak sedí v baru U Jamsona, poslouchá divoké jam session, jeho velké kulaté oči zírají do prázdna a před sebou má drink. Nikde jinde jsem neviděl podobně trhlý muzikanty. Jen tady ve Frisku se dokáže každý jaksepatří vodvázat. Je to konec kontinentu; co by se starali. Takhle jsme se s

Deanem protloukali San Franciskem, ale nakonec mi přišel poštou šek a já byl schopnej vyrazit na cestu zpátky.

Jestli jsem z toho něco měl, že jsem se táhnul až sem do Friska, to fakt nevím. Cemille chtěla, abych už odjel, a Deanovi to bylo fuk, tak či onak. Koupil jsem si bochník chleba a kus masa a nadělal si zase svých deset sendvičů na tu cestu přes kontinent. Stejně se všechny zkazily ještě dřív, než jsem dorazil do Dakoty. Poslední noc se Dean zcvoknul, kdesi v centru splašil Marylou a všichni tři jsme se auťákem rozjeli přes zátoku do Richmondu, kde jsme v naftařské čtvrti obdrželi černošské jazzové brlohy. Marylou si zrovna sedala a nějaký černoš jí odšoupl židli těsně pod zadkem. Když šla na záchod, nějaké děvenky ji tam obtěžovaly. Já zažil totéž. Dean byl zpocenej od hlavy k patě. To byl konec. Honem pryč odtud.

Časně ráno jsem se s nima rozloučil a nastoupil do autobusu na New York. Chtěli, abych jim nechal pár svých sendvičů. Odmítnul jsem. Byla to ponurá chvíle. Všichni jsme měli pocit, že se vidíme naposled v životě, a nijak zvlášť nás to netrápilo.

Kapitola třetí

Na jaře 1949 jsem měl ze svých armádních stipendijních šeků ušetřeno pár dolarů, a tak jsem se rozjel do Denveru, že se tam snad protentokrát usadím. Už jsem se viděl jako patriarcha středu Ameriky. Ale ocitl jsem se tu sám a opuštěn. Nikdo tu nebyl - žádná Babě Rawlinsová, Ray Rawlins, Tim Gray, Betty Grayová, Ronald Major, Dean Moriarty, Carlo Marks, Ed Dunkel, Roy Johnson, Tommy Snark, prostě nikdo. Poflakoval jsem se po Lari-mer Street a Curtis Street, nějaký čas jsem pracoval na zelinářském tržišti, zrovna tam, kde jsem se v roce 1947 nechal málem najmout - a byla to vůbec nejtvrďší dřina v mém životě. Jednou jsem dokonce s partou Japončků musel přemístit několik desítek metrů po kolejích celý vagón, jen tak holýma rukama a heverem, který s tím na jedno otočení hnul sotva o pár milimetrů. Vláčel jsem bedny melounů po zamrzlé podlaze mrazáků a stavěl je na rampu do pálícího slunce a kechal přitom jak divej. Proboha živý-ho a hvězdy nebeské, k čemu tohle všechno?

Vpodvečer jsem se coural po městě. Cítil jsem se jako nepatrná částka na povrchu smutné rudé země. Minul jsem hotel Wind-sor, v kterém v třicátých letech v době krize přebýval Dean Moriarty se svým otcem; a jako by to bylo dnes, koukal jsem kolem, jestli někde toho smutného a bájného kovotepce své mysli nespatriím. Buď najdete někoho, kdo vám připomene vašeho otce na takových místech, jako je Montana, anebo hledáte otce svého kamaráda v místech, kde už není.

V nafialovělém smrákání jsem se celej rozbolavěle vlekl pod světly Sedmadvacáté a Welton Street, denverskou barevnou čtvrtí, a přál si být černý, poněvadž jsem cítil, že ve všem, i v tom nejbáječnějším, co mi kdy bělošský svět poskytl, nebylo nikdy dost zanícení, nikdy dost života, radosti, srandy, tmy, muziky, noci. Zastavil jsem se u stánku, kde prodávali pálivé červené chili papričky v kornoutu; jeden jsem si koupil a pojídal jsem papričky a putoval dál tajemnými temnými ulicema města. Přál jsem si být denverským Mexikáncem, nebo i ubohým ztahaným Japončkem, čímkoli, jen ne tímhle zhnuseným bělochem zbaveným všech iluzí. Celý svůj život jsem měl "bílé" ambice: kvůli nim jsem třeba nechal i tak fajn holku, jakou byla Terry ze Sanjoaquinského údolí. Procházel jsem kolem temných verandiček mexikánských a černošských domků, ozývaly se tam tiché hlasy, občas se ze šera vynořilo hnědé kolínko smyslné tajemné děvy, za růžovými keři vykukovaly tmavé tváře mužů, malá děcka seděla jak mudrci v starodávných houpacích křeslech. Minula mě

skupinka barevných žen, jedna z těch mladších se odtrhla od ostatních panímám a rychle ke mně přiběhla - "Ahoj, Joe!" -, ale hned viděla, že to není Joe, a pádila pryč po uši v rozpacích. Kéž bych byl Joe. Ale byl jsem to jen já. Sal Paradise; smutně jsem bloumal tou divokou tmou, noc byla nesnesitelně sladká, a já toužil prohodit aspoň pár slov se šťastnýma, opravdovýma, zanícenýma černochama téhle země. Ošuntělé baráčky mi připomněly Deana a Marylou, kteří tak dobře znali tahle místa už od svých dětských let. Kéž bych je tu někde potkal!

Kus dál na rohu Welton Street a Třiadvacáté v záři reflektorů osvětlujících benzínovou nádrž se hrál softballový zápas. Každý nadhoz doprovázel mohutný řev hordy nadšených diváků. Zvláštní mladí hrdinové všeho druhu, běloši, barevní, Mexikánci, čistí Indiáni, hráli svou hru se srdceryvnou vážností. Obyčejní amatéři navlečení do sportovních dresů. Za své atletické kariéry jsem si ani jednou nedovolil vystupovat v podobném prostředí, v noci, v záři světel, před rodinami a dětmi ze sousedství, před známými holkami; vždycky to byla škola a událost a vážný ksichty, žádná klukovská a lidská sranda jako tady. Teď už ale bylo pozdě. Vedle mě seděl starej černoch, který tu nejspíš takhle trávil každý večer. O kus dál byl běloch, starej vandrák, a za ním celá mexická rodinka, pak tlupa holek, nějací kluci - prostě lidstvo, bez ladu a skladu. Ach, jak smutně té noci zářila světla! Mladý nadhazovač vypadal přesně jako Dean. Mladá blondýnka přede mnou vypadala přesně jako Marylou. To byla denverská noc; nezbývalo mi než umřít.

Tam v Denveru, Denveru se to stalo, tam nezbývalo mi než umřít.

Naproti přes ulici seděly na zápraží před svými domky černošské rodiny; klábosili a dívali se skrz stromy nahoru po hvězdách a odpočívali v té něžné pohodě a občas jen mrkli, jak to vedle hrajou. Po ulici projela za tu dobu spousta aut, a vždycky když byla na semaforu červená, musely zastavit na rohu. Vládnul tu vzruch a vzduch vibroval opravdickým blaženým životem, který neví nic o rozčarování a "bílém smutku" a podobných věcech. Starej černoch vylovil z kabátu plechovku piva a začal ji otvírat a starej běloch po ní házel závistivě okem a štrachal po kapsách, jestli by snad taky neměl na jednu. Bože, jak jsem umřel! Zvedl jsem se a šel pryč.

Zaskočil jsem za jednou moc bohatou dívkou, kterou jsem tu znal. Ráno vytáhla ze své silonové punčochy stodolarovou bankovku a řekla: "Něco jsi povídal o cestě do Friska; jestli je to tak, ber a užij si to." A tak se všechno vyřešilo; v cestovní kanceláři jsem splatil auto do Friska za jedenáct dolarů na benzín a vyrazil trapem napříč kontinentem.

K autu patřili dva maníci, co o sobě prohlašovali, že jsou pasáci. Pak tam byli další dva, a to byli jako já pasažéři. Seděli jsme strnule a upínali se k cíli své cesty. Přehoupili jsme se přes Bert-houdský průsmyk, a pak dolů na rozlehlou náhorní plošinu. Ta-bernash, Troublesome, Kremmling, průsmykem Rabbit Ears do Steamboat Springs a ven do kraje, osmdesát kilometrů po zaprášené objíždě; pak Craig a už je tu Velká americká poušť. Jak jsme přejížděli hranice mezi Coloradem a Utahem, uviděl jsem na obloze Boha, měl podobu obrovským sluncem ozářených mračen vznášejících se nad pouští a jako by na mě ukazoval prstem a říkal: "Jeď tudy a pokračuj, jsi na cestě do nebe." Tak fajn, proč ne, jenže mě teď víc zajímaly staré prohnílé vozy a biliárové stoly vystrčené před stánky s coca-colou na poušti a pak ty staré chatrče s ošlehanými odrbanými plakáty, co se plácaly v strašidelných závojích pouštního větru a hlásaly: "Zde žil Chřestýš Bili," nebo "Tady se léta skrývala Annie Rozbitá Huba". Jasně, a frčíme dál! V Salt Lake City si pasáci zkontrolovali své děvy a pokračovali jsme v cestě. A než jsem věděl, o co vlastně jde, nastala hluboká noc a už tu bylo bájně San Francisco roztažené podél zátoky.

Hned jsem se rozběhl za Deanem. Žil teď v jakémisi malém domku. Hrozně jsem si přál vědět, co mu tentokrát haraší v hlavě a vůbec co se bude dít, poněvadž mě už nic nevázalo, všechny mosty byly pryč a já se mohl na všechno vykašlat. Klepal jsem u něj na dveře, a to už byly dvě hodiny ráno.

2

Dean přišel ke dveřím nahej jak prst a mohl by tam stát třeba prezident, jeho by to nerozházelo. Svět mu byl předkládaný za syrová. "Sal!" vykřikl s nezastíraným úžasem. "To bych byl do tebe neřek. Tak jsi přece jen za mnou přijel."

"Jo," přikývl jsem. "Jde to se mnou nějak na levačku. Co ty?" "Nic moc, nic moc. Ale musíme probrat milión věcí, Salíku, ko-neč-ně budeme mít čas to všechno probrat a zvládnout." Shodli jsme se, že už bylo načase, a zapadli dovnitř. Můj příchod byl něco jako zjevení podivného hrůzného anděla v domácnosti beránčího rouna. Jak jsme s Deanem rozjařeně klábosili dole v kuchyni, začaly se shora ozývat podivné steny. Ať jsem řekl cokoli, Dean na to odpovídal divokým přidušeným zimničným Jo!". Camille věděla, co se stane. Zřejmě byl Dean pár měsíců v klidu, ale teď se zjevil ten anděl a jeho to zas popadlo. "Co je s ní?" zeptal jsem se šepem.

"Je to s ní pořád horší a horší, kamaráde," vyprávěl, "brečí a dělá kravály, nenechá mě jít ani na Slima Gaillarda, a kdykoli se někde zdržím, tak je celá bez sebe, a když pak zůstanu doma, tak na mě nemluví a říká, že jsem hnusný zvíře." Běžel ji nahoru uklidnit. Slyšel jsem, jak Camille ječí: "Ty lháři, lháři jeden, lháři!" Využil jsem šance si ten jejich báječný baráček prohlídnout. Byla to jednoposchodová nachýlená dřevěná chaloupka posazená přímo mezi čínžáky na vrcholu Russian Hillu s vyhlídkou na zátoku; mělo to čtyři místnosti, tři nahoře a jednu obrovitánskou kuchyň dole v přízemí. Z kuchyně vedly dveře na travnatý dvorek, kde byly rozvěšeny šňůry s prádlem. Vzadu za kuchyní měli komoru, v které se válely Deanovy starý bagančata ještě pokrytý tlustým nánosem texaského bláta, jak jsme tehdy v noci u řeky Brazos zapadli s hudsonem do bahna. Samozřejmě že hudson byl pryč. Deanovi se nepodařilo zaplatit další splátky. Teď byl bez auťáku. Čekali druhé dítě, s kterým nepočítali. Bylo hrozný slyšet, jak Camille nařiká. Nemohli jsme to snýst a vypadli jsme ven nakoupit pár piv. Pak jsme se vrátili zpátky do kuchyně. Camille snad už konečně spala a nebo jen tupě zírala do tmy, kdo ví. Nedokázal jsem pochopit, co se tak strašného stalo, pokud už ovšem nebyla dočista šílená z toho všeho, co jí Dean navyvádl.

Jak jsem totiž minule odjel z Friska, Dean se znovu zcvoknul do Marylou a celé měsíce se ometal kolem jejího bytu v Divisade-ru, kam si noc co noc vodila jinýho námořníka, a on zatím šmíroval škvírou na dopisy, skrz kterou jí dohlídnul až do postele. Koukal, jak si vždycky po ránu ještě dávají. Plížil se za ní po městě. Chtěl mít absolutní důkaz o tom, že je kurva. Miloval ji, cedil pro ni pot. Nakonec se mu dostala omylem do ruky nějaká zkažená tráva - tak se říká na černém trhu zelené, nezpracované marihuaně - a on toho vykouril víc, než měl.

"První den," vyprávěl, "to jsem jen ležel ztuhlej jak pařez v posteli a nemoh se hejbat ani mluvit. V hlavě mi bzučelo a před očima se mi míhaly báječný barevný a širokoúhlý vize a bylo mi prostě skvěle. A druhý den to ke mně všechno přišlo. VŠECKO, co jsem kdy udělal, co jsem kdy věděl nebo čet nebo slyšel, nad čím jsem přemýšlel, všechno se mi to vrátilo a srovnalo v hlavě v úplně novým logickým pořádku, a poněvadž jsem si tam uvnitř jen lebedil a hejčkal ten svůj úžas a vděčnost, co jsem cítil, nemoh jsem myslet na nic jinýho a jen jsem si pořád opakoval: Jo! jo! jo! Nijak nahlas. Jen tak potichoučku Jo!". A tyhle krásný marjánko-vý vize trvaly až do třetího dne. Všechno jsem pochopil,

celej můj život byl rozhodnutej, poznal jsem, že miluju Marylou, poznal jsem, že musím najít svýho tátu, ať je kdekoli, a zachránit ho, poznal jsem, že ty jseš můj kámoš, a vůbec všechno, poznal jsem, jak bezvadnej je Carlo. Poznal jsem tisíce věcí o všech lidech kolem a všude. Jenže třetí den na mě přišly děsivý sny a vytrhly mě z toho, a byly tak hnusný a ohavný a strašlivý, že jsem jen zůstal ležet, zkroucený jak paragraf, s rukama kolem kolen a kvílel jsem: .Ajajajaj...' Sousedí mě uslyšeli a zavolali doktora. Camille s dítětem byla zrovna někde na návštěvě u příbuznejch. Všichni z okolí se začali starat. Nahrnuli se dovnitř a našli mě, jak ležím roztažený na posteli s rukama rozpráženýma k věčnosti. Sále, já jsem to vzal, to roští, a letěl s tím rovnou za Marylou. A představ si, že ta malá pitomá holka zažila to samý - tytéž vize, tu samou logiku, stejný rozhodnutí o všem, veškerý pravdy v jedny bolestivý změti a po nich hrůzu a bolest - bože! A tehdy jsem poznal, že ji miluju tak moc, že ji chci zabít. Běžel jsem domů a mlátil hlavou o zeď. Letěl jsem k Dunkelovi; je zpátky ve Frisku i s Galateou; a ptal jsem se ho na jednoho chlápka, o kterým víme, že má bouchačku, letěl jsem za ním, vzal pistoli, letěl jsem k Marylou, podíval jsem se škvírou na dopisy - někoho tam měla a souložili. Musel jsem se stáhnout a promyslet to, vrátil jsem se za hodinu, vrazil dovnitř, byla tam sama - a tak jsem jí dal tu pistoli a řekl jí, ať mě zabije. Držela tu bouchačku v ruce snad tisíc let. Škemral jsem, že spolu uzavřem sladkej pakt smrti. Nechtěla. Zapřísahal jsem ji, že jeden z nás musí umřít. Řekla ne. Mlátil jsem hlavou o zeď. Člověče, já se fakt úplně zbláznil. Nakonec mi to vymluvila, nech si to od ní vyprávět."

"A co bylo pak?"

"Tohle se stalo už dávno - hned potom, cos odjel. Pak si vzala nějakýho obchodníka s ojetejma auťákama a ten mizera prašivěj slíbil, že jen co mu vlez do cesty, že mě zabije, jenže jestli to bude nutný, tak ho ale fakticky voddělám já sám a půjdu do San Quen-tinu, poněvadž, Sále, ještě jeden malér jakýhokoli druhu, a jdu do San Quentinu na doživotí - tohleto je můj konec. Ruku mám v háji a vůbec." Ukázal mi svou ruku. V tom zmatku jsem si ani nevšimnul, že ji má ošklivě poraněnou. "Praštil jsem Marylou do obočí, dvacátýho šestýho února v šest hodin večer - vlastně v šest deset, poněvadž si pamatuju, že mi zbývala přesně hodina a dvacet minut, abych sfouknul jeden expres nákladák -, to bylo naposled, kdy jsme se viděli a kdy se všechno rozhodlo, a teď poslouchej: vyvrátil jsem si palec o to její obočí, a nejen že neměla ani modřinu, ale ještě se mi smála; palec se mi někde hned nad zápěstím zlomil a ten strašlivej doktor se to pokoušel složitě napravit, třikrát mi to dával do sádry, celkem mi to zabralo třiadvacet hodin, z kterejch jsem ještě spoustu proseděl na tvrdých lavicích, a všechno možný, a při třetí sádře mi do toho horem vrazili hřeb, takže když tu sádr v dubnu sundali, zjistili, že hřeb infikoval kost a že mám osteomyelitidu nebo co, a to už dokonce chronickou, a tak po nezdařený operaci a po dalším měsíci v sádře z toho nakonec byla amputace pitomýho malinkatýho kousíčku tady nahoře."

Rozmotal obvazy a ukázal mi to. Pod palcem mu chyběl asi centimetr masa.

"Je to nějak čím dál horší. Abych uživil Camillu a Amy, dělal jsem jak ras ve formovně ve Firestonu a zpracovával nově protektorovaný pneumatiky, pozděj jsem zas nakládal obrovský sedmdesátikilový pneumatiky na korby nákladáků - a to jsem moh používat jen jednu ruku a do druhý jsem se furt mlátil -, znova se to zlomilo, znova mi to spravili, a teď se to zaseje nějak zanítilo a oteklo. A tak jsem teď doma a starám se o holku a Camille pracuje. Prdprd-cililink, hodím se do důchodu, jazzovej král Moriarty má bolavou prdel, poněvadž mu do ní jeho žena vráží denně injekci s penicilinem kvůli tomu palci a ona se mu dělá vyrážka, protože je na to alergickéj. Do měsíce musí vstřebat šedesát

tisíc jednotek tý flemingový šťávy. A celej tenhle měsíc musí každý čtyři hodiny zbaštit jednu pilulku, aby mu ta alergie na tu šťávu zmizela. Musí brát kodein a aspirin, protože ho ten palec bolí. Musí si nechat rozřezat nohu, poněvadž mu v ní něco hnisá. Příští pondělí musí vstát v šest ráno a jít k zubaři. Dvakrát tejdne musí s tou haksnou chodit k doktorovi na vyšetření. Každou noc si musí brát kašlací sirup. Pořád musí frkat a potahovat nosem, kterej má těsně pod kobyolkou nadranc, jak mu to tam zřídili před léty při operaci. Jeho házecí pravačka je teď kvůli palci úplně na nic. A to bejval nejlepší nadhazovač v celý historii Státního nápravného ústavu v Novém Mexiku. A stejně, brácho, stejně jsem se nikdy necítil lip a lepší a šťastnější a spokojenější se světem kolem sebe a s tím, jak si ti roztomilí prckové hrajou na sluníčku, a jsem tak rád, že tě zase vidím, ty můj jeden Sále bezvadnej, poněvadž vím, VÍM, že bude všechno zase oukej! Zítra ji uvidíš, tu moji senzační kouzelnou cérečku, dokáže už bez držení stát celejch třicet vteřin, váží deset kilo dvacet deka, měří dvaasedmdesát centimetrů a zrovna jsem vypočítal, že je z třiceti jednoho a čtvrt procenta Angličanka, z dvaceti sedmi a půl procenta Irka, z pětadvaceti procent Němka, z osmi a tří čtvrtin procenta Holandanka, ze sedmi a půl procenta Skotka a stoprocentně báječná a dokonalá." Vroucně mi blahopřál ke knize, kterou jsem nedávno dokončil a kterou mi přijali v nakladatelství. "Známe život, Sále, stár-nem, oba dva, kousek po kousku, začínáme spoustě věcí rozumět. Vždycky jsem tě chápal, když jsi mi vyprávěl o svém životě, vždycky jsem baštil ty tvý pocity a teď si myslím, že jseš zrovna tak při-pravenej zakotvit s nějakou opravdu bezva holkou, jestli ji teda najdeš, a zušlechtit si ji a předělat si ji podle svýho srdce, jak jsem se já vždycky zoufale snažil s těma svejma pitomejma ženskejma. A hovno! a hovno! a hovno!" říčel na celej barák.

Druhý den nás oba Camille vyhodila na ulici, včetně zavazadel a kompletně se vším. Začalo to tím, že jsme zavolali Roye Johnso-na, starého známého denverského Roye, aby k nám zaskočil na pivo. Dean zatím obpečoval dítě, myl nádobí, vydrhnul podlahu v předsíni, na dvorku rozjel velký prádlo, jenže to v tom rozja-ření všechno nějak zmotal dohromady. Johnson souhlasil, že nás oba odveze auťákem do Milí City a porozhlídnem se po Remim Boncoeurovi. Camille se vrátila domů z ordinace, kde pracovala, a vrhla na nás utrápený pohled životem zkrušené ženy. Chtěl jsem té nešťastnici ukázat, že nehodlám nijak rozvracet její rodinné štěstí, a tak jsem ji přátelsky pozdravil a pokusil se o co nejsrdečnější hovor. Jenže mě prokoukla, věděla, že to je podfuk, a navíc snad ještě odkoukaný od Deana, a tak se jen mdle usmála a nic. Ještě to dopoledne se rozpoutala strašlivá scéna; Camille ležela na posteli a řvala: a zrovna v tu chvíli jsem potřeboval jít na záchod. Ale to bych musel přes její pokoj. "Deane," sháněl jsem ho, "kde je tady nejbližší hospoda?"

"Hospoda?" tvářil se vykuleně; zrovna si umýval ruce ve výlevce dole v kuchyni. Myslel, že se snad chci jít někam ožrat. Vyličil jsem mu svý dilemma. "Klidně tam vlez! Tohle dělá pořád." Ne, to bych nevlád. Vypálil jsem ven, jenže běhal jsem přes čtyři bloky nahoru dolů kolem Russian Hillu a nenašel nic jiného než laun-dromaty, čistírny, stánky s limonádou nebo kadeřnictví. Vrátil jsem se zpátky do nachýlené chaloupky. Zrovna řvali jeden na druhýho, a tak jsem se kolem nich s provinilým úsměvem protáhnul a zamknul se na záchodě. A za chvíli už házela Camille všechny Deanovy věci na podlahu v obývacího a řvala na něj, ať se pakuje. S úžasem jsem koukal nad postel, kde visel olejový portrét Galatey Dunkelové v životní velikosti, a vtom jsem si uvědomil, že tyhle dvě musely spolu strávit měsíce a měsíce svého ženského osamění, a to jistě nemluvíly o ničem jiným než o potrhlosti mužského pokolení. Celým domem se rozléhal Deanův zběsilý chechtot a mísil se s řevem dítěte. Pak už jsem ho viděl, jak rejdí po domě jak Groucho Marx a jen ten zraněný palec v tlustém bílém obvazu mu trčí vzhůru jako maják nad rozbouřenými vlnami. A zas tu byl jeho obrovský zmlácený politováníhodný kufr vyhře-závající ponožky a špinavé prádlo: sklonil se nad ním a naházal dovnitř

všechno, co mohl najít. Pak vzal příruční kufřík, ten nejzbedovanější v celých USA. Byl ze vzorkovaného papíru, co měl vypadat jako kůže, a panty to mělo přilepený lepidlem. Odshora dolů se táhla obrovská trhlina, kterou Dean převázal provazem; pak bafnul ještě námořnickou kabelu a nacpal pár věcí i do ní. Tak jsem taky šáhnul po báglu, a zatímco jsem si ho pakoval, Camille se zmítala na posteli a vykřikovala: "Lháři! Lháři! Lháři! Lháři jeden!" Vypálili jsme z domku a vlekli se po ulici k nejbližší stanici tramvaje - změř lidských údů a zavazadel, z které vyčúhoval do vzduchu obrovitánský zafačovaný palec. Ten palec mi představoval symbol Deanova posledního vývoje. Stejně jako dřív se ani teď o nic nestaral, ale novinkou bylo, že se začal principiálně starat o všechno; jinými slovy: všechno mu bylo jedno, patřil světu a nemohl s tím dočista nic dělat. Zarazil mě uprostřed ulice.

"Koukej, kamaráde, vím, že jseš asi parádně perplex z toho všeho, přijdeš si do města a hned první den dostáném vyhazov, a že to takhle dopadlo a vůbec - se všema těma ohavnostma kolem - hihhi! ale koukni se na mě! Sále, člověče, koukni na mě!"

Kouknul jsem na něj. Měl na sobě svý triko, roztrhané kalhoty mu visely hluboko pod pupkem, boty byly nadranc, byl neholenej, zarostlej, rozcuchanej, oči zarudlý, obrovitánský zafačovaný palec mu trčel do vzduchu kousek nad srdcem (musel nosit ruku na pásce) a na tváři měl ten nejpotrhlější škleb, co jsem kdy viděl. Motal se kolem dokolečka a mžoural na všechny strany.

"Co viděj můj zřítelnice? Achich - blankytné nebe. Long-fel-low!" Kymácel se a pomrkával. Protíral si oči. "A k tomu vokna -sledoval jsi někdy vokna, vole? Pojďme mluvit vo voknech. Viděl jsem pár vopravdu bláznivejch voken, co na mě dělaly ksichty a další měly stažený rolety, a tak jen mrkaly." Z námořnické kabely vytáhl Tajnosti pařížské od Eugena Suea, upravil si to svý triko a začal tam na rohu ulice školometským hlasem předčítat: "No fakt, Sále, půjdem a budem baštit všecko, co uvidíme..." Sotva to dořekl, už na to zapomněl a zíral tupě do prázdna. Byl jsem rád, že jsem přijel. Teď mě potřeboval.

"Proč to ta Camille udělala? Co teď budeš dělat?"

"Co?" kouknul na mě. "Co?" Lámal jsem si hlavu, kam pu~jdem a co budem dělat. Uvědomil jsem si, že to je na mně. Chudák nebohý Dean - žádný pekelník ještě neklesl tak hluboko: stal tu, zpitomělý, ubohý vyvrženec se zaníceným palcem, a kolem něj spousta zbědovaných zavazadel, která v tom svém horečnatém sirotčím životě bez matky věčně vláčí z jednoho konce Ameriky na druhý. "Pojďme pěšky do New Yorku," zavrhl, "a jak půjdem, všecko uvidíme, nic nám neujde - jo?" Vytáhl jsem prachy a spočítal je; ukázal jsem mu to.

"Hele," řekl jsem, "mám tady osumdesát tři dolary a náký drobný, jestli chceš jít se mnou, pojedme do New Yorku - a pak do

Itálie." "Do Itálie?" Zasvítily mu oči. "Jasně, jedeme do Itálie - jak se

tam chceš dostat, Saliku?"

Zvážil jsem to. "Dostanu náky prachy. Mám dostat tisíc dolarů z nakladatelství. Pojedem a uvidíš těch ženskejch v Římě a v Paříži a všude kolem, budem vysedávat po kavárničkách na chodníku a žít budem jen po bordelech. Proč to nezkusit do Itálie, že jo?" "Jasně, proč ne?" řekl Dean, ale najednou si uvědomil, že to myslím vážně, a kouknul na mě koutkem oka, poněvadž to tady ještě nikdy nebylo, abych se takhle uvazoval k jeho obtížný existenci, a ten jeho pohled byl pohledem člověka, co na

poslední chvíli zvažuje všechny své šance, než podá sázku. Koukal na mě vítězně a vyzývavě, byl to ďábelský pohled a dlouho ze mě ty oči nespouštěl. Vzhlídnul jsem k němu a začervenat se.

"Co se děje?" vztekal jsem se a cítil se všivácky, že se tak hloupě ptám. Jenže on mi neodpověděl a jen dál na mě zíral tím svým obezřetným nestoudným postranním pohledem.

Snažil jsem se vzpomenout na všechno z jeho života a jestli v tom snad nebylo něco, kvůli čemu by teď mohl být tak podezřivý. Rezolutně a pevně jsem mu opakoval, co už jsem řekl: "Pojedme do New Yorku; prachy mám." Vracel jsem mu ten pohled a oči se mi najednou zamžily rozpaky a slzami. Ale on na mě zíral pořád dál. Jeho oči už ale byly prázdné a zahleděné kamsi skrze a mimo mě. Byl to asi ten nejpodstatnější moment v našem přátelství, kdy si uvědomil, že jsem doopravdy musel strávit několik hodin v myšlenkách na něj a na jeho maléry, a teď se pokoušel to nějak zařadit do všech těch zběsilých, pomotaných a znesvářených kategorií své mysli. Così v nás obou cvaklo. Já najednou Pocítil účastenství s člověkem o léta (tedy o pět let) mladším než R s člověkem, jehož osudy se v posledním čase tak úzce stýkaly s mými. A co se odehrálo v něm, můžu usuzovat jen podle toho, co pak udělal. Dostal báječnou náladu a řekl, že je to teda hotový. "A co to bylo za pohled?" zeptal jsem se. Zabolelo ho to. Zamračil se. To se často nestávalo, aby se Dean mračil. Oba jsme se cítili trochu zmatení a nejistí. Stáli jsme na vrcholu kopce nad San Franciskem, byl překrásný slunečný den a dívali jsme se na své stíny přetínající chodník. Z činžáku poblíž Camillina domku vypochovalo jedenáct Řeků a Řekyň a hned se seřadili na dláždění zalitým sluncem, ostatní se nahrnuli na druhou stranu uličky a smáli se na ně přes foťáky. Vejrali jsme na ten starodávný národ, jak vyvdává jednu ze svých dcer, nejspíš tak tisícou v jedné nepřerušené lajně tmavých slunečných smíšků. Všichni byli nastrojeni a podivní. Jen kvůli tomuhle by nám oběma stálo za to jet na Kypr. Nad hlavou nám v jiskřivém vzduchu létali racci. "Tak co?" řekl Dean neuvěřitelně plaše a sladce, "půjdeme?" "Jasně," odpověděl jsem, "jde se do Itálie." A tak jsme sebrali všechny své rance, on vzal do zdravé ruky kufr a já všechno ostatní, a vlekli jsme se dál ke stanici tramvaje a za chvíli jsme si to už drandili dolů z kopce, usazení na roztřesené plošince a klimbající nohama nad chodníkem, my dva zlomení hrdinové západácké noci.

3

Nejdřív jsme zašli do baru na Markét Street a všechno rozhodli -zůstaneme spolu a budem kámoši až za hrob. Dean byl nezvykle tichý a zamyšlený, koukal po nálevně na staré vandráky, kteří mu připomínali otce. "Myslím, že teď bude v Denveru - tentokrát ho musíme natuty najít, může být v okresním vězení nebo zpátky na Larimer Street, ale najít ho musíme, jasný?"

Jasně že jo, budem teď dělat všechno, co jsme dřív nedělali nebo co jsme dřív opomíjeli jako čirou pitomost. Ještě před odjezdem jsme si ale slíbili dvoudenní povyražení v San Francisku. Pak samozřejmě zajdeme do cestovní kanceláře a splášíme nějaké auták a ušetříme, co se dá. Dean zjistil, že už vlastně Marylou ani nepotřebuje; i když ji pořád ještě miluje. Ale v New Yorku ho i tohle přejde, na tom jsme se shodli.

Navlíknul si na sebe svůj proužkovaný oblek a rozhalenku a všechny naše krámy jsme nacpali do skříňky na autobusovém nádraží. Pak jsme šli sehnat Roye Johnsona, který nám tu měl při tom našem dvoudenním čóru dělat šoféra. Do telefonu s tím aspoň souhlasil. A za pár minut si to přihasil na roh Markét Street a Třetí, kde jsme na něj čekali. Roy teď bydlel ve Frisku, kde si našel jednak práci v nějaké kanceláři a jednak ženu, roztomilou malou blondýnku jménem Dorothy. Podle Deana měla až

moc velkej nos - z jakéhosi podivného důvodu považoval u ní právě tohle za zvlášť důležitou okolnost -, jenže mně ten nos připadal úplně normální. Roy Johnson je štíhlejší, černej, hezkej kluk s výraznými rysy v obličeji a s vlasy ulízanými dozadu kolem uší. Mívá velice seriózní vystupování a na tváři širokánský úsměv. Jenže: jeho žena Dorothy mu asi dala co proto kvůli tomu nápadu s šoférováním a on, aby udržel svůj glanc hlavy domácnosti (bydleli oba v jediném malinkém kamrlíku), se rozhodl, že slib, co nám dal, dodrží, ale následky se přece jen projevily: jeho duševní boj vyústil do sveřepého mlčení. Provázel nás s Deanem v jakoukoli denní nebo noční hodinu po Frisku a neřekl jediný slovo; jen to řezal na červenou a bral zatáčky po dvou kolech, a čistě jen podle toho jsme mohli usoudit, jak jsme mu to zavažili. Z jedné strany ho to táhlo k jeho nové ženě a z druhé k té bandě denverských hráčů, kterým kdysi šéfoval. Ale Deanovi se ta jízda líbila a jasně že ani v nejhorších chvílích to s ním nehnulo. Nechali jsme Roye Royem a vykecávali se vzadu na sedadle.

Ted' nezbývalo než se rozjet do Milí City za Remim Boncoeu-rem, jestli tam ovšem bude. S jistým úžasem jsem si všimnul, že starý člun Admirál Freebee už v zátoce nekotví; a zrovna tak samozřejmě ani za předposledníma dveřma dělnické svobodárny nebylo už více Remiho Boncoeura. Místo něho se za dveřma objevila nádherná barevná kočka. Dost dlouho jsme se s ní vybavovali, zatímco Roy čekal dole v autě a četl si Tajnosti pařížské od Eugena Suea. Naposledy jsem se rozhlídnul po Milí City; zařekl jsem se, že nemá cenu vykopávat zašmodrchanou minulost, a vyrazili jsme za Galateou Dunkelovou poptat se, jestli neví o místě na přespání. Ed už jí zase utekl, teď byl v Denveru, a ať umřu, jestli zas nesnovala pikle, jak ho přitáhnout zpátky.

Našli jsme ji v jejím čtyřpokojovém bejváku v činžovním domě na horním konci Mission Street. Seděla se zkříženejma nohama na orientální předložce a snažila se z karet uhodnout budoucnost. Hodná holka. Viděl jsem tu smutné známky někdejší Edovy přítomnosti, kterého to nakonec všechno tak zmohlo a otrávil, že radši odešel.

"Vrátí se," říkala Galatea. "Co by si chudák beze mě počal. Musí se o něj někdo starat." Podívala se zle po Deanovi a Royovi Johnsonovi. "Tentokrát za to může Tommy Snark. Než ten přišel, měli jste vidět, jak byl Ed úplně šťastný a pracoval a chodili jsme do společnosti. To byly krásné časy. Měls ho vidět, Deane. A potom? Celé hodiny vysedávali v koupelně, Ed ve vaně, Snark na židli, a mluvili a mluvili - samý blbosti."

Dean se zasmál. Léta tu byl pro celou partu hlavním šamanem on, a teď začínali přebírat jeho techniku i ostatní. Tommy Snark si nechal narůst plnovous a svýma modrýma bolestnýma očima se přijel porozhlídnout do Friska po Edovi. Totiž jak k tomu vůbec došlo: Tommy měl v Denveru jakousi nehodu a museli mu amputovat malíček. Vyneslo mu to pořádný balík peněz. Rovnou se teda rozhodli, že milou Galateu pustěj k vodě a odjedou do Port-landu ve státě Maine, kde má Snark tetičku. V tuhle chvíli se buď po cestě zastavili v Denveru, anebo už dorazili do Portlandu.

"Až budou všechny ty Snarkovy peníze pryč, Ed se vrátí," prohlásila Galatea s očima upřenýma na vykládací karty. "Blázen zatracenej - nic neví, hlupáček. A přitom by mi stačilo, kdyby jen tušil, jak moc ho miluju."

Připomínala mi tu slunečnou řeckou dcerku v hledáčkách fotoaparátů, seděla si tam na předložce, dlouhé vlasy jí splyvaly až na podlahu a hrála si s kartama. Musel jsem ji mít rád. Dokonce jsme se rozhodli, že si večer zajdeme na jazz a Dean přibere ještě jakousi Mary, metr osmdesát vysokou blondýnku, která bydlela v téže ulici o kus dál.

Kvečeru jsme pro ni s Deanem a Galateou zašli. Měla suterénní byt, malou dcerku a prastarý auťák, co sotva jezdil a který jsme s Deanem museli roztlačovat po ulici, zatímco se holky uvnitř hmoždily se startérem. Vrátili jsme se ke Galatee a všichni se roz-sadili do kruhu - Mary, její dcera, Galatea, Roy Johnson, jeho žena Dorothy -, všichni zachmuření v tom bytečku přecpaném nábytkem, jen já stál v rohu, neutrál, pokud jde o jejich sanfran-ciské problémy, a Dean trčel uprostřed pokoje, zafačovaný palec se mu vznášel u prsou a řehnil se: "Do prdele, se mi zdá, že všichni ztrácíme prsty - ha-ha-ha."

"Deane, nedokážeš být ani na chvílku normální?" starala se Galatea. "Volala Camille, žes jí utekl. Neuvědomuješ si, že máš dceru?"

"On jí neutek, ona ho vyhnala!" vykřikl jsem a porušil tak svoji neutralitu. Všichni se na mě zle podívali; Dean se zazubil. "A pak ten palec," dodal jsem, "nevíte, co má ten chudák dělat?" Všichni na mě nasupeně zírali, zvlášť Dorothy Johnsonová se mračila obzvlášť škaredě. Vytvořil se tu debatní kroužek a uprostřed stál obžalovaný, Dean - zodpovědný zřejmě za všechno špatný, co se stalo. Vyhlídnul jsem z okna na rušnou noční ulici; tak rád bych už vypadnul a šel si poslechnout ten bájný sanfranciský jazz -vždyť jsem tu teprv druhý večer, vzpomeňte si.

"Myslím, že Marylou byla velice, velice moudrá, že tě nechala," pokračovala Galatea. "Nikdy jsi neměl ani špetku odpovědnosti vůči někomu druhému. Už jsi napáchal takovou spoustu ohavností, že nevím, co bych ti na to mohla říct."

A to byl vlastně ten základní problém, takže všichni jen mlčky seděli v kruhu kolem něj a sledovali ho zachmuřenýma záštiplnýma očima a Dean stál na koberečku uprostřed a řehnil se - jen tak se řehnil. Předvedl jim malý taneček. Obvaz na palci byl čím dál tím špinavější, začínal se bortit a rozvazovat. Najednou jsem si uvědomil, že se Dean skrze celou tu svou nepřebornou zásobu zlých skutků pomalu stává Idiotem všech idiotů, Imbecilem na kvadrát, Svatým nadělením.

"Nemáš ani špetku pochopení pro nikoho a pro nic jinýho než pro sebe a pro své vylomeniny. Staráš se jen o tu věc, co ti visí mezi nohama, a kolik peněz a zábavy ti můžou poskytnout lidi kolem tebe, aby ses stejně nakonec na všechny vykašlal. Ale kdyby jen to, ale ty z toho máš ještě srandu. Neuvědomuješ si, že život je taky vážná věc a že jsou lidi, co v něm chtějí něco pořádného dokázat, místo aby jenom pořád blbli..."

Ano, to byl Dean - SVATÝ BLB.

"Camille si může oči uplatkat, ale jen si nemysli, že by tě chtěla zpátky," řekla, že už tě nechce nikdy ani vidět a že je to tentokrát definitivní. A ty si tady stojíš a pitvoříš se a je ti všechno fuk."

Tak tohle nebyla pravda; natolik jsem Deana znal a mohl bych jim to dokázat. Jenže nemělo smysl to ani zkoušet. Hrozně jsem chtěl jít k Deanovi, položit mu ruku kolem ramen a říct: Tak hele, chytráci, pamatujte si všichni aspoň tohle: tenhle kluk má taky své trable a přitom si nestěžuje, a ještě něco: vy všichni jste s ním zažili báječné chvíle, a to jen díky tomu, že je pořád svůj a na nic si nehraje, a jestli vám tohle nestačí, tak ho pošlete před popravčí četu, poněvadž, jak koukám, o tohle vám stejně nejvíc jde...

Ale z celé bandy jediná Galatea se Deana nebála, klidně si tam seděla, tvářila se podebrané a dávala tam přede všema Deanovi kapky. A to bejvávalo, ještě kdysi v Denveru, že se všichni k Deanovi i s holkama slízali a v šeru mu mlčky v sedě naslouchali a on mluvil a mluvil a mluvil a jeho hlas byl tak

hypnotický a mluvil tak přesvědčivě, že to prý k němu holky dočista přitahovalo a zvedalo ze země. Tehdy mu bylo patnáct šestnáct let. Teď byli jeho žáci ženatí a ženy jeho žáků ho měly na koberečku pro jeho přebujelé erotické mravy a pro život, kterému pomáhal ke zrodu. Poslouchal jsem dál.

"Teď hodláš se Salem odjet na Východ," pokračovala Galatea. "Co tím chceš, prosím tě, dokázat?" Camille bude muset zůstat doma s dítětem a ty si zatím budeš bůhví kde trajdat - z čeho bude živa? - a přitom už tě nechce ani vidět, pamatuj, a já jí to nezazlívám. Jestli někde po cestě potkáš Eda, řekni mu, ať se mi vrátí domů, jinak že ho zabiju."

Takhle suše to řekla. Byl to ten nejsmutnější večer. Jako bych se octl v nějakém tklivém snu ve společnosti podivných bratrů a sester. Na každého padla zvláštní mlčenlivost; dokonce i Dean, který by se jindy snažil ze všeho vykecat, teď mlčel a jen stál všem ostatním na očích, odrbaný, zmlácený, zpitomělý, přímo pod světlem lustru, na zpoceném vyzáblém šíleném obličejí mu nabíhaly pulsující tepny a potichu si mumlal. "Jo! jo! jo!", jako by si na něco úžasného právě teď vzpomínal, a já věřím, že tomu tak bylo, a ostatní to pocítili zrovna tak a báli se. Byl BLÁZEN, což je ta pravá duše a základ BLAŽENOSTI. A jestli něco věděl? Ze všech sil se mi snažil vypovědět všechno, co ví, a oni mi to záviděli, záviděli mi, že mu stojím po boku, že ho bráním, že ho hltám plnými doušky, jako to oni sami kdysi zkoušeli. Civěli na mě. Co já, cizinec, tady vůbec dělám v té jejich vlahé noci na západním pobřeží? Zadoloval jsem v paměti.

"Jedeme do Itálie," řekl jsem a hodil tu věc za hlavu. Najednou jsem ale v povětří nasál podivnou atmosféru mateřské něhy, a hele! holky opravdu teď koukaly na Deana, jako když se matka dívá na své nejmilejší a nejzlobivější dítě, a on stál před nima, s palcem smutně vztyčeným, ponořen do vzpomínek, vědom si té změny, a jen proto mohl v naprostém tikotavém tichu mlčky opustit místnost a šel na nás počkat před barák, než se rozhodneme, co bude. Teď jsme teprve cítili ten přízrak na chodníku. Vyhlídnul jsem z okna. Stál tam ve dveřích a vstřebával do sebe ulici. Veškerá hořkost, ústrky, výčitky, kázání, smutek - to všechno bylo za ním a čekala ho drsná extáze a magická radost čirého bytí.

"Tak honem, Galateo, Mary, jdeme na jazz a zapomeňte na to. Dean stejně jednou umře a co s ním pak naděláte?"

"Čím dřív umře, tím lip," prohlásila Galatea a znělo to jako oficiální prohlášení jménem většiny přítomných.

"Dobře, dobře," řekl jsem, "ale zatím žije a vsadím se, že chcete taky vědět, co teď hodlá podnikat, protože on zná to tajemství, po kterém všichni prahnem, má ho plnou hlavu až k prasknutí, a jestli se někdy opravdu zblázní, nemusíte se strachovat, nezaviníte to vy, ale Bůh."

Nesouhlasili se mnou; že přej Deana pořádně neznám, že je to největší darebák a že na to jednoho dne ke své lítosti taky přijdu. Bavilo mě, s jakou vehemencí se do něj pustili. Na obranu dam povstal i Ray Johnson; prohlásil, že zná Deana lip než všichni ostatní a pokládá ho za obyčejného lumpa, i když moc a moc zajímavého a dokonce zábavného. Šel jsem ven za Deanem a chvíli jsme o tom všem dali řeč.

"Nic se neboj, kamaráde, všechno je bezvadné, nic se neděje," říkal. Drbal se na břicho a olizoval si rty.

Holky vyšly ven a mohli jsme vyrazit za naší velkou nocí; zas jsme museli strkat auto po ulici. "Holarííí! Jedem!" křičel Dean a naskočili jsme oba dozadu a rachotili si to k malému Harlemu na Folsom Street. Vyskočili jsme do vlahé, šílené noci a už k nám odkudsi zazníval zběsilý jekot tenorsaxofonu: "Tíí-ra! Ta-ríí-ra! Tíí!" a lidi tleskali do taktu a vyřvávali: "Jedem! jedem! jedem!" Dean pádil po ulici, palec mu trčel do vzduchu a hulákal: "Šlapej, vole, šlapej!" U vchodu se zmítala banda černých chlápků ve svátečním. Byl to jen obyčejnej lokál vysypanej pilinama s malým pódiem, na kterém se tísnil hlouček muzikantů v kloboukách a rozjížděli to nad hlavama diváků. Bláznivý místo. Chvilími se tu kolem mihla i nějaká ta potrhlá sešlá ženština jen tak v županu. Na dvorku cinkaly flašky. Vzadu za věčně tekoucím a hučícím záchodkem stáli v tmavé chodbě u zdi chlapi i ženské a lili do sebe vinné spodiody (whisku stříknutou vínem) a plivali po hvězdách. Saxofonis-ta v klobouku vytruboval na plný pecky svou dostatečně krásnou a svobodnou improvizaci, střídavě stoupající a klesající motiv, který začínal na "Tííí-ra!" a přecházel v bláznivé "Tíí-ra-rííí-ra!" a sléval se s rachotivým virblem bubnů, celých zjizvených od vajglů, do kterých mlátil obrovské černé surovec s býčí šíjí, lhostejnej k čemukoli, jen když mohl věčně trestat ty své týraný škopky lup, rutibum, lup. Muzika řvala a ten saxofonista v TOM byl; každý věděl, že v TOM je. Dean strkal hlavu mezi dav - a byl to šílený dav. Vybičovával saxofonistu ještě víc a ještě dál, řevem a planoucíma očima, a saxofonista se zvedal z podřepu a zas klesal dolů a vypouštěl loopingy čistýho nářku nad tím běsněním. Jakási vyzáblá vysoká černoška začala natřásat svýma kostma přímo před korpusem saxofonu a ten chlápek jí to rozzlobeně vracel: "Tííí! Tííí! Tííí!"

Všichni sebou zmítali a hulákali. Galatea a Mary stály na židlích, v ruce pivo, a poskakovaly a pohupovaly se. Dovnitř vtrhla banda barevných chlápků a padali jeden přes druhýho, jak pospíchali. "Drž to, brácho, drž to!" zařval kdosi hlasem jak tovární siréna a vypustil mohutný povzdech, že to muselo být slyšet až v Sacramentu. Aááá! "Jovaj!" žasnul Dean. Drbal se na prsou, na bříše, z obličejů mu stříkal pot. Rap! Rap! BUM! bubeník hnal ty své bubny až do sklepa a zas s nima pádil po schodech vzhůru a řezal do nich svýma vražednýma paličkama ratata-bum! Po pódiu poskakoval obrovské tlustoch a pódium sténalo a prohýbalo se. "Jů!" Pianista s prsty roztaženými jak orlí pařáty třískal do kláves svý akordy (vždycky v intervalech, kdy se ten kalič se saxi-kem musel nadechnout na další vypalovačku) - čínské akordy, co

rozdrnčely všechno dřevěné a kovové na celém pianu, břink! cink! buing! Saxofonista seskočil z pódia mezi diváky a rozjížděl to na všechny strany: klobouk se mu sesul do očí, kdosi mu ho vrátil zpátky. Nabral dech, dupnul si nohou a zhluboka chraptivě za-ržál, znovu se nadechl, zvednul saxofon nad hlavu a už se vzhůru nesl vysoký jasný bolestný tón. Dean stál přímo před ním, hlavu nakláněl nad korpus saxofonu, tleskal rukama, pot z něj stříkal a skrápěl mosazné klapky nástroje, chlápek si ho všimnul a začal se do tý svý fajfky chechtat vysokým třaslavým smíchem a i všichni ostatní se smáli a jelo se a jelo. Nakonec se saxofonista rozhodl, že zkusí, co to dá; přikrčil se k zemi a vytáhnul vysoké cé a držel, až už všechno ostatní kolem praskalo v pantech a řev stoupal výš, a já měl strach, že se sem z okolí seběhnou všichni poldové. Dean byl v transu. Saxofonistovy oči byly stále upřené přímo na něj: tady měl správnýho šílence, který nejenom rozuměl, ale chtěl a toužil rozumět ještě víc, vlastně mnohem víc, než bylo čemu rozumět, a na to si teď oba přísazovali; všechno se teď linulo ze saxofonu, už ne melodie, ale kvílení a nářky: "Bááá!" a pak dole: "Býýý!" a nahoru: "Tííí-rííí!" a přehmaty a vzdechy a nato odkudsi jakoby ozvěnou čistý a jasný tón saxofonu. Zkoušel všechno: nahoře dole, nalevo napravo, vzhůru nohama, vodorovně, třicet stupňů, čtyřicet stupňů - a nakonec sklesl komusi do náručí a odpad; všichni se nahrnuli kolem a ječeli: "To bylo! Umííí! Umííí!" Dean se utíral kapesníkem.

Saxofonista se vrátil na pódium, řekl si o pomalejší rytmus, zadíval se smutně přes hlavy lidí k otevřeným dveřím a začal zpívat "Zavři oči svý". Všechno se na minutu zklidnilo. Měl na sobě rozdrbané semišové sako, fialovou košili, popraskané boty a ne-vyžehlené trubky, co by se staral. Byl jak černošský Hassel. V jeho velkých hnědých očích sídlil smutek a potřeba zpívat pomalé písně s dlouhými zamyšlenými odmlkami. Ale už při druhém refrénu se vodvázal, vyrval mikrofon ze stojanu, seskočil z pódia, předklonil se, hluboko, až si dosáhl na špičky bot, tam našel ten správ-nej tón a vypálil s ním vzhůru tak prudce, že málem ztratil rovnováhu, ale jen co přišla pomalá pasáž, už ji zase nabyl. "Kapelo, hréééj!" zaklonil se s očima upřenýma ke stropu a s mikrofonem u brady. Třásl se, kymácel. Pak se rychle narovnal, div se nepraštil mikrofonem do zubů: "Tohleto snový blues -" a zadíval se ven do ulice s křivým úsměvem na tváři připomínajícím světobolný úsměšek Billie Holidayové - "Stojí to za pokus" - motal se ze strany na stranu - "Lásku svou mi déééj" - otrásl se znechuceně a otráveně nad celým tímhle světem - "Bude nám" - Co nám bude? Všichni čekali: a on zamručel: "Oukej."

Rozdrnčelo se piano. "Tak, děvče můj, zavři pěkný malinkatý oči svýýý -" zaškubalo mu v koutcích, podíval se na nás s Deanem, jako by říkal: Tak, hošani, co se dá dělat na tomhle smutným černým světě - a pak už se blížil konec písně, připravoval se na něj pečlivě, že byste stačili rozeslat tučet telegramů do celého světa, ale proč a k čemu? Vždyť tady šlo jen o to považet se trochu, ve vlastní šťávě vlastního ubohého zbitého života, až na dřeň zapeklité lidské duše - a to nám řekl a o tom nám zpíval: "Zavři - oči -" a pak to vypálil vzhůru ke stropu a ke hvězdám a ještě mnohem dál - "svýýý!" a zamyšleně se odpotácel z pódia. Seděl v koutě a kolem něj hrozen lidí a on si jich nevšímal. Svěsil hlavu a plakal. Byl král.

Šli jsme s Deanem za ním. Vytáhli jsme ho ven do auta. Najednou zařval: "Jasně! Není nad pořádněj vodvaz. Kam se jede?" Dean poskakoval po sedadle a chechtal se jak pošuk. "Vlastně moment," vzpomněl si saxofonista. "Musím sehnat svého šoféra, aby nás odvezl k Jamsonovi. Mám tam zpívat, fá bych asi bez zpívání zašel, brácho. Už čtrnáct dní zpívám ‚Zavři oči svý‘ - a nechci zpívat nic jinýho. A co vy?" Vyprávěli jsme mu, že za dva dny odjíždíme do New Yorku. "Bože, tam jsem nikdá nebyl a je to přej bezva rušný město, jenže tady si taky nemám nač stěžovat. Jsem ženatej, vědí?"

"No hele?" rozzářil se Dean. "A kdepak je zlatíčko dneska večer?"

"Co tím chceš říct?" podíval se na něj saxofonista koutkem oka. "Neřek jsem snad, že jsem ženatej, hergotsakra?"

"Jakbyne, jakbyne," mrmlal Dean. "Jen jsem se ptal, přece. Ale snad má ňáky kamarádky nebo sestry? ňákou srandu, rozumíš, dal bych si říct ňákou srandu dneska."

"Eh, k čemu, život je moc smutnej, než aby mohla bejt pořád sranda," řekl saxofonista a podíval se zachmuřeně po ulici. "Sakra!" zaklel. "Prachy nemám, ale dneska na to kašlem."

Vrátili jsme se ještě na chvilku dovnitř. Holky se naštvaly, že takhle s Deanem troťlujeme a lítáme ven a vůbec, a sebraly se, že dojdou do Jamsonova klubu pěšky; no co, auto stejně nejelo. V baru se nám naskytl hrůzostrašnej pohled: jakýsi blondatý tep-loušský krasaveček v havajský košili prosil toho rabijátskýho bubeníka, jestli si nemůže zabubnovat. Černoch se na něj podezíravě podíval: "Válíš, vole?" Buzík slušňácky přikývl. Muzikanti se po sobě koukli: "No jo, tenhle tak zrovna - kurva!" A krasaveček si sedl k bicím a kapela spustila parádní rachot a on jen nesmyslně šolíchal bopovýma

šťětkama po malém bubínku a škubal hlavou v té dušehojné psychoanalytické extázi, jakou nevyvolá nic jinčího než přemíra marjánky, nedostatek pořádného jídla a vy-špekulovanéj a trochu chtěnej vodvaz. Ale co! Usmíval se zasněně a držel se rytmu, sice jen jemně a něžně, ale byl tu a šploucha-vě a chichotavě v pozadí přizvukoval drsnému, burácivému rytmu houkavýho blues, které tu muzikanti rozjždějí bez ohledu na něj. Hromotluckej bubeník s býčí šíjí zatím seděl a čekal, až to skončí. "Co to dělá?" kroutil hlavou. "Neslyšíš, co hrajou?" řval na něj. "Bože!" bědoval. "Kurva!" zanádal a znechuceně se odvrátil. Konečně se objevil saxofonistův šofér; byl to malý upjatý černošský kluk s obrovským cadillakem. Nasedli jsme. Kluk se sklonil nad volantem a vystřelil autákem napříč Friskem bez jedinýho zastavení, řezal to víc jak stovkou hustým provozem, aniž vzbuzoval pozornost, tak byl dobrej. Dean byl u vytržení: "Koukej na něj, člověče! Jak sedí a ani se nehne a jen to pere na plný pecky a klidně by tak moh jet celou noc a mluvit a mluvit, jenže co by mluvil, když ho to neba, sakra, brácho, kdybych - já bych - moc rád bych - no jo, vlastně. Tak jedem, žádný zdržovačky - jedem! Že jo?" A klučina to stříhnul kolem rohu a zarazil rovnou před Jamsonovým klubem. Hned vedle nás přirazil k chodníku taxík, vyskočil z něj malý vyzábělý černošský kazatel, jen taková sušinka, hodil do taxíku dolar a zařičel: "Jazz!" Vrazil do podniku, prosvíš-těl dole barem a hulákal: "Jazz! jazz! jazz!" Hnal se po schodech vzhůru, zakopl a už by se byl rozplácl na zemi, ale stačil ještě rozrazit dveře do jazzklubu a vletěl dovnitř s rukama napřaženýma dopředu, že se snad něčeho chytí - a taky se chytil: Lampshada, který tu zrovna letos pracoval jako číšník; a muzika duněla a on stál celej tumpachovej v otevřených dveřích a sténal: "Jazz, bratře, to je jazz!" A malý černý bratr na pódiu svíral v rukou altsaxofon a podle Deana to byl člověk, který stejně jako Tom Snark bydlí u své babičky, celej den vyspává a po nocích trúbí a nejdřív si stokrát musí přehrát ty své chorusy, než je dost zralej na paňáka; a tak to taky bylo.

"To je Carlo Marks!" zaječel Dean nad celým tím běsněním. A byl. Tenhle babiččin klouček s porůznu sflikovanou altkou měl korálkové, blyštivé oči, dlouhé tenké nohy a malá šmajdává chodidla; natřásal se a poskakoval při hře, metal nohama kolem sebe a oči upíral na obecenstvo, což bylo jen pár rozesmátých lidí u několika málo stolů v místnůstce tak deset krát deset metrů s nízkým stropem. A tak pořád a bez přestání. Nehrál nic moc slo-žitýho. Nejvíc ho bavilo, když do stejnýho laufu vnesl nějakou překvapivou jednoduchou variaci. Začal třeba: "tá-dap-tádu-dý-dap... tá-dap-tádu-dý-dap," a tak pořád dál pokračoval a natřásal se a mazlil se s tím a smál se, až přišlo "tá-dap-Tíí-tá-du-dúba-RUP! tá-dap-Tíí-tá-du-dúba-RUP!" a to byly ty obrovský chvíle radosti a pochopení pro něj a pro všechny ostatní, co byli u toho. Hrál čistě jak skřivánek, vysoké jasné tóny, a metal nám je přímo do tváře ze vzdálenosti jednoho metru. Dean stál rovnou před ním, odpoután od všeho ostatního na světě, hlavu měl skloněnou, ruce těsně sepnuté, pohupoval celým tělem a pot, zas a znovu pot, se po něm lil a stékal mu po zbědovaném límci dolů k nohám, kde už ho byla celá kaluž. Galatea a Mary tu byly taky a trvalo nám pěknou chvíli, než jsme si to uvědomili. Tak sbohem, vy noci ve Frisku, kde končí kontinent a mizí pochybnosti, vy všechny hloupé strachy a zmatky - sbohem! Lampshade lítal po místnosti s tácy naloženými pivem; všechno dělal v rytmu, křičel na servírku pěkně do taktu: "Hej, hej, holka, pospíchej, uхни Lampshadovi z cesty, jinak bude zlej!" a prohnal se kolem ní s pivama zdviženýma vysoko ve vzduchu, prosvíštěl lítacíma dveřma do kuchyně, pro-tančil kolem kuchařů a zas vypálil zpátky, pot z něj jen stříkal. Náš saxofonista seděl nehnutě u rohového stolku před netknutým drinkem a zíral do prázdna, ruce měl spuštěné podél těla skoro až k podlaze, nohy mu bezvládně klímaly jako psovi jazyk a cele se oddával bezmezné ochablosti a bezbřehému smutku a bůhví čemu ještě: každý večer ze sebe vydá všechno, co v něm je, a po nocích vyžaduje od ostatních pouze azyl pokojné nevšímavosti. A ten malej babiččin alťák, ten prťavej Carlo Marks, dál poskakoval

a hopsal se svým čarovným saxofonem, z kterého se hrnuly stovky bluesových chorusů, jeden zběsilejší než druhý, a on nejevil známky ochabujícího elánu nebo ochoty přiznat si, že zítra přijde zase den. Celá místnost se třásla.

O hodinu později jsem stál na rohu Čtvrté a Folsom Street s Edem Fournierem, dalším sanfranciským altákem, a čekali jsme na Deana, který šel z baru zavolat Roye Johnsona, aby pro nás přijel. Nic se nedělo, jen jsme povídali, když jsme najednou za-hlídli velice podivnou choromyslnou postavu. Byl to Dean. Chtěl říct Royovi přesnou adresu baru, nařídil mu, ať zůstane u aparátu, že se skočí podívat, a už se dral davem podél pultu, vrážel do opilců vysvětlečných do bílých košil, kteří hulákali a běsnili, a on pádil do prostředka ulice, aby se podíval na vývěsní štít. Letěl v hlubokém předklonu jako Groucho Marx, vznášel se na úžasně lehkých nohách jak přízrak a palec mu poletoval nocí jak balón; uprostřed ulice se kymácivě zastavil a díval se všudemožně nad sebe po názvu podniku. V té tmě nebyla písmena pořádně vidět, a tak se jak čamrda otáčel kolem dokola své osy, v šíleném napjatém tichu, s palcem vzhůru, divoká rozčuchaná postava se motala a motala tmou a nad ní se vznášel palec jak obrovská bílá husa na obloze, zatímco druhou ruku měl bezmyšlenkovitě zastrčenou v kalhotech. Ed Fournier mi zrovna vyprávěl: "Zkousím všude hrát tak sladce, jak to jen jde, a jestli se to někomu nelíbí, tak si nemůžu pomoci. Hele, člověče, ten tvůj kámoš je ale cvok, koukni na něj -" a mlčky jsme koukali. V tom tichu Dean konečně zjistil název podniku a hnal se zpátky do baru, lidi zrovna vycházeli ven a on jim prakticky podlehl pod nohama a prosvítl zpátky podél pultu tak rychle, že když měl někdo dlouhý vedení, vůbec mu nedošlo, že někoho viděl. Za moment už tu byl Roy Johnson, ve stejně neuvěřitelném tempu. Dean se neslyšně přehnal přes ulici a naskočil. A zas se jelo.

"Royi, člověče, já vím, že tě štve, co na to řekne žena a vůbec, ale naprosto nutně se teď musíme dostat na roh Čtyřicáté šesté a Geary Street, a jestli tam nedojedem do tří minut, což je samozřejmě hrozně krátká doba, bude všechno v háji. Ehm! Jo!" Odkášlal si a pokračoval. "Ráno se Salem odjíždíme do New Yorku a tohle je pro nás absolutně poslední noc v San Francisku a já věřím a doufám, že se nezlobíš."

Kdepak, Roy Johnson se nezlobil, jenom to, jak mohl, řezal na červenou přes všechny křižovatky. Za svítání se jel domů vyspat. My s Deanem jsme skončili u jednoho barevného chlápka jménem Walter. V baru nám nejdřív objednával pití a nechával si to nosit v přesném pořadí: "Vinné spodiodi!" vykřikoval a byla to sklenka portského, sklenka whisky a další sklenka portského. "Musíme tu ošklivou whisky obalit pěkným sladkým kabátkem!" mlel pořád dokola.

Pozval nás domů na pivo. Bydlel v činžáku vzadu za Howard Street. Když jsme vešli, jeho žena ještě spala. V bytě nebylo jiné světlo než žárovka přímo nad její postelí, a tu jsme museli vyšroubovat: žena na to nic, jen ležela a usmívala se. Chopil se toho Dean, vylezl na židli a oslepené mrkal do světla. Byla tak o patnáct let starší než Walter a byla to ta nejsladší ženská na světě. Pak jsme ještě museli zastrčit prodlužovačku do zástrčky za postelí; a ona se usmívala a usmívala. Ani ji nenapadlo ptát se Waltera, kde byl a kolik je hodin a vůbec nic. Nakonec jsme konečně seděli v kuchyni, žárovka svítila z prodlužovačky a u skromné tabule jsme popíjeli pivo a povídali si. Přišlo svítání. Byl čas vypadnout, vrátit prodlužovačku na původní místo v ložnici a našroubovat zpátky žárovku. Walterova žena se usmívala a usmívala, zatímco jsme se zas a znovu hmoždili s toutéž naprosto imbecilní činností. Neřekla ani slovo.

Na rozbřesklé ulici řekl Dean: "Vidíš, kamaráde, to je ta pravá ženská pro tebe. Žádný nadávky, žádný nářky, nebo to vem naopak, její starej si může přijít domů kdy chce, přivést si koho chce, popíjí si pivo

v kuchyni a povídá a může kdykoli vypadnout. To je chlap jaksepatří a tohle je jeho hrad." Ukázal na činžák. Odpotáceli jsme se pryč. Naše velká noc skončila. O ulici dál se v patách za náma podezíravě šoural policejní auták. V pekárně na Třetí jsme si koupili čerstvé koblihy a rovnou je tam na té šedivé ošumělé ulici snědli. Zdálky se k nám vrávoravě přibližoval vysoký, brýlatý chlápek v prima vohozu a lepil se na něj černochoch v šoférské bekovce. Najednou kolem přefrčel velkej nákladák a černochoch na něj vzrušeně ukazoval a snažil se vylíčit všechno, co cítí. Ten dlouhán se zatím pokradmu ohlídl a přepočítával si peníze. "To je Starouš Bull Lee!" chechtal se Dean. "Hele, jak tenhle počítá prachy a všeho se bojí a přitom ten kluk nechce nic jinýho než mluvit o nákladákách a jinejch věcech, co zná." Vzduchem se vznášely božské květy - a byly to jen unavené tváře amerického jazzového úsvitu.

Potřebovali jsme jít spát; Galatea Dunkelová nepřicházela v úvahu. Dean znal jakéhosi Ernesta Burkeho, brzdaře, který bydlel se svým otcem v hotelovém domě na Třetí. Původně s nima sice Dean vycházel moc dobře, ale později už míň, a tak jsem to měl být já, kdo je přesvědčí, aby nás nechali přespat u nich na podlaze. Hroznej úděl. Volal jsem z jednoho ranního bistra. Vzal to otec. Zpočátku byl hodně podezíravý, ale pak si vzpomněl, že mě vlastně zná z vyprávění syna, a k našemu údivu si pro nás opravdu přišel dolů do recepce. Byl to starý smutný friský hotel nejnižší kategorie. Šli jsme s ním nahoru a tak byl hodnej, že nám přenechal celou postel. "Stejně už musím vstávat," řekl a odešel do kuchyňky uvařit kafe. Začal nám vyprávět příhody ze svého železničářského života. Připomínal mi máho tátu. Zůstal jsem s ním a poslouchal.

Dean si zatím v koupelně čistil zuby, poletoval kolem, a aniž ho vůbec poslouchal, přitakával na všechno, co ten chlápek povídal: "Jasně, jasně!" Konečně jsme spali. A ráno se vrátil z cesty po západní štrece Ernst a rovnou zahučel do postele, kterou jsme mu s Deanem zrovna uvolnili. Teď se starej pan Burke začal šlechtit na rande se svou obstarožní přítelkyní. Navlíknul se do zeleného tvídového obleku, na hlavu si posadil zelenou tvídovou čepici a do klopy si ve tknul kytku.

"Tihleti staří romantici," povídal jsem Deanovi v koupelně, ať jsou sebevíc zlomení a smutní, stejně žijou svým zvláštním, plným životem. Bylo to od toho brzdaře moc fajn, že nás tu nechal vyspat."

"Jasně, jasně," mrmlal nepřítomně Dean. Letěl do cestovní kanceláře splášit nějaký auto. Já měl zaskočit pro naše bágly ke Galatee Dunkelové. Seděla na zemi a četla si z karet o tom, co ji nemine.

"Tak ahoj," loučil jsem se s ní. "Doufám, že zas bude všechno fajn."

"Až se Ed vrátí, tak s ním každej večer zajdu do Jamsonova klubu. Ať si zablbne, když ho to baví. Myslíš, že to pomůže, Sále? fá si nevím rady."

"Co říkají karty?"

"Pikový eso je od něj dost daleko, a pořád má kolem sebe nějaký srdce - srdcová královna je vždycky vedle. Vidíš toho pikovýho kluka? To je Dean, ten se tu furt musí někde motat." "Klid, za hodinu odjíždíme do New Yorku." "Jednou Dean takhle odjede a už se nikdy nevrátí, uvidíš." Směl jsem se ještě oholit a vysprchovat, řekli jsme si sbohem, sebral jsem bágly a vyrazil na ulici. Svezl jsem se taxi-busem, což je obyčejnej taxík, který jezdí pořád po stejné trase, a když vypláznete patnáct centů, vezme vás z jednoho rohu na jakýkoli další a uvnitř je natřískáno pasažéry jak v autobuse, ale sranda je tam a vtipy se tam vyprávějí jako v soukromém autáku. Ten můj poslední den ve Frisku to na Mission Street vypadalo jak při velkém pozdvižení: děti si hrály na rozkopaných staveništích, rozjaření černoši se vraceli z práce, všude byl prach a vzruch, hučelo to tam a troubilo a třáslo se - poněvadž

tohle je opravdu nejrůznější a nejpodivnější ze všech amerických měst - a nad ním se klene čistá modrá obloha a vzhůru stoupá radost ze zachumlaného moře, které se vždycky navečer nahrne dovnitř a hned je každé hladově po jídle a po životě. Moc se mi nechtělo odjíždět. Strávil jsem tu všehovšudy asi šedesát hodin. S potrhým Deanem po boku jsem se hnál světem a neměl nejmenší šanci z něho něco vidět. Někdy odpoledne jsme už frčeli směrem na Sacramento a odtud už to půjde jen a jen na Východ.

5

Auto patřilo vysokému hubenému teploušovi, který se vracel domů do Texasu, na nose měl černé brýle a řídil nanejvýš opatrně. Tomu jeho fáru říkal Dean "plymouthičíček" a nemělo to žádnou akceleraci a pražádný výkon. "Zženštilej auťáček," šišlal mi Dean do ucha. Byli tu ještě další dva cestující, páreček, typičtí skoroturisti, kteří by nejradši všude zastavovali a přespávali. První zastávka měla být hned v Sacramentu, a to vlastně není ještě ani začátek cesty na Denver. Seděli jsme sami s Deanem na zadním sedadle, nechali všechno na těch vpředu a povídali si. "Her-got, člověče, ten alťák včera, ten v TOM byl. Chytil to a už to nepustil. Neviděl jsem ještě nikoho s takovouhle výdrží." Chtěl jsem vědět, co to TO vlastně znamená. "Che," usmál se Dean, "to se mě ptáš na něco nepojmenovatelného - ehm! Tak hele. Máš chlápka a všichni jsou kolem, jasný? Je na něm, aby vyjádřil, co ti ostatní zrovna cítěj. Začne hrát a rovná si v hlavě nápady; lidi je-čej, ale berou ho, a na něj pomalu sedá celý jeho osud a on aby hrál podle toho. A najednou, někde uprostřed chorusu, se TO zjeví - každé zvedne hlavu a ví o tom, všichni poslouchaj. A on je v TOM a jede. Čas se zastaví. Vyplňuje ten prázdný prostor něčím podstatným, zpověďma zvnitřku zkroušeného břicha, vzpomínkami na dřívější laufy a nápady a starejma melodiema. Skáče přes všechny mosty a zas se vrací zpátky a vždycky to, co zrovna hraje, tak dokonale rozpitvává člověkovu duši, že všichni vědí, že nejde o tu melodii, ale o TO, co je v TOM -" už nemohl dál, pot se z něho lil v jednom proudu.

Pak jsem začal povídat já, v životě jsem toho tolik nenamluvil. Vyprávěl jsem Deanovi, jak jsem jako kluk jezdil s tátou v autě a jak jsem si tehdy představoval, že v ruce držím obrovské srp a kosím všechno kolem: stromy, sloupy, a dokonce i podetínám každé kopec, co ubíhá kolem. "Jasně, jasně!" ječel Dean. "Já měl to samý - jen ten srp byl jinej - a řeknu ti proč. Poněvadž jsem jezdil po rozlehlém Západě, tak ten srp musel bejt obrovitánskej, aby dosah až na vzdálený hory a ufíkával jim vrcholky a přitom stačil ještě sekat všechny ty sloupy podél silnice, fík - fík - jedna telegrafní tyč za druhou. A k tomu ti ještě musím říct tohle - bráško, TED mě poslouchej - už vím, musím ti totiž vyprávět, jak jsme jednou s tátou a ještě s jedním vandrákem z Larimer Street vyrazili za krize ve třicátých letech do Nebrasky prodávat plácačky na mouchy a jak jsme si je sami udělali, nakoupili jsme vobyčejný starý pletivo a kusy drátu a ty jsme zdvojili, okraje jsme obšili modrýma a červenýma hadříkama, v bazaru a na trhu nás to všechno stálo sotva pár centů, a nadělali jsme tisíce plácaček; nasedli jsme do starý rachotiny toho vandráka a rozjeli jsme se do Nebrasky a na každé farmě po cestě jsme je po niklu rozprodávali - ty prachy nám stejně dávali z milosti, vždyť si to představ: dva vandráci a malej kluk, jablkový koláče, nikdo pro ně nepláče, a táta, ten si v té době pořádkem prozpěvoval: .Haleluja, já jsem tulák, tulák toulávej.' A člověče, teď poslouchej, po čtrnácti dnech neuvěřitelného lopocení a kodrcání a pobíhání v prachu a horku se všema těma plácačkama se ti dva začali rafat ohledně podílu z výtěžku prodeje a normálně se kvůli tomu v příkopě u silnice porvali, jenomže se zase smířili, nakoupili víno a začali chlastat a pět dní a pět nocí v jednom tahu chlastali a já se zatím choulil a brečel někde opodál, a když už měli dost a nezbyl ani cent, byli jsme zas tam, kde to všechno začalo - na Larimer Street. Táta zabásal a já musel u soudu prosit prokurátora, ať ho pustí, poněvadž to byl můj taťka a mámu jsem už

neměl. Sále, jaký já jsem ve svých osmi letech ved zralý proslovy a jak pozorně mě všichni ti soudcové poslouchali..." Bylo mi horko, jeli jsme směrem na východ a hořeli jsme nadšením.

"Ještě tohle ti musím říct," naléhal jsem, "abych doplnil, cos ty říkal, a abych dopověděl, co jsem původně našel. Když jsem jako malej kluk ležel na zadním sedadle tátova auta, tak jsem měl kolikrát vizi, že uhaním na bílém koni a stříhám to těsně kolem každé překážky, která se objeví, takže jsem kličkoval kolem telegrafních tyčí a švihal to kolem baráků a někdy skákal rovnou přes ně, to když jsem se pozdě podíval, a hnál jsem se přes kopce a kolikrát se zčistajasna objevilo rušný náměstí, kde jsem se musel proplítat neuvěřitelně hustým..."

"Ano! ano! ano!" vyřázel ze sebe Dean v extázi. "S jediným rozdílem - že já jsem utíkal po vlastních, žádnýho koně jsem neměl. Tys byl kluk z Východu a snil jsi o koních (nebudem se přece ujišťovat o něčem, co, jak oba víme, není nic jiného než vypocený literátský blafy) - čili: já jsem v té své snad o něco větší schizofrenii opravdu utíkal po vlastních vedle autáku neuvěřitelnou rychlostí, určitě víc než stovkou, a přeskakoval jsem každou keř a plot a statek a občas jsem si zasprintil k horám a zase zpátky jakoby nic a ani na chvíli jsem neztratil půdu pod nohama..."

Takhle jsme tam celí zpocení na sebe hulákali. Úplně jsme zapomněli na ty lidi před náma, a ti se pomalu začínali podívat, co se to tam vzadu děje. "Prokristapána, ať ten koráb nepřevrhnete," řekl v jedné chvíli šofér a opravdu, auták se pohupoval a nakláněl ve stejném rytmu, jak jsme se houpali my, poněvadž jsme TO cítili a radovali se tou nejzazší zběsilou radostí, že mužem v bezduchem transu probírat a prožívat až do konce všechny ty bouřlivé andělské podrobnosti, které nám dřímaly v duši celý život.

Ach, brácho, brácho, brácho," sténal Dean. "A to se to má teprv všechno začít - teď jsme tady a konečně jedeme spolu na Východ, uvědom si to, Sále, nikdy předtím jsme spolu na Východ nejeli, a vomrknem Denver, podíváme se, co dělají ostatní, i když to pro nás není rozhodující, poněvadž my víme, co je to TO, a známe své, no ne, a je nám jasný, že je všechno oukej." Pak mě chytil propocenou rukou za rukáv a zašeptal: "Koukej na ty před náma. Jak jsou plný starostí, počítají kilometry, přemýšlejí, kde budou v noci spát, kolik musej vyklopit za benzín, jaký bude počasí a jak se vůbec dostanou tam, kam chtějí - jenže voni se tam přece stejně dostanou, že jo. Ale potřebují ty své starosti, musej klamat čas falešnejma a převrácenejma požadavkama, jsou celí netrpěliví a ukňouraní, neměli by pokoj, kdyby se neuzamkli do své pěkně zavedený vyzkoušený trudnomyslnosti, a když už jsou v tom, rovnou si začnou štelovat i správný a odpovídající výraz ve ksichtě, což je, jak vidíš, výraz ryzího neštěstí, a zatím jim všechno ubíhá pod rukama a oni to vědí a z toho jsou taky podebraní a tak pořád dokola. Hele, hele, teď poslouvej! - Poslyšte, vy," pitvořil se na ně. "Já nevím, ale snad bysme tady u pumpy neměli brát benzín. Nedávno jsem totiž četl v Národním petrolejářském zpravodaji, že tu mají benzín s takhle vysokým oktanovým číslem, a pak mi ještě jeden kámoš vyprávěl, jak tu jednou zajížděl k pumpě a píchnul, až mu rupla guma. No teda, pánové, jestli se tady píchá tímhle způsobem, nezlobte se na mě, ale jaksí, necejtím se zrovna... že ano! - Hele, vole, koukni na ně!" Zuřivě mě dloubal do žeber, jestli jsem to pochopil. Všechny zábrany jsem hodil za hlavu. Bum bác - zadní sedadlo burácelo hlučným přitakáváním a ti vepředu si utírali čela a měli strach a zlořečili si, že nás vůbec vzali. A to byl teprve začátek.

V Sacramentu si ten potouchlejší chlapík najal pokoj v hotelu a lživě nás s Deanem vylákal večer nahoru na skleničku, zatímco páreček se odebral přespat k příbuzným. Dean se snažil, co mohl, aby z něj vyrazil nějaký prachy. Bylo mi nanic. Buzík začal vyprávět, jak je rád, že nás veze, poněvadž takové

mládence, jako jsme my. má moc rád, a že mu to snad ani nebudeme věřit, ale na děvčata on vůbec není; nedávno se rozešel s jedním z Friska, co mu dělal ženskou, zatímco on sám šel za chlapa. Dean ho věčně zpovídal a nadšeně mu přikyvoval. Nakonec se mu buzík svěřil, že by moc rád slyšel, jaký je jeho názor na tyhle věci. Dean nejdřív prohodil, že se v mládí živil prostitucí, a zeptal se ho, kolik má peněz. Já byl zrovna na záchodě. A v tu ránu se buzík velice zachmuřil a začal být podezřívavý ohledně Deanových konečných úmyslů, prachy nevyvalil a jen mlhavě cosi sliboval na Denver. V skrytu si přepočítával svůj mamon a hlídal si prkenici. Dean sprásknul rukama a nechal toho: "Vidíš, kamaráde, nabídněš jim, po čem tajně prahnou, a hned jsou celí podělaný strachy." Ale natolik toho majitele plymouthu zpracoval, že měl druhý den bez větších protestů dovoleno zasednout k volant - a to jsme teprv cestovali.

Za svítání jsme vyrazili ze Sacramenta a v poledne jsme si to už frčeli přes nevadskou poušť, mezitím byl ovšem divoký přelet přes Sierras, během kterého se ti turisté i s buzíkem tiskli k sobě na zadním sedadle strachy celí bez sebe. My seděli vepředu a ovládali pole. Dean byl zas šťastnej. Stačilo mu, když měl jedno kolo v ruce a čtyři na silnici. Líčil, jak mizernej šofér je Starouš Bull Lee, a hned to i předváděl: "Třeba jel proti nám obrovskej nákladák jako támhleten, ale Bullovi trvalo věčnost, než si ho vůbec všimnul, poněvadž on nevidí, rozumíš, člověče, je skoro slepej." Zuřivě si mnul oči, aby nám to ukázal. "Povídám mu: ‚Bulle, ba-cha nákladák,‘ a on na to: ‚Prosím? Říkal jsi něco, Deane?‘ - .Nákladák! nákladák!" a on to do poslední chvíle hnal přímo proti němu, zrovna takhle -" a Dean zamířil plymouthem rovnou proti obrovskému kamiónu, který to řezal v protisměru, chvilku zmateně škusbal volantem, až auto poskakovalo po silnici, přímo proti sobě jsme viděli, jak šofér nákladáku popelaví, a pak to v posledním momentě strhnul zpátky doprava. "Přesně tímhle způsobem, jasný? Takovejhle on je šofér." Já strach neměl, vždyť jsem Deana znal. Ale ti lidi za náma se nezmohli na slovíčko. Báli se cokoli říct, aby ho nepopudili. Bůhví čeho by byl ještě schopnej, říkali si. A Dean jel v podobném stylu i dál přes poušť; předváděl různé způsoby, jak se nemá řídit, ukazoval, jak jezdíval jeho táta ve své staré rachotině, jak berou zatáčky velcí šoféři a jak zelenáči, co vletí do zatáčky moc rychle, nedotočí ji a na konci to musej strhávat... atakdale, atakdale. Bylo horké slunečné odpoledne. Reno, Battle, Mountain, Elko, všechna města podél nevadské silnice vystřelovala jedno za druhým; kvečeru už jsme byli na saltlakeské solné poušti a kdesi v dálce přes sto kilometrů napříč přízračnou pustinou blíkala mihotavě světlá Salt Lake City v dvojitém obraze, nad horizontem i pod horizontem, jednou jasně, podruhé tlumeně. Vyprávěl jsem Deanovi, že to, co nás všechny na světě spojuje, je cosi neviditelného, a abych mu to dokázal, ukázal jsem prstem na dlouhou řadu sloupů telefonního vedení, která se v oblouku nesla nad stovkami kilometrů soli a mizela nám z dohledu. Špinavěj rozcuchanej obvaz se zatřepal ve vzduchu, obličej se mu rozsvítil. "Jasně, člověče! Bože dobřej, ano, ano!" Najednou zastavil a odpadl. Otočil jsem se a viděl, jak se schoulil v koutku auta a spí. Tvář měl podepřenou o zdravou ruku a ta ořáčovaná mu automaticky a poslušně trčela ve vzduchu.

Na zadním sedadle si oddechli úlevou. Slyšel jsem, jak si odbojně špitají: "Víckrát už k volant nesmí. Vždyť je to naprostej cvok, nejspíš ho zrovna pustili z blázince nebo co."

Musel jsem Deana bránit, otočil jsem se k nim dozadu a řekl: "Není cvok, zas bude v pořádku, uvidíte, a žádný strachy, na světě neexistuje lepší šofér než on."

"Já už to víc nesnesu," zaskuhrala hysterickým šepotem dívka. Hověl jsem si v sedadle a s potěchou sledoval, jak se nad pouští snáší noc. Čekal jsem, až ten ubohej andělskej kluk Dean procitne. Stáli

jsme na kopci a pod náma se v souměrných řadách rozbíhala světla Salt Lake City. Dean otevřel oči a zahleděl se na to jediné místo v tomhle širokém tajuplném světě, kde se před lety, bezejmenný a bezbranný, narodil.

"Koukej, Sále, tady jsem se narodil, člověče! Přemýšlej o tom! Lidi se mění. Léta do sebe házejí jídlo a s každým jídlem jsou jináci. Žžžjova! Vidíš to?" Tolik zanícení v něm bylo, až se mi chtělo brečet. Kam tohle může vést? Turisti trvali na tom, že budou řídit až do Denveru. Proč ne, nic jsme nenamítali. Sedli jsme si dozadu a povídali si. Ale ráno už byli utahaní a na východním konci coloradské pouště, v Craigu, si k řízení zase sedl Dean. Skoro celou noc jim trvalo, než se opatrňoučky přeplazili přes Strawberry průsmyk v Utahu a ztratili tak spoustu času. Šli se dozadu prospat. Teď se Dean zuřivě rozjel proti obrovskému valu Berthoudského průsmyku, který se tyčil do výšky sta kilometrů. Před náma, tam, kde už je skutečná střecha světa, jejíž nedobytná brána se halí v oblacích. Slupnul ten Berthoudský průsmyk jak malinu a nahoře, jako v Tehachapiském, vypnul motor a už jsme si to plachtili dolů, předjížděli všechny, co byli v cestě, a ani na moment neporušili klesání, jak nám ho diktovaly samy hory. No a pak už jsme shlíželi na rozlehlou vyprahlou denverskou rovinu a Dean byl doma.

S velkou dávkou pošetilé úlevy nás ti lidi vyklopili z auta na rohu Sedmadvacáté a Federální. Zas se na chodníku nakupila hromada našich zbědovaných zavazadel. Před náma byl ještě větší díl putování, ale co, cesta je život.

6

Problémy, které nás teď v Denveru čekaly, byly zcela jiného rázu než kdysi v sedmačtyřicátém. Buď jsme mohli sehnat další auták v cestovní kanceláři a jet rovnou dál, anebo tu několik dní pobýt, obrazit pár barů a porozhlédnout se po Deanově otci.

Oba jsme byli ztahaní a špinaví. V jedné restauraci jsme si zašli na záchod. Stál jsem u mušle a močil a Dean se prese mě nemohl dostat k umyvadlu. Uťal jsem to a přešel k další mušli. "Sleduješ ten fígl?" řekl jsem Deanovi.

"Dobrý," přikývl Dean a umýval si ruce, "bezvadnej fígl, jenže pěkná rasovina na ledviny, a poněvadž, hošku, stárneš každou minutu, pokaždý když tohle uděláš, zaděláváš si na léta eventuálních ledvinových trampot ve stáří a ledvinový trampoty, kamaráde, to je ohavná věc, když už ti nezbývá než vysedávat v parku na lavičce."

To mě rozlítilo. "Kdo je starej? Nejsem o moc starší než ty!"

"Nic takovýho jsem neřek."

"To zrovna!" ječel jsem. "Pořád děláš fóry o tom, jak jsem starej. Já nejsem žádný starej páprda jako tamten buzerant a o mý ledviny mít strach nemusíš." Vrátili jsme se ke stolu, právě když číšnice přinášela horké rostbífové sendviče - normálně by se na ně Dean vrhnul jako vlk - jenže abych završil svůj vztek, ještě jsem dodal: "A už mi s tím vším vlez na záda." A najednou se Deanovi zamžily oči, vstal od stolu, nechal tam to kouřící jídlo a vyšel z restaurace. Kdoví jestli neodešel nadobro, ale bylo mi to fuk, byl jsem úplně bez sebe - prostě mě to na moment raplo a všechno jsem obrátil proti němu. Ale pohled na to nesněžené jídlo mě rozesmutnil víc než cokoli jiného kdy na světě. Neměl

jsem to říkat... tak rád jí... ještě nikdy takhle neodešel od jídla... Ale hergot! Patří mu to přece! rozhodl jsem se.

Dean stál před restaurací přesně pět minut a pak se zas vrátil ke stolu. "Tak co?" vyzvídala jsem. "Cos tam dělal? Dumal jsi, kam mě praštíš? Nebos mě proklínal a vymejšlel si další fóry na můj ledviny?"

Zavrtěl smutně hlavou. "Ne, kamaráde, to jseš úplně vedle. Jestli chceš vědět, tak jsem -"

"Tak povídej, co jsi?" Ani na moment jsem nezvedl hlavu od jídla. Připadal jsem si jak hajzl.

"Brečel jsem," řekl Dean.

"Blbost, vždyť ty nikdy nebrečíš."

"Myslíš? Proč si myslíš, že nikdy nebrečím?"

"Nikdy nejseš tolik nešťastnej, abys dokázal brečet." Jako bych každým tím slovem do sebe vrážel kudlu. Všechno, co jsem kdy v skrytu duše měl proti svému bráchovi, teď vylízalo na povrch: jak jsem byl hnusnej a jakou špínu jsem nacházel v hlubinách svý-ho nečistýho nitra.

Dean nepřestával vrtět hlavou. "Kdepak, kamaráde, opravdu jsem brečel."

"Nech toho, vsadím se, žeš byl vzteky bez sebe, a proto jsi odešel."

"Věř mi, Sále, jestli jsi mi někdy aspoň trošku v něčem věřil, věř mi v tomhleto." Věděl jsem, že říká pravdu, ale co bych se staral o pravdu. Jenže když jsem se na něho podíval, tam mi dloublo kdesi v záhybech mýho prachmizernýho žaludku, až se mi zatmělo před očima. Pochopil jsem, že jsem dočista vedle.

"Ach, bože, Deane, promiň. To je poprvý, co se před tebou takhle chovám, co? Já už ňák nedokážu mít k někomu blízko, chápeš? Takhle to držím v ruce jak zmuchlanej papír a nevím kam s tím. Zapomeňme na to." Posvátný podfukář se dal do jídla. "Není to moje vina! Nemůžu za to! Není to moje vina!" hučel jsem do něj. "Nic v tomhle všivým světě není moje vina, rozumíš? Nechci, aby byla, a nemůže bejt a nebude!"

"Dobrý, kamaráde, dobrý, ale prosím tě, poslouvej mě a věř mi."

"Věřím ti, člověče, opravdu ti věřím." To byl smutný příběh toho odpoledne. Večer jsme se nastěhovali k jedné okieské rodině a nastaly neuvěřitelné komplikace.

Byli to lidi, které jsem znal ze sousedství, když jsem tu před dvěma týdny žil v naprosté samotě. Matka byla báječná ženská v džínsách, která každou zimu jezdila s nákladáky uhlí do hor a vydělávala na čtyři děti. Muž jí kdysi před léty zdrhnul, když ještě společně putovali po celých Státech v trajleru. Tehdy zrovna dorazili po dlouhé štrece z Indiány do LA, užili si spoustu srandy v hospodě na křižovatce s ostatními nedělními rodinkami, co popíjely a smály se a hrály na kytary až do noci, když se ten velkej ňouma najednou sebral a vypálil přes tmavé pole kamsi pryč a nikdy se už nevrátil. Měla bezvadný děti. Nejstarší kluk byl teď na letním táboře někde v horách, po něm přišla nádherná třináctiletá dcera, která psala básničky a chodila do polí trhat kytky a toužila se stát herečkou v Hollywoodu, jmenovala se Janet, a pak tu byli prckové: malej Jimmy, který večer vysedával u ohničku a křičel, že chce "blamboly" ještě dřív, než byly zpola upečený, a Lucy, která sbírala červíky a strupaté

ropuchy a brouky a prostě všechno, co lezlo po zemi, a hledala pro ně jména a úkryty. Měli čtyři psy. Žili svůj otrhaný veselý život mezi nově vystavěnými domky a byli trnem v oku pro úctyhodné majetné sousedy, kterým vadilo, že tu ubohou ženskou opustil manžel a že mají bordel na zahrádce. V noci se dole kolem dokola po pláni táhnul obrovský kruh všech denverských světél, poněvadž domek stál v té oblasti Západu, kde hory v posledních záchvěvech přecházejí v nížinu, a těch pár žbrďolků kdysi v dávných časech mořská Mississippi tak důkladně omývala a okusovala, až z nich zbyly tyhle ostrovnaté vrcholky, jako je Evans a Pike a Longs, dokulata obkroužené a omleté jak stoličky. Dean tam přišel a samozřejmě zářil štěstím, hned jak je uviděl, zvláště Janet, i když jsem ho předtím varoval, ať se jí ani nedotkne, což jsem nejspíš vůbec nemusel. Ženská byla očividně na chlapy a Dean jí padnul rovnou do oka, jenže se styděla a Dean jakbysmet. Povídala, že jí Dean připomíná jejího muže. "Zrovna jako on - božínku, to byl blázen, to vám řeknu." Nakonec jsme seděli v zaneřádném obýváku, lili do sebe horempádem pivo a za velkého řevu večereli; z rádia nám k tomu přizvukoval Lone Ranger. Komplikace se snesly jak roj motýlů: ženská - Frankie, každý jí tak říkal - se po letech vyhrožování tentokrát definitivně rozhodla, že zakoupí ojetej auťák, prachy na něj schrástila docela nedávno. Dean hned převzal odpovědnost sjednat cenu a rozhodnout, co to bude, samozřejmě že chtěl to fáro pro sebe - aby mohl jako dřív tady v Denveru zastavovat holky, co se vracej z gymplu, a odvážet si je do hor. Ubohá nevinná Frankie byla svolná k čemukoli. Ale když pak stála na pláci před prodávacem, moc se jí s těmi penězi loučit nechtělo. Dean seděl přímo v prachu Alamedského bulváru a bušil se pěstí do hlavy - "Za stovku přece nemůžeš sehnat nic lepšího!" Hrozil jí, že už s ní nikdy nepromluví, nadával a klel, až byl celej rudej, moc nescházelo a divže do toho auta neskočil a nerozjel se pryč, ať se děje co se děje. "Tihle za-bed-ně-ný Okieové, jsou pořád stejný, jak jsou neuvěřitelně hloupí a zbedněný; kdykoli se má něco udělat, tak jsou celý ochromený a ustrašený a hysterický, z ničeho nemají větší hrůzu než z toho, co opravdu chtěj - jako můj táta, úplně jako můj táta, zase táta, pořád táta!"

Toho večera byl Dean celej vzrušený, poněvadž jsme měli v jednom baru schůzku s jeho bratrancem Samem Bradym. Měl dnes na sobě čistý triko a zářil na všechny strany. "Sále, poslouchej, musím ti vyprávět o Samovi - to je můj bráchanec." "Mimochodem, nedíval ses někde po svém otci?" "Dneska odpoledne, člověče. Zašel jsem do Jiggsova bufetu, kam chodíval roznášet čepovaný pivo, a vždycky se tam tak sladce nachmelil, až dostal sprdunk od šéfa a musel padat - nic! - pak jsem byl v jednom starým holičství poblíž Windsoru - taky nic! Dědek mi řek, představ si to!, že teď snad táta pracuje v nějaký aj-znboňácký vývařovně nebo co u společnosti Boston and Maine kdesi v Nový Anglii! Ale já mu nevěřím. Za pár centů si dokážou vymyslet jakoukoli plačtivou story. Ale teď poslouchej, ať něco uslyšíš. Když jsem byl ještě kluk, tak pro mě tenhle blízkej bráchanec Sam Brady představoval normálního hrdinu. Pašoval z hor whisky a jednou měl naprosto dokonalej pěstní zápas se svým bráchou, kterej trval celý dvě hodiny, bylo to na dvorku a koukaly se na to ženský a ječely a třásly se strachy. Spávali jsme na jedny Posteli. Je to jedinej člověk z celý rodiny, kterej kdy ke mně cho-val něžnou náklonnost. A dneska ho zase uvidím, poprvý po sednu letech, právě se vrátil z Missouri."

"A co máš v pácu?"

"Nic nemám v pácu. Jen chci vědět, co je s celou rodinou -mám rodinu, pochop, Sále -, a především, Sále, chci z něho vytáhnout všechno, na co jsem už z dětství zapomněl, aby mi to vyprávěl, a já budu vzpomínat a vzpomínat, hergot!" Nikdy jsem neviděl Deana tak veselého a rozjařeného. Čekali jsme v baru na bratrance a Dean se zatím dával do řeči se všema z té nové, mladší garnitury místních chuligánů a rabijátů a vyptával se jich, jak je to teď s partama a co nového se vůbec v tomhle světě

děje. Taky chtěl slyšet, co je s Marylou, poněvadž se doslechl, že byla docela nedávno v Denveru. "Človče, Sále, kdysi dávno, když jsem ještě jako kluk chodíval támhle na roh k novinovému stánku lohnout vždycky pár centáků na polívku, tak ten drsnáček chlápek, co ho tam vidíš, neměl v duši nic jinýho než vraždu a vztek a chodil z jedny děsivý rvačky do druhý, dokonce si pamatuju na všechny jeho jizvy, ale teď: roky a roky! tohohle vystávání na rohu mu daly tak za vyučenou a tak ho ujařmily a otupily tu jeho zuřivost, že je dneska dočista mírnoučkej a sladkej a trpělivej se všema na světě a stojí už tu přikovanej na rohu jako nějaká místní pamětihodnost - tak jde život, kamaráde."

Konečně přišel Sam - šlachovitý kudrnatý pětatřicátník s upracovanýma rukama. Dean před ním zůstal užasle stát. "Ne," zavrtil Sam Brady hlavou. "Už nepiju."

"Vidíš, vidíš?" šeptal mi Dean do ucha. "Už nepije, a to bejval největší šampion přes whisky ve městě. Má teď svý náboženství, říkal mi to do telefonu, sleduj to, človče, sleduj to, jak se člověk mění - jak je ten můj hrdina teď dočista jinačí." Sam Brady se díval na svého mladšího bratrance dost podezíravě. Vzal nás ve svém starém rozhrkaném kupé na projížďku po městě. Bez velkých cavyků vyklopil Deanovi, jak to s jejich vzájemným vztahem teď vypadá.

"Podívej, Deane, už ti nevěřím, vyprávěj si mi, co chceš, ale je to marný, nevěřím ti. Dneska jsem přišel, protože chci, abys podepsal jedno lejstro týkající se celý rodiny. Tvýho tátu už mezi sebe nepočítáme a nechceme s ním mít už nikdy nic společnýho, a s tebou, říkám to nerad, s tebou taky ne." Podíval jsem se na Deana. Tvář se mu protáhla a potemněla.

"Dobrý, dobrý," zamumlal. Bratranec nás ještě dál vozil po městě, dokonce nám koupil zmrzlinu. A prese všechno, co se stalo, Dean stejně vyrukoval s těma svýma otázkama o minulosti a byla jich spousta a spousta a bratranec odpovídal, a dokonce se mi zdálo, že se Deanovi na moment vrátilo jeho rozjaření a veselost. Ach, kde asi byl jeho otrhaný táta tu noc. Bratranec nás vyklopil na Alamedském bulváru u Federální. Dohodli se ještě na příští odpoledne ohledně toho lejstra a bratranec odjel. Řekl jsem Deanovi, jak je mi líto, že mu nikdo na světě nevěří.

"Ale já ti věřím, pamatuj. Moc mě mrzí, že jsem včera odpoledne na tebe tak pitomě vyjel."

"Fajn, fajn, to je hotový," řekl Dean. Prolezli jsme spolu lunapark. Byly tu kolotoče, Ferrisova kola, stánky s praženou kukuřicí, rulety, zem byla posypaná pilinama a v nich brouzdaly stovky místních kluků a holek v džínách. K nebi stoupal prach a mísil se se všema smutnýma písničkama tohohle světa. Dean měl na sobě své seprané štrausky a triko a najednou byl k nerozeznání od opravdických Denverčanů. Kníratí kluci v motocyklistických čepicích se štítkem a v blyštivých bundičkách postávali u závesů vzadu za stany s překrásnýma kočkami v texaskách a růžových halenkách. Byla tu i spousta Mexičanek a jedna fantastická žabka, trpaslice, která neměřila snad ani metr, ale měla tu nejkouzelnější a nejněžnější tvářinku na světě, otočila se k jedné své kamarádce a povídá: "Hele, brnkem Gomezovi a vypadnem vocád', ne?" Dean úplně zkameněl, když ji viděl. Jako by se odkudsi z nitra noci vynořil obrovský nůž a přišpendlil ho na fleku. "Človče, tuhle miluju, tuhle miluju..." Museli jsme se za ní táhnout celé hodiny, ale nakonec přešla na druhou stranu silnice a šla si zavolat z motelu. Dean kousek od ní naoko listoval v seznamu, jenže byl zkroucenější jak paragraf, jak z ní nemohl spustit oči. Já se zatím snažil navázat hovor s jejíma kamarádkama, ovšem marně, nevěnovaly nám pozornost. Za chvíli přijel v omláceném nákladáku Gomez a odvezl si tu panenku i všechny její přítelkyně; Dean stál na silnici a držel se za srdce. "Jovaj, človče, já snad umřu."

"Pročs jí nic neřek?"

"Já nemoh, já to nedokázal..." Rozhodli jsme se, že nakoupíme pivo a pojedem nahoru k Frankie pouštět si desky. S taškou plnou plechovek piva jsme stáli na silnici a stopovali. Malá Janet, třináctiletá dcera Frankie, byla ta nejkouzelnější holka na světě a měla se z ní stát opravdu báječná ženská. Nejlepší na ní byly ty její dlouhé plavné prstíky, s kterými při mluvení pohybovala jako Kleopatra při tanci Nilu. Dean seděl v nejzazším konci pokoje, díval se na ni přivřenýma očima a mumlal: "Jo! jo! jo!" Už o něm věděla, hledala u mě pomoc. V předešlých měsících toho léta jsem s ní strávil spoustu času, když jsme si vyprávěli o knížkách a všech maličkostech, co ji bavily.

Ten večer se nic nestalo, šli jsme spát. Zato druhý den se stalo úplně všechno. Odpoledne jsme se s Deanem vydali dolů do Denveru kvůli různým záležitostem a taky abysme se v cestovní kanceláři poptali na auták do New Yorku. Když jsme se pozdě odpoledne vraceli po Broadwayi zpátky k Frankie, vletěl Dean najednou do jednoho obchodu se sportovním zbožím, klidánko shrábnul z pultu softballový míč a zase vyšel ven, jen si s ním v dlani pohazoval. Nikdo si toho nevšimnul, takových věcí si nikdo nevšimne. Bylo horké ospalé odpoledne. Šli jsme po ulici a trénovali si nadhozy. "Zejtra ňáký auto sezeném, uvidíš."

Jedna má místní známá mi věnovala flašku bourbonu Old Granddad. Otevřeli jsme ji u Frankie. Vzadu za kukuřičným polem bydlela nádherná kočička, mladá holka, kterou se Dean rozhodl dostat už od chvíle, co jsme sem přijeli. Velkej malér byl na obzoru. Už jí naházel do okna takovou spoustu kamínků, že byla celá vystrašená. Jak jsme popíjeli bourbon v zaneřáděném obýváku, se všemi těmi psy a rozházenými hračkami a smutnými hovory, Dean se každou chvílí zvednul, vypálil přes kuchyň zadními vrátky ven a hnál se přes pole naházet do jejího okna další kamínky a zapískat jí před barákem. Janet chodila vykukovat ven, co se děje. Najednou se Dean vrátil celej bledej. "Průšvih, kamaráde. Matka tý holky si vzala pušku a má tam ještě bandu studentů, aby mi namlátili."

"Cože? Kde jsou?"

"Támhle na druhým konci pole." Byl opilej a bylo mu to fuk. Vyšli jsme spolu ven a vydali se napříč přes pole ozářené měsícem. Na tmavé blátivé cestě jsem zahlídl skupinu lidí.

"Slyšíte? Už jdou!" zaslechl jsem, jak si povídají.

"Moment," řekl jsem. "Co se děje, prosím vás?"

Vzadu vykoukla matka s obrovskou flintou přes rameno. "Ten váš zatracený kamarád už nás tady pěkně dlouho otravuje. Já nejsem z těch, co hned volaj policajty, ale to vám řeknu, jestli se tady ještě jednou objeví, tak po něm budu střílet tak dlouho, až ho opravdu zastřelím." Kolem ní se choulili studenti a hrozili proti nám pěstma. Já už byl taky dost pod parou a nijak mě to nermoutilo, ale stejně jsem se pokusil všechno srovnat.

"Už to neudělá," říkal jsem. "Dohlídnu na něj. Je to můj brácha a poslouchá mě. Dejte tu pušku pryč, prosím vás, a buďte klidná."

"Ještě jednou," opakovala pevně a zarputile v té tmě. "Až se vrátí můj muž, tak ho tam na vás pošlu."

"To nemusíte, už vás nebude nikdo otravovat, věřte mi. To chce klid a všechno bude v pořádku." Za mnou Dean polohlasně nadával. Holka vykukovala z okna své ložnice. Už jsem ty lidi znal z dřívějších a

natolik mi důvěřovali, že se opravdu trochu uklidnili. Drapnul jsem Deana pod pažď a vyrazili jsme nazpět kukuřičnými řádky zalitými měsícem.

"Holarííí! Dneska večer se vožerůůů!" ječel Dean na všechny strany. Vrátili jsme se k Frankie a k dětem. Zničehonic se Dean rozčílil kvůli jedné desce, co si Janet právě přehrávala. Vzal ji z gramofonu a zlomil přes koleno: byly to jakési horácké halekač-ky. Měla tu ještě jednu desku, které si Dean velice považoval - "Congo Blues", raného Dizzy Gillespieho s Maxem Western u bicích. Kdysi jsem jí to věnoval a teď, jak brečela, jsem jí poradil, ať tu desku vezme a zlomí ji Deanovi o hlavu. Došla pro ni a udělala to. Dean ztuhl s pusou dokořán, ale došlo mu to. Všichni jsme se dali do smíchu. Zas bylo všecko oukej. Pak dostala mamina Frankie chuť skočit si do zájezdní hospody na pivo. "Jde sééé!" zahulákal Dean. "Kdybys jen ksakru bejvala koupila ten auťák, co jsem ti v úterý ukazoval, nemuseli jsme jít pěšky."

"Mně se ten tvůj hnusnej auťák nelíbil!" ječela Frankie. "Jééé, Jeéé," děcka začala brečet. Hustá, jak noční můra těžká věčnost visela nad bláznivým hnědým pokojem se smutnými tapetami a růžovou lampou a vyjevenými obličejí. Malý Jimmy se polekal. Uložil jsem ho na pohovku a svěřil psovi na hlídání. Opilá Frankie zavolala taxík, a zatímco jsme na něj čekali, zazvonil telefon a byla to ta má místní známá. Měla jednoho postaršího bratrance, co mě z celé duše nesnášel, a zrovna to odpoledne jsem napsal dopis Starouši Bull Leeovi, který byl teď v Mexico City, a v tom dopise jsem mu vylíčil různá naše dobrodružství a vůbec jak si teď s Deanem v Denveru žijeme. Napsal jsem mu tam: "Mám tady jednu známou přítelkyni, která mi dává whisky a prachy a vaří báječný večeře."

Jenže jsem byl tak pitoměj, že jsem hned po smaženém kuřátku, které jsme měli k večeři, dal dopis zrovna tomu bratranci, aby ho odeslal, a on ho samozřejmě otevřel, přečetl a rovnou s ním pádil za ní, aby jí dokázal, že nejsem nic jinýho než vyžířka a hajzl. Teď mi celá uszlzená volala, že mě už nechce v životě ani vidět. Pak se sluchátka chopil triumfující bratranec a začal mi nadávat do sviňáků. A zatímco venku troubil taxík a uvnitř řvaly děti a štěkali psi a Dean a Frankie tancovali, ječel jsem tam do telefonu všechny druhy nadávek, na které jsem si dokázal vzpomenout, a vymýšlel si nové, a nakonec jsem v té své zhulené pomatenosti poslal všechny na druhém konci drátu do prdele a prásknul telefonem a šel se ožrat.

Motali jsme se jeden přes druhýho, jak jsme se soukali před hospodou z taxíku. Měla už správněj horskej ráz. Zašli jsme dovnitř a objednali si piva. Všechno se hroutilo, ale aby ta cvokárna byla ještě větší, museli jsme hned v baru narazit na naprostýho šílence, který se zmítal v extázi a křečích a vrhnul se Deanovi rovnou kolem krku a funěl mu do obličeje, a Deana to zas popadlo, ta jeho propocená zoufalá potrhlost, a aby dovršil ten už dostatečně neúnosnej zmatek, vypálil ven a hned u vchodu šlohnul auťák a vystřelil k Denveru. Ale za chvíli už byl zpátky, tentokrát s lepším a novějším. Najednou jsem se v baru ohlídnul a uviděl poldy, jak stojí u dveří, a kolem nich hlouček lidí ozařovaný blikavými majáky z policejních vozů. "Někdo tu krade auta," říkal zrovna jeden z těch policajtů. Dean stál přímo za ním, naslouchal mu a přikyvoval: "No jo, no jo."

Pak se sebrali a jeli zas někam pátrat. Dean se vrátil do baru a poskakoval kolem dokola toho ubohého šhubavého kluka, který se toho dne oženil a umotal si parádní opičku, zatímco jeho nevěstinka na něj kdesi čekala. "To je naprosto nejfantastičtější člověk na světě, kamaráde!" hulákal Dean. "Sále, Frankie, já teď půjdu ven a seženu vám tentokrát vopravdu bezva bourák a všichni se seberem včetně Tonyho -" to byl ten šhubavej světec -a vyrazíme do hor." A zmizel ze dveří. Současně vtrhnul dovnitř polda a hlásil, že auťák, co byl ukradený v Denveru, teď parkuje tady před vchodem.

Lidi to v hloučkách probírali. Oknem jsem viděl, jak Dean skočil do nejbližšího auta a odfrčel, aniž si ho vůbec kdo všimnul. Za pár minut už byl zpátky, v něčem úplně jiným, v nádherném fungl novém sportáku. "Tenhle je parádní, člověče," špital mi do ucha, "tamten nák moc kašlal - nechal jsem ho na křižovatce, a pak jsem u jedny farmy viděl stát tohohle fešáka. Vzal jsem to až do Denveru. Jde se, člověče, pojďme se všichni projet." Veškerá hořkost a zběsilost jeho dřívějšího denverského života z něj teď šlehala jak blesky. Tvář měl rudou, propocenou, zlovolnou. "Kdepak, já nechci mít nic společného s kradenejma autama." "Hele, neblbni, vole! Ale Tony se mnou pojede, že jo, Toničič-ku zlatej, roztomilej, že se mnou pojedeš?" A Tony, hubený tma-vovlasý Tony - ta ztracená duše ukňouraná a uslintaná se svatýma očima - se o něj opřel a sténal a sténal, poněvadž se mu najednou udělalo moc zle, jenže zničehonic se Deana z jakéhosi podivného tajemného vnuknutí děsivě polekal, vztáhnul ruce do výšky a s obličejem pokřiveným hrůzou ustupoval pryč. Dean sklonil hlavu. Vyběhl ven a odjel. S Frankie jsme u vchodu objevili taxíka a rozhodli se jet domů. Taxikář nás vezl vzhůru po nekonečně temném Alamedském bulváru, po němž jsem v předešlých měsících toho léta prochodil mnohé ztracené noci a zpíval si a nařikal a polykal hvězdy a kapku po kapce ukapával svou duši na teplý asfalt, když se najednou za náma vyhoupnul Dean v ukradeném auťáku a začal troubit a troubit a tlačil se na nás a hulákal. Taxikář znatelně pobledl.

-To ie jen můj kámoš," uklidňoval jsem ho. Nakonec se Dean nakrk a vyrazil obrovskou rychlostí přímo kupředu, až se mu nad výfukem zvedl tajemný mrak prachu. Uhnul ze silnice a zastavil Přímo před barákem Frankie, jenže stejně náhle se zas rozjel, otočil se o sto osmdesát stupňů a vyrazil zpátky k městu, zatímco my vylézali z taxíku a platili. Za chvíli, co jsme jen úzkostlivě vyčkávali na chodníku, se zas přihnal, tentokrát pro změnu ve starém zbědovaném kupátku, zarazil v oblaku prachu přímo u baráku, vypotácel se ven, namířil si to do ložnice a skácel se jako špalek na postel. Tak to bysme měli; ukradenej auťák parkoval přímo přede dveřma.

Musel jsem ho vzbudit, poněvadž jsem za nic na světě nebyl s to ten krám nastartovat a někam daleko dopravit. Vymotal se z postele a tak, jak byl, jen ve spodárech, šel se mnou k autu. Děcka se chichotala v okně a my se rozjeli až na konec ulice a poskakovali a vznášeli se dál přes hrbolaté řádky vojtěšky, bum-titi-bum, až už auto odmítlo pokračovat v cestě a zůstalo stát na fleku pod vysokým topolem kousek od starého mlýna. "Dál už nechce," řekl suše Dean, vylezl ven a vydal se zpátky půl kilometru přes kukuřičné pole, spodky mu zářily ve svitu měsíce. Vrátili jsme se do domu a šli si lehnout. Všechno bylo v hrozitánském zmatku, celý Denver, má místní přítelkyně, auta, děti, ubohá Frankie, celý obývací byl pocákaný pivem a posetý plechovkami a já se pokoušel spát. Kdesi drnčel cvrček a dlouho mě rušil v usínání. V téhle části Západu, jak jsem to viděl ve Wyomingu, jsou hvězdy obrovské jak rachejtle při ohňostroji a osamělé jak dharmový princ, který ztratil svou rodinnou hrobku a teď bloudí po obloze a hledá ji mezi koly Velkého vozu. A kola se točila po nočním nebi a ještě dlouho předtím, co opravdu vyšlo slunce, objevila se nad vzdálenou šedavou pustou krajinou západního Kansasu obrovitánská rudá zář a ptáci nad Denverem se dali do trylkování.

8

Ráno jsme měli všichni hroznou kocovinu. Dean ze všeho nejdřív letěl zpátky přes pole podívat se, jestli by nás to auto nemohlo dovízt až na Východ. Říkal jsem mu, ať tam nechodí, ale marně. Vrátil se celej bledej: "Člověče, to auto patří nějakému detektivovi a v každém rajónu tady ve městě maj mý otisky prstů z doby, kdy jsem tady šlohnul nejmiň pět set auťáků. Víš, k čemu je potřebu-ju, rád jezdím, sakra! Musím zmizet! Jestli odtud rovnou nevypadnem, kamaráde, skončíme v base."

"No jo, hergot, to je fakt," přikývl jsem a začali jsme balit tak rychle, jak jen to naše ruce zvládly. S kravatama nakřivo a vykasanými podolky jsme se narychlo loučili se svou sladkou rodinkou a pádili do bezpečí silnice, kde nás nikdo nezná. Malá Janet plakala, když nás, nebo mě, nebo bůhví koho, viděla odcházet -a Frankie se loučila se vši obřadností. Dal jsem jí pusu a poprosil za prominutí.

"To je fakt cvok," říkala. Jako ten, co mi útek. Doufám, že se můj Mickey nevyvede stejným způsobem, všichni jsou teď takoví."

Rozloučil jsem se s malou Lucy, která v dlani držela svého nejmilejšího brouka; malý Jimmy ještě spal. Netrvalo to celý víc než pár vteřin, a už jsme se hnali ze dveří ven se svými ubohými zavazadly. Bylo krásné nedělní ráno. Pospíchali jsme. Každou chvíli jsme čekali, že se za zatáčkou objeví policejní auto a pohasí si to přímo na nás.

"Jestli se toho domákne ta ženská s puškou, tak jsme v loji," řekl Dean. "Musíme sehnat taxíka. Pak to bude dobrý." Už jsme chtěli vyrušit ze spánku jednu farmářskou rodinu a zavolat si od nich, ale pes nás zahnal pryč. Každou vteřinu to bylo víc a víc nebezpečný. Stačilo, aby si někdo z místních lidí přivstal a objevil v polích to naše nepojízdné kupé, a bylo by to. Nakonec nás jedna rozkošná stará paní pustila k telefonu a zavolali jsme si dolů do města pro taxík. Jenže nejel a nejel. Vyrázili jsme zase pěšky. Pomalu začínal ranní provoz, každé auto vypadalo zdálky jako policejní lítačka. A najednou jsme opravdu viděli, jak se policajti blíží, a já věděl, že to je konec mého dosavadního života, jak jsem ho znal, a že vstupuju do nového období vězeňských kobek a zamřížovaných smutků. Jenže z lítačky se vyklubal náš toužebně očekávaný taxík a od téhle chvíle už jsme jen frčeli na Východ.

V cestovní kanceláři byla fantastická nabídka: sháněli někoho, kdo by odvezl cadillaka, limuzínu z roku 1947, do Chicaga. Majitel jel s celou rodinou až odkudsi z Mexika, a tak ho to zmožlo, že se rozhodl pokračovat dál vlakem. Stačilo mu, když uvidí doklady a když se s tím svým bourákem v Chicagu zase shledá. Moje Papíry ho ujistily, že bude všechno oukej. Řekl jsem mu, že nemusí mít obavy. Deana jsem varoval: "Ať tě ani nenapadne s tím autákem pláchnout." Dean vzrušeně poskakoval, kdy už to fáro uvidí. Ale museli jsme hodinu čekat. Leželi jsme v trávě poblíž zrovna toho kostela, kde jsem kdysi v sedmačtyřicátém vysedával chvilku mezi somravými trampy, když jsem předtím vyprovodil Ritu Bettencourtovou domů, a teď jsem tu usnul v čirém děsivém vyčerpání, s tváří obrácenou ke korunám trylkujících stromů. Odněkud snad zaznívaly i varhany. Dean zatím pobíhal po městě. V malé restauračce klofnul jednu číšnici a sjednal si s ní na odpoledne rande, že si vyjedou v jeho cadillaku, pak mě přišel vzbudit a hlásil poslední novinku. Už jsem se cítil lip. Zvednul jsem se vstříc novým komplikacím.

Sotva cadillac dorazil, Dean s ním rovnou odpálil pryč, "pro šťávu", až se na mě ten chlápek z cestovní kanceláře vykuleně podíval. "Kdy se chce vrátit? Cestující už jsou nachystaní." Ukázal mi dva irské kluky z jezuitské školy na Východě, kteří seděli na lavičce u svých kufříků a čekali.

"Jel jen pro benzín. Hned bude zpátky." Šel jsem na roh a sledoval Deana, jak nechává motor běžet a čeká na ni, zatímco ona se upravuje ve svém hotelovém pokojíku, což jsem taky viděl, a přímo z toho místa, kde jsem stál: fintila se před zrcadlem a uhla-zovala a upravovala si své silonové punčošky, a já bych býval tak hrozně rád šel s nima. Vyběhla ven a hupsla do cadillaku. Loudal jsem se zpátky uklidnit šéfa kanceláře i ty dva pasažéry. Od dveří jsem letmo zahlédl, jak se cadillac jak blesk mihnul přes Cleveland Pláče; Dean ve svém triku nahrbenej nad volantem rozjařeně mával rukama a hučel do ní a ona seděla smutně a pyšně vedle něj. Vzali to k parkovišti, zajeli dozadu k cihlové zídce

(přesně tady kdysi Dean pracoval) a tam za plného světla jí to, jak tvrdí, udělal, natotata a bez dlouhých cavyků, a nejen to, ještě ji přesvědčil, aby až v pátek dostane výplatu, skočila rovnou do autobusu a přijela za náma do New Yorku do bytu Lana MacArthura na Lexington Avenue. Souhlasila. Jmenovala se Beverly. Za půl hodiny už byl zpátky, ještě ji s velkými polibky a sliby a vzdechy vysadil před hotelem a už se přihnál ke kanceláři a sháněl se po své posádce.

"No, už je načase!" vztekal se šéf. "Já už myslel, že jste s tím cadillakem ujel."

"Za to zodpovídám já," vložil jsem se do toho. Žádný strachy." A to jsem řekl jen proto, že Dean byl v tu chvíli v tak očividném transu, že každý musel rovnou poznat, co je to za cvoka. Ale hned se začal chovat věcně a prakticky, a pomáhal dokonce těm jezuitským klukům se zavazadly. A sotva jsme se usadili a sotva jsem se stačil otočit a zamávat Denveru na rozloučenou, už jsme byli pryč a pod kapotou burácel motor silnej jak lev. Neujeli jsme ještě ani tři kilometry za Denver a už se nám pochroumal tachometr, protože Dean to tak řezal, že se ručička vychylovala vysoko nad sto-osmdesátku.

"Hele, tachometr je v háji, nebudu vědět, jak rychle jedem. Nevadí, perem to dál a v Chicagu uvidíme podle času." Zdálo se, že jedeme sotva stovkou, ale všechny auta na rovné přímé dálnici do Greeley za náma odpadávaly jak mrtvé mouchy. "Jak vidíš, bérem to na severovýchod, poněvadž, Sále, naprosto nutně musíme navštívit Eda Walla na jeho ranči v Sterlingu, abys ho poznal a ten jeho ranč taky, a poněvadž tenhle koráb takhle frčí, nebude to žádný problém a bohatě to stačíme do Chicaga ještě dřív, než přijede vlak toho chlápka." Oukej, nic jsem nenamítal. Začalo pršet, ale Deana ani nenapadlo zpomalit. Bylo to obrovitánské nádherné fáro, poslední z těch klasických limuzín, černé, s masivním protaženým trupem, s bělostěnnými pneumatikami a pravděpodobně neprůstřelnými okny. Ti dva jezuitští kluci - z bratrstva svatého Bonaventury - seděli vzadu a byli celí šťastní a spokojení, že se vezou, i když neměli ani ponětí o tom, jak rychle. Snažili se navázat hovor, ale Dean jim neodpověděl, jen si sundal triko a jel dál s holou hrudí. "Ta Beverly, člověče, to je kočička sladká - přijede za mnou do New Yorku - a hned jak dostanu od Camille lejstra kvůli rozvodu, tak se vezmem - ať to frčí, kamaráde, jede se dál!" Čím rychleji jsme se vzdalovali od Denveru, tím lip jsem se cítil, a že jsme se teda vzdalovali opravdu rychle. Bylo už skoro šero, když jsme v Junctionu odbočili z dálnice na blátivou silničku, která nás měla přes zasmušilé pláně východního Colorada zavést k ranči Eda Walla kdesi uprostřed Kojotčího Nic. Nepřestávalo pršet a na silnici byla vrstva klouzavého marastu. Dean zpomalil asi na stovku, ale řekl jsem mu, ať zpomalí ještě víc, jinak že dostáném smyk. "Neboj, kamaráde, však mě znáš," chlácholil mě.

.Jenže teď to přeháníš," varoval jsem ho. "Jedeš fakt až moc rychle." A on fičel dál přes to mazlavé bláto, a sotva jsem to dořekl, přišla prudká zatáčka doleva, Dean strhnul volant, aby se do ni vešel, ale obrovské auto se po tom marastu smýklo a začalo lítat ze strany na stranu.

"Bacha!" ječel Dean a bezstarostně chvíli zápolil se svým andělem strážným, až jsme skončili zadkem v příkopu a čumákem na silnici. Rozhostilo se mrtvé ticho. Slyšeli jsme jen, jak venku kvílí vítr. Byli jsme uprostřed divoké prerie. Pár set metrů dál po silnici stála jakási farma. Nadával jsem a klel, jak jsem byl naštvanej a dopálenej na Deana. Beze slova se zvednul, vzal si kabát a vydal se v tom dešti k farmě poprosit o pomoc.

"To je váš bratr?" ptali se kluci ze zadního sedadla. "Pořádněj d'as na auťáky, co - a podle toho, co říká, musí bejt i d'as na ženský."

"Je cvok," řekl jsem, "a ano, ovšem, je to můj brácha." Viděl jsem, jak Dean přijíždí zpátky s farmářem na traktoru. Zahákli řetěz a farmář nás vytáhl z příkopu. Auto bylo celé hnědé od bláta a blatník byl nadranc. Farmář si řekl o pět dolarů. V dešti na nás koukaly jeho dcerky. Ta nejkrásnější, nejstydlivější se schovávala až vzadu v poli a měla k tomu zatraceně dobrou důvod, poněvadž to byla vůbec nejnádhernější holka, jakou jsme já nebo Dean kdy ve svém životě viděli. Měla asi šestnáct let a préríjní pleť jak ze šípkových růží a nejmodřejší oči a nejkouzelnější vlasy a plachost i hbitost divoké antilopy. Kdykoli jsme se po ní podívali, tak se vyplašila. Stála tam v tom zběsilém vichru, který dul až od řeky Saskatchewan a cucal jí její kouzelné vlasy a rozhazoval jí je kolem hlavy jako závoj a oživoval každíčký jejich pramínek. Stála tam a červenala se a červenala.

Jak jsme byli s farmářem hotoví, ohlídlí jsme se naposled po našem préríjním andílku a vyrazili, teď už pomaleji, zas dál, až už nastala úplná tma a Dean hlásil, že ranč Eda Walla je kousek před náma. "Bože," zavzdychal jsem, "takový holky se děším. Všeho na světě bych kvůli ní nechal a vydal bych se jí všanc, a kdyby mě nechtěla, tak bych se prostě sebral, šel na konec světa a skočil dolů." Jezuitští kluci se zahihňali. Otřepaný fóry a hovory o škole, tím žili, a v jejich slepicích rozumcích nebylo dočista nic kromě špatně pochopeného Tomáše Akvinského, kterým si ládovali palice. Vůbec jsme si jich s Deanem nevšíмали. Frčeli jsme si to napříč blátivou nížinou a Dean vyprávěl o svých kovbojských dnech, ukazoval nám fláky cesty, kudy se jednou celé ráno projížděl na koni, a pak i to místo, kde kdysi opravoval plot, a to už jsme ovšem byli na rozsáhlém pozemku Eda Walla, a líčil nám, jak se kolikrát starý Wall, Edův otec, s rámusem příkoderal přes pastviny v patách za zbloudilou jalovicí a křičel: "Chyť ji, hergotcucky, chyť ji!" ,Každýho půl roku potřeboval nově auťák," vyprávěl Dean. "Nemoh si pomoci. Vždycky když se zaběhlo zvíře, rozjel se za ním k nejbližšímu příkopu a vyskočil a pádil dál pěšky. Počítal každou cent, co vydělal, a ukládal si je do hrníčku. Bláznivej starej rančer. Za čeledníkem ti ukážu pár jeho starejch vraků. Tady jsem žil, když mě naposled pustili na podmínku. A tady jsem psal ty dopisy Chadu Kingovi, co jsi viděl." Sjeli jsme ze silnice a šněrovali si to úvozem napříč zimními pastvinami. Najednou se nám před reflektory objevilo chmurné stádečko vyjevených krav s bledými čumáky. "No sakra! Wallovy krávy. Přes ty se nikdy nedostáném. Budem muset vylízt a rozehnat je. Hý - hý - hý - hý!" Ale nebylo to nutný, jen jsme se centimetr po centimetru prodírali mezi nima a občas do některé lehce drcli a krávy bučely a mlely se kolem našich dveří jak rozbouřené moře. Vzadu za nima se konečně vyhouplo osamělé světlíčko ranče Eda Walla a široko daleko kolem něj nebylo nic než stovky kilometrů rozlehlé prerie.

Člověk z Východu dokáže těžko pochopit, jak naprostá je tma, která se v noci snáší nad prerií. Nejsou vidět ani hvězdy, ani měsíc, pražádné světlo, kromě světla z kuchyně paní Wallové. Za stíny dvorku se rozkládá nekonečný svět, který neuvidíme, dokud se nerozední. Ťukali jsme na dveře, volali do tmy Eda, který zatím v chlévě dojl krávy, a já si pak nesměle vyšel do tmy, snad jen šest metrů, víc ani krok. Zdálo se mi, že slyším kojoty. Ed mi pak řekl, že to nejspíš v dálce ržáli divocí koně jeho táty. Ed Wall je asi stejně starej jako my, je vysokej, štíhlej, zubatej, lakonickej. Kdysi s Deanem postávali na rohu Curtis Street a pískali na holky. Teď nás velebně uvedl do svého ponurého, hnědého, nikdy neobývaného parádního pokoje, vystrchal kdesi skomíravé lampy, zapálil je a řekl Deanovi: "Co se ti ksakru stalo s prstem?"

"Praštil jsem Marylou, zanítlo se to a museli mi kousek amputovat."

"Proč to ksakru vůbec dělal?" Viděl jsem, že mu kdysi býval starším bráchou. Stál tam, s vědrem mléka dosud u nohou, a kroutil hlavou: "Tys bejval stejně vždycky páko."

Zatím nám jeho mladá žena uchystala ve velké selské kuchyni skvostné pohoštění. Za broskvovou zmrzlinu se omlouvala: "Není to nic jinýho než smetana a broskve umražený dohromady." A jasně že to byla jediná opravdická zmrzlina, co jsem kdy v životě jedl. Začala skromně a končila opulentně: jedli jsme a na stole se objevovalo pořád něco nového. Měla hezkou postavu a blond vlasy a jako všechny ženské na samotě si trochu stěžovala na nudu. Vypočítávala nám programy, které v tuhle noční dobu poslouchá z rádia. Ed Wall jen mlčky seděl a civěl si na ruce. Dean se cpal jak divej. Chtěl, abych s ním hrál, že jsem majitel cadillaku a vůbec strašnej pracháč a on že je můj kámoš a šofér. Na Eda to neudělalo pražádněj dojem. Kdesi v chlívě zabučel dobytek, Ed zvedl hlavu a poslouchal.

"Tak fajn, hoši, no doufám, že se do toho New Yorku dostanete." Ani zdaleka nevěřil pohádce, že by mi auťák patřil, naopak si byl zcela jistej, že ho Dean ukradl. Zůstali jsme na ranči asi hodinu. Stejně jako Sam Brady i Ed Wall přestal Deanovi důvěřovat -kdykoli se na něj podíval, díval se na něj podezíravě. A to spolu kdysi trávili divoký časy, kdy po žních v objetí vrávorali po ulicích Laramie ve státě Wyoming; jenže to už teď bylo dávno pryč a passé.

Dean netrpělivě poposedával na židli: "No jo, no jo, ale snad už bysme měli zas padat, poněvadž musíme bejt v Chicagu do zejtra do večera a stejně už jsme promarnili spoustu hodin." Studentíci uctivě Edovi poděkovali a jelo se dál. Ohlídnul jsem se ještě za kuchyňským světýlkem, které se vytrácelo v moři temnoty. Pak jsem se zas naklonil kupředu.

9

Vcukuletu jsme byli zpátky na silnici a tu noc mí celý stát Nebraska přefrčel před očima. Hnali jsme se stoosmdesátkou po dálnici rovně jako pravítko spícími městy, v pražádném provozu, jen kdesi vzadu si to pomalu supěl Union Pacific v měsíčním světle a zaostával za náma.

Vůbec jsem se tu noc nebál, nebylo nic přirozenějšího než řezat to stoosmdesátkou a povídat si a koukat, jak se všechna ne-brská města - Ogallala, Gothenburg, Kearney, Grand Island, Columbus - v snovém fofru míhají kolem nás, zatímco my si to drandíme kupředu a vyprávíme si. Byl to skvostnej auťák: seděl na silnici jako koráb na vodě. V mírnějších zatáčkách si jen medii a pobrukoval. "Člověče, to je sen," zavzdychal Dean. "Představ si, co bysme s tímhle fárem my dva dokázali. Víš, že existuje silnice, která vede přes Mexiko až dolů do Panamy? - a možná ještě níž až na úplnej konec Jižní Ameriky, kde jsou dvoumetroví Indiáni, co se někde v horách ládujou kokainem? Kamaráde! Celej svět bysme v takovýhlehle fáru objeli, ty a já, poněvadž celým světem vedou náky cesty, no ne? Kam by taky jinam vedly, že jo? Joj! a teď si to s touhle věcíčkou přihasíme do starýho dobrýho Chicaga. Jen si to představ, člověče. V životě jsem v Chicagu nebyl." "V tomhle cadillaku tam budem vypadat jako gangsteři." "No jasan! A buchy, člověče! Víš, jak se s tím budou balit buchy? Hele, teď jsem se rozhod, že na to extraspeciálně dupnu, abys-me si tam tuhle věcíčku ještě celej večer užili. Dej si pohov, odpočívej a já ho ještě trošku přižhavím." "A jak rychle jedeš teď?"

"Slabejch stoosmdesát, myslím, to ani nepoznáš. Za světla přes den bysme mohli zvládnout celou lowu, a Illinois pak zmáknou natotata." Kluci vzadu spali a my si celou noc povídali a povídali. Bylo zvláštní, jak se Dean dokázal zjančit, ale vzápětí jako by se nic nestalo, jednal zas úplně normálně a klidně a v souladu se svou duší, která podle mýho nepotřebovala k životu nic víc než rychlej auťák, vidinu toho či onoho pobřeží a na konci cesty ženskou. "V tom Denveru mě to vždycky popadne - už do toho města radši nepáchnu. Stará věc, stará věc, Dean je starej pitomec. Bác!" Vyprávěl jsem mu, jak jsem tu po té samé nebraské silnici už jednou v sedmačtyřicátém jel. Ale to on taky: "To když jsem

ve čtyřiačtyřicátém dělal v Los Angeles v prádelnách Nová éra, načerno, poněvadž jsem ještě neměl ten věk, tak jsem si udělal speciální vejlet do Indianopolisu, kde zrovna na Výroční den měl bejt ten jejich klasicej závod na okruhu, a to jsem ve dne stopoval a v noci musel krást auťáky, abych to stačil. A v LA jsem měl tenkrát svý první fáro, buicka za dvacet dolarů, jenže v životě by mi neprošel technickou kontrolou kvůli brzdám a světlům, takže jsem se rozhod, že si rovnou po cestě seženu řidičák z jinýho státu, abych v tom moh jezdit a neskončil v lochu, a to byl další důvod k tomu vandru, že jo. Takže jsem stopoval zrovna v jednom

z těchhle měst, co teď jedem, čísla schovaný pod kabátem, ale nákej čmuchalskej šerif měl asi pocit, že jsem na stopování moc zelenej, a sebral mě přímo na hlavní výpadovce. Našel ty čísla a rovnou mě šoupnul do vězení o dvou celách ještě k jednomu místnímu delikventovi, co měl bejt spíš někde ve starobinci, poněvadž se sám nedokázal ani nakrmit (krmila ho šerifova žena) a jen celej den seděl a žvanil a slintal si pod sebe. Pak mě vyslychali, což zahrnovalo jednak to jejich dobrácký tátovský povídání a hned zas výhrůžky, aby mi nahnali strach, a zkoušení rukopisu et cetera, ale pak jsem na ně, abych výpad, vypálil nejfantastičtější proslov svýho života, kde jsem se v závěru přiznal, že všechno to mý vyprávění o mý zlodějský minulosti bylo šalba a klam a že čistě jen hledám svýho tátu, kterej tu někde v okolí má dělat na farmě, takže mě pustili. Jasně že jsem ty závody prošvih. Příští léto jsem podniknul podobnou cestu do Indiány do South Bendu na zápas Notre Dáme versus Kalifornie - tentokrát v pohodě, až na to, že jsem, kamaráde, měl přesně jen tolik peněz, co stál lístek, a víc ani cent, takže jsem celou tu dobu nic nejed, kromě toho, co jsem vysomroval od všech možnejch cvoků po cestě, a pak jsem ještě stáhnul pár holek. Jedinej člověk v Spojených státech severoamerických, kterej zažil takovejch trablů kvůli baseballu."

Zeptal jsem se ho na podrobnosti toho jeho pobytu v LA ve čtyřiačtyřicátém. "To mě nejdřív zabásli v Arizoně, tutově nejhorší lapák, co jsem kdy seděl, člověče. Musel jsem utýct a byl to vůbec nejfantastičtější útěk v mým životě, a to myslím útěk jako ta-kovej, obecně, rozumíš. Kolem dokola les, chápeš, a já se plazil po břiše a mezí močálama, křížem krážem přes hory. Už jsem viděl ty jejich gumový obušky a veškerej vercajk a svou smrt, způsobenou takzvaně nedopatřením, takže jsem to radši bral horem po hřebenu, abych se vyhnul všem možnejm stezkám a cestám a silnicím. Musel jsem se zbavit svýho trestaneckýho vohozu a podařilo se mi čistounce štipnout v jedny benzínový pumpě ve Flag-staffu košili a kalhoty, takže jsem už dva dny nato přijížděl do LA v pumpařským mundúru a hned u první pumpy, co jsem viděl, mě vzali a sehnal jsem si kvartýr a změnil jméno (Lee Buliay) a užil si parádně divokej rok v LA se spoustou novejch kámošů a několika opravdu eñoňuňo kočičkama, jenže konec celý tý sezóny nastal, když jsme všichni jeli jednou v noci po Hollywoodským bulváru a já povídám kámošovi vedle, ať vezme volant, poněvadž jsem zrovna chtěl dát pusú svý holce - seděl jsem u volantu, chápeš -, a on mě neslyšel, takže jsme to naprali přímo do sloupu, ale jen v slabý padesátce, a já si zlomil frňák. Znáš můj nos, že jo - ten řeckej profil, to je od toho. A pak jsem odjel do Denveru a zjara jsem v jednom nealkoholickým bistru potkal Marylou. Ach, člověče, tehdy jí bylo teprv patnáct, na sobě měla džínsy a čistě jen čekala, až ji někdo klofne. Tři dny a tři noci jsme si povídali v hotelu Ace, ve třetím poschodí, v rohovém pokoji na jihovýchod, v božským památečním pokoji posvěcené scény mýho života - jak byla tehdy sladká a mladá, achichachich-óalál! Ale hele, koukni támhle do tmy, he he! banda starejch vandráků u ohníčku u trati, no hergot!" Skoro zpomalil. "Kamaráde, já ti nikdy nevím, jestli tam mezi nima nesedí i můj táta." Kousek u trati bylo vidět slabou zář ohně a kolem ní se míhaly jakési postavy. "Nikdy nevím, jestli se mám zeptat. Moh by bejt kdekoli." Jeli jsme dál. Kdesi za náma nebo před náma, někde pod keřem, ležel opilej Deanův

táta, nepochybně s chrchlem na bradě, mokrem v kalhotách, slámou v uších, strupy na nose, možná i s krví ve vlasech - a šůry ho zalévala zář měsíce.

Vzal jsem Deana za loket: "Člověče, teď už jedeme domů." Poprvé v životě se měl Deanovi New York stát permanentním domovem. Celej se roztřásl, už nedokázal klidně čekat. "A hele, Sále, představ si, že už v Pensylvánii uslyšíme v rádiu ten skvost-nej východáckej bop. Jupíí! Mazej, stará káro, mazej!" A ten bá-ječnej auťák si to fičel burácivým vichrem a široké pláně kolem se v té rychlosti odvíjely jak role papíru a kola noblesně rvala ze silnice rozpálený asfalt. Byl to majestátní vůz. Otevřel jsem oči vstříc rezavému svítání: letěli jsme mu přímo naproti. Deanova kamenná zarputilá tvář se jako vždy skláněla nad palubní deskou plná tajemných vyzábých odhodlání. "Na co myslíš, taťko?"

"Inu, to víš, synku, jako vždycky - ženský! ženský! ženský!" Usnul jsem a probudil se do vyprahlého, horkého červencového rána v Iowě a Dean pořád jel a jel a ani o fous nezpomalil svou rychlost; křivolakými kukuřičnými údolíčky to bral minimálně stotřicítkou, a když byl rovnej flák cesty, vrátil se k své obvyklé stoosmdesátce, dokud ovšem nezhoustl z obou stran provoz a my se pak nemuseli plazit mizernou osmdesátkou. Ale jak to jen šlo vystřelil Dean kupředu, předjel vždycky pět šest aut najednou a nechal je za sebou v mračnu prachu. Jeden cvok ve fungl novém buicku viděl, co to na silnici provádíme, a rozhodl se, že nás prožene. Dean se právě chystal předjet další skupinku před náma, když ten chlápek bez jakéhokoli varování vypálil kolem nás a hulákal a troubil a blikal zadními světly, aby nás vyhecoval. Vystřelili jsme za ním jak raketa. "Teď něco sleduj," chechtal se Dean, "pár kilometrů ho budu škádlit, sviňáka. Koukej!" Pustil buicka daleko dopředu, pak na to dupnul a nanejvýš nezdvořile ho nato-tata dohnal. Ten šílenec v buicku se úplně zjančil: rozpálil to na sto šedesát. Mohli jsme si ho prohlídnout. Vypadal jako obyčej-nej chicagskéj frajírek a po boku měl ženskou asi tak starou, že by to mohla být - a nejspíš taky byla - jeho matka. Snad mu i nadávala, bůh ví, ale on teď závodil a ostatní mu bylo buřt. Černé vlasy mu divoce vlály nad rozhalenkou, šílený Ital, který se vracel do svého Chicaga. Možná měl pocit, že jsme nějakýj nověj gang z LA na nájezdu do nových lovišť, snad nás považoval za členy bandy Mickeyho Cohena, poněvadž ta limuzína by tomu přesně odpovídala i s tím kalifornským číslem. Ale tak či onak hlavně šlo o to čoro na silnici. Dělal hrůzu věcí, aby se před náma udržel: předjížděl v zatáčkách a taktak, že se stačil vrátit před mohutným nákladákem, který se zčistajasna vynořil v protisměru. Celých sto padesát kilometrů ve státě Iowa probíhalo tímhle způsobem, a tak byla ta honička zajímavá, že jsem neměl ani čas se bát. Nakonec to ten šílenec vzdal, zastavil u benzínové pumpy, pravděpodobně na rozkaz staré paní. Jak jsme projížděli okolo, vesele nám kynul. A frčeli jsme dál, Dean do půl těla svlečeněj, já s nohama na palubní desce, a studentíci vospávali vzadu. Zarazili jsme na snídani u jednoho bufetu, jehož majitelka, bělovlasá paní, nám všem dala extra velké porce brambor a zrovna v tu chvíli vyzváněly v blízkém městě zvony kostela. A zase se jelo.

"Deane, teď ve dne bys to takhle hnát neměl," skuhral jsem. "Neboj, vole. Víím, co dělám."

Začínalo mi být ouzko. Dean se snašel na proudy aut jako Anděl Hrůzy. Snažil se vmáčknot do mezery a málem vytlačil ostatní ze silnice. Nalepil se na nárazník před náma a tlačil a vykukoval, aby dohlíd až na zatáčku, když najednou na nepatrný dotyk obrovský auťák vyrazil kupředu a hnal si to po levé straně, a vždycky jen o vlásek jsme se stačili vrátit do našeho proudu, zatímco v protisměru už frčela kolona aut a já se klepal strachy. Už jsem toho měl dost. Jen málokde tu byla přímá dálnice jako v Nebras-ce a když se konečně objevila, Dean to rozpálil na svou stoosm-desátku a kolem se jako blesk míhala místa, která jsem si pamatoval ze sedmačtyřicátého - hele! na tomhle kusu země jsme

kdysi s Eddiem ztvrdli na dvě hodiny. Celá ta stará silnice mé minulosti se mi jak v zmateném snu odvíjela před očima, jako když se převrhne kalich života a všechno se zcvokne. Zíral jsem v temné hrůze do jasného dne.

"Hergot, Deane, já si přelezu dozadu, tohle už nevydržím. Nemůžu se na to koukat."

"Hi-hi-hi," řehnil se Dean a švihnul to po úzkém mostku těsně kolem auta, až se zvednul prach, a frčel dál. Přeskočil jsem na zadní sedadlo a schoulil se, že budu spát. Jeden z těch kluků si vlezl dopředu, aby si užil. Úplně mě posedla hrůzná předtucha, že se dnes ráno rozmlátíme na cucky, lehl jsem si na podlahu a pokoušel se usnout. Kdysi když jsem býval ještě na moři, myslíval jsem na všechny ty vlny, co nám rachotily pod kýlem, a na ty nedozírné hlubiny, nad kterými jsme se vznášeli - teď jsem zas cítil třicet centáků pod sebou silnici, jak se valí a uhání a sviští neuvěřitelnou rychlostí napříč sténajícím kontinentem, a nade mnou se zběsile pochechtával šílený Achab u volantu. Když jsem zavřel oči, viděl jsem jen, jak se proti mně řítí silnice. Když jsem je otevřel, viděl jsem stíny stromů, jak se děsivě mihotají po podlaze auta. Nebylo vyhnutí. Všemmu jsem se poddal. A zatím Dean jel dál a dál a neměl ani pomyšlení na odpočinek, dokud nebu-dem v Chicagu. Odpoledne jsme se už prodírali starým dobrým Des Moines. Tady už byl samozřejmě provoz pořádně hustej, takže jsme museli zpomalit a já si zas mohl přelízt dopředu. Odehrála se tu dojemná malá nehoda. Před náma v sedanu jel tlustej černoch s celou rodinkou a na zadním nárazníku měl připevněný mech s vodou, jaké se prodávají turistům v pouštích. Zničehonic zastavil, Dean se zrovna bavil s jedním z těch kluků vzadu, takže si toho nevšimnul a rychlostí takových deset kiláků v hodině to do něj napálil, až se ten mech rozprsk jak bublina a voda vystříkla na všechny strany. Žádná jiná škoda nebyla, kromě trochu ohnutého nárazníku. Vyběhli jsme s Deanem ven a dali s chlápkiem řeč. Skončilo to celé výměnou adres a menší debatou, během níž se Dean nedokázal očima odpoutat od poprsí chlápkovy ženy, která je měla jen velmi nepatrně ukryté v načechrané bavlněné blůzič-ce. "Jasně, jasně," mumlal. Dali jsme mu adresu našeho chicagského barona a jeli dál.

Na druhém konci Des Moines se za náma přihnál policejní auťák s houkající sirénou a přinutil nás zastavit. "Co je zas tohle?" Vylezl polda: "To vy jste způsobil tu bouračku při vjezdu do města?"

"Jakou bouračku? Jen jsme jednomu chlápkovvi natrhli mech s vodou."

"Jenže on tvrdí, že do něj vrazila banda chuligánů v ukradeném autě, a ještě ho málem přejeli." Bylo nám s Deanem jasné, že tohle je jeden z těch zvláštních případů, kdy se černoch dokáže chovat jako starej podezíravěj blázen. Tak nás to překvapilo, že jsme se museli smát. Jeli jsme za poldou na stanici a tam hodinu čekali venku v trávě, než se dovolají do denverské cestovní kanceláře, aby si ověřili, že jsme opravdu jenom najatí šoféři. Jak nám pak polda referoval, řekli jim tam: "Ano, najali jsme si je, ale jestli jsou ti kluci v něčem namočený, tak to není naše věc."

"Měli tady v Des Moines menší nehodu."

"V pořádku, to už jste povídal - ale jde o to, že není naše věc, jestli v něčem lítaj už z dřívějšíka."

Všechno bylo srovnaný a mohli jsme frčet dál. Přesně tady v Newtonu jsem si v sedmačtyřicátém udělal ten ranní vejšlap. Odpoledne jsme přejeli ospalý starý Davenport i řeku Mississippi, která se téměř ztrácela v širokém řečišti posetém úlomky dřeva, pak přišel Rock Island a pár minut zdržení v zácpě na silnici. Slunce začínalo rudnout, kouzelné přítokové říčky se něžně vinuly mezi čarovnými stromy a zelení středoamerického státu Illinois. Rozlehlý vyprahlý Západ byl nadobro pryč a začínal

zase sladký, útulný Východ. V jednom mžiku jsme se přehnali přes celý stát Illinois, a přesto to trvalo úděsných pár hodin, během kterých to Dean řezal pořád stejnou rychlostí. Jak byl unavenější, čím dál tím víc riskoval. Na uzounkém mostku, který vedl přes jednu z těch kouzelných malých říček, se ztřeštěně vrhnul do téměř neřešitelné situace. Kus před náma se kodrcaly přes most dva pomalé autáky, z druhé strany přijížděl obrovský kamión s přívěsem, jehož řidič si právě přesně vysumíroval, že mu to taktak vyjde, a než se na most dostane^ ty dva už by měly být pryč. Kromě něho by se totiž na most žádné jiné auto v protisměru absolutně nevešlo. Za kamiónem vykukovala jiná auta, co chtěla dopředu. Před těma dvěma couráky na naší straně byla další pomalá auta. Silnice byla přečpaná a v každém se to vařilo, jak chtěl předjíždět. A teď do toho vpálil Dean svou stoosmdesátkou a ani na moment nezaváhal. Přehnal si to kolem těch dvou hlemýžďů a to tak zprudka, divže nevrátil do levého zábradlí mostu, a už jsme se střemhlav řítili proti mohutnému stínu kamiónu, kterého ani nenapadlo zpomalit; Dean to vzal ostře doprava, taktak že minul levé přední kolo kamiónu a málem to napálil do toho prvního couráka, udělal myšku, aby se před něj dostal, ale hned zas musel zpátky do pruhu, poněvadž za přívěsem kamiónu vykuklo další auto - a to celý se odehrálo za necelé dvě vteřiny, mihli jsme se jak blesk a nechali za sebou jen závoj prachu místo úděsného pateronásobného karambolu s autáky rozsetými na všechny strany a s obrovským kamiónem šklebícím svou rozmlácenou korbu na osudné rudé illinolské odpoledne a jeho zamyšlená pole. Nemohl jsem se zbavit myšlenky, že docela nedávno tu v Illinoisu umřel při automobilové bouračce známý jazzový klarinetista a že to musel být den zrovna jako ten dnešní. Vrátil jsem se na zadní sedadlo.

Oba kluci teď zůstali taky vzadu. Dean si předsevzal, že do tmy musíme být v Chicagu. U železničního přejezdu jsme vzali dva trampy, kteří dohromady schrástili půl dolaru na benzín. Ještě před chvilkou v klidu seděli na hromadě starých prachů a docucá-vali poslední zbytky vína, a teď se octli v sice zabláčené, ale nepokořené a skvostné limuzíně, která si to v překotném fofru hnala na Chicago. Je ale fakt, že ten starší, který byl vpředu vedle Dea-na, ani na moment nespustil oči ze silnice a vsadil bych se, že si jen v duchu drmolil ty své trempířský modlitbičky. "Hergot," povídali, "to jsme teda netušili, že budem v tom Chicagu takhle rych-le-" Projížděli jsme ospalými městečky v Illinoisu, kde jsou lidi m^oc všímaví na chicagské gangy, které tu v podobných limuzínách preferčí každý den, a že jsme asi vypadali: všichni neoholení, šofér vysvlečený do půl těla, dva čundráci a já na zadním sedadle, s rukama zaklesnutýma o bezpečnostní pás, s hlavou zvrácenou v lenošce a s okem majestátně upřeným na krajinu - zrovna jako nový gang, co si až z Kalifornie přijíždí podrobit chicagské teritorium, jako banda vyvrhelů uprchlých z vězení v měsíčním Utahu. Když jsme se v jednom městečku zastavili u pumpy pro benzín a colu, nahrnuli se kolem nás lidi a zírali, a aniž řekli slovo, určitě si v duchu registrovali naše popisy a výšky, kdyby se jim to náhodou někdy šiklo. Dean si ovinul kolem krku triko a šel za pumpař-kou dojednat celou tu transakci, mluvil s ní příkře a úsečně jako vždycky, pak se vrátil a jelo se dál. Za chvíli se už rudá barva změnila v šarlatovou, poslední z těch okouzujících říček se mihla kolem nás a v dálce nad silnicí jsme zahlédli oblaka kouře nad Chicagem. Ujeli jsme tedy z Denveru do Chicaga se zájízdkou přes ranč Eda Walla čistých 1900 kilometrů, a to přesně za sedmáct hodin, nepočítaje dvě hodiny v příkopu, jednu na ranči, dvě na policii v Newtonu ve státě Iowa, průměrnou rychlostí téměř sto patnáct kilometrů za hodinu napříč kontinentem, s jediným šoférem. Což je svým způsobem pěkně pošahanej rekord.

A to už před náma rudě zářilo velké Chicago. Najednou jsme byli na Madison Street obklopeni hordama vandráků, někteří se váleli přímo na ulici s nohama na obrubníku, jiní se mrcasili ve dveřích kořalen a v uličkách kolem. "Tradá! Koukej pěkně zvostra, jestli neuvidíš starýho Deana Moriartyho. Letos by třeba moh bejt v Chicagu." Ale opustili jsme vandráky a pokračovali dál do centra města. Tramvaje skřípěly, kameloti vyvolávali, spousta holek se hnala kolem nás, ve vzduchu byla cítit vůně smažených jídel a piva, neony blikaly do tmy - "Tohle je obrovský město, člověče, Sále! Joj!" Nejdřív jsme museli najít pěkné tmavé místo na zaparkování cadillaka a pak se umýt a vymódit na večer. Kousek od YMky byla uzoučká ulička mezi baráky z červených cihel a tam jsme cadillaka šoupli, pěkně čumákem dopředu, aby mohl hned vyrazit, a šli se studentíky do YMky, kteří si tam najali pokoj a půjčili nám na hodinu svou koupelnu. V pohodě jsme se vysprchovali a oholili. V hale jsem vytrousil portmonku, Dean Ji našel a už by si ji byl strčil za košili, když si uvědomil, že je naše, což ho samozřejmě parádně otrávil. Rozloučili jsme se s kluka-tna, kteří byli celí šťastní, že dorazili na místo živí a zdraví, a šli jsme něco pojíst do jedné kavárničky. Kolem nás bylo staré hnědé Chicago, polovýchodní a polozápadní týpci se ploužili na noční směnu a plivali po chodnících, Dean stál uprostřed kavárničky, drbal se na břicho a všechno to nasával. Chtěl zapříst hovor s jednou podivnou postarší černoškou, která přišla do kavárničky a halasila, že sice nemá prachy, ale že si přinesla housky, a jestli by jí na ně nedali trochu másla. Když vcházela dovnitř, boky se jí vlnily, když ji vyhodili, kroutila při odchodu zadkem. "Hů!" vyjekl Dean. "Pojďme za ní. Zatáhnem ji do cadillaku a vopícháme ji." Ale vykašlali jsme se na to a vydali se rovnou na North Clark Street, a ještě předtím do Loopu kouknout se na břišní tance a poslechnout si jazz. Bože, to byla noc! "Kamaráde," řekl mi Dean, když už jsme stáli před barem, "koukej na tu ulici života, kolik je tu jen Číňanů. To je magický město - a hele! vidíš támhle v okně tu ženskou, jak jen civí a jak jí ty její velký prsa lezou ze županu, a ty její voči vykulený. Jojoj! Sále, musíme pořádně jet a nikdy se nezastavit, dokud tam nebudem." "A kam chceš dojet, člověče?"

"Nevím, ale jet se musí." Najednou dorazila banda mladých muzikantů a začali snášet z auta své instrumenty. Nahrnuli se dovnitř a my za nima. Přichystali se a začali rozjíždět svůj bop. A jsme doma! Jejich lídr byl malátný čahoun s kudrnatými vlasy a vyšpulenými rty, úzký v ramenou, celý utopený v plandavé sportovní košili; noc byla teplá, ale on zůstával chladný, jen v očích mu neřestně blýskalo. Vzal svůj tenorsaxofon, zamračil se do něj a začal s mrazivou dokonalostí vytrubovat, s gustem si podupával nohou, jak sháněl nápady, a cukal hlavou, jak jiné zavrhoval -a pak jen špitnul: "Jed'," když měl mít sólo někdo další. Pak tu byl Prez, nadělanej pihovatěj blondák, co vypadal jako boxer, fešák, který byl s puntičkářskou pečlivostí vyšňořen ve svém tartanovém oblečku s napodobeninama žraloci kůže, límeček byl mírně nakřivo, povolená kravata šejdrem, vše v přesném stylu přísné nedbalosti, celej zpocenej cloumal nahoru dolů saxofonem, svíjel se a znělo mu to dočista jako Lester Youngovi. "Vidíš ho, kamaráde, Prez hraje pro prachy, a tak má hlavně technický starosti, jedinej z nich se dobře oblíká a vidíš, jak je celej vyplašenej, když se upísk-

byla zářivá limuzína, ale zablácenej křáp. "Húúú!" Hoši to teď roztáčeli u Neetse.

Zničehonic začal Dean zírat do tmavého kouta za pódiem a řekl: "Sále, přišel Bůh."

Podíval jsem se tím směrem. George Shearing. A jako vždycky opíral si slepou hlavu o bledou ruku a všechny uši měl dokořán jako slon a poslouchal ty americký zvuky, které si v duchu a k vlastní potřebě upravoval do nálady anglického letního večera. Pak ho donutili, aby povstal a zahrál, a on to udělal. Hrál nespočet chorusů, které se linuly v kouzelných lafech a stoupaly výš a výš, až se mu pot lil po

pianu, a všichni poslouchali v úžasu a posvátné bázni. Za hodinu ho odvedli z pódia. Vrátil se do svého tmavého kouta, božský Shearing, a muzikanti si jen povzdechli: "Teď už na nás nic nezbylo."

Ale čahounskej líder se zamračil. "Nevadí, hrajem dál."

Něco z toho ještě vyleze. Vždycky je ještě něco, trošku dál a trošku víc - nikdy to nekončí. Pokoušeli se hledat nové motivy po tom Shearingově průzkumnictví. Zkoušeli to těžce a tvrdě. Kroutili se, svíjeli a hráli. Tu a tam zazněl čistý harmonický výkřik jako nová předzvěst té melodie, která jednoho dne bude jedinou melodií na celém světě a pozvedne srdce všech lidí k radosti. Našli ji, ztratili, a znovu o ni urputně zápolili, a zas ji našli, smáli se, sténali - a Dean se potil u stolu a povzbuzoval je dál a dál a dál. V devět ráno se všichni - muzikanti, holky, číšníci, i ten malej kostnatěj nešťastnej trombonista - vypotáceli z klubu do mohutného randálu chicagského dne a šli spát, dokud zas nezačne další divoká jazzová noc.

Byli jsme s Deanem celí zubožení a rozklepaní. Nezbyvalo než vrátit cadillac majiteli, který bydlel v nóbl luxus baráčku na Lake Shore Drive a v přízemí měl obrovskou garáž a v ní ještě pár umolousaných černošských mechaniků. Tak jsme se tam dovezli a uložili tu zablácenou hromadu plechu do pelíšku. Mechanik cadillaka nepoznal. Předali jsme mu všechny papíry. Drbal se na hlavě a oči měl vykulený. Museli jsme rychle zmizet, což jsme taky rovnou udělali. Autobusem jsme dojeli do centra a šmytec! Nikdy jsme už o našem chicagském baronovi neslyšeli, žádné námitky ohledně stavu auťáku, i když měl naše adresy a klidně si mohl stěžovat.

11

Byl čas jet dál. Rozhodli jsme se, že nasednem na autobus do Detroitu. S prachama jsme byli pořádně na dně. Vlekli jsme svá zmlácená zavazadla přes nádraží. V téhle chvíli už byl obvaz na Deanově palci černej jak uhel a dočista rozmotanej. Vypadali jsme tak zuboženě, jak by asi vypadal každý, kdo by podnikl podobný věci co my. V autobusu Dean vyčerpáním usnul, zatímco jsme si to hnali přes stát Michigan. Já se dal do řeči s kouzelnou venkovskou děvenkou, která měla na sobě bavlněnou blůzu s výstřihem a vystavovala kousek svých pěkných opálených prsou. Ale byla blbá. Vyprávěla mi o večerech na verandě, když se praží kukuřice. Jindy by mě to potěšilo, ale poněvadž o tom sama nemluvila s potěchou, cítil jsem, že v tom jejím povídání není nic víc, než co se podle ní sluší povídat. "A co děláš jinak? Jak se bavíš?" Zkusil jsem závist hovor na kluky a na sex. Pohlédla na mě a v jejích velkých tmavých očích nebylo dočista nic než hněv a rozpaky otravující už po generace krev jejího rodu, že není možný dělat to, po čem srdce prahne. Ať už je to cokoli - a každý ví, co to je. "Co chceš od života?" Měl jsem chuť ji popadnout a vyždímat to z ní. Neměla ani nejmenší ponětí, co by tak mohla chtít. Žvatlala o práci, o filmech, jak jezdí na léto k babičce, že by ráda do New Yorku podívat se do divadla, co by si vzala na sebe - nejspíš něco podobného, co měla loni o velikonocích: bílý klobouček s růžemi, růžové lodičky a světle růžový gabardénový plášť. "Co děláš v neděli odpoledne?" zeptal jsem se. Sedí na verandě. Kolem jezdí kluci na kolech a občas se zastaví na kus řeči. Čte si humoristické časopisy a odpočívá na lehátku. "Co děláš o vlahých letních večerech?" Sedí na verandě, kouká se, jak po silnici jezdí auta. Praží s mámou kukuřici. "Co dělá tvůj táta o vlahých letních večerech?" Pracuje, dělá celonoční šichty v teplárně, celej svůj život strávil v péči o ženu a všechno, co z ní vzešlo - a žádné uznání ani obdiv. "Co dělá tvůj brácha o vlahých letních večerech?" Jezdí sem a tam na kole a pak se potlouká kolem bistra. "Po čem toužíš? Po čem my všichni toužíme? Co chceme?" Nevěděla. Zažívala. Byla ospalá. Už toho na ni bylo moc. To nikdo neví. To se dá těžko říct. To už je pryč. Byla osmnáct let stará a překrásná a ztracená.

Vyklopýtali jsme s Deanem v Detroitu z autobusu a byli jsme otrhaní a špinaví a zubožení, jako bysme se roky neživilí ničím jiným než kobyilkama. Rozhodli jsme se, že strávíme noc v nonstop kinu na Skid Row. Na parky už byla pořádná zima. Kdysi tu na Skid Row byl i Hassel a nejmiň stokrát tady v městě oblezl každý non stop kino, každý hérácký doupě, každé zaplivanej pajzl. Kamkoli jsme se vrtli, všude nás sledoval jeho přízrak. Už nikdy se nám ho nepodaří najít na Times Square. Rozhlíželi jsme se všude kolem, jestli tu někde čirou náhodou nenajdeme starého Deana Moriartyho - ale kdepak. Za pětatřicet centů za osobu jsme se dostali do starého bídneho kina a usadili se na balkóně, dokud nás odtud ráno nevykopli. Lidi, kteří se tady sešli, představovali naprostý dno a konec. Byli tu odraní santusáčtí černoši, kteří podlehli splašeným zvěstem, že v automobilce berou do práce, a přijeli až z Alabamy; staří bílí vandráci, mladí hošáci s dlouhými vlasy, kteří dospěli až na samý konec cesty a dali se na víno; kurvy a obyčejné párečky a hospodyňky, které nemají co dělat, kam jít, komu věřit. Kdybyste prosili celý Detroit v obrovském síťovém koši, nenašli byste na dně jinačí spodinu a kal než tuhle. Jako první dávali film Zpívající kovboj Eddie Dean a jeho udatný kůň Blesk a číslo dvě byl dvoudílný film z prostředí Istanbulu s Georgem Raftem, Sidney Greenstreetem a Peterem Lorrem. Obě ty věci jsme viděli v průběhu noci dohromady šestkrát. Viděli jsme je, když jsme procitali, slyšeli jsme je, když jsme usínali, cítili jsme je, když jsme snili, a když konečně přišlo ráno, byli jsme až po hlavu nacucaní tím podivným sladkobolným mýtem Západu a temným urputným mýtem Východu, takže od té chvíle jsem veškeré své konání automaticky v podvědomí musel podřizovat tomuhle hrůznému osmotickému zážitku. Stokrát jsem slyšel Gre-enstreetův škodolibý smích, výhružné povely Petera Lorra, třásl jsem se v paranoické hrůze s Georgem Raftem; cválal jsem na koni a prozpěvoval si s Eddiem Deanem a postřílel tisíce banditů. Lidi ucucávali z lahví a otáčeli se a rozhlíželi se po setmělém kinu v touze něco dělat, s někým mluvit. Ale uvnitř byli provinile tišší a nikdo nemluvil. V šedavém svítání, které se jako duch sneslo ze střechy kina a nakukovalo oknem dovnitř, jsem spal s hlavou opřenou o dřevěné opěradlo sedadla před sebou, zatímco se ke mne ze všech stran blížilo šest uklízečů a košťatama hrnuli před sebou veškeré noční svinstvo a nametli mi to přímo pod mým chrupajícím nosem na obrovskou hromadu - divže mě k tomu taky nepřimětli. Vyprávěl mi o tom Dean, který to celé sledoval zpovzdálí deseti řad. Všechny vajgly a flašky a vypálené sirky, vše minulé a příští bylo na té hromadě. Kdyby mě k tomu byli přibrali, Dean už by mě v životě neviděl. Musel by pak bloumat po celých Spojených státech a nakukovat do všech popelnic, co jich je od jednoho pobřeží k druhému, až by mě snad našel stočeného jak embryo mezi harampádím mého života a jeho života a života všech zaujatých i nezaujatých. Co bych mu asi řekl ze svého neřádského hro-bečku? "Neruš mě, človče, jsem šťastný tam, kde jsem. Ztratil jsi mě jednou v noci v srpnu 1949 v Detroitu. Nemáš teď právo přicházet a vytrhávat mě ze spánku v téhle smrduté popelnici!" V roce 1942 jsem se stal hlavním aktérem nejšpinavějšího dramatu všech dob. Byl jsem tehdy námořník a v Bostonu na Scollay Square jsem si zašel do kavárny Imperiál na drink: vypil jsem dohromady šedesát piv a odpotácel se na záchod, kde jsem se ovinul kolem mísy a usnul. Během večera se přinejmenším stovka námořníků a civilistů všeho druhu nade mnou vystřídala a mířili tak přesně, že jsem byl zaneřáďenej k nepoznání. Ale koneckonců co na tom - je lepší být anonymní ve světě lidí než slavný v nebi, poněvadž co je nebe? co je země? Nic než pouhé představy.

Horempádem jsme se s Deanem vyvalili z té strašidelné díry do ranního svítání a šli se porozhlídnout po autu do New Yorku. Kus dopoledne jsme ještě strávili po černošských barech a sháněním holek a posloucháním jazzu z džuboxů, pak jsme obtíženi našima nemožnými sakamapakama urazili pár kilometrů v místních autobusech, až jsme se nakonec ocitli v bytě jednoho chlápka, co nás byl ochoten za čtyři dolary per hlava vzít autem až do New Yorku. Čekali jsme na něj venku na zahrádce,

než se přichystá. Jeho kouzelná žena v bavlněné zástěře nám přišla nabídnout kafe, ale my jsme si měli co povídat a nebyl na to čas. V téhle chvíli už byl Dean tak vyčerpaný, že ho těšilo úplně všechno, co viděl. Procházel právě novou fází náboženského šílenství. Potil se a potu. A v momentě, kdy už jsme seděli v novém chysleru, uvědomil si ten chudák šofér, že si uvázal na krk pěkné dva maniaky, ale bral to sportovně, a když jsme projížděli kolem Briggsova stadiónu a začali mluvit o příští sezóně Detroitských tygrů, docela si na nás zvyknul. V mlhavé noci jsme se přehnali přes Toledo a řítili se dál napříč starým Ohiem. Napadlo mě, že začínám křížovat americká města sem a tam po celé zemi jako obchodní cestující - putování v mizérii s prachšpatným artiklem, jen na dně čarovného báglu pár shnilých fazolek, co nikdo nekoupí. Kousek před Pensylvánií se chlápek unavil, k volantu si sedl Dean a odkučíroval to hladce zbytek cesty až do New Yorku. A to už jsme z rádia slyšeli pořád Symphony Sida s nejnovějšími jazzovými nahrávkami a vjížděli do posledního velkého města na konci Ameriky. Bylo časné ráno. Na Times Square byl vzruch, protože New York nikdy nespí. Automaticky jsme se ohlíželi po Hasselovi.

Za hodinu jsme už byli s Deanem v tetině novém bytě na Long Islandu a našli ji v pilném ruchu s malíři, jinak dobrými známými naší rodiny; právě se s nima dohadovala o ceně, když jsme se jí po schodech vrátili ze San Franciska. "Poslyš, Sále," řekla mi, "Dean tady smí pár dní zůstat, ale pak musí pryč, rozumíš?" Výlet byl u konce. Večer jsme se šli s Deanem projít mezi benzínovými nádržemi a viadukty a majáky Long Islandu. Vzpomínám si, jak se Dean zastavil u jedné pouliční lampy. "Támhle u té lucerny vzadu jsem ti chtěl říct ještě něco jiného, ale teď - trochu bokem - bych rád chvíli pokračoval s tou novou myšlenkou, ovšem jakmile dojdeme k další lucerně, vrátím se k tomu původnímu - souhlasíš?" Jasně že jsem souhlasil. Tak jsme si navykli na cestování, že jsme museli projít přes celý Long Island; ale dál už země nevedla, dál už byl jenom Atlantský oceán a museli jsme zůstat stát. Podali jsme si ruce a slíbili si, že zůstaneme navždy kámoši.

Snad o pět dní později jsme spolu zašli na jeden mejdan a tam jsem uviděl holku jménem Inez. Hned jsem jí řekl, že mám s sebou kamaráda, kterého by měla poznat. Byl jsem stáječ a vyprávěl jsem jí, že je to kovboj. "Božíčku, tak ráda bych někdy potkala kovboje!"

"Deane!" zahulákal jsem přes celou tu sešlost, v které byli- Angel Luz Garda, básník; Walter Evans, Victor Villanueva, venezuelský básník; Jinny Fonesová, má někdejší láska; Carlo Marks, Gene Dexter a spousta dalších a dalších. "Pojď sem, člověče." Dean se ostýchavě přiblížil. A už za hodinu tam v tom vznešené opileckém brajglu ("oslava konce léta samozřejmě") klečel na podlaze a vrážel jí bradou do břicha a hučel do ní a sliboval všechno na světě a pot se z něj řinul v proudech. Byla to pěkně udělaná sexy brunetka. "Něco přímo degasovského," říká o ní García -a je fakt, že má něco z těch kouzelných pařížských krasotinek. Uběhlo pár dní a už handlovali po telefonu s Camillou ohledně nutných rozvodových lejster a chystali svatbu. A nejen to - za několik měsíců se Camille narodilo Deanovo druhé dítě, pozůstatek několikaměsíční harmonie z počátku roku, a za dalších pár měsíců porodila zase Inez. Včetně jednoho nemanželského dítěte kdesi na Západě měl teď Dean dohromady čtyři děti a v kapse ani cent a byl stejně plnej trablů a elánu a fofru jako vždycky. Takže jsme do Itálie nejeli.

Kapitola čtvrtá

Získal jsem něco peněz z prodeje své knížky, a tak jsem mohl tetě vyrovnat činži až do konce roku. Kdykoli do New Yorku vtrhne jaro a přes řeku z New Jersey na mě mává celá zem, neodolám a musím vyrazit. A tak jsem vyrazil. Poprvé v životě jsem se rozřehnal s Deanem v New Yorku a nechal ho tady. Pracoval na parkovišti na Madison Avenue. Jako vždycky pobíhal tu zběsile ve svém triku, odrbaných

botách a kalhotách na půl žerdi, sám na celém parkovišti, a zvládal jako nic obrovské záplavy aut za polední špičky.

Obyčejně jsem ho chodil navštěvovat kvečeru, kdy už nebylo co dělat. Stál ve své budce, počítal kupóny a drbal se na břicho. Vždycky měl puštěné rádio. "Hergot, člověče, poslouchal jsi někdy toho pošuka Marty Glickmana, jak komentuje basket - při-hrávka na střed - dribl - finta - výskok - střela - čistý koš! dva body. Tutově nejfantastičtější reportér, co znám." Omezil se na jednoduché radosti tohohle druhu. Bydleli s Inez v bídném kvar-týru na východním konci Osmdesáté. Vždycky když se vrátil domů z práce, shodil šaty, navlík si čínský hedvábný kabátek, který mu nesahal níž než k bokům, usadil se do křesla a zapálil si vodní dýmku nacpanou marjánkou. To byly jeho domácké radosti - plus Ještě sbírka pornografických karet. "V poslední době mě baví tahle piková dvojka. Všim sis, kde má ta holka ruku? Vsadím se, že

to neuhodneš. Koukej pořádně a zkus na to přijít." Chtěl mi tu kartu dokonce půjčit domů. Byl na ní zasmušilý čahoun a lascivní smutná děva a pokoušeli se na posteli o jakousi pozici. "Vyzkoušej si to, vole, já už to dělal mockrát." Inez nahlédla dovnitř z kuchyně a na tváři měla křivej úsměv. Všecko bylo v naprostém pořádku. "Sleduješ ji? Ta je, kamaráde. To je Inez. Nedělá nic jiného, než že vystrčí hlavu z kuchyně a usměje se, vidíš? Dali jsme řeč a všechno jsme si to báječně vyříkali a srovnali. Letos v létě odjedeme do Pensylvánie a usadíme se někde na farmě -budu tam mít stejna na občasný úlety do New Yorku, velkej barák a v příštích letech naděláme spoustu dětí. Olalá! Táraríí! Lup!" Vyskočil z křesla a pustil desku Willieho Jacksona, "Krokodýla". Svíjel se před gramofonem, tleskal rukama a pumpoval v kolenou do rytmu. "Jů! Ta děvka! Poprvý, co jsem ho slyšel, jsem měl pocit, že rána nedožije, a hele! žije si pořád dál." Bylo to tu navlas stejný, jako to bývalo na druhém konci kontinentu u Ca-milly. Tentýž zubožený kufr vykukoval zpod postele připraven k odletu. Inez často volala meziměstsky Camillu a vedla s ní dlouhé hovory; dokonce se prý bavily i o Deanově přirození, aspoň on to tvrdil. Vyměňovaly si dopisy plné Deanových potrhlostí. Samozřejmě že každý měsíc musel Dean část platu poslat Camille jako alimenty, jinak by skončil na půl roku v káznici. Dělal všemožný figle na parkovišti, aby ty prachy dostal zase zpátky - extratřída umělec co se týče drobných. Viděl jsem ho, jak jednou přál jakémusi pracháči veselé vánoce tak květnatě, že toho chlapíka ani nenapadlo postrádat pětidolarovku v drobných za dvacet dolarů. Vyznali jsme si a utratili to v Birdlandu v jazzklubu. Na pódiu byl Lester Young a zpod jeho těžkých víček vykukovala věčnost.

Jindy ve tři v noci jsme zas stáli na rohu Madison Avenue a Sedmačtyřicáté. "Sakra, Sále, fakt mě moc mrzí, že odjíždíš, fakt že jo, to bude poprvý, co zůstanu v New Yorku bez svého starýho kámoše." A pokračoval: "New York - to není pro mě, můj domov je Frisko. Za celou tu dobu tady jsem neměl jinou holku než Inez - a to se mi může stát jen v New Yorku! Ale ta představa, že bych měl znova přes celej ten hrozivej kontinent - her-got, Sále, my dva jsme si vlastně dlouho pořádně nepromluvili.' V New Yorku jsme většinou jen zběsile poletovali s bandou různých známých z jednoho opilýho mejdanu na druhý. Nějak se mi zdálo, že to Deanovi neseď. Připadal mi mnohem víc sám sebou, když se teď choulil v chladném mlhavém dešti na prázdné noční Madison Avenue. "Inez mě miluje; řekla mi to a slíbila, že si můžu dělat, co chci, a že bude minimálně malérů. Vidíš, brácho, člověk stárne a maléry se kupí. Počkej, až takhle jednou kvečeru půjdem spolu po ulici a budem nakukovat do každý popelnice." "Myslíš, že skončíme jako staří vandráci?" "Proč ne? Jasně že tak skončíme, když budem chtít. A vůbec, není na tom nic špatnýho takhle skončit. Žiješ si svůj život a nikomu nezasahuješ do jeho přání, žádněj politikům ani boháčům, nikdo tě neotravuje a ty si klidáňko jedeš podle svého." Souhlasil jsem s ním. Dospíval k svému taoistickému krédu tím nejjednodušším, nejpřímějším

způsobem. "Jaká je tvá cesta, bráško? -cesta světce, cesta šilence, cesta duhy, cesta pitomce, jakákoli cesta? Je to cesta kamkoli pro kohokoli jakkoli. Kam kdo jak?" Notovali jsme si v dešti. "Jen si nech, kurva, poradit, hošánku! Není chlap, kdo není správně trhlej chlap - a pěkně poslouvej pana doktora! Řeknu ti to, Sále, rovnou, ať jsem kdekoli, vždycky mi čouhá zpod postele kufr a vždycky jsem připravenej vypadnout nebo se nechat vyhodit. Teď jsem se rozhod, že na všechno kašlu. Viděls, že jsem to zkoušel a zedral si prdel, jak moc jsem to chtěl zvládnout, a ty víš, že v tom to není, a my známe svý a víme co s časem - umíme si ho zpomalit a klidánko se courat a zažívat staromódní negerský radosti, poněvadž jsou vůbec nějaký jiný? My víme přece." Vzdychali jsme v dešti. Snášel se té noci nad údolím řeky Hudson. Obrovské mezinárodní přístavní doky na té jak moře širokánské řece se v něm utápěly a stará kotviště parníků v Poughkeepsie se v něm utápěla a staré pramenné jezírko Split Rock Pond se v něm utápělo a hora Vanderwhacker se v něm utápěla.

"Čili;" řekl Dean. "Nechávám se nýst životem a čekám, kam mě zanes. Víš, že jsem nedávno psal tátovi do vězení v Seattlu? Dostal jsem od něj onehda po letech zas první dopis." "Fakt?"

".No jasně. Píše, že by rád viděl 'dítě', s háčkem na 't', až se dostane do Friska. Sehnať jsem pro něj kvartýr za třináct dolarů Kiesičně na Východní Čtyřicáté. Když mu totiž pošlu prachy, přijede do New Yorku - jestli sem ovšem dojede. Já jsem ti vlastně nikdy moc nevyprávěl o svý sestře, tak abys věděl, mám báječnou malou sestřičku a byl bych moc rád, kdyby přijela a bydlela u mě."

"A kde je?"

"No to je to - já nevím, on se ji přej pokouší najít fotr, ale víš, co z toho bude."

"A proto jel do Seattlu?"

"To, a skončil ve svinským vězení."

"Kde vůbec byl?"

"V Texasu, brácho, v Texasu - a tak to vidíš, člověče, všechny tyhle věci, má duše, má pozice - všim sis, že jsem klidnější?"

"fo, to je fakt." Dean se opravdu v New Yorku zklidnil. Chtěl si jen povídat. Umírali jsme zimou v tom mrazivém dešti. Dali jsme si ještě před mým odjezdem rande v tetině bytě.

Dorazil tam následující sobotu odpoledne. V pokoji jsem měl televizor. Pouštěli jsme si jeden baseballový zápas na televizoru a druhý z rádia a ještě jsme přepínali na třetí, takže jsme věděli, co se všude v tu samou chvíli děje. "Pamatuj, Sále, Hodges je na druhý metě, a poněvadž tenhle nadhazovač z Filadelfie není nic moc, přepnem to na Obry proti Bostonu, a vidíš? zrovna teď má DiMaggio tři špatný míče a další nadhazovač si teprve křídí ruce, takže se honem podívejme, co se stalo s Bobby Thomsonem, když jsme ho před třiceti vteřinami opustili s jedním maníkem na třetí metě, jo?"

Později odpoledne jsme vyšli ven a zahráli si s malýma klukama baseball na začouzeném plácku poblíž železničního depa na Long Islandu. Kromě toho jsme hráli i basket, jenže tak zuřivě, až nám ti kluci říkali: "Ne tak hrrr, ať si něco neuděláte." Pobíhali kolem nás a dávali nám zahulit. Byli jsme celí zpocení. V jednom momentě padl Dean ksichtem přímo na betonový povrch hřiště. Hmoždi-li jsme se a funěli, jak jsme se jim pokoušeli vypíchnout míč, ale každej se jen na fleku otočil a frnk! míč byl zas

pryč. Jinej vyskočil, hrábnul po něm a lehounce vystřelil přímo nad našima hlavama. Doskakovali jsme jak magoři na koš a ti hošáci se jen natáhli, uz-muli nám merunu přímo z propocených rukou a oddriblovali s ní pryč. Bylo to, jak když se Cvok, černej tenorák a jeden z největších vodvazistů amerického syrového jazzu, pokoušel hrát basket proti Stanu Getzovi a Charlie Parkerovi. Považovali nás za naprostý blázny. Když jsme se s Deanem vraceli domů, házeli jsme si míček přes ulici z jednoho chodníku na druhý. Zkoušeli jsme extra speciál finty a vrhali se za míčem do křoví a párkrát to málem naprali přímo do lucerny. Když kolem projíždělo auto, běžel jsem kousek v jeho zákrytu a těsně za nárazníkem jsem vypálil po Deanovi. Ten vyskočil, chňapnul po míči a svalil se s ním do trávy, ale hned ho zas mrsknul zpátky a já měl co dělat, abych ho zachytil na druhém konci zaparkovaného pekařského nákladáku. Taktak že jsem ho drapnul do dlaně a šup s ním na druhou stranu, až se Dean musel otočit, pozpátku zavrával a zahučel jak dlouhej tak širokej do živého plotu. Doma Dean vytáhnul šrajtofli, odkašlal si a podal tetě těch patnáct dolarů, co jí dlužil ještě z doby, kdy za něj ve Washingtonu zaplatila pokutu za rychlou jízdu. Byla dočista per-plex a potěšená. Udělala nám báječnou večeři. "Poslyšte, Deane," řekla, "doufám, že tentokrát už zůstanete ženatý a postaráte se o to své nastávající děcko." "Ano, jasně."

"Vždyť to přece nejde, abyste takhle trousil děti po celé zemi. Vždyť jsou ti tvorečkové bezbranní. Musíte jim dát možnost žít." Měl oči sklopené k podlaze a přitakával. V syrově rudém soumraku jsme se rozloučili na přejezdu přes superdálnici.

"Doufám, že tě zas najdu v New Yorku, až se vrátím," řekl jsem mu. "Představuju si, člověče, že snad jednou budeme moct bydlet oba na jedny ulici i s rodinama a stane se z nás nerozlučnej párek starejch páprdů."

"Fajn, беру - modlím se za to, i když jsem si perfektně vědo-mej všech trablů, co byly a co ještě budou, jak ví a jak správně podotkla tvá tetička. Já to další děcko nechtěl, ale Inez trvala na svém a pohádali jsme se kvůli tomu. Víš, že se Marylou vyvdala ve Frisku za obchodníka s ojetýma autama a čeká dítě?"

"Vím. Všichni do toho pomalu lezem." Čerění na převráceném jezeru nicoty, to jsem mu měl říct. Dno světa je zlaté a svět je vzhůru nohama. Dean vytáhl fotku, na které byla Camille a její nové děcko. Nad dítětem se na slunečném chodníku vznášel stín muže, jen dvě dlouhé nohavice v celém tom smutku. "Kdo je tohle?"

"Jenom Ed Dunkel. Vrátil se zas ke Galatee, odjeli oba do Denveru. Celej den lítali po městě s foťákem."

Ed Dunkel, jehož soucit zůstane navždy utajen jak soucit svatých poustevníků. Dean vytáhl další obrázky. Uvědomil jsem si, že to všechno jsou fotky, na které se jednou budou naše děti koukat s velkým údivem a budou kroutit hlavou, jak se to těm jejich rodičům podařilo žít takhle klidným, spořádaným, fotograficky strnulým životem, a s jakou pýchou si to po ránu vykračovali po chodnících svého žití; a nebudou mít ani zdání o odrané divoké zběsilosti našich skutečných životů, o naší skutečné noci, s veškerým peklem, co k ní patří, o bezduché prázdnotě, která ji obklopuje. Žalostné nevědomí. "Tak ahoj, ahoj!" Dean mizel v protáhlém rudém smrákání. Nad ním rachotily a odfukovaly lokomotivy. V patách za ním se táhl jeho stín, napodoboval jeho chůzi, jeho myšlenky, jeho všecko. Dean se ještě otočil a upejpavě, ostýchavě mi zamával. Poslal mi brzdařský signál k odjezdu, poskočil, něco na mě zahulákal, co už jsem neslyšel. Chvilku jen tak klusal dokolečka. Blížil se čím dál blíží k

betonovému rohu železničního viaduktu. Naposled mi pokynul. Zamával jsem mu zpátky. Najednou ho pohltily jeho vlastní problémy a rychle mi odpochoďoval z dohledu. Zíral jsem do mizérie vlastního osudu. Přede mnou přece byla taky pořádně dlouhá štreka.

2

Doma v Missoule Doma v Truckee Doma v Opelousas Nemám domov nijaký Doma v Medoře jsem Doma ve Wounded Knee Doma v Ogallale Já nemám domov žádný.

Tuhle písničku jsem si prozpěvoval, když jsem další den o půlnoci nasedl na autobus do Washingtonu; tam jsem se chvíli jen tak zbůhdarma poflakoval, pak jsem si kus zajel, jen abych viděl Blue Ridge a slyšel ptáky v Shenandoahském údolí a navštívil hrob Stonewalla Jacksona; v podvečer jsem už chrchlal do řeky Ka-nawha a v noci si udělal folkloristickéj vejšlap po Charlestonu v Západní Virginii, o půlnoci to byl Ashland, Kentucky, a osaměla holka pod plátěnou stříškou zavřeného kina. Temné a tajemné Ohio a za svítání už jsme vjížděli do Cincinnati. A znovu pole v Indiáne a Saint Louis, zachumlaný jako vždycky v odpoledních mracích nad údolím. A podél řeky zablácené obálky a montan-ské klády a rozbité parníčky a staré cedule a tráva a kusy provazů. Nekonečná báseň. Večer Missouri, kansaská pole a kansaské černé krávy v tajemné prázdnotě, městečka jak krabičky od crackerů s mořem na konci každé ulice; svítání v Abilenu. A louky východního Kansasu, které přecházejí v prerie západního Kansa-su, a ty se táhnou dál a dál až na samý vrcholek Západní Noci. V autobuse byl se mnou Henry Glass. Nastoupil v Terre Hau-te, ve státě Indiána, a zrovna mi vyprávěl: "Říkám ti, tenhle vo-hoz, co mám na sobě, nenávidím, poněvadž je hnusnej - a hele." Ukázal mi svý papíry. Právě ho propustili z federálního vězení v Terre Haute; dostal se tam za krádeže aut a obchodování s kradenými auťáky v Cincinnati. Měl kudrnaté vlasy a sotva dvacet let. "Hned jak budu v Denveru, tak to kvádro prodám do frcu a koupím si džíny. Víš, co mi v tom lapáku provedli? Posadili mě na samotku a dali mi bibli. Tak jsem si na ni sed, poněvadž tam byla jen kamenná podlaha, jenže jak to zmerčili, tak mi tu tlustou bibli vzali a šoupli mi místo ní jenom kapesní vydání, takhle malá knížka, člověče. Nedalo se na tom sedět, takže jsem si tu bibli přečet celou, i s Novým zákonem, kamaráde. A-ha!" Dloubnul do mě a dál si žvejkal svý cukrlata; nejedl nic jinýho, protože mu ve vězení zkazili žaludek, a to tak, že nic jinýho nesnesl. "A víš, vole, že v tý bibli jsou některý správně divoký věci?" Líčil, co to znamená "uvědomovat". "Každej, kdo jde za pár dní z lochu a začne mluvit o propuštění, má o tom .uvědomovat' ostatní maníky, co musej zůstat. Takže ho chytne pod krkem a říkáme: 'Ať tě ani nenapadne mě uvědomovat, vole!' Pěkná hnusárna, to uvědomování - chápeš?" ..Nebudu tě uvědomovat, Henry."

.Jak mě někdo uvědomuje, vidím rudě. Tak mě to rozzuří, že Jsem schopnej zabít. Víš, proč jsem celej život v lochu? Poněvadž jednou vytekly nervy. Byl jsem zrovna v kině s jedním klukem a ten urazil mou matku - znáš přece tu nadávku, že jo? - tak jsem vytáh svou parádní kudlu na péro a vrazil mu ji do chřtánu, a oejval bych ho zabil, kdyby mě nevodtáhli. Soudce mi pak řek: Věděl jsi, co děláš, když jsi napadl svého kamaráda?' A já na to: Jasně že jo, slavněj soude, věděl, chtěl jsem toho zkurvase zabít, a to chci pořád.' A tak z toho nebyla podmínka, ale rovnou pas-ťák. Udělaly se mi hemeroidy z toho věčného vysedávání na sa-motce. Nikdy se nenechávej zavřít do federálního lochu, ty jsou nejhorší. Kurva, já bych moh mluvit celou noc, už jsem takovou dobu s nikým nemluvil. Ty, člověče, ani nevíš, jak bezva je to pocit, když vypadneš ven. Hele, když jsem nastoupil v Terry Haute, seděl jsi tu v autobuse - a jen tak projížděl přes město - na cos myslel?"

"Jen tak jsem seděl a jel."

"Člověče, já si zpíval. Sed jsem si k tobě, poněvadž jsem se bál sednout si k nějaký buchtě, že bych to nevydržel a hrábnul jí rovnou pod sukni. Musím ještě chvílku počkat."

"Ještě jeden pobyt v lapáku a pak bys šel na doživotí. Teď by sis měl radši dávat bacha."

"Právě že chci, jenže průser je, když začnu vidět rudě, pak nevím, co dělám."

Cestoval ke svému bráchovi a jeho ženě, kteří pro něho sehnali v Coloradu práci. Lístek na autobus mu koupili federálové a dal jim čestný slovo, že dojde v pořádku. Byl to stejnej mladej čápek, jako býval kdysi Dean: krev v něm vřela mnohem víc, než dokázal snést, a pak viděl rudě; neměl ale tu vrozenou podivnou svatost, která by ho uchránila před osudem za mřížema.

"Bud' kámoš a dávej bacha, kdybys začal v Denveru vidět rudě, platí, Sále? Snad se k tomu bráchovi dostanu v pořádku."

Když jsme dorazili do Denveru, odvedl jsem ho za ruku na Larimer Street do bazaru, aby prodal své vězeňský hadry. Ale ještě dřív, než to zpola vybalil z papíru, starej žid poznal, co to je: "Takovýhle krámy tady nechci, každej den jich dostávám spoustu od kluků z Canyon City."

Celé okolí Larimer Street bylo zaplavené bývalými mukly, kteri se pokoušeli prodat své obleky vězeňského střihu. Henry si ted vykračoval ve fungl nových džínkách a rozhalence a svůj bývalej vohoz si nesl pod paždí v papírovém pytlí. Šli jsme do starého Deanova baru v Glenarmu - cestou hodil Henry oblek do popelnice - a zavolali odtud Tima Graye. Byl už večer.

"No ne?" řehnil se Tim. "Hned jsem u vás."

Za deset minut se přihnal do baru i se Stanem Shephardem. Oba se nedávno vrátili z výletu po Francii a život v Denveru je teď nevýslovně nudil. Henry se jim moc líbil a objednávali mu jedno pivo za druhým. A Henry rozhazoval na všechny strany své vězeňské prachy. A znova tu byla něžná tmavá denverská noc s požehnanými uličkami a bláznivými domy. Začali jsme obrážet všechny kořalny ve městě, hospody na West Colfaxu, černošské brlohy na Five Points, prostě všechno, co se namanulo.

Stan Shephard už tu léta na mě čekal, až dorazím, a teď poprvé byla možnost něco podniknout. "Člověče, Sále, od té doby, co jsem se vrátil z Francie, nevím co dělat. Je to pravda, že jedeš do Mexika? Heršvec, nemoh bych jet s tebou? Můžu sehnat sto dolarů, a až se dostáném do Mexico City, zapíšu se tam jako válečnej veterán na univerzitu."

Fajn, platí. Stan pojede se mnou. Byl to štíhlý, ostýchavý Den-verčan s vrabčím hnízdem na hlavě a širokým falešným úsměvem a ladnými pohyby Garyho Coopera. "Heršvec!" řekl, strčil si palce ruky za opasek a vykročil volným, mírně houpavým krokem po ulici. Jeho děda si ho podal. Kdysi se mu nelíbilo, že jede do Francie, teď se mu nelíbil ten nápad s Mexikem. Kvůli těm věčným hádkám se Stan potuloval po Denveru jako vandrák. Teď v noci po všem tom chlastání a zápolení s Henrym, který začal v hospodě Hot Shoppe na Colfaxu chvíli vidět rudě, se Stan na noc uchýlil k Henrymu do hotelu v Glenarmu. "Já se ani nesmím vrátit pozdě domů - dědek začne rvát, chvíli na mě a hned zas na matku. Řeknu ti, Sále, jestli odtud z Denveru co nejdřív nevypadnu, tak zešílím."

Já zůstal u Tima Graye a později pro mě Babě Rawlinsová dala dokupy pěkný útulný suterénní pokojík, kde jsem přespával a kde se časně zrána končily všechny tahy, co jsme ten týden podnikli. Henry odfrčel za svým bráchou a v životě jsme ho už neviděli, a nikdy se ani nedozvíme, jestli ho ještě

někdy někdo "uvědomoval" a jestli ho zas šoupli do železné cely nebo jestli vybíjí svůj vztek na svobodě.

Celý týden jsme Tim Gray, Stan, Babě a já strávili po odpoled-nech v překrásných denverských barech, kde se kolem vás míhají wsnice v kalhotách a v upejpavých očích jim to sálá láskou, a nejsou to ty tvrdé, životem zpracované buchty, ale holky věčně zamilované do celé klientely, co zažívají jednu citovou bouři za druhou a věčně uondané, zpocené a trpící pendlujou z baru do baru. Všechny noci toho týdne jsme zas pobývali ve Five Points a poslouchali jazz a popíjeli v bláznivých černošských knajpách a až do pěti do rána pak klábosili u mě v suterénu. Poledne nás většinou zastihlo na dvorku za Babiným barákem, kde si hrály malé denverské děti na kovboje a na Indiány a skákaly na nás z kvetoucích třeshňových stromů. Zažíval jsem překrásný čas, kdy se celý svět přede mnou otvíral a o ničem lepším jsem ani nesnil. Fintili jsme se Stanem na Tima, aby jel s náma, ale Tim byl hluboce zabředlej do svého denverského života a nedokázal by se utrhnout.

Už jsem se chystal, že vyrazím do Mexika, když se jednou v noci zničehonic objevil Denver Doll a povídá: "Hádej, Sále, kdo přijíždí do Denveru?" Neměl jsem ani ponětí. "Už musí bejt na cestě. Mám to z tajnejch zdrojů. Dean si koupil auťák a rozjel se za várna." A v tu ránu jsem viděl, jak se Dean, ten plápolající hromový děsivý anděl, zběsile řítí po silnici ke mně, žene se jak mrak, obrovskou rychlostí, a užuž mě jak ten Poutník v rubáši na poušti dostihuje a snáší se na mě. Viděl jsem jeho obrovskou, vyzáble odhodlanou tvář s velkýma planoucíma očima nad prérií, viděl jsem jeho křídla, viděl jsem jeho zbědovaný kočár se sršícím oho-nem plamenů, viděl jsem, jak po něm zůstává na silnici vypálená stopa a jak se žene dál, teď už mimo všechny cesty přes kukuřičná pole a napříč městy, jak za sebou ničí mosty a vysouší řeky. Jako by se sám hněv řítí na Západ. Pochopil jsem, že to Deana zase draplo. Nebyla naděje, že by mohl poslat jakékoli peníze té či oné manželce, když vybral všechny úspory a koupil si auto. Všechno bylo zas vzhůru nohama a nedalo se s tím nic dělat. Za ním jen dýmaly zuhelnatělé ruiny. Pálil to na západ, znovu přes děsivý sténající kontinent, a bude tu co nevidět. Dělali jsme rychlé přípravy na jeho příjezd. Proslýchalo se, že mě má odvézt do Mexika.

"Myslíš, že mě nechá jet s várna?" ptal se vystrašeně Stan.

"Promluví s ním," řekl jsem pochmurně. Nedalo se naprosto nic předvídat. "Kde bude spát? Co bude jíst? Jsou tu pro něj náky holky?" Bylo to, jako by se blížil sám obávaný Gargantua: všechno se muselo přichystat na jeho příjezd - bylo nutno rozšířit městské stoky a přistříhnout zákony, aby Denver dokázal unést ten jeho těžký úděl a běsnící energii.

3

Bylo to jako ve starodávném filmu, když se Dean zjevil. Trávil jsem zrovna zlatisté odpoledne v Babině domku. Její matka byla v té době kdesi v Evropě a nad domem teď dohlížela tetička Charity, pětasedmdesátiletá stařenka čilá jako rybička. Tato paní se stěhovala od domu k domu po celé Rawlinsovic rodině roztahané po všech koutech Západu a všude chtěla být hlavně ku prospěchu a k užitku. Měla kdysi spoustu synů, ale všichni už byli pryč, všichni se na ni vykašlali. Ačkoli byla stará, moc ji zajímalo, co jsme dělali a o čem si povídali. Nalívali jsme si v obýváku whisky a ona jen smutně vrtěla hlavou: "Mladý muži, s tímhle byste mohl jít spíš na dvorek." Nahoře v prvním poschodí - toho léta to tu bylo trochu jako v penziónu - bydlel jakýsi Tom, kluk, co byl nešťastně a beznadějně udělanej do Babě. Pocházel údajně z Vermontu z bohaté rodiny a měl tam prý o všechno postaráno, o kariéru a vůbec, jenže on chtěl být tam, kde je Babě. Po večerech vysedával v obýváku, schovával si

hořící obličej za novinama, a ať jsme řekli cokoli, slyšel to, ale ani nemuk. Zvlášť zahořel, jakmile něco pronesla Babě. Když jsme ho donutili, aby noviny odložil, zahleděl se na nás nevýslovně otráveně a utrápeně. "Prosím? A ano, ovšem." Většinou toho víc nenamluvil.

Charity seděla v koutku, pletla a pozorovala nás svýma ptačíma očkama. To byl její úkol - dohlížet a dávat pozor, aby nikdo nemluvil sprostě. Babě se chichotala na pohovce. Tim Gray, Stan Shephard a já jsme se klímbali na židlích uprostřed pokoje. Chudák Tom zažíval pravé peklo. Vstal, zívnu a řekl: "Inu, další den, další dolar, že ano. Dobrou noc," a zmizel nahoru. Babě ho jako milence nemohla potřebovat. Milovala Tima Graye, i když ten jí jak úhoř vyklouzával ze spárů. Seděli jsme, celá tahle sešlost, v pozdním slunečním odpoledni chvilku před večerí, když před domem zastavila Deanova kára a on z ní vyskočil, v novém tvídovém obleku s vestou a hodinkama na řetízku.

Hip! hip!" slyšeli jsme z ulice. Byl s ním i Roy Johnson, který se nedávno i se ženou Dorothy vrátil z Friska a teď bydlel zase v Denveru. Stejně jako Ed Dunkel a Galatea a zrovna jako Tom Snark. Všichni byli zpátky v Denveru. Vyšel jsem na verandu. "Tě zdravím, bráško," podával mi Dean svou mohutnou pracku. "Koukám, že na tomhle konci světa je všechno v pořádku. Ahoj, ahoj," zdravil všechny kolem. "No hele, Tim Gray, Stan Shep-hard, jak se vede?" Představili jsme ho tetičce Charity. "Ovšem, dobřej den. Ehm! Tohle je můj kamarád Roy Johnson, že jo. Byl tak hodnej, že mi ukázal, kde vás najdu. Holaríí! Táraríí! Lup! Major Hoople se hlásí," stál v pozoru před Tomem a salutoval a Tom na něj jen vyděšeně zíral. "No tak, Sále, jak to vypadá, kdy vyrazíme do Mexika? Zejtra odpoledne? Bezva. Hele, teď mám přesně šestnáct minut, abych to stačil k Edovi Dunkelovi, kde si musím opravit tyhle své starý železničářský hodinky, abych je pak moh vzít a štandopede s nima letět do zastavárny v Larimer Street, než tam zavřou, a po cestě bych ještě rád co nejrychleji a přitom důkladně obrazil pár hospod včetně Jigsova bufetu, jestli tam někde náhodou nenajdu tátu, a pak ještě musím za jedním holičem, o kterým mi Doll stokrát povídal, abych k němu zašel, a jak vidíš, já se neměním, roky jsem pořád stejnej a pořád budu. Čili: přesně v šest hodin - přesně, slyšels? - tě chci mít tady, abys-me mohli odfrčet k Royovi Johnsonovi, kde si pustíme Gillespie-ho a další pečlivě vybraný jazzový desky, a uděláme si tam prostě klidnou hodinku jen tak v pohodě, než vyrazíme za tím dalším, co jste s Timem a Stanem a s Babě na dnešek večer naplánovali, bez ohledu na to, že přijedu, což se náhodou stalo přesně před pětáctřiceti minutama v támhletem starým fordu ze sedmatřicátýho, co vidíš stát u chodníku, a udělal jsem to v jednom tahu až z New Yorku, krom jedny dlouhý pauzy v Kansas City u bratrance, ne Sama Bradyho, ale u jinýho, mladšího bratrance..." a jak to všechno ze sebe sypal, fofrem se převlíkal z obleku do trika, přímo v obýváku, jen taktak schovaný před očima ostatních v jednom vejklenku, a přendával si hodinky do kapsy jiných kalhot, které vylovil ze starého zbědovaného kufru.

"A co Inez?" ptal jsem se. "Co bylo v New Yorku?" "Oficiálně, bráško, podnikám tenhle vejlet, abych zařídil v Mexiku rozvod, poněvadž je to tam mnohem lacinější a rychlejší než kdekoli jinde. Konečně mám od Camilly povolení a všechno je v suchu a všechno je oukej a oba víme, že by byla blbost dělat si nějaký starosti přece, no ne?"

No jo, proč ne, vždycky jsem byl ochotnej následovat Deana, tak co. Narychlo jsme upekli nové plány a nachystali se na báječnou vodvazovou noc, a byla to noc, na jakou se nezapomíná. U bratra Eda Dunkela se jel mejdan. Další dva jeho bráškové, Šoféři autobusu, tam byli taky a jen seděli a s úžasem zírali kolem sebe. Stůl byl báječně prostřen: samej chlast a zákusky. Ed Dunkel se tvářil šťastně a blahobytně. "Tak co s Galateou - všechno v pořádku?"

"No jo," přikývl, "jasně že jo. Teď půjdeme s Royem tady ve městě na univerzitu." "Co chcete studovat?"

"Ále, sociologii a takový věci. Hele, Sále, nezdá se ti, že Dean je čím dál tím větší cvok?" "Jo, to je."

Byla tu i Galatea. Pokoušela se o proslov, ale pole teď držel Dean. Stál tam a předváděl se před Timem, Shephardem, Babě a mnou, kteří jsme dřepěli v jedny lajně u stěny na kuchyňských židlích. Za Deanem nervózně vykukoval Ed Dunkel. Chudák jeho bráška byl dočista upozaděnej. "Hip! hip!" hulákal Dean a tahal se za triko a drbal se na břicho a poskakoval. "No jo, bando - teď jsme tady všichni a spousta let se překulila, jenže, jak vidíte, nikdo z nás se vlastně nezměnil, což je právě na tom to kouzelný, ta dūra - tento - durabilita, že jo, takže abych vám to dokázal, mám tady paklík karet, z kterých vám můžu vyložit naprosto tutovou budoucnost všeho druhu." Byly to ty jeho porno karty. Dorothy Johnsonová a Roy Johnson seděli ztuhle v koutě. Žalostnej večírek. Najednou se ale Dean zklidnil, sedl si na židli mezi mě a Stana a zíral v kamenném psovském úžasu kamsi před sebe, aniž by si všímal okolí. Prostě se jen na moment ztratil a odpad, aby mohl načerpat novou energii. Kdyby se ho člověk dotknul, zakymácel by se jak obrovský bludný balvan usazený na šterku na vrcholu skály nad propastí a mohl by se dál jen tak v klidu kymáčet anebo se s rachotem zřítit dolů. Avšak balvan se rozpukl do spousty květů a na jeho tváři se objevil kouzelný úsměv. Rozhlídnul se kolem dokola jako člověk, který se probudil ze sna, a řekl: "No, koukej, kolik je tady bezvadnejch lidí a všichni sedej kolem mě. Není to báječný? Sále, no řekni, proč? Jak jsem se onehda ptal Mina, proč? hergot přece, že jo?" Vstal a krácel s napřaženou rukou přes pokoj k jednomu z těch autobusáků. "Zdravíčko. Já jsem Dean Moriarty. Jasně že si na tebe pamatuju. Všecko v pořádku? Dobrý, dobrý. Hele ten bezva dort. Myslíš, že si můžu vzít? I já? Dokonce i ten mizernej Moriarty si může vzít?" Edova sestra přikývla. "No to je prima. Lidi jsou tak báječní. Takovejch skvě-lejch věcí dali na stůl, abysme se měli dobře. Mňam, mňam, jovaj, výborný, skvělý!" Kymácel se uprostřed místnosti, pojídal dort a koukal na všechny v udiveném transu. Otočil se a civěl na druhou stranu. Všechno ho přivádělo do vytržení, všechno, co viděl. Po celém pokoji stáli v hloučcích lidi a povídali si. "Jasně, to je vono!" řekl. Pak ho upoutal obrázek na stěně, až to s ním cuklo. Přistoupil blíž, zblízka ho zkoumal, odstoupil, sehnul se, vyskočil, chtěl ho vidět ze všech možných stran a úhlů a v nadšení se rval za tričko: "Sakra!" zahulákal. Netušil, jakým působí dojmem, a bylo mu to fuk. Lidi se teď na něj začínali dívat a v očích jim probleskovala mateřská a otcovská něha. Konečně byl tedy doopravdy Anděl, vždycky jsem věděl, že se jím stane, a jako všichni andělé měl i on své záchvaty zběsilosti a vzteku; když jsme v jednom opilec-kém houfu opustili večírek a přesunuli se do baru Windsor, Dean začal být nespoutaný a démonicky a ďábelsky sřátej.

Nesmíte totiž zapomenout, že Windsor - slavný denverský hotel z dob zlaté horečky a svým způsobem místní pamětihodnost, kde jsou ještě dole ve velkém saloonu patrné stopy po střelách z pistolí - býval kdysi Deanovým domovem. Bydlíval tu s tátou v jednom z těch hořejších pokojů. Nebyl tady žádným turistou. Připíjel si teď v saloonu s přízrakem svého otce, lil do sebe víno, pivo, whisky, jako by to byla voda. Obličej měl zpocený, brunátný, a ječel a hulákal na celý bar a vrávoravě vyrazil napříč přes parket, kde se místní západáčtí čápkové svíjeli s holkama a kdosi se jim k tomu pokoušel hrát honky tonky na piano. Na druhé straně parketu se Dean vrhnul do náruče bývalým muklům a společně přeřvávali celej ten rambajs. Mezitím se celá naše banda sesadila kolem dvou obrovských stolů sražených k sobě. Byl tu Denver D. Doll, Dorothy a Roy Johnsonovi, nějaká holka z Bufta-la ze státu Wyoming, jinak Dorothyina přítelkyně, Stan, Tím Gray, Babě, já, Ed Dunkel, Tom Snark a pár dalších, celkem třináct lidí. Pro Dolla to byl velký den, přitáhl si odněkud automat na buráky, postavil

ho na stůl před sebe a v jednom kuse do toho ládoval drobné a cpal se. Navrhl, abysme všichni poslali pohlednici Carlo Marksovi do New Yorku. Napsali jsme na to samý ho-vadiny. Nocí se po Larimer Street nesly zvuky housliček. "Není to sranda?" křepčil D. Doll. Na záchodě jsme s Deanem vráželi pěstí do dveří a pokoušeli se je prolomit, ale byly skoro tři centimetry tlustý. Naštípnuj jsem si při tom článek na prostředníku, ale přišel jsem na to až druhý den. Byli jsme tak zhulení, až se z nás kouřilo. V jednu chvíli jsme měli na stole takových padesát piv najednou. Stačilo jen chodit dokola a usrkávat. Bývalí muklo-vé z Canyon City se na nás nalepili a dávali řeč. V předsálí u saloonu seděli staří zlatokopové a opření o své hole snili pod starodávnými pendlovkami. Takovéhle bésnění pamatovali ze svých velkých časů. Všechno se točilo, všude se něco dělo. Dokonce i na jednom hrádku tu byl mejdan, kam jsme se všichni rozjeli - kromě Deana, který zmizel někam jinam - a pak jsme tam seděli ve velké hale u obrovského stolu a hulákali. Venku byl bazén a taverny. Konečně jsem našel svůj hrad, odkud vyleze ten obrovský had a zhltně celý svět.

Pak pozdě v noci zbyl už jen Dean a já a Stan Shephard a Tim Gray a Ed Dunkel a Tommy Snark, všichni v jednom autě a všechno před náma. Obrazili jsme Mexickou čtvrt, jeli do Five Points a motali se tam kolem. Stan Shephard byl bez sebe radostí. Hulákal vysokým pisklavým hláskem: "Heršvec!" a "Kurvaštelunk!" a plácal se do kolen. Dean byl z něho nadšenej. Opakoval všechno, co Stan řekl, a utíral mu z tváře pot. "Člověče, Sále, cestovat s tímhle Stanem do Mexika, to bude vodvaz! Fakt že jo." Byla to naše poslední noc v božském Denveru a byla velká a divoká. Skončilo to všechno při víně a u svíčky dole v suterénu, zatímco se Charity ploužila nahoře po domě v noční košili a s baterkou. Měli jsme s sebou jednoho černýho kluka, který si říkal Gomez. Viděli jsme ho, jak se bezcílně vznáší po Five Points. Tommy Snark na něj zavolal: "Hele, nejsi náhodou Johnny?"

Gomez se pozpátku vrátil kolem nás a znovu nás minul a řekl: Můžete mi zopáknout, co jste povídali?"

"Ptal jsem se, jestli náhodou nejsi ten kluk, co se mu říká Johnny?"

Zas odplul dozadu a zkusil to ještě jednou. "Je to tak lepší? Poněvadž moc rád bych byl Johnny, jenže nevím zrovna, jak na to?"

"Hergot, brácho, pojed' s náma!" zakřičel Dean a Gomez naskočil a už jsme frčeli. Zběsile jsme si pak polohlasem špitali dole v suterénu, aby nebyl malér se sousedama. V devět ráno už byli všichni pryč, až na Deana a Shepharda, kteří dál žvatlali jak maniaci. Nahoře už vstali a vařili snídani a zezdola slyšeli podivné podzemní zvuky: "Jasně, jasně!" Babě uvařila báječnou snídani. Bylo načase vyrazit do Mexika.

Dean odjížděl s autákem do nejbližšího servisu, aby mu ho dali do pucu. Byl to ford, sedan, model ze sedmatřicátého roku, a pravé dveře měl jen tak přidrátkované k rámu, poněvadž panty už byly pryč. Pravé přední sedadlo bylo taky rozbité a dalo se na něm jenom polosedět pololežet s očima upřenýma na potrhaný strop. "Budem jak ti komici Min a Bili," povídal Dean, "pohopsáme a poškytáme si to až dolů do Mexika; člověče, to bude dní, než tam dojedem." Kouknul jsem na mapu: až k hranicím do Lareda to bylo něco přes šestnáct set kilometrů, většinou přes Texas, a k tomu ještě dvanáct set třicet kilometrů přes Mexiko až k tomu velkému městu poblíž vyprahlé rozpraskané šíje a vrcholků Oa-xacanu. Nedokázal jsem si to představit. Bude to nejskvostnější výlet ze všech. Už žádnej jihozápad, ale opravdickej čarovnej jih. Měli jsme vizi, jak se celá ta naše západní rozsochatá skalnatá

hemisféra žene v jednom tahu až k Ohňové zemi a my plachtíme po elipse světa do jiných tropů a jiných světů.

"Člověče, teprve tahle cesta nás zavede k TOMU, co hledáme!" hulákal Dean s naprostou jistotou. Poplácal mě po ruce: "Jen počkej a uvidíš!"

Doprovodil jsem Stana k jeho poslední denverské povinnosti a uviděl jeho nebohého dědu stát na prahu domu: "Staníku, Staníčku!" volal.

"Co je, dědečku?"

"Neodcházej."

"To už je domluvený, musím jít. Proč takhle vyvádíš?" Stařík měl šedivé vlasy, velké mandlové oči a podivínsky strnulý krk.

"Stane," řekl prostě. "Zůstaň. Nenechávej zas svého dědečka samotného, nechtěj, abych plakal." Úplně mi to lámalo srdce.

"Deane," obrátil se ten starý pán na mě, "neodváděj mi mého Staníčka. Když byl ještě chlapec, vodíval jsem ho do parku a vyprávěl mu o labutích. Pak se v tomtéž jezírku utopila jeho malá sestřička. Nechci, abys mi odváděl mého chlapce pryč." "Ne," řekl Stan, "už jdeme. Ahoj." Bojoval, aby se ovládl. Děda ho chytil za ruku. "Stane, Staníčku, zůstaň, zůstaň, zůstaň."

S hlavama skloněnými jsme utekli a starý pán zůstal dál stát před vchodem do svého domku v postranní denverské uličce, mezi korálky zavěšenými ve dveřích, a nehodlal se vrátit do pokoje přečpaného nábytkem. Byl bílý jak stěna. Nepřestával volat Stana. V jeho pohybech bylo cosi ochrnutě strnulého, stál ve dveřích a mumlal si: "Staníčku" a "Zůstaň" a úzkostně hleděl za náma, dokud jsme mu nezmizeli za rohem. "Probůh, Shepe, já nevím, co bych řekl." "To je dobrý," řekl chraptavě Stan. "Takovej on je vždycky." Šli jsme do banky za Stanovou matkou, která mu tu vyzvedávala peníze na cestu. Byla to příjemná šedovlasá paní a vypadala pořád ještě dost mladě. Stála za svým synem na mramorové podlaze banky a špitali si. Stan měl na sobě komplet džínový vohoz, s bundou a vůbec, a vypadal po všech stránkách jako člověk, co vyráží do Mexika. Jak sladce a něžně si tu v Denveru žil, a teď se měl vydat na cestu s tím pekelným tovaryšem Deanem. Dean se neočekávaně zjevil za rohem a dostihl nás právě včas. Paní Shep-hardová trvala na tom, že nás všechny ještě pozve do bistra na

šálek kávy.

"Dávejte mi pozor na mého Stana," prosila. "Kdoví, co se vám tam v té zemi může přihodit."

"Však my na sebe dohlídнем," ujišťoval jsem ji. Stan s matkou kráčeli vepředu a já s tím cvokem Deanem jsme šlapali za nima; líčil mi, co se maluje a píše po zdech záchodků na Východě a na Západě.

"Je v tom obrovskoj rozdíl, člověče; na Východě najdeš hlavně vtípky a otřepaný fóry a narážky a obscénní údaje a sprostý malůvky, zatímco na Západě každej čistě jen napíše své jméno, jako třeba: 'Byl tu Red O'Hara z Blufftownu, Montana', a datum, takhle vznešeně, vždyť si vezmi třeba Eda Dunkela, a důvodem je ta obrovská osamělost, která je u každého na chlup stejná, jen co překročíš Mississippi." Před náma si to vykračoval taky jeden osa-mělec. O matku nešlo, to byla fajn ženská,

kteřá sice nerada viděla, že odjíždí, ale pochopila, že to jinak nejde, ale bylo mi jasné, že Stan utíká před dědečkem. Taková jsme to byli trojka - Dean, který hledal svého tátu, já, co jsem už žádného neměl, a Stan, který utíkal před dědečkem - společně jsme vyrazili do noci.

Na rušné Sedmnácté dal Stan mámě pusu a ona nasedla do taxíku a mávala nám na rozloučenou.

Vrátili jsme se k Babě, rozloučili se s ní a nasedli do auta. Tim se s náma svezl až kus za město, kde bydlel. Babě to toho dne moc slušelo, měla krásné dlouhé blondáté švédské vlasy a na sluníčku jí naskočily pihy. Vypadala přesně jako ta malá holčička, kterou ve skutečnosti byla. Oči měla trochu zamížené. Později za náma mohla s Timem přijet - ale neudělala to. Sbohem, sbohem.

Vypálili jsme pryč. Nechali jsme Tima stát na zahrádce u jeho předměstského domku na prérii a já koukal dozadu, jak ho prerie pozvolna pohlcuje. Ten podivnej kluk tam stál snad celé dvě minuty a koukal za náma a v hlavě mu běžaly bůhvíjaké pochmurné myšlenky. Byl čím dál menší a menší, ale pořád ještě nehnutě stál s jednou rukou zavěšenou na pradelní šňůře jak kapitán a já ho celej zkroucený pozoroval, dokud už nebylo vidět nic než rostoucí prázdnotu v prostoru a ten prostor se otevíral na východ přes Kansas pořád dál až k mé rodné Atlantidě.

Ted' teprve jsme obrátili rozhrkaný čumák k jihu a hasili si to na Castle Rock, stát Colorado, zatímco slunce už bylo rudé a skalnaté útesy otočené k západu vypadaly jako brooklynský pivovar při listopadovém soumraku. Daleko v purpurových stínech skalisek kdosi kráčel, kráčel co noha nohu mine, ale vidět jsme ho nemohli. Snad to byl ten starý bělovlasý pán, kterého jsem vycítil kdysi před lety v horách. Blížil se za mnou blíž a blíž a kdoví, jestli mě kdy dostihne. A Denver za náma se pomalu vytrácel jako město ze soli, jeho kouř stoupal k nebi a rozplýval se nám před očima.

4

Byl květen. Ale jak vůbec můžou domácká odpůldne v Coloradu se svými farmami a zavodňovacími kanály a stinnými tůněmi, kam si místní děcka chodí zaplavat, zplodit tak ohavnýho brouka, jako byl ten, co bodnul Stana Shepharda? Stan si klidáňko seděl a povídal s rukou vystrčenou z rozbitých dveří, když najednou přiletěl obrovskej brouk, sedl mu na ruku a vrazil mu do ní takový žihadlo, až chudák zaskučel. Jen tak si to přiletělo odkudsi z amerického odpoledne. Stan vyskočil, plácnul se do ruky a vytrhnul žihadlo, ale už za pár minut mu ruka opuchla a začala bolet. Neměli jsme ponětí, co to mohlo být. Bylo třeba chvíli vyčkat, jestli otok sám neopadne. No nazdar, vyrážíme do dalekých neznámých jižních krajin, a sotva pět kiláků od domova, kousek od starých rodných míst dětství, se z tajemných říší zla snese podivná zpropade-ná exotická potvora a nasadí nám strach do duše. "Co to bylo?" "V životě jsem podobnýho brouka neviděl, co by dokázal takhle bodnout."

"Krucifix!" Celý náš výlet nám najednou připadal nešťastnej a prokletej. Jeli jsme dál. Stanova ruka byla čím dál tím horší. Budeme muset u nejbližší nemocnice zastavit, aby mu dali injekci penicilinu. Projeli jsme přes Castle Rock a za tmy dorazili do Colorado Springs. Po pravé straně se zdvihal obrovský stín Pike's Peak. Ujížděli jsme po dálnici na Pueblo. "Tady na tyhle silnici jsem stopoval nejmiň tisíckrát," vyprávěl Dean. "Zrovna za tímhle drátěným plotem jsem se jednou v noci schovával, když mě zničehonic přepad úplně bezdůvodně strach."

Rozhodli jsme se, že si všichni vyříkáme své příběhy, ale postupně, jeden po druhým, a Stan měl začít jako první. "Máme před sebou dlouhou cestu," říkal Dean na úvod, "takže v tom musí bejt všechny záchvěvy duše, každej detail, na kterej si vzpomeneš - a stejně to nebude úplný. Klid, klid," mírnil

Dean Stana, který už začal vyprávět, "dej si pohov a ne tak hrr." Stan skočil do svého životního příběhu stejně střemhlav, jako se auto řítilo do noci. Začal svými zážitky z Francie, ale aby se vyhnul stále rostoucímu těžkostem, musel se vrátit zpátky až do dob svého dětství v Denveru. Srovnávali si s Deanem první chvíle, kdy se vídali ještě jako kluci, když jezdili po městě na kolech. "Na jeden moment jsi zapomněl - Arapahovy garáže? Pamatuješ? Stál jsi na rohu a já po tobě kopnul míč a tys mi ho pěstí vrátil, jenže spadl do kanálu. Ještě na základní škole. Už víš?" Stan byl nervózní a jako v horečce. Chtěl vylíčit Deanovi úplně všechno. Dean byl teď hlavním arbitrem, soudcem, posluchačem, schvalovačem, přitakávačem. "Ano, ano, pokračuj, prosím." Projeli jsme Walsenburgem a najednou už tu byl i Trinidad, kde zrovna v tuhle chvíli seděl kdesi kus od silnice u táboráku Tim Gray s hrstkou dalších antropologů a jako za starých časů jim taky vyprávěl své životní osudy a neměl ani tuchy, že krajcujíc teď kousek od něj ženeme po dálnici směrem na Mexiko a děláme totéž. Ach, smutná americká noc! Pak už přišlo Nové Mexiko, projeli jsme kolem oválných skalisek v Ratonu a zarazili u bufetu, šílení hladem po hamburgerech. Pár jsme si jich zabalili do ubrousku, že je sníme až za hranicema. "Celej stát Texas se tyčí jako vertikála před náma," pronesl Dean, "a za chvíli z něj uděláme horizontálu. A to pořádně dlouhou, na všechny strany, člověče. Za pár minut jsme v Texasu a nevyjdem z něj dřív než zejtra ve stejnou dobu a pořád ještě pojedem, uvědom si to."

Jeli jsme dál. Za nesmírnou noční planinou se objevilo první texaské město, Dalhart, kudy jsem projížděl už jednou v sedmačtyřicátém. Třpytilo se nad temnou zemskou plošinou v dálce asi osmdesát kilometrů. V záři měsíce bylo vidět pustou krajinu řídce porostlou mesquitem. Měsíc vykukoval nad obzorem. Pozvolna tloustnul, rostl, dozrával do rezavá, ale jak se v průběhu noci kutálel po obloze, začínal blednout a ztrácet se vedle první ranní hvězdy a rosa se snášela na okna auta - a my si to drandili pořád dál. Za Dalhartem - což je pusté městečko plné neforemných baráků - jsme si to namířili na Amarillo a dorazili tam k ránu společně s chomáči trav hnanými větrem, které tu ještě před pár lety poletovaly mezi stany z bizoní kůže. Teď tu byla nová benzínová pumpa a supermoderní džuboxy, model 1950, s obrovskými načinčanými dekly a otvory na deseticecenty a naprosto děsivými songy. Celou cestu z Amarilla až do Childressu jsme s Deanem vyprávěli Stanovi jednu za druhou všechny knížky, co jsme kdy četli, poněvadž si o to řekl a chtěl to slyšet. V Childressu už slunce pěkně peklo a tady jsme uhnuli na menší silnici a frčeli přímo na jih přes neutěšenou pustinu na Paducah, Guthrie a Abilene.

Dean se šel prospat a já se Stanem jsme seděli vpředu a střídali se u řízení. Staříčkový auták už celej rozpálenej supěl a sténal, ale šlapal dál. Proti nám hnal vítr z tetelivých dálek mračna písku. Stan ze sebe bez přestání sypal další a další příběhy z Monte Carla a Cagnes-sur-Mere, příběhy o azurových místech u Mentonu, kde se osmahlí lidé potulují kolem bílých zdí.

Texas je jedinečnej - s vařícím motorem jsme se nořili do Abilenu a všichni byli vzhůru, aby viděli tu krásu. "Představ si, jaký by to bylo žít v tomhle městě daleko od všech velkoměst. Olalá! Hele koleje - no jo, starej Abilene, tady nakládali krávy a trápili poldy přestřelkama a chlastali whisky. Koukej tánhle!" ječel Dean vykloněnej z okna s pusou zkřivenou jako W. C. Fields. Texas nebo jiná místa, všechno bylo pro něj jedno a totéž. Rudolící Texa-sané si ho nevěšili a spěchali za svými starostmi po rozpálených chodnících. Na výpadovce jižně od města jsme se zastavili na jídlo. A připadalo nám, že večer může přijít až po miliónu kilometrů, když jsme se zas rozjeli na Coleman a Brady - do samého srdce Texasu, kde není nic než křovinatá divočina a sem tam u žíznivého potůčku domek a osmdesát kilometrů dlouhé objížďky a nekonečné vedro. "Do Mexika je ještě flák cesty," řekl Dean ospale ze zadního sedadla, "tak se, hoši, číňte, ať už po ránu mužem zulíbat seňority, poněvadž tahle stará

fordka dokáže frčet, jen to chce umět jí domluvit a trochu pomoci - smůla, že jí holce co nejdřív upadne zadek, ale o to se budem starat, až tam budem, že jo." A usnul.

Sedl jsem k volantů a dojel do Fredericksburgu, a zas jsem křižoval svou starou mapu, poněvadž zrovna na tomhle místě mě jednoho sněhového rána v devětačtyřicátém držela Marylou za ruku - a kde je jí teď konec? "Šlapej!" vyhrkl Dean ze sna a myslím, že se mu zdálo o friském jazzu anebo snad o mexickém mam-bu, které teprv přijde. A Stan povídal a povídal. Dean ho předešlou noc naladil a Stan nehodlal už nikdy přestat. V téhle chvíli už byl v Anglii a líčil své stopařské zážitky z anglické silnice Londýn - Liverpool, kde jezdil zarostlý a v odrbaných kalhotách a podivní britští šoféři ho vozili po té pochmurné evropské pustině. Měli jsme všichni zarudlé oči, jak proti nám přes celý Texas bez přestání vanul mistrál, a v břiše jako by nás tlačil kámen, ale věděli jsme, že jsme pořád blíž a blíž k cíli, i když nám to trvá

pěkně pomalu. Chudák fordka se námahou celá klepala, jenže víc než sedmdesátku nevytáhla. Z Fredericksburgu jsme sjížděli dolů z obrovské náhorní plošiny. Přední sklo teď začínalo být poseté rozplácnutými muškami. "Sestupujeme dolů do pěknýho vedra, hoši, do krajiny pouštních krys a tequily," řekl Dean. "To je popr-vý, co jsem v Texasu takhle daleko na jihu," a nakonec s údivem dodal: "Krutíbrko! vždyť sem jezdí každou zimu můj táta. Ten je ale mazanej!"

Sotva co jsme sjeli z osm kilometrů dlouhého klesání, ocitli jsme se zčistajasna v absolutně tropickém parnu a před náma se vyhoupla světlá San Antonia. Na první pohled bylo vidět, že to tady kdysi patřilo mexickému území. Domky podél silnice byly jinačí, benzínové pumpy zbědovanější, světel bylo míň. Dean si zas s potěšením sedl k volantů, že nás doveze do města. Okraj San Antonia tvořila divoká změť nepodsklepených zchátralých baráčků jižanského, mexického typu a na každé verandičce trůnilo starodávne houpací křeslo. Zastavili jsme u divoké benzínové pumpy a nechali si promazat ložiska. Opodál v horkém světle žárovek, na nichž se černaly hrozny připečených mušek, stáli Mexičani a nakláněli se nad chladicími boxy, vytahovali flašky piva a házeli peníze prodavači. Celé rodiny se tu poflakovaly a všichni dělali totéž. Kolem dokola tu byly jejich chatrče, nahnuté stromky a ve vzduchu to vonělo skořicí. Minula nás tlupa rozjívěných mexických holek a za nima se hnali kluci. "Ojoj!" zaječel Dean. "Si! Mañana!" Ze všech stran k nám zaléhala muzika všeho druhu. Dali jsme si se Stanem pár flašek piva a dostali se do nálady. Už jsme byli skoro venku z Ameriky, a přitom pořád ještě v ní, a to v jejím nejdívočejším koutku. Kolem přesvištěli šílenci na motorkách. Ach, San Antonio!

"Hele, teď poslouchejte - co kdybysme tady v San Antoniu strávili pár hodin a taky mužem najít špitál kvůli tý Saňově ruce a ty a já, Sále, to tady zatím mužem vomrknout a vůbec - hele! támhle na druhý straně ulice ty baráky, vidíš, jak jim je normálně vidět až do pokoje, a tam se budou povalovat ty jejich překrásný dcerunky a předčítat si z časopisů o lásce, joj! Honem, jde se!"

Chvíli jsme jen bezcílně bloudili a ptali se lidí na nejbližší nemocnici. Poslali nás dál do centra, kde už to vypadalo mnohem spořádanější a američtější; spousta neonů a polomrakodrapy a jeden dragstór vedle druhýho, ale auta tu přece jen zběsile vyrážely z temných předměstských uliček, jako by neexistovaly dopravní předpisy. Zaparkovali jsme na příjezdové cestě k nemocnici a já šel se Stanem najít doktora. Dean zůstal v autě a převlíkl se. Čekárna byla plná nebohých Mexičanek, některé byly těhotné, jiné nemocné a další sem přišly se svými nemocnými dětmi. Můj ty smutku. Vzpomněl jsem si na Terry, co tak asi teď dělá. Stan tam musel čekat celou hodinu, než konečně přišel doktor a podíval se mu na oteklou ruku. Měl v ní infekci, která se nějak jmenovala, ale to jméno jsme si nezapamatovali - k čemu taky. Nakonec mu píchli penicilin.

Mezitím jsme s Deanem vyrazili do mexických uliček San Antonia. Vzduch byl voňavý a něžný - nejněžnější vzdoušek, co jsem kdy pocítil - a noc byla tajemná a rušná. Znenadání se z toho nočního cvrkotu vynořily holky s čelenkami na hlavě. Dean se jen plazil podél zdi a neřekl ani slovo. "Bože, to je tak krásný, že je lepší nedělat vůbec nic!" zašeptal. "Pojďme úplně tiše, ať to všechno vidíme. Hele, koukej!" Tady ti cvoci hrajou biliár." Vešli jsme dovnitř. Pár místních kluků tu v herně hrálo sázkovej biliár u tří stolů, samí Mexičani. Koupili jsme si colu, naházeli něco drobných do džuboxu a poslouchali Wynonie Blues Harrise a Lionela Hamptona a Lucky Millindera a podupávali si v rytmu. Najednou do mě Dean žďouchnul.

"Člověče, moc se tam neotáčej a klidně dál poslouvej, jak to Wynonie rozjždí o pudinku svého bejby a čuče si ten svůj nezněj vzdoušek, jak tomu říkáš - ale sleduj toho kluka, toho kriplí-ka u prvního stolu, vidíš? Celá herna z něj má srandu a vždycky měli. Jsou to pěkně nelítostní hošani, ale přitom ho maj rádi."

Stál tam jakýsi znetvořený trpaslík s neúměrně velkou hlavou a krásným obličejem, ve kterém mu plavaly obrovské zářící oči. "Vidíš ho, Sále, to je sanantoniovská verze Torna Snarka, kam se vrtneš, všude stejná písnička. Koukej, jak ho bodaj tágem do prdele! Ha-ha-ha! slyšíš ten smích? Helemese, tuhle hru chce vyhrát. Vsadil padesát centů. Sleduj, sleduj ho!" Nemohl spustit oči z andělského trpaslíka, kterému chyběl poslední šťouch, aby shrábnul celej bank. Zamířil. Vedle. Ostatní zařičeli. "Ajajaj," povzdechl si Dean, "ale teď se koukej." Chudák malej kluk teď lítal jako čamrda s kvikotem po místnosti, jak ho vždycky chytli za flígr a škádlivě s ním pohazovali sem a tam. Nakonec se vypotácel do noci, ale nezapomněl se ještě na prahu otočit do místnosti se stydlivým sladkým úsměvem. "Joj, člověče, tohohle klučinu bez-vadného bych chtěl poznat, co si myslí a jaký má holky a vůbec -holarí! Já jsem snad úplně namol z toho vzduchu nebo co." Vyšli jsme ven a procourali ještě pár tajemných temných bloků. Za hustými, jak džungle neproniknutelnými zahrádkami se schovávalo nespočet domků, tu a tam jsme zahlédli holky v osvětlených pokojích, holky na verandě, holky v křoví s klukama. "To jsem netušil, že to San Antonio bude takovej vodvaz. A teď si představ, jaký bude Mexiko. Jedem! Jedem!"

Vypálili jsme zpátky k nemocnici. Stan už na nás čekal a cítil se mnohem lip. Vzali jsme ho kolem ramen a vyprávěli mu, co jsme zažili.

Teď už nám nic nebránilo pustit se do těch posledních dvou set čtyřiceti kilometrů k magické mexické hranici. Skočili jsme do auta a tradá! Už jsem byl tak grogy, že jsem celou cestu přes Dil-ley a Encinal až do Lareda spal a neprobudil se dřív než ve dvě ráno, když jsme zaparkovali před jedním hostincem u silnice. "Ajaj," zavzdychal Dean, "konec Texasu, konec Ameriky, dál už to neznáme." Žádná noční rosa, ani závan vánku, nic než biliony mušek, které narážely v houfech na žárovky osvětlení, a těžký zkažený pach horké řeky tekoucí kdesi opodál - řeky Rio Grande, která pramení v chladných úžlabinách Skalistých hor a modeluje si pak podle svého širokánské údolí, aby nakonec smísila své teplo s kalem Mississippi v obrovském Golfském proudu.

Laredo vypadalo toho rána dost neblaze. Potulovali se tu taxikáři a šejdiři všeho druhu a hledali příležitost. Ale takhle pozdě už toho bylo k maní moc málo. Tady je to pravé dno a spodi-na Ameriky, kam klesají všichni těžcí lumpové a kam to táhne i spoustu jinak potrefených, co chtějí být blízko konkrétního útočiště, až pocítí potřebu "někam" se nepozorovaně zdekovat. V ovzduší těžkém jak sirup to zavánělo podloudnictvím. Poldové tu byli brunátní a zachmuření, žádné šarm a elegance. Číšnice byly špinavé a tvářily se otráveně. A jen o kousek dál už jste cítili tu neodbytnou přítomnost

celého velikánského Mexika a málem že vás v nose nešimrala vůně miliónů tortillas, které se smažily na ohních kouřících do noci. Neměli jsme představu, jaké to Mexiko opravdu bude. Znovu jsme byli na úrovni moře, a když jsme se pokoušeli něco sníst, stěží jsme vůbec dokázali polknout. Zabalil jsem si radši jídlo do ubrousku na cestu. Bylo nám mizerně a smutno. Ale všechno bylo jinak, sotva co jsme překročili ten tajemný most přes řeku a kola si to konečně drandila po oficiální mexické půdě, přestože to prozatím nebylo nic lepšího než jen příjezdová cesta k celnici. Hned naproti přes ulici už ale začínalo Mexiko. Zírali jsme tam s úžasem. K našemu velkému údivu to tam vypadalo opravdu jako v Mexiku. Byly tři hodiny ráno a před zbědovanými oprýskanými obchůdky postávaly hloučky maníků v slamácích a bílých kalhotách.

"Kou-kej-na-ty-frajery," šeptal mi Dean, "júúú!" vyrazil ze sebe polohlasem, "počkej, počkej." Vynořili se mexičtí celníci, zubili se od ucha k uchu a žádali, abysme laskavě vyndali svá zavazadla. Udělali jsme to. Nedokázali jsme odtrhnout oči od protější strany silnice. Nejradši bysme se tam vrhli a ztratili se v hloubi těch tajemných španělských uliček. Bylo to sice jen Nuevo Laredo, ale nám to připadalo nejmíň jak Svatá Lha-sa. "Tý vole, ti kluci jsou vzhůru snad celou noc," šeptal mi Dean. Snažili jsme se co nejdřív vyřídít veškerý papírování. Dostalo se nám výstrahy, abysme tady za hranicema nepili vodu z veřejných kohoutků. Velice zběžně nám prohlídli zavazadla. Snad to ani nebyli pořádní financové, tak byli leniví a něžní. Dean se na ně nemohl vynadávat: "Sleduješ, jaký jsou v tyhle zemi poldové? To snad není pravda." Promnul si oči. "To se mi snad jenom zdá!" Pak jsme si mohli vyměnit peníze. Na stole ležely obrovské hory pesos. Dozvěděli jsme se, že za dolar jich dostaneme osm nebo tak nějak. Proměnili jsme si většinu peněz a s rozkoší si narvali kapsy tlustými štosy bankovek.

5

Pak jsme se obrátili tváří k Mexiku a s údivem a plaše zírali na ty mexický noční ptáky, kteří nás zas na oplátku sledovali z tajemných úkrytů svých širokánských klobouků. Za nima vyhrávala muzika a kouř se valil ze dveří hospod otevřených přes celou noc. ..Júúú!" zašeptal měkce Dean.

"Hotovo!" zazubil se ten mexickej ouřada. "Vy hoši jste hotoví. Můžete jet. Vítejte v Mechiku. Mějte se příma. Hlídejte prachy. Hlídejte ježdění. Říkám vám to osobitě, já jsem Red, každej mě volá Red. Ptejte vy se na Reda. Jezte fajn. Nic vy se nebojte. Všecko příma. V Mechiku příma sranda, nic těžkýho."

"Jo!" otřásl se Dean a už jsme frčeli jako po másle na druhou stranu ulice do Mexika. Auto jsme zaparkovali a všichni tři v jedny lajně jsme se hnali španělskou ulicí do středu těch kalných žlutavých světél. Na židličkách seděli starci a v té tmě vypadali jak orientální narkomani a věštcí. Nikdo se na nás vlastně ne díval, ale stejně všichni věděli o všem, co děláme. Vzali jsme to ostře doleva a vpadli do začouzené hospůdky a do muziky campo kytar, která se řinula z amerických džuboxů starých tak dvacet let. Na stoličkách tu seděli mexičtí čápkové a mexičtí taxikáři jen tak v košilích a házeli do sebe nekonečné hory tortill a fazolí a tacos a bůhví čeho ještě. Koupili jsme si tři flašky chlazeného piva - říkají mu tady cerveza - a stálo nás to všehovšudy třicet mexických centů, čili asi deset amerických centů. Pak jsme ještě nakoupili cigarety, dvacítku za šest centů. Zírali jsme a zírali na ty zázračný mexický prachy, co všechno dokážou, a hráli si s nima a vesele se zubili na všechny kolem. Kdesi za náma ležela celá Amerika a všecko, co jsme kdy s Deanem věděli o životě vůbec a o životě na cestě zvlášť. Konečně jsme našli tu čarovnou zemi na konci cesty a nikdy by nás nebylo napadlo, že bude takhle čarovná. "Jen si představ, že ti frajeři jsou vzhůru celou noc," šeptal Dean. "A teď si představ celou tu obrovskou zem před náma s těma vy-sokánskejma horama Sierra Madre, co známe z kina, a

džung-lema, co se táhnou až dolů, a s tou pouští na náhorní plošinu, která je stejně velká jak ta naše a sahá až do Guatemaly a bůhví kam ještě. Hergot, člověče! Co teď? Jedem, ne? Jedem!" Zvedli jsme se a vrátili se k autu. Za zářícími světly mostu přes Rio Grande se nám naposledy mihla Amerika a už jsme se k ní obrátili zády a zadním nárazníkem a frčeli úplně na druhou stranu.

Zčistajasna jsme se octli v poušti a víc než osmdesát kilometrů přes celou tu rovinu neviděli jediný světlík, jediný auto. A právě v tu chvíli se kdesi nad Mexickým zálivem schylovalo k svítání a my začínali kolem dokola rozeznávat děsivé obrysy yuky a obřích kaktusů. "Pěkná divočina!" vyhrkl jsem. Byli jsme teď s Deanem náramně čilí, i když ještě v Laredu jsme padali únavou. Stan, který už byl párkrát v cizině, si zatím klidáčko vychrupoval na zadním sedadle. Celé Mexiko jsme měli před sebou.

"Teď, Sále, zůstává všechno ostatní za náma a vstupujeme do něčeho úplně nového a neznámého. Celý ty bláznivý a trudný roky, to je pryč - teď je tohle a my mužem v pohodě zapomenout na to, co bylo, a frčet dál s očima, jak vidíš, takhle otevřenýma a chápat - fakticky a opravdově - chápat svět jako ještě žádní Američani před náma - poněvadž oni už tu byli, že jo? V Mexický válce. Táhlí tudy s kanónama."

"Tahle silnice," vyprávěl jsem mu, "byla kdysi stezkou dávnejch americkéjch psanců, co tudy prchali přes hranice až dolů do Monterrey, takže když se koukneš na tu šednoucí poušť a představíš si na ní nějakýho starýho kovbojskýho rabijáta, jak si osaměle cválá do neznámého vyhnanství, uvidíš ještě..."

"No jo, takovej je svět," řekl Dean. "Bože můj!" zařval a plácl rukou do volantu. "Takovej je svět! Jestli ta silnice povede dál, mohli bysme po ní dojet třeba až do Jižní Ameriky. Představ si to! Kur-va-fix! Sakra!" A frčeli jsme dál. Rozednilo se v jednom mžiku. Už jsme viděli i bílý pouštní písek a tu a tam kousek od silnice chajdu. Dean zpomalil a zíral na ně. "Opravdický rozdrbaný chatrče, kamaráde, podobný najdeš jen v Údolí smrti, a ne takhle hrozný. Ty lidi si teda zrovna nepotrpěj na parádu." První městečko před náma, o kterém byla jakás takáš zmínka na mapě, se jmenovalo Sabinas Hidalgo. Netrpělivě jsme je vyhlíželi. "A silnice tu vypadá přesně jak v Americe," hulákal Dean, "s jedním srandovním rozdílem, všim sis? hele tady! milníky tu maj po kilometrech a odsekávaj vzdálenost do Mexico City. Rozumíš, to je jejich jediný velkoměsto v celé zemi a všechno k němu směřuje." Do metropole nám zbývalo 767 mil, což bylo něco přes tisíc kilometrů. "Hergot! Jedem!" vykřikoval Dean. Za chvíli jsem musel v naprostém vyčerpání zavřít oči, ale dál jsem slyšel, jak Dean mlátí do volantu a vyřvává: "Sakra!" a "To je vodvaz!" a "To je země!" a "Joj!" Přejeli jsme poušť a asi v sedm ráno dorazili do Sabinas Hidalgo. Teď jsme se šourali krokem, aby nám nic neuniklo. Seděli jsme strnule a valili oči. Hlavní třída byla plná bláta a rigolů. Po obou stranách se táhla špinavá rozmlácená průčelí z vepřovic. Oslíci naložení balíky se šinuli kolem nás. Bosé ženy nás sledovaly z temných průčelí. Ulice byla přečpaná chodci. Začínal nový den na mexickém venkově. Staříci s kníry jak řídká od bicyklu na nás zírali. Pohled na tři vousaté ukoptěné americké mladíky místo obvyklých vyšňořených turistů byl pro ně obzvlášť zajímavý. Kodrcali jsme dvacítkou po hlavní třídě a všechno to nasávali. Přímo do cesty nám vběhla skupinka holek, a jak jsme kolem nich projížděli, jedna z nich zavolala: "Kam jedete, kluci?"

Dočista paf jsem se otočil k Deanovi: "Slyšels ji?"

Dean byl z toho tak vedle, že jen pomaloučku jel dál a mumlal: "Jo, slyšel jsem ji, právě že jsem ji hergot kruci slyšel a bože můj! mně... tento... já nevím, co dělat! Jsem tak šťastnej a zjehlej v tomhle ranním světě. Konečně jsme v nebi. Nemůže bejt nic skvostnějšího a většího a vůbec jakýho."

"Tak se vraťme a seberme je!" řekl jsem.

"Jo," přikývnul Dean, ale pokračoval dál desetikilometrovou rychlostí. Byl úplně rozloženej a vůbec necítil potřebu dělat věci, které by jinak v Americe dělal. "Po cestě jich uvidíme milión!" řekl. Ale stejně se otočil a vrátil se k nim. Holky šly zrovna do práce na pole, smály se na nás. Dean na ně zíral skelnýma očima. "Sakra," zasyčel polohlasně, "něco tak fantastickýho snad ani nemůže bejt pravda. Ženský! Ženský! A zrovna teď, v tomhle mém stavu a rozpoložení. Hergot, Sále, co fakt žeru, jsou vnitřky těch jejich domků - ty bezva předsíňky, a jak nahlídneš dovnitř, ty slaměný postele a malý hnědý děcka, co spějí nebo už s vrněním procitaj, a z prázdnoty spánku se jim v hlavě zhmotňují první myšlenky a jejich já se probouzí k životu, zatímco jejich mámy už v kuchyni vaří v železnákách snídani; a koukej na ty žaluzie, co maj místo oken; a pak ty dědkové, ty dědkové, který jsou tak velký a bohorovný a houby se staraj. Žádná podezíravost tady není, nic takovýho. Všichni jsou klidný, hledej před sebe zpřímá svýma hnědýma očima, nic neříkaj, jen koukaj a v tom jejich pohledu jsou veškerý lidský vlastnosti kdesi schovaný a zasutý, ale jsou tam! A teď si vem všechny ty pitomý povídačky, co čteš o Mexiku a o gringovi a podobný žvásty - a ty kecý o mexickéjch špekou-nech a vůbec -, a to jen proto, že ty lidi tady jsou rovný a laskavý a kuřeti by neublížili. Jsem ti z toho úplně paf!" Vyškolen na syrových cestách noci, Dean vyrazil do světa, aby ho poznal. Nahrbil se nad volantem a pomalu se sunul dál s očima těkajícíma ze strany na stranu. Na druhém konci Sabinas Hidalgo jsme se zastavili pro benzín. Před starožitnou pumpou se tu sešla celá kongregace místních rančerů s kníry jak řídítka a slaměnými klobouky na hlavách a navzájem na sebe povykovali a smáli se. Kus dál v poli se jakýsi stařec lopotil s oslíkem zapraženým do jednoduché radlice. Ryzí slunce vycházelo nad ryzími a pradávnými činnostmi lidského pokolení.

Pokračovali jsme v cestě na Monterrey. Před náma se vyhouply vysoké hory se zasněženými vrcholky, řítily jsme se přímo proti nim. Jedna průrva se rozšířila a ukázal se průsmyk, kterým pojedeme. Za pár minut už byla vyprahlá, mesquitem porostlá poušť pryč a my se zvolna šplhali do chladnějších výšin po silniče, která byla oddělena od srázu na jedné straně kamenným zábradlím a na druhé straně se nad ní tyčila skalní stěna, pomalovaná obrovskými bílými písmeny jmen mexických prezidentů - ALEMÁN! Nikoho jsme na té horské silnici nepotkali. Vinula se mezi mraky a zavedla nás na rozlehlou náhorní plošinu. Tady leželo velké průmyslové město Monterrey a vyfukovalo kouř vzhůru proti azurovému nebi. Na okraji té mísy denní oblohy se jak chomáče bavlny kupila obrovská oblaka nad Mexickým zálivem. Příjezd do Monterrey je jak příjezd do Detroitu, míváte stejně dlouhé, nekonečné zdi továren, až na to, že tady se podél nich v trávě vyhrívají na sluníčku oslíci a že i okolí je dočista jinačí: domky z vepřovic nalepené na sobě, tisíce pochybných frajírků, co jen tak postávají před vraty, a kurvy, které vyhlížejí z oken, a podivné obchody, ve kterých se snad dá koupit úplně všecko, a vůbec celá ta rozmanitá, různorodá jakoby hongkongská společnost, která se hemží po úzkých chodnících tohoto města. "Jů!" ječel Dean, "a to všecko v tomhle slunci. Všim sis, kamaráde, jaký tu maj v Mexiku slunce? To tě pozvedne! Joj! A jedem a jedem - já snad ani nemusím řídit, poněvadž ta cesta řídí mě." Něco jsme nanесли o menší zastávce a troše povyražení z Monterrey, ale Dean to chtěl zvládnout do Mexico City super rychle, a kromě toho věděl, že dál bude cesta ještě zajímavější, hlavně dál, vždycky dál. Jel jak posedlej a nikdy neodpočíval. Byl jsem se Stanem už dočista grogy, tak jsme to vzdali a šli spát. Kousek za městem jsem zvedl hlavu a uviděl dva děsivé vysokánské vrcholky, přes které kdysi prchali psanci. Před náma leželo Montemorelos. Sjížděli jsme zas do teplejších končin. Vzduch začal být nesnesitelně horkej a vůbec zvláštní. Dean mě prostě musel vzbudit: "Koukej, Sále, o to nesmíš přijít." Vyhlídnul jsem ven. Projížděli jsme kolem močálů a podél cesty se trousily skupinky podivných odraných Mexičanů s mačetama zavěšenýma na provázkových opascích. Někteří z nich

sekali do buše. Jak jsme jeli, všichni všeho nechali a zírali na nás bezvýraz-nými pohledy. Za spleti křovisek jsme tu a tam zahlídli doškovou chatrč se stěnama z bambusů jak v Africe, prostě chaloupku slepenou z klacků. Podivné dívčiny, zasmušilé jak měsíc na obloze, na nás zíraly z čarovných zelených arkýřů. "Joj, kamaráde, hned bych zastavil a dřepnul si tam v pohodě k těm беруškám," hulákal Dean, "ale sleduj, mamina nebo fotřík jsou vždycky někde poblíž - obyčejně vzadu, někdy i pár set metrů opodál, sbíraj roští a dříví nebo pečují o dobytek. Nikdá nejsou ty holky samy. Nikdy není nikdo sám v tyhle zemi. Jak jsi spal, tak jsem přemýšlel o tyhle zemi a o tyhle cestě, a kdybych ti hergot moh vyličít, na co na všechno jsem přišel, kamaráde." Pot se z něj lil. Oči měl rudě protkané a šílené, ale i pokorné a něžné. Konečně našel lidi, jako byl on sám. Hasili jsme si to nekonečnými bažinami vytrvalou sedmdesátkou. "Sále, myslím, že teď se krajina dlouho nezmění. Kdybys to vzal, tak si na chvílku schrupnu."

Sedl jsem k volantu a kučíroval, ponořen do vlastního snění, přes Linares, napříč horkým, rovinatým a bažinatým krajem, přes kouřící Rio Soto la Marina, které je už jen kousek od Hidalgo, a pořád dál a dál. Předě mnou se otvíralo široké, bujně zelené údolí, po jehož stranách se táhly lány čerstvě se zelenajících plodin. Z úzkého starobylého mostku se na nás dívaly skupinky mužů. Pod mostem se hnala horká řeka. Pak jsme vyšplhali o kus výš a znovu se objevila vyprahlá pouštní krajina. Před náma leželo město Gregoria. Kluci spali a já byl sám u volantu unášený věčností a silnice byla rovná jako pravítko. Ne jako když se jede přes Karolínu nebo Texas nebo Arizonu nebo Illinois, ale jako když se jede napříč přes celý svět, až do těch míst mezi dělné Indiány světa, kde jedině může člověk pochopit význam prvotní, primitivní sténající lidskosti, která v pásu podél rovníku obtáčí zeměkouli od Malajsie (dlouhého nehtu Číny) přes velký subkontinent Indie, Arábii a Maroko k právě těmhle pouštím a džunglím Mexika a dál přes vlny do Polynésie a k mystickému Siamu Žlutého Hávu a znovu dokola a dokola, takže stejné sténající vzlyky uslyšíte ze starobylých zdí španělského Cádizu jako o patnáct tisíc kilometrů dál z hloubi Benaresu, metropole světa. Ty lidi tady byli nepochybní Indiáni a neměli nic společného s těmi Pedry a Panchy v zpotvořeném pojetí americké civilizace - měli vysedlé lícní kosti, šikmé oči a něžné vystupování, nebyli ani blázni, ani šašci, byli to velcí chrabří Indiáni a kolébka a otcové lidstva. Moře a vlny patří Číňanům, ale pevná zem je výsadou Indiánů. Jak nevyvratitelné kameny na poušti čnějí na poušti "historie". A věděli o tom, když jsme je míjeli, my okázale namyšlení prachatí Američané na projíždě po jejich zemi; věděli, kdo je otec a kdo syn pradávného života na tomhle světě, a neřekli ani slovo. Protože až se na svět "historie" snese spoušť a jako tolikrát předtím postihne porobené feláhy apokalypsa, budou se ty lidi stejnýma očima dívat z jeskyň Mexika jako z jeskyň Báli, kde to vše začalo a kde byl Adam odkojen a naučen chápat svět kolem sebe. Takové myšlenky ve mně narůstaly, zatímco jsem vjížděl autem do horkého, sluncem rozpáleného města Gregoria.

Už dřív, v San Antoniu, jsem ze srandy slíbil Deanovi, že mu seženu holku. Byla to sázka i výzva. Jak jsem zastavil u benzínové pumpy na kraji slunné Gregorie, přes silnici se k autu blížil kluk v rozdrbaných botách, s obrovským stínítkem na přední sklo pod pažďí. Nabízel to k prodeji. "Líbíš? Šedesát pesos. Habla Espa-ñol? Sesenta pesos. Jmenuju se Viktor."

"Kdepak," a dodal jsem jako fór, "koupím seňoritu." "Jasně, jasně!" křičel vzrušeně. "Seženu holky, jak vy chcete. Teď moc horko," zašklebil se. "Holka nic dobrýho, když moc horko. Čekej večer. Chceš stínítko?"

Nechtěl jsem stínítko, ale chtěl jsem holky. Vzbudil jsem Deana. "Hej, Deane, neříkal jsem v Texasu, že ti seženu ženskou? Tak

fajn, protáhni si kosti a vstávej, kamaráde, holky na nás čekaj."

"Co? Co?" zařval Dean a celý rozespálý vyskočil. "Kde? Kde?"

"Tady Viktor nás k nim zavede."

"Tak honem, jde se!" Dean vyletěl z auta a chytil Viktora za ruku. Opodál se kolem pumpy potloukala skupinka dalších kluků, na hlavách měli neforemné slamáky, polovina jich byla naboso a všichni se zubili. "No, člověče," řekl mi Dean, "není tohle tutovej způsob, jak strávit odpoledne? Oč je to správnější než herny v Denveru. Viktore, ty máš holky? Kde? A donde?" zahulákal ve španělštině. "Sleduješ to, Sále? Mluvím španělsky." "Zeptej se ho na roští. Hele, člobrdo, nemáš mari-juannu?" Kluk vážně přikývl. "Jasně, jak vy chcete. Pojd' se mnou." "Húúú! Hííí! Hááá!" ječel Dean. Už se docela probral a poletoval sem a tam po ospalé mexické ulici. "Pojďte všichni!" rozdává jsem Lucky Strikes ostatním klukům. Měli z nás obrovskou srán du, zvlášť z Deana. Otáčeli se jeden na druhého a s rukama u pusy si špitali o tom potrhlem Amerikánovi. "Koukej na ně, Sále, mlu-věj o nás a maj z nás prdel. Bože dobřej, to je svět!" Viktor nasedl s náma do auta a vypálili jsme. Stan, který spal jak zařezanej, se probudil až do tohohle zmatku.

Jeli jsme na úplně jiný konec města a pak ven do pouště, kde jsme zahnuli na rozježděnou prašnou cestu, po které to autem házelo jako nikdy předtím. Přímo před náma byl Viktorův domek. Stál na pokraji planiny plné kaktusů pod několika stromy a byla to jen taková škatule z vepřovic. Pár maníků se povalovalo na zahrádce. "Kdo je to?" křičel Dean, vzrušením celej bez sebe. "Moji bráchové. Matka tam taky. Sestra taky. Celá rodina. Já jsem ženatej a žiju ve městě."

"A co matka?" polekal se Dean. "Co řekne na tu marihuanu?" "Ale, mně dá." A zatímco jsme čekali v autě, Viktor vystoupil, metl si to křepče k domu, kde prohodil pár slov se starou paní. Ta se na fleku otočila, šla dozadu do zahrady a začala sbírat suché větvičky otrhané z rostlinek marihuany a rozložené na horkém pouštním slunci. Viktorovi bráškové zatím seděli pod stromem a zubili se. Chystali se, že nás přijdou pozdravit, ale ještě jim to chvíli potrvá, než se vůbec zvednou a přejdou k nám. Viktor se pomalu vracel a na tváři měl sladký úsměv.

"Kamaráde," řekl Dean, "tenhle Viktor je vůbec nejsladší, nejbáječnější a nejpotrhlejší halama, co jsem kdy potkal. Jen se na něj podívej, na tu jeho lážoplážo chuť. Taky nemá proč pospíchat, že jo." Do auta nám bez přestání foukal vytrvalý pouštní vánek, ale horko bylo k zalknutí.

"Vidíš, jaký vedro?" ukazoval Viktor Deanovi na rozpálenou střechu fordky a sednul si k němu na přední sedadlo. "Vezmeš ty si marijuannu a žádný vedro. Počkej."

"Jasně," přikyvoval Dean a upravoval si černé brýle na nose. "Počkám. To víš že jo, Viktorku."

A to už se přišoural Viktorův vytáhlý bráška a na kusu novin přinášel hromádku roští. Vysypal ji Viktorovi do klína, opřel se ledabyle o dvířka auta, kývnul na nás, usmál se a řekl: "Ahoj." Dean mu pokynul a usmál se zpátky na něj. Nikdo nic neříkal a to bylo fajn. Viktor mezitím ubaloval vůbec největšího jointa, co jsem kdy viděl. Z hnědého balícího papíru ukroutil cosi, co připomínalo obludný doutník Corona, a přitom v tom nebylo nic než marihuana. Hrůza hrůzoucí. Dean na to zíral a oči mu

lezly z důlků. Viktor to bez velkých strachů zapálil a poslal kolem. Dát si z něčeho takového čouda je jako nahnout se nad tovární komín a vdechnout. Do krku vám vletí obrovský závan žáru. Zadržovali jsme dech a rovnou to foukali ven. A najednou jsme byli všichni v náladě. Pot nám stydnu na čele - cítili jsme se jak na pláži v Aca-pulcu. Ohlídl jsem se zadním okýnkem z auta a hele! další a vůbec nejpodivnější z Viktorových brášek - vytáhlý peruánský Indián s pončem kolem ramen. Opíral se o sloup, zubil se a příliš se styděl, než aby přišel blíž a potřásl si s náma rukou. Zdálo se, že je auto obklopeno samými bratry, protože za Deanem vykoukli další. A najednou se stalo něco moc podivného. Taková nálada na nás všechny sedla, že jsme odhodili veškerý formality a soustředili se na to momentálně nejpozoruhodnější: na tu podivnou věc, že si tu Mexičani a Američani společně hulí na poušti a navíc - že se z nepatrné vzdálenosti koukáme na tváře a póry kůže a mozol-naté prsty a rozpačité líce jiného světa. A pak si ti indiánští bráchové začali o nás tlumenými hlasy povídat: viděli jsme, jak si nás prohlízejí, přeměřují, jak si porovnávají své vzájemné dojmy a hned si je upravují a upřesňují: "Jasně, jasně," zatímco Dean, Stan a já jsme si zase povídali svou mateřštinou o nich.

"Koho teda žeru, je ten podivnej bráška vzadu, co se ani nehnu od toho svého sloupu a ani o fous nepolevil ve svém spokojeném a srandovně nesmělém úsměvu. A pak ten vlevo ode mě; je starší a sebevědomější, ale smutnej a zapšklej, jako nějaký měst-skej vagabund, zato Viktor - to je usedlej ženáč - tváří se jak egyptskej faraón, mizera, koukej na něj. Tihle hošani jsou fakt klasa. V životě jsem nic podobného neviděl. A sleduj, jak si o nás Povídaj a jak jsou z nás vykulený. Stejně jako my a přitom po svém, koukaj nejspíš na to, jak jsme voháknutý - zrovna jako my, že jo -, ale hned se zas podivujou nad těma krámama, co máme v auťáku, a že se smějem úplně jinak než oni, a dokonce že třeba ve srovnání s nima úplně jinak páchnem. Ale stejně bych dal všechny své mlíčný zuby, kdybych věděl, co si o nás povídaj." A zkusil to: "Hele, ty, Viktore, co si o nás vy bráchové teď povídáte?"

Viktor k němu zvednul své zasmušilé hnědé skelné oči: "No jo, no jo."

"Ale ne, ty mi nerozumíš. Chci vědět, o čem vy kluci teď mluvíte."

"Jo," řekl Viktor v hrozných rozpacích, "tahle marijuanna tobě nechutná?"

"Ale jo, je bezvadná. Ale o čem mluvíte?"

"Mluvíte? Jo, my mluvíme. Jak ty líbíš Mexiko?" Bylo těžké vyjít bez společné řeči. A zas zavládl klid a pohoda; každé si jen medii ve své povznesené náladě, nechával se ovíjet pouštním vánkem a dumal nad svými separátními národními a rasovými a osobními problémy ryzí věčnosti.

Byl čas jít za holkama. Bráškové se stáhli na své staré místo pod stromem, matka vartovala na slunném zápraží a my se pomalu kodrcali zpátky do města.

Ale teď už to kodrcání nebylo ani trochu nepříjemné. Byla to ta nejskvostnější a nejlahodnější plavba po vlnách, jakoby napříč přes azurové moře. Deanovu tvář ozařovala nepřírozená zlatavá záře, když nám vyprávěl, abysme poprvé v životě pochopili pérování auta a konečně opravdu vychutnávali jízdu. Lítali jsme nahoru a dolů, a dokonce i Viktor porozuměl a smál se. Ukázal rukou nalevo, kudy se jede k holkám, a Dean s pohledem nepopsatelně rozzářeným a upřeným tím směrem otočil volantem kolem dokola a neomylně a jistě nás vzal k cíli a přitom poslouchal Viktorovy pokusy cosi vylíčit a blahovolně a nadšeně mu přitakával: "Jasně, ovšem! O tom nepochybuj! To je hotový, brácho! Aby ne! No, krutíbrko, teď říkáš přesně, co si myslím. No jasně! Ano! Pokračuj, prosím tě." A Viktor mluvil a mluvil s velkou vážností a velkolepou španělskou výmluvností. V jedné šílené chvíli mi připadlo, že

Dean, veden jakousi zběsilou čirou intuicí a osvěcen momentálním zábleskem geniality vytrysklým náhle z jeho horoucího štěstí, opravdu rozumí všemu, co Viktor říká. Snad se do mých planoucích očí a plynoucích myšlenek vloudil přelud, ale v tom momentě mi Dean tak očividně připomínal Franklina Delano Roosevelta, až jsem vyskočil ze sedadla a v úžase zalpal po dechu. Musel jsem se namáhat, abych v myriádě paprsků nebeského záření rozeznal jeho postavu - vypadal jak Bůh. Hlava se mi vznášela, že jsem si ji musel opřít o sedadlo. Z houpání auta mi tělem probíhalo mrazení extáze. Při pouhém pomýšlení, že bych vyhlídnul z okna na Mexiko - které si teď má mysl přetvořila v cosi dočista jinačího - se mi oči mimovolně zavíraly, jako když se najednou octnete před majestátně odklopenou šperkovnicí a oči se vám samy odvracejí a přivírají ze strachu, že nedokážou na jeden pohled pojmut takové množství bohatství a pokladů. Polknul jsem. Viděl jsem proudy zlata, jak se valí z oblohy a skrz potrhaný strop auta a přímo proti mým očím a rovnou i do nich, zlato bylo všude. Vykouknul jsem z okna na sluncem rozpálenou ulici a na jednom zápraží jsem zahlídl ženu, která špižovala všechno, co si povídáme, a pokyvovala hlavou - obyčejná paranoická vize po marjance. Ale zlato se lilo pořád dál. Na dlouhou dobu se mi zamžily nižší sféry vědomí a neměl jsem ani ponětí o tom, co je kolem, a až po čase jsem zas přišel k sobě, zvedl oči z říše ohně a ticha, jako bych se probral ze spánku do světa, nebo snad z nicoty do snu, a to mi řekli, že stojíme před Viktorovým domkem, a ke dveřím auta už přicházel Viktor a přinášel nám ukázat své děcko.

"Vidíš moje mimino? Jmenuje se Pérez a má šest měsíců." "No né?" vykřikl Dean s obličejem dosud pozměněným výrazem velkolepé radosti a blaženosti, "to je nejkrásnější dítě, co jsem kdy viděl. Koukněte na ty oči, Sále a Stane," obrátil se k nám velice vážně a něžně, "teď chci, abyste se společně koukli na oči tohoto mexického prcka, kterej je synem našeho báječného kámoše Viktora, a uvědomili si, že tyhle oči jsou jako okna, za kterými se bude odkrývat jeho duše, zatímco poroste v muže, a vězte, že takhle roztomilý oči musej předpovídat a značit tu nejroztomilejší ze všech duší." Byla to krásná řeč. A bylo to krásné dítě. Viktor smutně shlížel na svého andílka. Ale s takovou naléhavostí jsme se upnuli k té dětské duši, že cosi vycítila, kluk sraštil tvář a vytryskly mu hořké slzy jakéhosi neznámého smutku, který jsme nebyli s to utiřit, neboť sahal až příliš daleko zpět do nepojmutel-ných mystérií prostoru a času. Zkusili jsme všechno: Viktor ho kolíbal a lechtal pod krkem, Dean vrkal, já se k němu natáhnul a hladil ho po ručičkách. Řval čím dál tím víc. "Bože," zavzdychal Dean, "Viktorku, moc mě mrzí, že jsme ti ho rozesmutnili."

"On není smutek, dětský pláč." Za Viktorem vzadu na zápraží stála jeho malá bosá ženuška, příliš stydlivá, než aby vyšla ven, a s úzkostlivou něžností čekala, až se jí dítě vrátí do jejího měkkého hnědého náručí. Jen co nám předvedl dítě, Viktor zase nasedl zpátky do auta a ukázal pyšně vpravo.

"Jo," přikývl Dean, švihnul to s autákem doprava a už se proplítal úzkýma alžírskýma uličkami, kde nás ze všech stran sledovaly mírně vykulené obličejy. Přijeli jsme k bordelu. Byla to majestátní bílá budova ozářená zlatým sluncem. Na ulici, opření o parapety oken nevěstince, stáli dva ochrápaní zrudnutí poldové v baňatých kalhotách, kteří na nás jen s mírným zájmem mrkli, když jsme vcházeli dovnitř, a celé tři hodiny tam postávali, zatímco my to uvnitř a rovnou jim pod nosem rozjížděli jak diví, a tak když jsme za soumraku vycházeli ven, dali jsme jim na Viktorovu radu jen tak pro formu něco peněz, které v přepočtu představovaly hodnotu asi čtyřadvacet centů za osobu.

A uvnitř jsme našli holky. Některé jen tak odpočívaly na pohovkách vzadu za parketem, jiné nasávaly u dlouhého barového pultu na pravé straně. Uprostřed vedl průchod k malým budkám, co najdete na každé obecní plovárně. Budky stály na dvoře ve slunci. U barového pultu byl sám majitel, mladej

chlápek, co rovnou kamsi odběhl, když jsme mu řekli, že chceme slyšet mambo, a vrátil se s plnou náručí desek, většinou samej Pérez Prado, a pouštěl je přes amplión. V tom mžiku celá Gregoria mohla slyšet, jak je v sála de baile veselo. Uvnitř v salónu dělala ta muzika tak fantas-tickej kravál - což je přesně to, co se má z džuboxů ozývat a proč ho vůbec vynalezli -, až s náma na moment otřásl vědomí, že jsme si vlastně nikdy ani netroufli pouštět muziku tak hlasitě, jak jsme chtěli, a tohle že je přesně ono. Dunělo to a burácelo přímo na nás. V pár minutách se u oken nakupila polovina města a pozorovala, jak Americanos tancujou s holkama. Stáli jeden vedle druhýho namačkaní i s policajtama na chodníku z udusané hlíny a lhostejně a bez zájmu nakukovali dovnitř. "Mambo Jambo ,

"Chattanooga de Mambo", "Mambo Numero Ocho" - všechna tahle báječná čísla se rozléhala a vznášela nad tajemným zlatistým odpolednem a připomínala zvuky, jaké snad jednou ohlásí konec světa a návrat Hospodinův. Trubky ječely tak divoce, že je podle mého muselo být slyšet až na poušti, odkud vlastně stejně pocházejí. Bubny šílely. Mambový rytmus je rytmus conga, který pochází od Konga, africké a světové řeky, a je to světový rytmus. Um-táá-ta-pu-púúúm, um-táá-ta-pu-púúúm. Klavírní party se ve sprškách valily z ampliónů. Výkřiky lídra byly jak hlasité vzdechy v éteru. Závěrečný trumpetový chorus, který se sléval s konečným virblem bongových a congových bubínků na té skvostné bláznivé desce "Chattanooga", Deana na moment dočista omráčil, až se chudák rozklepal a pot z něj jen crčel, a když pak trumpety spustily ospalou melodii s třaslavou ozvěnou jak z jeskyně nebo ze sklepa, oči se mu vybulily a zakulatily, jako by viděl ďábla, a hned je pevně zavřel. I se mnou to zametlo jak s hadrovým panákem; slyšel jsem, jak trumpety švihají do světla mého žití, a nohy se mi v botách roztřáslly.

Při rychlém "Mambo Jambo" jsme zuřivě tancovali s holkama. Přes to své delirium jsme postupně začali rozlišovat jednu od druhé. Skvostné holky. Kupodivu ta nejdivočejší z nich byla napůl Indiánka, napůl běloška, pocházela z Venezuely a bylo jí teprve osmnáct let. Vypadala jakoby z dobré rodiny. Proč se vlastně v tomhle věku s touhle něžnou tvářičkou a slušným zevnějškem kurvila v Mexiku, ví bůh. Nějaké hrozné trápení ji k tomu dohnalo. Chlastala jak divá. Házela do sebe panáky, i když se zdálo, že ten poslední musí co chvíli vyzvrátit. Převracela sklenice jednu po druhé, mimo jiné i proto, abysme pustili co nejvíc peněz. Uprostřed odpoledne měla na sobě lehounký župánek a zběsile tančila s Deanem, věšela se mu na krk a žebrala, žebrala o všechno. Dean byl dočista zkouřenej a nevěděl co dřív, holky nebo mambo. Zmizeli do kabinky. Mě se chytla tlustá nezajímavá buchta s pejskem, který se rozhodl, že mě kousne, a jí se dotklo, když jsem měl námitky. Kompromisně ho šla uklidit někam dozadu, ale než se vrátila, klofla mě jiná, hezčí, ale pořád ještě ne ta pravá, a pověsila se mi na krk jak pijavice. Chtěl jsem se jí urvat a dostat se k šestnáctileté černé holce, která seděla na druhém konci místnosti a zamyšleně studovala svůj pupek otvorem v kraťoučkých košilových šatech. Ale nedokázal jsem to. Stan si našel patnáctku s mandlovou pletí, která měla šaty napůl zapnuté nahoře a napůl dole. Hrůza! Dobře dvacet maníků se zatím naklánělo oknem dovnitř a koukalo.

V jednom momentě přišla máma té mé černé holky - vlastně ani ne černé, spíš tmavé - na krátkou smutnou návštěvu. Jak jsem to viděl, tak jsem se zastyděl, že jsem se prostě ani nepokusil o tu jedinou, kterou jsem doopravdy chtěl. Dovolil jsem té pijavici, aby mě odtáhla dozadu, a tam, v snovém randálu a hlomozu dalších ampliónů, jsme rozhoupali postel na celou půlhodinu. Byla to malá čtvercová místnost s tenkými dřevěnými stěnami bez stropu, v jednom koutě svatý obrázek, v druhém lavór, Ze všech stran se ozývaly výkřiky holek: "Aq.ua, aqua caliente!", což znamená "horkou vodu!" Stan i Dean byli taky z dohledu. Moje holka si řekla o třicet pesos, což je asi tři a půl dolaru, poprosila o deset pesos navíc a přidala k lepšímu jakýsi dlouhý příběh. Neměl jsem ani páru o

hodnotě mexických peněz, věděl jsem jen, že mám asi milión pesos. Naházel jsem jí horu bankovek. Letěli jsme zpátky na parket. Dav na ulici vzrostl. Poldové vypadali stejně znuděně jako předtím. Deanova pěkná Venezuelanka mě odvěkla za dveře do jiného podivného baru, který zřejmě taky patřil k bordelu. Mladý barman tam pucoval sklenice a o něčem vážně debatoval se starším chlápkiem s kníry jako řídítka. Víc lidí tam nebylo. I tady burácelo mambo z dalšího ampliínu. Jako by byl celý svět napojen na jeden obrovský džubox. Venezuela mi visela na krku a škemrala o panáka. Barman jí nechtěl nalít. Škemrala a prosila, a když jí nalil, rozlila to, a vůbec ne úmyslně, poněvadž jsem viděl, jak to v těch jejích ubohých zapadlých očích hněvně zablýsklo. "Klid, děvče, klid," chlácholil jsem ji. Musel jsem ji přidržovat na stoličce, protože neustále klouzala dolů. V životě jsem neviděl opilejší ženskou, a téhle bylo teprve osmnáct. Koupil jsem jí nového panáka, z vděčnosti mě tahala za kalhoty. Hodila to do sebe. Neměl jsem to srdce ji zkusit. Tý, kterou jsem měl původně, bylo asi třicet a dávala si na sebe lepší pozor. Jak se mi Venezuela svíjela v náručí a vzdychala, měl jsem sto chutí vzít ji dozadu, svlíknout a jen tak si s ní povídat - ale nechal jsem si to pro sebe. Umíral jsem touhou po ní i po té své malé tmavé berušce.

Chudák Viktor stál celou tu dobu u mosazného žbrdlení zády k baru a skákal radostí, že vidí své tři americké kámoše řídit. Koupili jsme mu chlast. Oči mu po ženských jen svítily, ale s žádnou by nešel, byl věrný své ženě. Dean mu hodil peníze. V tomhle bláznivém víru jsem teprve viděl, čeho je Dean schopen. Byl tak dokonale mimo sebe, že mě nepoznal, ani když jsem mu zblízka zíral přímo do očí. "Jo, jo," to bylo všechno, co ze sebe vypravil. Zdálo se, že to nikdy neskončí. Jako bych v nějakém jiném životě prožíval dlouhý fantasmagorický arabský odpolední sen - Ali Baba a uličky a kurtizány. Znova jsme se s tou mou buchtou stáhli dozadu do kabinek. Dean a Stan si pročenžovali holky, co měli naposled, a taky zmizeli z dohledu, diváci museli nějakou dobu čekat, než bude představení zase pokračovat. Odpoledne se protáhlo k večeru a ochladilo se.

Za chvíli se už nad starou dobrou Gregorií snese tajemná noc. Mambo ani na moment nepolevovalo: šílelo zběsile dál a dál, jako když se prodíráte nekonečnou džunglí. Nedokázal jsem odtrhnout oči od své malé černé lásky, která si vykračovala jako královna, přestože ji nabručený barman degradoval na pouhou služku a nutil ji zametat dvorek a nosit nám chlast. Ze všech těch holek potřebovala peníze nejvíc; možná že ji máma přišla poprosit o peníze pro její malé sestřičky a bratříčky. Mexičani jsou chudí. Vůbec mi ani nenapadlo, abych k ní prostě šel a nějaké peníze jí dal. Měl jsem pocit, že by to přijala s opovržením, a opovržení od takových, jako je ona, se děším. V tom vyšinutí jsem ji opravdu těch pár hodin, co to celý trvalo, miloval; totéž nezaměnitelné bodání a svírání v duši, tytéž vzdechy, tatáž bolest, a navíc stejný ostych a strach se přiblížit. Kupodivu ani Dean se Stanem u ní neuspěli; byla to právě ta její nevyvratitelná důstojnost, která z ní dělala v tomhle starém divokém bordelu chudáka. A to je teda věc! V jednu chvíli jsem zahlídnul Deana strnulého jak socha v mohutném předklonu směrem k ní, a užuž by se za ní rozletěl, kdyby ho rázem nezpražila tak chladným a přezíravým pohledem, ze se dočista vykulil, přestal se drbat na břicho a s pusou dokořán sklopil hlavu. Neboť ona byla královna.

Zničehonic nás Viktor začal zuřivě tahat za ruce a divoce gestikulovat.

"Co se děje?" Zkoušel všecko, abysme mu rozuměli. Nakonec odběhl k baru, barmanovi, který se zle mračil, vyrval účet a přinesl nám ho ukázat. Dělal to víc než tři sta pesos, neboli třicet šest amerických dolarů, což je na každé bordel pořádná suma peněz. Ale přesto se nám pořád nechtělo vystřízlivět a vypadnout, a ačkoli jsme byli hodně zmlácení, pořád jsme ještě toužili poflakovat se se

svýma rozkošnými beruškama po tomhle mohamedánském ráji, který jsme konečně našli na konci tvrdé, přetvrdé cesty. Ale blížila se noc a my museli dorazit až do cíle. A Dean to věděl, mračil se, přemýšlel, pokoušel se sebrat. Nakonec mě trknul nápad, jak vyrazit snadno a rychle, a řekl jsem: "Hele, je toho ještě tolik před náma, že na tom nesejde."

"No jasně!" zařval Dean a se skelnýma očima se obrátil ke své Venezuelance. Už dočista odpadla a ležela teď rozvalená na dřevěné lavici, bílé nohy jí čouhaly z hedvábí. Galérie za oknem se kochala tím pohledem; za nima se začínaly plížit rudé stíny a v nenadálém tichu jsem kdesi v dálce zaslechl zanaříkat dítě; připomnělo mi to, že jsem koneckonců v Mexiku a v žádném snovém a hašišovém pornografickém ráji.

Vypotáceli jsme se ven: zapomněli jsme tam Stana; letěli jsme zpátky a našli ho, jak se s grácií uklání novým, večerním kurvám, které přišly na noční směnu. Chtěl to celý rozjet nanovo. Když je ožralej, pohybuje se hřmotně jak kolos, a když je ožralej, nikdo není té moci odtrhnout ho od ženský. A navíc ženské se k němu vinou jak břečťan. Trval na tom, abysme ještě zůstali a ozkoušeli pár z těch novějších, podivnějších a dovednějších señoritas. Bušili jsme mu s Deanem do zad a vlekli ho ven. Hýřil pozdravy na všechny strany. Holkám, policajtům, davům u oken i děckám venku na ulici, všem posílal polibky a celá Gregoria mu pořádala ovace. Vmísil se pyšně do davu a pokoušel se s lidma mluvit a vyprávět jim o své radosti a lásce, které se mu dostalo v tomhle nádherném odpoledni života. Všichni se smáli, někteří ho poplácávali po zádech. Dean odběhl, zaplatil policajtům čtyři pesos a potřásl si s nima rukama a zubil se a ukláněl. Pak naskočil do auta a všechny holky, co jsme tu poznali, dokonce i Venezuela, kterou na to loučení vzbudili, se shlukly kolem auta; choulily se ve svých lehounkých hadřících, brebentily na rozloučenou a líbaly nás, a Venezuela se dokonce rozbřečela - i když ne kvůli nám, to jsme věděli, vůbec ne kvůli nám, ale dost a moc pěkně. Moje temná láska zmizela kdesi ve stínech uvnitř. Bylo po všem! Rozjeli jsme se a nechali za sebou potěšení a radosti za stovky pesos a vůbec nám to nepřipadalo jako špatná práce. Neodbytné mam-bo nás pronásledovalo ještě pár bloků. A konec. "Sbohem, Gre-gorie!" hulákal Dean a posílal dozadu vzdušný polibek.

Viktor byl na nás pyšný a na sebe taky. "Teď vy chcete kou-pačka?" zeptal se. No jasan, všichni jsme potřebovali pořádnou koupel.

A tak nás dovedl k nejpodivnějšímu místu na světě. Byly to obyčejné americké lázně asi dva kilometry za městem na dálnici, s bazénem plným cákajících se děcek a se sprchami uvnitř kamenné budovy, kam stál vstup mizerných pár centavos včetně mýdla a ručníku od lázeňského. Hned vedle byl smutný dětský park s houpačkami a rozbitým kolotočem a v hasnoucím rudém slunci to celé vypadalo divukrásně. Vzali jsme se Stanem ručníky a vrhli se rovnou pod ledové sprchy a vynořili se odtud osvěžení a jako vyměnění. Dean kašlal na sprchy; viděli jsme ho, jak se v dálce v tom smutném parku prochází zavěšen do dobráka Viktora a s potěchou a bez přestání mu něco vykládá, vzrušeně se naklání, jak chce něco zdůraznit, a mává pěstí. Ale hned nato se zase oba do sebe zavěsili a kráčeli dál. Blížila se chvíle, kdy se budeme muset s Viktorem rozloučit, a Dean chtěl využít poslední možnost pobýt s ním o samotě, prohlédnout si s ním park, poptat se ho na všechno možný a vůbec ho prostě obrátit naruby, jak už to umí jen on.

Viktor byl moc smutnej, že musíme jet. "Vrátíte vy se do Gre-gorie, za mnou?"

"Jasně, brácho!" ujistil ho Dean. Dokonce mu slíbil, že ho vezme do Států, jestli bude chtít. Viktor řekl, že si to bude muset ještě promyslit.

"Mám ženu a mimino - žádný prachy - uvidím." Jeho sladký zdvořilý úsměv zářil v červáncích, když jsme mu mávali z auta. Za ním byl jen ten smutnej park a děcka.

6

Hned za Gregorií začala silnice klesat, po obou stranách se objevily vysoké stromy, a Jak se stmívalo, rozezněly se koruny stromů obrovským řevem mračna různé havěti, co bez přestání vyhazovala jeden ječivý nářek. "Brrr!" odfrkl si Dean a zapnul reflektory, ale kde nic tu nic. "Co? Co je ksakru zase tohle?" A vztekle bušil do palubní desky. "No hele, my snad budem muset jet přes celou džungli potmě, no představ si tu hrůzu, uvidím, jen když tu projede nějaký auto, jenže tady prostě auta nejsou. A ani žádný světla samozřejmě. Co budem, do prdele, dělat?"

"Tak jedme. Nebo se vrátíme?"

"Ani za nic. Nikdy. Jedeme dál. Silnici trochu vidím. To zvlád-nem."

Vystřelili jsme inkoustovou tmou mezi jekot hmyzu a vtom se snesl těžký, zkažený, téměř hnilobný zápach a my si uvědomili, že hned za Gregorií protíná mapu obratník Raka. "Jsme v tropech! Není divu, že to tu tak páchne. Cejtíš?" Vyklonil jsem hlavu z okna a v obličeji se mi rozplácly stovky mušek, a zrovna když jsem našpicoval uši ve větru, ozval se kdesi táhlý kvílivý jekot. Zničehonic se světla zas rozsvítila, vystřelila kupředu a ozářila opuštěnou silnici, lemovanou neproniknutelnými stěnami splývavých spletitých stromů, vysokých snad třicet metrů.

"Kurvaštelung!" ječel Stan vzadu. "Heršvec!" Byl pořád ještě pod parou. Najednou nám došlo, že v téhle náladě si jeho povznesená duše nedělá žádný starosti s džunglí a jinými maléry, a museli jsme se začít chechtat, všichni tři.

"Do háje!" hulákal Dean, "pustíme se do té ztracený džungle a pěkně se v ní v noci vychrápeme, a jedem. Stanouš má recht. Stanouš se prd stará. Takovou si ji umotal z těch ženskejch a z marjánky a z toho bláznivýho fantasticky neskutečného mam-ba, co řvalo tak hlasitě, že ho pořád ještě slyším v uších - jÓlala! no jo, tak bezvadnou si ji umotal, že ví, co dělá."

Sundali jsme si všichni trika a frčeli dál napříč džunglí s holou hrudí. Žádná města, nic, jen ztracená džungle, která se táhla kilometry a kilometry; pak jsme sestoupili ještě níž a tady bylo vedro ještě parnější, kravál té havěti ještě hlasitější, vegetace bujnější, zápach hnilobnější a těžší, až jsme si pomalu zvykli a začalo se nám to líbit. "Mám sto chutí se svlíknout do nahá a pořádně se v té džungli vyválet," pronesl Dean, "ale blbost, já to přece rovnou udělám, jen co najdu pořádněj flek." Najednou se před náma objevil Limón, městečko uprostřed džungle; pár hnědavých světél, tmavé stíny, nahoře nekonečné nebe a hrstka lidí před směsicí dřevěných domků. Křižovatka v tropech.

Zastavili jsme v nepředstavitelně něžné pohodě. Bylo tu vedro jak uvnitř pekařské pece uprostřed červnové noci v New Orleansu. Po celé ulici vysedávaly na zápraží rodinky a povídaly si ve tmě, mihlo se kolem nás pár holek, ale všechny ještě moc malé a čistě jen zvědavé, co jsme zač. Byly špinavé a naboso. Opírali jsme se o dřevěnou verandičku pomláceného konzumu, kde se na pultě válely pytle mouky a čerstvé ananasy pomalu zahnívaly pod nánosem mušek. Uvnitř hořela jedna olejová lampa a

venku svítilo ještě pár hnědavých světél, všude jinde byla tma, černota a noc. Už jsme byli samozřejmě všichni tak ztahaní, že jsme potřebovali ihned spát. Zajeli jsme s autem po prašné silnici na kraj obce. Jenže v tak nepředstavitelném parnu se snad spát vůbec nedalo. Dean si vzal deku, rozprostřel ji na měkkém horkém písku cesty a rázem chrupal. Stan se rozvalil na předním sedadle fordky, oboje přední dveře nechal kvůli luftu otevřené, ale stejně se nahnul ani vánek. Já se zatím trýznil v kaluži potu na zadním sedadle. Vylezl jsem ven a kymácel se v té černotě. Celé městečko šlo najednou na kutě; ozývalo se jen štěkání psů. Jak se mi má vůbec podařit usnout? Na rukou, na hrudi i na kotnících jsme byli po-hryzaní tisícem komárů. Najednou mě osvětlil nápad. Vyhoupl jsem se na plechovou střechu auta a rozplácl se tam jak širokej, tak dlouhej na záda. Pořád ještě žádný vzdoušek, ale aspoň trochu mě ta kovová střecha chladila a vysoušela mi na zádech pot a srážela do pupenců ty milióny mrtvých breberků, co se mi zažraly do kůže. Uvědomil jsem si, jak si džungle člověka přivlastní, až i on sám se stane její součástí. Ležel jsem nataženej na střeše auta s obličejem přímo pod černým nebem a připadal jsem si jak zavřenej v kufru za letní noci. Poprvé v životě mi počasí nebylo ničím, co se mě zvnějšku dotýká, ovívá mě, mrazí nebo spaluje, ale stalo se přímo mnou. Já i venkovní atmosféra jsme splynuli vjedno. Nespočetné něžné spršky mikroskopických broučků mi při spánku ovívaly tvář a bylo to moc příjemné a konejšivé. Nebe bylo bez hvězd, naprosto neviditelné a těžké. Mohl bych tak ležet celou noc s obličejem upřeným k nebesům a ublížilo by mi to stejně, jako kdyby prese mě někdo přetáhl sametový závěs. Mrtví mravenci se mi mísili s krví, živí komáři vstříkávali i nasávali další dávky, začal jsem se chvět po celém těle a zatuchlý horký hnilob-ný zápach džungle mnou prostupoval od vlasů, tváře až k palcům u nohou. Byl jsem samozřejmě bez bot. Abych se aspoň trochu zbavil potu, natáhl jsem si triko zapadané od komárů a jiných breberků a znovu se natáhl. Černý chumel na ještě černější silnici mi ukazoval, kde spí Dean. Slyšel jsem, jak si pochrupuje. Stan chrápal zrovna tak.

Chvilka se městem mihlo blikavé světýlko; to byl šerif, který si při obchůzce svítil na cestu slabou baterkou a cosi si pro sebe mumlal do tropické noci. Viděl jsem, že se světýlko třepotá směrem k nám a už jsem i slyšel jeho tiché kroky, jak zlehka našlapují na podušky z písku a zeleně. Zastavil se a zaskvítil baterkou na auto. Posadil jsem se a vzhlídl k němu. Třaslavým, téměř žalostným a přitom velice něžným hlasem se zeptal: "Dormiendo?" a ukazoval přitom na Deana rozvaleného na silnici. Věděl jsem, že to znamená "spí?".

"Si, dormiendo."

"Bueno, bueno," řekl si pro sebe, váhavě a posmutněle se otočil a vydal se dál na svou osamělou pouť. Tak příjemnými policajty Bůh Ameriku nepožehnal. Žádná podezíravost, žádné strachy, žádné otravování; byl prostě jen strážcem spícího města, nic víc.

Vrátil jsem se zpátky na svou kovovou postel a rozplácnul se na záda s rozpřaženýma rukama. Ani jsem nevěděl, jestli jsou přímo nade mnou větve stromů nebo širé nebe, a bylo mi to fuk. Otevřel jsem dokořán pusku a vdechoval plnými doušky atmosféru džungle. To nebyl vzduch, vzduch v žádném případě, to bylo hmatatelné živé vyzařování stromů a mokřin. Zůstal jsem vzhůru. Kdesi za houštinami začali kohouti odkokrhávat svítání. Ale pořád nic, žádný vzduch, vánek, žádná rosa, jen tatáž mocná tíha obratníku Raka nás držela všechny přišpendlené k zemi, kam stejně patříme a kde se tetelíme. Na nebi nebylo ani vidu ani slechu po nějakém rozbřesku. Najednou jsem uslyšel ze tmy zuřivé štěkání psů a pak i slabý klapot koňských kopyt. Přibližovalo se to pořád blíž a blíž. Co to jen může být za šíleného nočního jezdce? A vtom jsem spatřil přízrak: divoký kůň, bílý jako duch, se

vynořil na silnici a cválal přímo proti Deanovi. V patách za ním se hnali rozběsnění psi. Na ty jsem moc neviděl, byli to staří špinaví džungloví hafani, ale kůň byl zářivě bílý jako sníh, obrovský a téměř světélkoval. O Deana jsem se nebál. Kůň o něm věděl, přeběhl mu těsně kolem hlavy, mihnul se kolem auta jak rychlý koráb, jen slabě zaržál, a dusal dál přes město, rozčertil všechny psy a klapityklap odklusal zpátky do džungle na druhé straně, a já slyšel už jen slabou ozvěnu koňských kopyt, jak se vytrácí kdesi za stromy. Psi zvadli a začali se vsedě olizovat. Co to bylo zač, tenhle kůň? Jaký mýtus, jaký přízrak, jaký duch? Vyprávěl jsem o tom Deanovi, hned jak se probudil. Myslel, že se mi to zdálo. Pak si ale vzpomněl, že snad ve snu taky zahlídl bílého koně; musel jsem ho ujistit, že o žádné sen nešlo. Pomalu se vzbouzel i Stan Shephard. Fen jsme se trochu hnuli, už jsme se zas topili v potu. Pořád byla ještě tma jako v komíně. "Pojedme, ať je aspoň trochu vzduchu," zařval jsem. "Umírám vedrem!"

"Jasně!" a vypálili jsme z města dál po naší šílené silnici, jen nám vlasy vlály. V šedavém oparu se náhle rozbřesklo a po obou stranách pod cestou se objevily husté močály porostlé vysokými, chmurnými stromy a liánami, které se táhly a skláněly nad spleťtým dnem. Chvilí jsme frčeli těsně podél železniční tratě. Před náma se vynořila podivná vysoká anténa rozhlasové stanice v Ciu-dad Mantu a jako bysme v tu ránu byli v Nebrasce. Našli jsme benzínovou pumpu a natankovali plnou nádrž, zrovna když se poslední noční havěť džungle vrhala v obrovské černé mase proti žárovkám osvětlení a padala nám ve spečených chomáčcích k nohám. A byly mezi tím bestie s křídly tak deset centimetrů dlouhými a hrůzostrašná sídla tak obrovská, že by sežrala i ptáka, a tisíce bzučících komárů a dalších nepojmenovatelných pavoukovitých brouků všeho druhu. Ve strachu před nima jsem poskakoval po chodníku jako střelenej, nakonec jsem zahučel do auta, chytil se rukama za nohy a s hrůzou se koukal na zem, kde se to v prachu u kol všechno hlemejždilo. "Jedem!" ječel jsem. Dean a Stan se tou havětí nenechali vyrušit, klidánko popíjeli pivo Mission Oran-ge a odkopávali flašky na všechny strany kolem chladicího boxu. Jejich košile a kalhoty, zrovna tak jako moje, byly nasáklé krví a celé zčernalé od tisíců mrtvých breberek. Však už jsme ty hadry začínali pořádně cítit.

"Víte, že se mi ten smrad konečně začíná líbit?" řekl Stan. "Aspoň necejtím, jak páchnu sám."

"Je to podivnej smrad, a dobrej," pochvaloval si Dean. "Nepřevlíknu si košili, dokud nedojedeme do Mexico City. Chci tím vším pořádně nacucat, abych měl na co vzpomínat." A znovu jsme vyrazili a vzduch nám ovíval rozpálené upečené tváře...

Vtom se před náma vyhouply hory, celé zelené. Až se vyšplháme vzhůru, budem zas na velké centrální náhorní plošině a pak už si to pometem přímo k Mexico City. Vcukuletu jsme vystřelili do výšky patnácti set metrů a auto si to supělo zamženými průsmyky, které se zvedaly necelé dva kilometry nad žlutou řekou utopenou v páře. Byla to slavná Moctezuma. Podél silnice se začali objevovat naprosto neskuteční Indiáni. Národ dočista sám pro sebe, horští Indiáni, které s ostatním světem nespojuje nic jiného než panamerická dálnice. Jsou malí, tmaví, spoří a mají zkažené zuby; na zádech vlekli obrovské náklady. Za hlubokými, vegetací porostlými stržemi jsme viděli flíčky políček na strmých stráních. Indiáni se trmáceli nahoru dolů po svahu a obdělávali půdu. Dean se sunul s autem desetikilometrovou rychlostí, aby to všechno viděl. "Húúú, to jsem netušil, že něco takového vůbec existuje!" Nahoře až na tom nejvyšším vrcholku, stejně vysokém jako kterýkoli ve Skalistých horách, jsme viděli na stromech růst banány. Dean musel vylízt z auta a ukázat na ně, stál tam a drbal se na bříše. Kousek dál na skalní římse byla nad propastí ostatního světa zavěšená došková

chaloupka. Slunce barvilo do zlatavá páry zahalující řeku Moctezumu, která se od nás vzdálila už na víc než dva kilometry.

Na zahrádce před doškovou chaloupkou stála malá tříletá indiánská holčička a cucala si palec, dívala se na nás svýma velkýma hnědýma očima. "Nejspíš tu ještě nikdy v životě neviděla zastavit auto!" vydechl Dean. "Ahoj, holčičko. Jak se máš? Líbíme se ti?" Holčička se stydlivě odvrátila a sešpulila nasupené rty. Povídali jsme si dál a zas si nás začala pátravě prohlížet. "Kdybych tak měl ksakru něco, co bych jí moh dát! Jen si to představ, narodila se a žije jenom na tyhle skále - ta skála jí představuje všechno, co ví o životě. Její tatík se nejspíš každý ráno spouští po laně do strže a jde si vybrat z jeskyně svý ananasy nebo rubá na osmdesátistupňovým svahu dříví a celou tu hloubku má pořád před sebou. Nikdy, nikdy v životě se tahle holka odtud nedostane a nepozná, jaký je ostatní svět. To je národ! Jen si představ, co musej mít za divokýho náčelníka. A nejspíš ti kus dál od silnice, támhle za skališky, ti, co jsou na kilometry odtud, budou ještě podivnější a ještě divočejší, no jasně, poněvadž tahle panamerická dálnice částečně civilizuje všechny, co jsou přímo u ní. A všimni si, jaký má korálky potu na čele," ukázal Dean s bolestnou grimasou. "To není pot, jaký máme my, tenhle je hustej jak olej a má ho pořád, poněvadž pořád a celej rok je tu vedro a ona ví prd o tom, co je to nemít pot, narodila se zpocená a umře zpocená." Pot na jejím malém čele byl těžký a nehybný, nestékal dolů, ale přetrvával na místě a leskl se jako jakostní olivový olej. "A jak tohle všechno musí působit na jejich duše! A jak dočista jinačí musej být, pokud jde o jejich osobní potřeby a zájmy a touhy!" Dean s pusou v úžasu otevřenou se sunul patnáctikilometrovou rychlostí dál, žádostivej prohlídnout si pokud možno každíčkou lidskou bytost podél cesty. Šplhali jsme výš a výš.

A jak jsme stoupali vzhůru, vzduch se začínal ochlazovat a Indiánky podél silnice už měly hlavy a ramena zahalené do šátků. Zoufale na nás mávaly; zastavili jsme. Chtěly nám prodat malé skalní krystalky. Jejich velké hnědé nevinné oči hleděly do našich s takovou oduševnělostí a silou, že ani jeden z nás neměl to nejmenší pomýšlení na sex, navíc byly moc mladé, některé jede-náctileté, i když vypadaly skoro na třicet. "Koukej na ty oči!" vydechl Dean. Byly to oči panenské Matky, když byla ještě dítě. Viděli jsme v nich něžný a odpouštějící pohled Ježíše. Upíraly se srdnatě do našich očí, modrých a nervózních, až jsme si je museli promnout a opět vzhlídnout, a holky nás dál a dál provrtávaly tím bolestným uhrančivým leskem. Když promluvily, byly najednou dočista uhozený a skoro pitomý. Jen v tichosti byly samy sebou. "To teprve nedávno se naučily prodávat krystaly, poněvadž ta silnice je tu sotva deset let - předtím musel celej ten národ být úplně tichý."

Holky halasily kolem auta. Jedna z těch zvlášť sladkých dušinek chytla Deana za propocenou ruku. Žvatlala cosi po indiánsky. "Jasně, zlato, jasně," řekl něžně a skoro smutně Dean. Vylezl z auta a šel něco lovit dozadu ze svého zuboženého kufru - starého známého ztýraného amerického kufru. Vytáhl náramkové hodinky. Ukázal je tomu dítěti. Vyjekla radostí. Ostatní se užasle srotily kolem. Pak Dean zalovil v dlani děvčátka pro "ten nejsladší a nejryzejší a nejmenší krystalek, kterej pro mě osobně sebrala

v horách". Našel jeden ne větší než borůvka. A podával jí hodinky, bim bam, klinkal s nima ze strany na stranu. Pusy všech těch holek se zakulatily jak pusy zpěváků na kůru. Šťastná vyvolená svírala hodinky a tiskla si je k potrhaným šatečkám na hrudi. Hladily Deana a děkovaly mu. A Dean stál mezi nima, strnulý obličej upíral k nebi, protože hledal příští, nejvyšší a poslední průsmyk, a vypadal jako Prorok, který mezi ně přišel. Vrátil se do auta. Žalostně koukaly, jak odjíždíme. Stoupali jsme přímou cestou k průsmyku a celou tu neuvěřitelně dlouhou dobu nám mávaly a běžely za náma. Pak jsme

zahnuli za zatáčku a už jsme je nikdy neviděli, ale ony nepřestávaly běžet dál za naším autem. "Tohle mi láme srdce!" úpěl Dean a bušil se do hrudi. "Jak daleko je ta jejich sympatie a úžas dokážou závist. Co s nima bude? Myslíš, že by s náma běžely až do Mexico City, kdybysme jeli dost pomalu?"

"Jo," přikývl jsem, protože to tak bylo. Vystoupali jsme do závratných výšek Sierra Madre Oriental. V závojích páry se zlatavě leskly banánovníky. Nad skalními stěnami se podél srázu převalovaly husté mlhy. Pod náma byla Moctezuma jako tenká zlatá nitka na zeleném koberci džungle. Podivná městečka vystavená kolem cesty po vrcholu světa se míhala jedno za druhým a jejich indiánští obyvatelé zahalení do šál nás sledovali zpoza svých širáků a rebozos. Život tu plynul těžce a byl temný a starodávný. Hleděli na Deana, který s choromyslnou vážností točil svým zběsilým volantem, a v jejich očích byl pohled supů. Všichni měli napřažené ruce. Sestoupili ze vzdálenějších hor a samot, aby mohli natáhnout ruku po čemkoli, co jim podle nich civilizace může nabídnout, a přitom nemají ani zdání o tom, jak smutnému a bídnému klamu podléhají. Nevědí, že se objevila bomba, která dokáže rozbít na padrť všechny mosty a silnice a člověka degraduje na mastnej flek, a nevědí, že přijde den, kdy i my budeme stejně ubozí a chudí a budem napřahovat ruce navlas stejným způsobem jako oni. Naše zbědovaná fordka, kupředu a vzhůru směřující americká fordka z třicátých let, přerachotila kolem nich a zmizela v prachu.

Dosáhli jsme posledního stupně náhorní plošiny. Tady bylo slunce dočista zlaté, obloha sytě modrá a poušť s občasnou říčkou představovala změt písečného parna a náhlého stínu pod oázou biblického stromu. Dean spal a u volantu byl Stan. Objevili se pastýři, oblečení jak v prvních dobách do dlouhých splýva-vých hávů, ženy nesly snopy lnu, muži pastýřské hole. Usadili se pod mohutným stromem uprostřed tetelivé pouště a povídali si, ovce zatím brouzdaly ve slunci a zvedaly oblaka prachu. "Človče, vstaň," křičel jsem na Deana, "vstaň a koukni na ty pastýře, vstaň a koukej, ať vidíš na vlastní oči ten zlatej svět, odkud přišel Ježíš!"

Vystřelil hlavou ze sedadla, na jeden ráz vstřebal celý ten pohled utopený v hasnoucím rudém slunci a upadl zpátky do spánku. Když se nakonec probal, do detailu mi to celý popsal a dodal: "Jasně, brácho, jsem rád, žes mi řek, abych se podíval. Ach bože, co mám dělat? Kam mám jít?" Drbal se na břicho, zarudlýma očima hleděl vzhůru k nebesům a téměř naříkal.

Konec naší cesty byl na spadnutí. Po obou stranách silnice se táhla široká pole, vítr vznešeně profukoval občasnými háji vysokánských stromů a hnal se mezi stavbami v misijním slohu, které se v pozdním slunci barvily do růžové barvy lososu. "Do setmění jsme v Mexico City!" Takže jsme to zvládli, víc než tři tisíce kilometrů počínaje na odpoledním dvorku v Denveru a konče v téhle rozlehlé biblické krajině světa, a konec cesty je nedaleko.

"Převlíknem si ty zasviněný trika?"

"Nic takovýho, necháme si je až do města, ať se pingl hází." A uháněli jsme k Mexico City.

Poslední krátký horský průsmyk nás vyvezl do výšky, odkud se zničehonic pod náma objevilo Mexico City, uložené ve svém vulkanickém kráteru, vyfukující vzhůru kouř a probleskující prvními světly večerního soumraku. A už jsme si to frčeli dolů, dolů po třídě Insurgentes přímo do srdce města k bulváru Reforma. Na široké louce hráli malí kluci fotbal a od nohou se jim zvedal prach. Předjeli nás taxikáři a ptali se, jestli nechceme holky. Ne, teď jsme žádný holky nechtěli. Doširoka po pláni se táhly protáhlé, potrhané vepřovicové chatrče, v setmělých uličkách jsme viděli osamělé postavy. Brzo

přijde noc. Pak už jsme vtrhli do hřmotícího města a najednou tu byly přecpané kavárničky a divadla a spousty světel. Kameloti na nás halekali. Mechanici se loudali kolem, bosí, s francouzskými klíči a hadry v rukou. Šílení bosí indiánští šoféři to stříhali kolem, objížděli nás ze všech stran, troubili a dělali na ulici neuvěřitelně brajgl. Byl tu fantastický randál. Mexická auta nemají často výfuk. Klaksony troubí vesele a bez přestání. "Žžjova!" zavýskl Dean. "Teď mě sledujte!" Vystřelil do nejhustšího provozu a začal hrát tu hru s ostatními. Byla to dokonale indiánská jízda. Vletěl do kruhového objezdu na Reformě a řezal to kolem dokola, zatímco z osmi paprsků na nás vystřelovaly auta, bral to nalevo, napravo, izquierda, přímo kupředu a hulákal a skákal radostí. "Tohle je provoz, o jakým jsem vždycky snil. Každěj frčí!" Ulicí se přehnala záchranka. Americké ambulance se vrhají mezi auta, kličkují provozem s houkajícími sirénami. Zato tihle felážští Indiáni světa mají záchranky, které se prostě pustí stotři-cítkou ulicema města a všichni musí z cesty, poněvadž na nikoho a na nic se nečeká, a sanitka letí přímo kupředu. Viděli jsme ji, jak se nám s kolama ve smyku vytrácí z dohledu a mizí ve zmrtnělém blázinci velkoměstského ruchu, který se v tu ránu zas rozjel nanovo. V kabině seděli Indiáni. Lidi, a dokonce i starší dámy, se hnali za autobusy, které nikdy nezastavovaly. Mladí obchodníci z města uzavírali sázky a po skupinkách za autobusy sprintovali a stylově do nich naskakovali. Autobusáci byli bosí, spoří, dřepěli si na nízkých sedadlech u obrovského volantu, na sobě měli trika a pohrdavě se ušklíbali. Evidentně to neměli v hlavě v pořádku. Nad nima hořely svaté obrázky. Uvnitř v autobuse svítila hnědozelená světla a nad dřevěnými lavicemi se táhla řada tmavých tváří. V centru Mexico City se podél hlavní tepny flinkali místní hipsteři v neforemných slamácích a cípatých sáčkách na holém těle, někteří prodávali v postranních uličkách krucifixy nebo roští, jiní poklekali v zbědovaných kapličkách kousek od bud, kde se zatím pořádal mexikánský striptýz. Uličky byly často jen šterkované, s otevřenými stokami a s malými dvířky ve vepřovicových zdech, které vedly do barů ne větších než pissoir. Člověk musel nejdřív přeskóčit příkop, když chtěl dostat drink, a na dně příkopu leželo pradávné jezero Aztéků. Nazpátek z baru se každý šou-ral zády podél stěny pomalými úkroky k ulici. Podávali tu kafe s rumem a muškátovým oříškem. Odevšad vyzvánělo mambo. Stovky prostitutek stály v lajně v tmavých uličkách a jejich smutné oči po nás blýskaly ze tmy. Bloumali jsme tím šílenstvím jako ve snu. V podivném okachličkovaném mexickém automatu jsme si dali za osmačtyřicet centů nádherné bifteky a poslouchali raa-rimbové muzikanty několika generací, kteří se tu střídali u jedné obrovské marimby - občas sem zavítali i potulní písničkáři s kyta-rama a starí fotříci na rohu ulice vytrubovali na trumpety. Kolem bister, kde nalívali pulque, to pokaždé kysele zasmrdělo, pouhé dva centy - a měli jste plnou sklenici kaktusového džusu. Nic nekončilo, ulice byly živé po celou noc. Žebráci vyspávali zabalení do plakátů, které servali z plotů. Na chodnících jich seděly celé rodinky, hráli na malé flétničky a chrchlali do noci. Bosé nohy měli natažené u blikavých svíček; celé Mexiko bylo jeden velikej cikán-skej lágr. Na nárožích odsekávaly staré ženy vařené kravské hlavy, porce balily do tortill a podávaly je polité horkou šťávou v papírových kornoutech z novin. To bylo to obrovské, poslední, divoce a dětsky vodvázané felážské město, jaké jsme věděli, že najdem na konci své cesty. Dean přes ně kráčet s rukama bezvládně spuštěnými podél těla, s pusou otevřenou, s hořícíma očima a vedl tu krkolomnou posvátnou pouť, která trvala až do svítání, kdy jsme na jednom poli potkali malého kluka v slamáku, co si s náma povídal a smál se a ještě si chtěl házet míčem, protože nic nemohlo skončit.

Pak jsem dostal horečku a upadl do deliria a bezvědomí. Upla-vice. Když jsem konečně prokoukl z temného chuchvalce své mysli, věděl jsem, že ležím v posteli dva a půl tisíce metrů nad hladinou moře a že jsem prožil celý život a spoustu dalších v té nebohé roztříštěné skořápce svého těla, a zas jsem měl všechny ty sny. A viděl jsem, jak se Dean sklání nad kuchyňským stolem. Ale to bylo zas

později, mezitím uplynulo pár nocí a Dean se už chystal vyrazit zpátky z Mexico City. "Co to tam ksakru děláš?" zasténal jsem.

"Chudáčku Sále, kluku nebohá, udělalo se ti blbě. Stan na tebe dohlídne. Teď poslouchej, jestli v tom svém stavu vůbec můžeš; zařídil jsem si tady rozvod s Camillou a dneska večer jedu zpátky za Inez do New Yorku, jestli to teda ten auták vydrží."

"To celý nanovo?" zaúpěl jsem.

"To celý nanovo, kamaráde. Musím se vrátit do života. Nejrad-ši bych tu ovšem s tebou zůstal. Třeba ještě přijedu."

Musel jsem se chytit za břicho, jak mi tudy projela křeč, a vykřikl jsem bolestí. Když jsem znovu zvedl hlavu, chrabrý a ušlechtilý Dean stál nad svým zmláceným kufrem a koukal na mě. Už jsem ho ani nepoznával a on to věděl a soucítit se mnou a přetáhl mi deku přes ramena. "No jo, no jo, už musím jít. Saliku ubohej nemocnej, ahoj." A zmizel. Dvanáct hodin později jsem si v té své žalostné horečce konečně uvědomil, že je pryč. Tou dobou už frčel zpátky přes banánové hory, tentokrát sám uprostřed noci.

Když se mi udělalo lip, došlo mi, co je vlastně Dean za krysu. Ale zrovna tak jsem chápal i celou tu neuvěřitelnou složitost jeho života, a že mě prostě musel nechat nemocného v posteli a jet se postavit tváří v tvář všem svým ženám a strastem. "Dobrý, Dea-ne, nic neříkám."

Kapitola pátá

Dean vypálil z Mexico City, zastavil se znovu v Gregorii u Viktora a hnal tu starou káru dál až do Lake Charlesů v Louisianě, kde jí konečně a podle všeho očekávání upadl zadek. Zatelegrafoval Inez pro prachy na letenku a zbytek cesty doletěl letadlem. Jakmile dorazil do New Yorku se všemi těmi rozvodovými lejsky, rovnou se s Inez sebrali a jeli se oddat do Newarku; a ještě tutéž noc, když ji ujistil, že všecko je oukej a že nemusí mít starosti a snažil se logicky vysvětlit to, co nebylo ničím jiným než neocenitelným srdceryvným soužením, skočil do autobusu a přefrčel znovu ten děsivý kontinent do San Franciska, aby se vrátil ke Camille a jejich dvěma holčičkám. A tak byl teď třikrát ženatý, dvakrát rozvedený a žil se svou druhou ženou.

Na podzim jsem vyrazil z Mexico City k domovu a jednou večer v Dilley v Texasu, kousek od mexických hranic, jsem stál na horké silnici přímo pod obloukovou lampou, do které narážela hejna letních mušek, když jsem ve tmě za sebou zaslechl zvuk kroků a hele! - ztěžka se ke mně blížil vysoký stařec s vlajícími bílými vlasy, uviděl mě, a jak mě míjel, řekl: "V utrpení hledej člověka," a odkráčel do své tmy. Znamenalo to, abych nakonec pokračoval na své pouti po temných cestách Ameriky pěšky? Zavrhl jsem to nutkání a pospíchal co nejrychleji do New Yorku; a jednou večer jsem stál na temné ulici v Manhattanu a hulákal pod jedním podkrovním oknem, kde měli mít nějací kámoši mejdan. Ale z okna se vynořila hlava moc pěkné holky a zeptala se: "Co je? Kdo je tam?"

"Sal Paradise," odpověděl jsem a slyšel, jak se mé jméno rozléhá po smutné prázdné ulici.

"Tak pojd' nahoru," zavolala. "Vařím si horkou čokoládu." Takže jsem šel nahoru a tady byla, holka s ryzíma nevinnýma rozmi-lýma očima, jaké jsem vždycky a všude hledal, a jak už dlouho. Rozhodli jsme se, že se do sebe bláznivě zamilujeme. V zimě jsme se chtěli přestěhovat do San Franciska a

převzít si všechny náš zbědovaný nábytek a sešlé krámy na nějakém menším nakladačku. Napsal jsem o tom Deanovi. Poslal mi zpátky tlustospis o osmnácti tisíci slovech, kde jednak vylíčil všechno o svém denverském mládí, a nakonec dodal, že si pro mě sám přijede, osobně vybere nákladák a odveze nás domů. Měli jsme šest týdnů na to našetřit prachy na ten auťák, takže jsme začali dříť a škudlit každé cent. Jenže zničehonic si Dean přifrčel, o pět a půl týdne dřív než měl, a nikdo z nás neměl prachy, abysme mohli plán uskutečnit.

Šel jsem se tehdy zrovna uprostřed noci jen tak projít po městě a vrátím se ke své holce a povídám jí, na co jsem venku přišel. A ona stála v tom našem malém temném kamrlíku a podivně se usmívala. Řekl jsem jí spoustu věcí, když jsem zaslechl jakýsi šramot, a rozhlídl jsem se po pokoji a na rádiu jsem uviděl odrbanou knížku. Poznal jsem Deanova Prousta povznesené odpolední věčnosti. A vtom jsem ho jako ve snu viděl, jak se po špičkách jen tak v ponožkách blíží ze ztemnělé předsíně. Už nebyl schopen vůbec mluvit. Poskakoval a řehnil se, zajíkal se, zatřepal rukama a řekl: "E - eh - teď mě dobře poslouvejte." Byli jsme jedno ucho. Ale zapomněl, co chtěl říct. "Ne, fakt, poslouvejte - ehm. Hele - Saliku - drahá Lauro - já jsem přišel - odešel jsem - teda počkejte, no jo." S kamenným smutkem zíral na své ruce. "Nák už nemůžu mluvit - chápete, že to je - že by to mohlo bejt - Teď poslouvejte!" Poslouchali jsme a on sám naslouchal zvukům noci. "Jasně!" zašeptal v úžase. "Chápejte - k čemu dál mluvit - proč?"

"Ale proč jsi přijel tak brzo, Deane?"

"Jo," přikývl a kouknul na mě, jako by mě viděl poprvé v životě, "brzo, jasně. Vy - víte - teda já nevím. Přijel jsem na režijní legitku - v hytláku - pak v starejch vagónech s dřevěnejma lavice-ma - přes Texas - celou cestu jsem hrál na flétnu a na sladkou okarínu." Vytáhl svou novou dřevěnou flétničku. Zahrál pár pískavých tónů a křepčil v ponožkách po pokoji. "Sleduješ?" řekl. "Ale jasně, Sále, že můžu mluvit jako vždycky a že toho je spousta, co ti musím říct, jenže jsem si cestou přes celou zem drezíro-val mozeček a jenom čet a čet tohohle tutovýho Prousta a sežral jsem na tom takovejch věcí, že nebudu nikdy mít ČAS ti to vypovědět a přitom jsme JEŠTĚ vůbec nemluvili o Mexiku a jak jsme se tam rozešli v horečce - ale k čemu mluvit. Absolutně přece, no ne?"

"Fajn, nemusíme mluvit." A hned začal vyprávět, jaké to bylo v LA, a rozebíral to do všech možných detailů, jak navštívil rodinu, jaká byla večeře, jak mluvil s otcem, se synama, se sestrama -jak vypadali, jak jedli, o jejich nábytku, o jejich myšlenkách, zájmech, duších; celé tři hodiny všechno dopodrobna popisoval a nakonec, když skončil, řekl: "Jenže co já jsem ti to chtěl VLASTNĚ říct - o moc později - v Arkansasu, projížděl jsem vlakem -hrál na flétnu - hrál karty s klukama, s mejma porno-speciál -vyhrál jsem prachy, sólo na okarínu - pro námořníky. Dlouhatán-skej děsivej pětidení pětinoční vejlet, jen abych tě VIDĚL, Sále."

"A co Camille?"

"Všecko s jejím dovolením, hochu - čeká na mě. Camille a já jsme teď navždycky a nadobro dobrý..."

"A Inez?"

"J-j-já myslím, ž-že by mohla se mnou zpátky do Friska a usadit se na druhým konci města, co ty na to? Proč jsem sem vůbec přijel?" Za chvíli ze sebe vyrazil ve zpitomělém úžasu: "No jo, vlastně, vždyť jsem chtěl přece vidět tu svou sladkou berušku a tebe, mám z tebe radost - a mám tě stejně rád jako vždycky."

Zůstal v New Yorku tři dny a nahonem se zas chystal sednout znovu do vlaku se svou režijní legitimací a vyrazit na zpáteční cestu přes kontinent; pět dní a pět nocí v zaprášených vagónech a na žalostně tvrdých lavicích; samozřejmě že jsme prachy na nákladák neschrstili a nemohli jet s ním. Celou jednu noc strávil vysvětlováním, prošením, hádáním u Inez, nakonec ho vyhodila. Přišel mu dopis, na mou adresu. Viděl jsem ho. Byl od Camilly. "Srdce mi pukalo, když jsem tě viděla odcházet přes koleje s batohem. Jen se modlím a modlím, aby ses mi v pořádku vrátil... Byla bych moc ráda, kdyby přijel i Sal se svou přítelkyní a usadili se v naší ulici... Víím, že to dokážeš, ale těch starostí se asi nikdy nezbavím - ani teď, když už je mezi námi všechno jasné... Drahý

Deane, končí se první polovina století. S láskou a polibky Tě přivítáme do druhé poloviny. Všichni na tebe moc a moc čekáme. (Podpisy) Camille, Amy a malá Joanie." A tak se Dean usadil u své nejvytrvalejší, nejzahořklejší a nejprozíravější ženy, a díky Bohu za to.

Naposledy jsem ho viděl za velice podivných a smutných okolností. Remi Boncoeur, kterému se fakticky podařilo párkrát obeplout na lodích celou zeměkouli, přijel do New Yorku. Chtěl jsem ho seznámit s Deanem. Potkali se, ale Dean, který už vůbec nedokázal promluvit, mlčel jak zařezanej, a Remi se odvrátil. Kdesi Remi splasil lístky na koncert Duka Ellingtona v Metropolitní opeře a trval na tom, abych vzal Lauru a šel s ním a jeho novou holkou. Byl teď tlustý a posmutnělý, ale pořád ještě v něm byl ten zarputilej klasicej džentlmen, který chtěl dělat věci "správným způsobem", jak pořád zdůrazňoval. Proto taky přizval svého buk-mejkra, aby nás zavezl na koncert v cadillaku. Byl mrazivý zimní večer. Cadillac stál na ulici připravený k odjezdu. Venku za okny postával Dean se svým báglem a chystal se na Pensylvánské nádraží a pak dál napříč přes celou zem. "Ahoj, Deane," řekl jsem. "Víš přece, že bych nejradši na žádněj koncert nešel."

"Myslíš, že bych se moh s várna svízt na Čtyřicátou?" špitnul mi do ucha. "Chtěl bych bejt s tebou, jak nejdýl to jde, bráško, a krom toho je tady v tom New Yorku svinská zima..." Zašeptal jsem to Remimu. Kdepak, v žádném případě, měl mě rád, ale nesnášel mý idiotský kamarády. Už mu nebudu ruinovat jeho naplánované večírky jako v sedmačtyřicátém v San Francisku u Alfreda s Rolandem Majorem.

"Naprosto nepřipadá v úvahu, Sále!" Chudák Remi, nechal si na dnešní večer udělat speciální kravatu, měl na ní namalovanou kopii lístků na koncert, jména Sal a Laura a Remi a Vičky, což byla ta jeho holka, a kromě toho ještě několik truchlivých fórků a pár jeho oblíbených úsloví jako: "Nebudeš učit starého maestra novou písničku."

A tak s náma Dean do centra města nemohl a mně nezbyvalo nic jinýho než dřepět na zadním sedadle cadillaku a mávat mu na rozloučenou. Ani ten bukmejkr za volantem s ním nechtěl nic mít. A Dean, odrbaný a v zimníku sežraném od molů, který si speciálně přivezl kvůli mrazům na Východě, odkráčel sám a sám; naposled jsem ho viděl, jak zahýbá za roh Sedmé avenue, s očima upřenýma na ulici před sebou, znovu ho to celý čekalo. Chudinka Laura, holčička moje, které jsem všechno o Deanovi vyprávěl, se dala skoro do breku.

"Proboha, neměli bysme ho nechávat takhle odejít. Co bude dělat?"

Dean je pryč, pomyslel jsem si a nahlas jsem řekl: "Nemusíš mít o něj strach, zvládne to." Takže jsme odjeli na ten smutný drása-vý koncert, na který jsem neměl ani trochu žaludek, a celou tu dobu jsem musel myslet na Deana, jak se asi dostal zpátky na vlak a jak se řítí pět tisíc kilometrů přes tu děsivou zemi a nemá ponětí, proč sem vůbec jezdil, kromě toho snad, že mě chtěl vidět.

A tak když v Americe zapadá slunce a já sedím na starém rozpadlém říčním molu a dívám se na dlouhý dlouhatý pruh oblohy nad New Jersey a cítím tu syrovou drsnou zemi, co se v jediné neuvěřitelně nesmírné mase valí až k západnímu pobřeží, a celou tu uhánějící cestu a lidi, co sní o její velikosti, a v lowě, však vím, už děti jistě pláčou v zemích, kde nechávají děti plakat, a dnes večer vyjdou hvězdy a cožpak nevíš, že Bůh je medvídek Pú? večernice už jistě zapadá a rozlévá svou bledou diamantovou zář po préríi jen chvilku předtím, než se snese naprostá noc, co požehná zemi, ztemní řeky, přikryje vrcholky, zavine poslední pobřeží a nikdo neví, co koho čeká, kromě beznadějných trosek stárnutí, myslím na Deana Moriartyho, myslím dokonce na starého Deana Moriartyho, na tátu, kterého jsme nikdy nenašli, myslím na Deana Moriartyho.